

Social tillfredsställelse i bostadsområden

Analys av stadskvaliteter och resursbehov applicerat på närområdet till Kronan

i Luleå

Sara Nyström
2014

Civilingenjörsexamen
Arkitektur

Luleå tekniska universitet
Institutionen för samhällsbyggnad och naturresurser

Social tillfredsställelse i bostadsområden

Analys av stadskvaliteter och resursbehov applicerat på närområdet till Kronan i Luleå

Sara Nyström

Civilingenjör Arkitektur

Institutionen för samhällsbyggnad och naturresurser

Luleå Tekniska Universitet

Luleå Kommun & Kronan Exploatering

Författare: Sara Nyström

Titel: Social tillfredsställelse i bostadsområden - Analys av stadskvaliteter och resursbehov applicerat på närområdet till Kronan i Luleå

English title: Social satisfaction in residential areas - Analysis of urban qualities and resource needs applied to the district Kronan in Luleå and its immediate environment

Omfattning: Examensarbete 30 högskolepoäng

Program: Civilingenjör Arkitektur 300 högskolepoäng

Handledare: Glenn Berglund, Universitetslektor vid LTU, och Lena Segerlund, VD för Kronan Exploatering, Luleå Kommun

Examinator: Kristina Nilsson, LTU

Typsnitt: Garamond

Utgivningsort: Luleå

Publicering: Februari, 2014

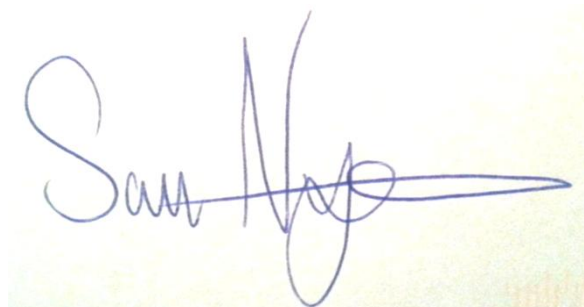
Luleå tekniska universitet

Institutionen för samhällsbyggnad och naturresurser

Förord

Denna rapport har dels utarbetats som ett uppdrag av Kronan Exploatering och Luleå kommun vid planeringen och byggande av ett nytt bostadsområde, och dels för att sammanställa ett examensarbete som avslutande del för en student på utbildningen Civilingenjör Arkitektur vid Luleå Tekniska Universitet.

Tack till alla som hjälpt mig under arbetets gång! Ett stort tack till Lena Segerlund och Luleå Kommun för att jag fick förtroendet att utföra denna studie, och ett extra tack till Lena som varit delaktig i mitt arbete och fungerat som en mycket bra handledare åt kommunens håll. Tack till Glenn Berggård som varit handledare från LTU och fungerat som en stabil stöttepelare, jag uppskattar det engagemang och tålamod du haft och alla de goda råd jag fått under arbetets gång. Jag vill även rikta ett stort tack till mina föräldrar som ställt upp för mig. Mamma som hjälpt mig med utformningen av enkäten och funnits där som ett väldigt behövligt bollplank många gånger. Pappa som ställt upp på att köra mig runt i alla områden då enkäterna skulle hämtas upp vilket verkligen uppskattas och till och med prioriterades över hockeyn vilket är värt att nämna. Jag vill tacka till min fina vän Elisabet som hjälpt mig med många frågor angående innehåll och utformning av rapporten. Jag vill speciellt tacka de personer som fyllde i enkäten, utan er hade examensarbetet inte varit möjligt att slutföra!

Sara Nyström,
februari 2014

Sammanfattning

En stad består av ett antal egenskaper som kan beskrivas utifrån dess karaktär och innehåll, även kallat stadskvaliteter. För att ett samhälle ska fungera och människor ska vilja bosätta sig där måste platsen bidra till att tillfredställa medborgarnas funktionella behov liksom de sociala behoven. För att staden ska kunna tillfredställa medborgarnas trivsel och behov på samma gång krävs det att en del faktorer samverkar. De faktorer eller egenskaper som finns i ett bostadsområde kallas för stadskvaliteter och har tagits fram och analyserats i och med en litteraturstudie grunde på tidigare utförda studier inom ämnet med fokus på ett socialt hållbart samhälle. Stadskvaliteterna kan sammanfattas och definieras enligt följande; trygghet och säkerhet, gemenskap, fysisk och estetisk miljö, kommersiell service, grön- och vattenområden, kommunikationer och läget i staden.

Stadskvaliteterna ter sig vara av ett mer eller mindre värde i bostadsområden beroende på grundförutsättningar, läge, typ av befolkning och situation. Stadens alla bostadsområden är unika i sig själva, de ser olika ut och människorna som bor i ett bostadsområde kan ha skilda åsikter från de som bor i ett annat bostadsområde, därför måste kvaliteterna undersökas enskilt på respektive plats. Med underlag av litteraturstudiens framtagning av de definierade stadskvaliteterna utformades en empirisk undersökning applicerad på stadsdelen Kronan och de två angränsande stadsdelarna Lulsundet och Skurholmen. Syftet men undersökningen var att skapa ett mervärde på Kronan, både som bostadsområde och som en del av Luleå. Boende på Kronan ska kunna känna sig tillfredsställda med sin närmiljö lik väl som besökare ska lockas dit på grund av dess serviceutbud och andra resurser. I och med bostadsetableringen kommer serviceverksamheter att införas beroende på vilket behov som finns och tas fram genom denna studie.

Målet med examensarbetet är att finna en god grund för att Kronan ska kunna bli en funktionell stadsdel med en allsidig sammansättning av verksamheter och bostäder, med lägenheter i olika storlek, både hyresrätter, bostadsrätter och äganderätter. Stadsdelen ska innehålla offentlig och kommersiell service, arbetsplatser och andra

verksamheter. Befintliga tillgångar som finns på Kronan idag är bl.a. goda naturtillgångar och kultur- och sportverksamheter. Tillgångarna ämnas att både bevara och utveckla stadsdelens karaktär och stads kvaliteter vilket därmed ökar både stadsdelens och stadens attraktivitet och likaså invånarnas tillfredsställelse.

Den empiriska undersökningens resultat visar vilka stadskvaliteter och serviceverksamheter som i första hand tillfredställer de boende i närområdet till Kronan, hur de trivs där de bor och vad som skulle kunna utvecklas eller förbättras i och med den etablering av bostäder som kommer ske inom en snar framtid. Kronan undersöks utifrån dess egna invånare men även utifrån två angränsande stadsdelar, för att undersöka hur de uppfattar bostadsområdet och om de skulle använda olika serviceverksamheter ifall de fanns på Kronan. De viktigaste stadskvaliteterna för de boende i de undersökta bostadsområdena, uppdelade i en mer exakt definition, är trygghet och säkerhet, tillgång till gång- och cykelvägar, närheten till grönområden, tillgång till kollektivtrafik och dagligvarubutik. De verksamheter som främst skulle användas om de fanns på Kronan visade sig vara livsmedelsbutik, vårdcentral, apotek, bankomat och café/restaurang. Livsmedelsbutik i närområdet är den viktigaste verksamheten enligt de medverkande i undersökningen. Etablering av skola, förskola och lekpark på Kronan utifrån barnfamiljernas behov visade sig vara av intresse för de boende på Kronan, men av desto mindre intresse för boende i de anliggande stadsdelarna. Vård- och omsorgsrelaterade verksamheter är viktiga att ha i sin närmiljö för alla men främst för pensionärer som allmänt har svårare att röra sig. Kultur- och fritidsverksamheter är mindre värderat i undersökningen men kan antas vara underförstådda tillgångar på Kronan och därför visa detta resultat, vilket i sådana fall skulle innebära att verksamheterna trots resultatet i den empiriska undersökningen är viktiga för stadsdelen. Samverkan mellan de mest betydelsefulla serviceverksamheterna tillsammans med ett väl utvecklat gång- och vägnät och kollektivtrafik, skulle därmed gynna Kronan som bostadsområde i Luleå och tillfredställa de boende på Kronan liksom befolkningen i de närliggande bostadsområdena.

Abstract

A city consists of a number of factors that can be described in terms of its character and content, also called urban qualities. For a society to function and for people who want to settle there, the site must contribute to satisfy citizens' functional needs as well as social needs. An interaction of factors requires in the city to be able to satisfy citizens' satisfaction and needs at the same time. The factors or characteristics that arise in a residential area are called urban qualities and have been developed and analyzed in a study of literature based on previous studies conducted in the subject with a focus on socially sustainable cities. The urban qualities can be summarized and defined as: safety and security, community, physical and aesthetic environment, commercial service, green areas, water areas, communications and the location in the city.

Urban qualities appear to be of a more or less value to the residential areas depending on location, type of population and situation. City's residential areas are unique in themselves, they all differ and the people who live there can have contrary opinions unlike another area, therefore the grades of the urban qualities should be tested individually on each site. With the basis in the study of literature the development of the significant urban qualities designed an empirical study in the thesis to be applied to the district Kronan and the two adjoining districts Lulsundet and Skurholmen in Luleå. The purpose of the analysis is to add value to Kronan, both as a residential area and as a part of Luleå. The residents at Kronan should feel satisfied with their immediate environment as well as attract visitors because of its range of services and other resources. Along with the housing establishment different commercial service operations will be introduced, depending on the needs that will be developed throughout this study.

The objective of this study is to find a good basis for Kronan to become a functional residential area with a mixed composition of service, businesses and housing with apartments of various sizes and forms of tenure. The district shall include public and commercial services, workplaces and other functions. Existing assets that already

exists at Kronan today includes nature resources and cultural and sporting activities. These assets are intended to maintain and develop the district's character and urban qualities and thereby increase the attractiveness of both the district and the city and at the same time the residents' satisfaction.

The empirical survey result shows which urban qualities and service businesses that primarily satisfy the residents of both Kronan and its immediate residential areas. Kronan is examined from its own residents and also to its two neighboring districts in order to explore their perceptions of the residential areas and if they would use a variety of service activities if they were on Kronan. The result discovered a very high satisfaction and sense of safety and security in all surveyed districts. The main urban qualities of the studied residential areas, divided in a more precise definition, is safety and security, access to walking and cycling routes, proximity to green space, access to public transportation and a grocery store. The service operations that mainly would be used if they were established at Kronan are proved to be a grocery store, medical center, pharmacy, ATM and café/restaurant. A grocery store nearby is the main service operation to satisfy the residents' need according to the participants in the survey. Establishment of schools, preschools and children's playground at Kronan studied on the needs of families with children was assessed proved to be of interest to residents of Kronan, but of less interest to residents of neighboring districts. Health and social care related activities are important to exist in the local environment for everyone but especially for seniors who generally find it harder to travel. Cultural and leisure activities are less valued in the survey but can be assumed to be implied assets at Kronan and therefore demonstrate this result, which in that case would mean that the businesses despite the result of the empirical study are important for the district. Collaboration between different service operations along with a well-developed pedestrian and road network and public transport, would thus benefit Kronan as a residential area in Luleå and satisfy the residents at Kronan as well as the population of the nearby residential areas.

Innehållsförteckning

Förord	iii
Sammanfattning	iv
Abstract.....	v
Inledning	1
Syfte & Mål.....	2
Frågeställningar	2
Fokus och avgränsningar	3
Metod & genomförande.....	4
Socialt hållbar stadsdel	9
Måttenheter för stadskvaliteter	12
Stadskvaliteter.....	16
Perspektiv och uppfattningar	16
Säkerhet och trygghet.....	18
Gemenskap.....	19
Fysisk miljö och estetik	20
Kommersiell service.....	21
Grön- och vattenområden	22
Kommunikationer	24
Åtskilliga analysmetoder.....	26
1. Analys av närhet och tillgång	26
2. Boendes tillfredsställelse i bostadsmiljön	28

3. Idealisk bostadsmiljö.....	29
4. Social analys av stadskvaliteter	29
5. Livskvalitet	30
Litteraturstudieanalys.....	31
Stadsdelen Kronan.....	35
Resultat av empirin.....	42
Om dig	43
Din stadsdel	46
Handel och service.....	60
Samband mellan olika frågor	64
Empirianalys	68
Litteraturstudieanalys mot empirianalys.....	86
Reflektion	89
Diskussion & Slutsatser.....	92
Litteraturstudie.....	92
Empirisk undersökning.....	92
Svar på forskningsfrågorna	94
Metodreflektion	97
Fortsatt arbete/Forskning.....	99
Avslutande ord	100
Referenser.....	101
Bilagor	104

Inledning

För att människor ska kunna bo och trivas i staden krävs det vissa kvaliteter i staden som tillfredställer dessa behov. Ur en social dimension är trygghet och säkerhet i sitt bostadsområde viktigt tillsammans med gemenskap. Resurser som ger kvalitet till ett samhälle är exempelvis närheten till vatten, natur och grönområden, ett gott vägnät och kollektivtrafik. Andra resurser ur ett socialt perspektiv är kommersiell service som ger samhället ökade tillgångar och skapar en målpunkt i staden, dvs. god tillgänglighet till olika utbud, för närliggande bostadsområden. En god spridning av stadens serviceverksamheter är eftersträvt så att alla medborgare kan ha god tillgång till kommersiell service. Stadens kvaliteter fungerar bäst i samverkan med varandra men har olika stor betydelse och inverkan beroende på område och de behov människor som bor i området har. För att kunna tillfredställa de boendes behov och önskemål är det viktigt att anpassa ett samhälles planering och utveckling efter respektive situation.

Luleå Kommun planerar för att etablera ca 1800 nya bostäder på Kronan med Kronan Exploatering som styrande organisation för projektet. Planeringen är i en begynnelsefas där behov om service och funktioner i stadsdelen fortfarande undersöks för att anpassas till plusten och befolkningens önskemål. En empirisk undersökning har gjorts för att ta reda på den sociala tillfredställelsen i bostadsområdet och behovet av serviceverksamheter på Kronan, hos invånarna i stadsdelen Kronan och i två angränsande stadsdelar; Lulsundet och Skurholmen. Undersökningen utförs i syfte att kunna skapa ett bostadsområde utefter de åsikter och önskemål som de boende i områdena visar på. Medborgarna ska kunna känna sig tillfreds och trivas där de bor samtidigt som en god tillfredställelse i bostadsområdet ska kunna bidra till att fler flyttar dit.

”Det inte är ytan som gör staden utan innehållet.”
(Evidens & Spacescape, delegationen, 2011)

Syfte & Mål

Examensarbetets resultat ligger som underlag för Kronan Exploatering och Luleå Kommun vid den framtida och planerade etableringen av bostäder på Kulturbyn Kronan. Syftet är att skapa ett mervärde på Kronan, både som bostadsområde och som en del av Luleå, så att boende lika väl som besökare lockas dit och att de redan boende på Kronan och i närliggande områden känner sig tillfredsställda med sin närmiljö med fokus på service och andra resurser. Mitt mål med examensarbetet är att kunna tillfredsställa de förhoppningar och önskemål Kronan Exploatering och Luleå Kommun har så att examensarbetet kan användas vid den framtida bostadsplaneringen på Kronan.

Målsättningen med studien är att definiera vilka stadskvaliteter som inverkar på och stärker ett bostadsområde för att kunna skapa ett socialt hållbart bostadsområde för alla och därefter appliceras dessa på Kronan. Enkätundersökningen ska kunna redogöra medborgarna på Kronan, Lulsundet och Skurholmens åsikter om vad de anser är viktigast i närmiljön och vilka resursbehov som finns på området. Konkreta svar på vilka önskemål som skulle kunna stärka områdets karaktär och tillfredställelse hos de boende i närliggande stadsdelar undersöks i den empiriska undersökningen där även samband mellan olika behov och grupper i samhället utreds. Enkätresultatet ska visa på olika uppfattningar och attityder hos de boende i närområdena till Kronan för att skapa en bild av hur området uppfattas idag. Avsikten är att kunna skapa ett socialt hållbart samhälle med goda framtida utvecklingsmöjligheter för att kunna locka både boende och besökare till Kronan genom den framtida etableringen.

Frågeställningar

De frågeställningar som är belysta i examensarbetet kopplade till beskrivet syfte och mål, är följande:

- 1. Vilka stadskvaliteter skapar en social tillfredställelse i ett bostadsområde, med fokus på service?**
- 2. Vilka stadskvaliteter skapar en social tillfredställelse på Kronan och i dess närmiljö, med fokus på service?**
- 3. Vilka verksamheter inom handel och service ska etableras på Kronan enligt medborgarna i syfte att förbättra den sociala tillfredställelsen på Kronan och i dess närmiljö?**

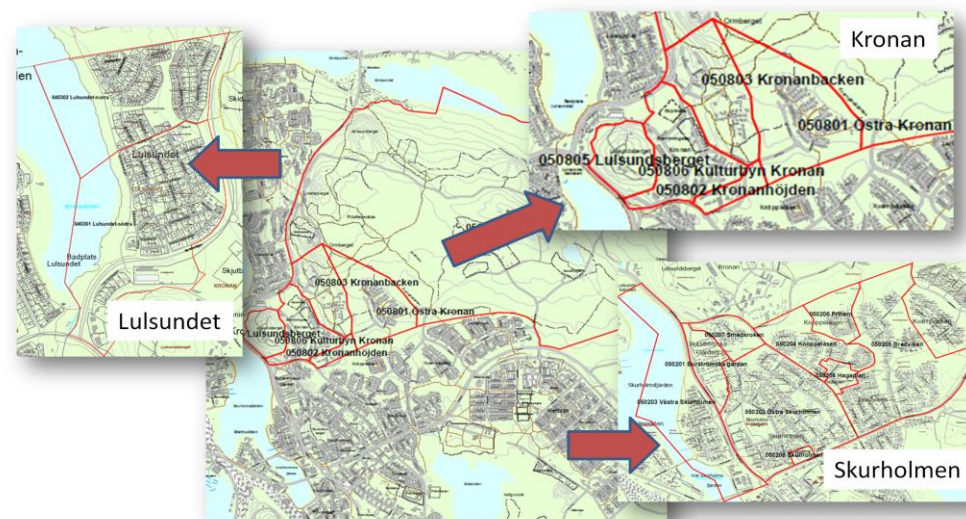
Fokus och avgränsningar

Den sociala hållbarheten i ett bostadsområde står i fokus i denna studie där varken ekonomiska eller ekologiska aspekter inom hållbar stadsutveckling betraktas. Ekonomiska perspektiv har funnits med i befintliga studerade undersökningar vilket trots det kan anses vara en värdefull och pålitlig faktor att vara medveten om men dessa värderingar kommer inte beaktas vidare. Orsaken till en ekonomisk avgränsning som kan vara av värde vid en liknande frågeställning är både på grund av att just tidigare undersökningar tagit denna faktor i akt men även för att kunna fokusera och undersöka den sociala faktorn i ett större perspektiv.

Fokuset läggs på de boendes uppfattning av deras bostadsområde och närmiljö där frågor i undersökningen inriktas mot stadskvaliteter och innehållet på platsen, främst serviceverksamheter men även andra resurstillgångar som skapar attraktivitet i ett bostadsområde. Resursbenvämligheter, så som kommersiell service och tillgångar så som vatten och natur, har valts att främst fokuseras på med anledning av det aktuella behov av undersökning som finns på Kronan idag inom detta område. Uppfattningen av närhet och tillgänglighet till olika målpunkter i staden ligger i fokus, för att kunna fastställa de specifika behov och önskemål som finns på Kronan. Avgränsningar har gjorts mot den fysiska miljön av bl.a. utformning, placering av serviceverksamheter och allmän fysisk gestaltning. I den genomförda enkätundersökningen har även avgränsningar gjorts i samma inriktning vilket beskrivs grundligt under metod och genomförande för den empiriska undersökningen.

De boende i samhällets hushåll är i centrum. Företag och andra verksamheter som organisationer, butiker, fastighetsägare eller exploatörer som investerar i stadsdelen tas inte med i beaktning. En geografisk avgränsning är gjord där tre stadsdelar i Luleå inkluderas, kartan som *figur 1* visar ringar in områdena som är valda. Lulsundet, Kronan och Skurholmen är de stadsdelar som kommer att beaktas på

grund av dess påtagliga närhet till etableringsplatsen och att de boende på områdena berörs som mest av den planerade bostadsetableringen.

Figur 1. Lulsundet, Kronan och Skurholmen i Luleå Kommun.

Metod & genomförande

Arbetsprocess

Studien för examensarbetet har varit en cyklisk process där avstämning skett kontinuerligt mellan respektive avsnittsdel. Kunskap och erfarenheter har fångats upp allt eftersom i processens olika delar och cykler för att skapa en väl genomtänkt och bearbetad slutprodukt.

Arbetsprocessen är tidskrävande men har passat mycket bra för denna studie och bidragit till att arbetet blivit mer enhetligt då frågor som uppkommit kunnat beaktas i samtliga delar. Processen började med litteraturstudier för den teoretiska delen. Efter att ha hittat ett passande grundmaterial för teorin fungerade skrivandet av den teoretiska delen parallellt med datainsamlingen. Datainsamlingens tidsindelning bestod till stor del av planering ti tidigt skede och senare analys av det sammanställda resultatet. En tidig start av en datainsamling är nödvändigt på grund av dess omfattning vilket är den grundläggande anledningen till att jag arbetat parallellt med olika delar samtidigt. Det allmänna genomförandet har dock siktat mot att följa den ordning som rapporten anger; litteraturstudie, datainsamling och sedan analys och diskussion av resultatet.

Litteraturstudier

I examensarbetets inledande fas fokuserade jag på litteraturstudierna för att kunna skapa en stabil grund att stå på under det fortsatta arbetet. Utifrån detta examensarbets frågeställning formulerades ett antal sökord som kom att bli grundande för de omfattande litteraturstudierna. Ett flertal böcker, rapporter och artiklar om boendes tillfredsställelse och värderade kvaliteter i ett bostadsområde studerades utförligt under denna fas. Arbetsprocessen för litteraturstudierna kan liknas vid en tratt där den mängd litteratur som hittats och studerats sedan sorterades för att endast behålla det mest relevanta faktaunderlaget. Litteraturen söktes mestadels ifrån databaserna EbscoHost och Scopus där sökorden efter tid kom att definieras enligt följande;

Social hållbarhet, social tillfredsställelse, bostadsområdestillfredsställelse, stadsdel, samhällsplanering, kvaliteter och social integration.

Eng:

Social sustainability, social satisfaction, residential satisfaction, neighborhood; urban form, qualities and social inclusion.

Inledningsvis behövde jag välja definitioner för ett begränsat antal stadskvalitetsbegrepp utifrån ett socialt perspektiv. Efter att ha kartlagt ett antal analysmetoder som tidigare används för att mäta stadskvaliteter behövde jag hitta exempel på redan genomförda projekt vilket jag hittade i koppling till de funna analysmetoderna. Jag hade hela tiden slutmålet i tankarna om att kunna applicera den erhållna kunskapen på ett fysiskt område och anpassa de definierade stadskvaliteterna till den väsentliga stadsdelen i examensarbetet, dvs. Kronan. Steget därefter var således att sammanfatta stadskvaliteterna med utgångspunkt på den fysiska platsen och ta reda på hur dessa kvantifierbara effekter kan ta uttryck på det området. Avsikten var att därefter kunna dra paralleller och slutsatser om samband mellan vilka typer av stadskvaliteter som värderas högst av de boende på Kronan och angränsande stadsdelar, och även undersöka vilka behov som finns på området idag och kan få förbättrade förutsättningar vid en samhällsutveckling med fokus på resurser och service.

Stadskvaliteterna som används i undersökningen grundas på de definierade stadskvaliteterna från tidigare utförda analysmetoder. De använda analysmetoderna har använt olika måttsätt för att kunna definiera och värdera stadskvaliteter. I en av dessa analysmetoder har analysverktyget Space syntax använts då de skulle definiera och värdera olika stadskvaliteter. Space syntax mäter rumslighet och tillgänglighet i samhällen och beräknar i vilken grad stråk är kopplade till andra omgivande stråk. De stråk som kopplar till flera andra stråk ligger oftast mer centralt och är mer integrerade, stråk som kopplar till få ligger därmed mer perifert och avskilt. Gatunät skapar högre integration och mer centralitet enligt denna analysmetod. I de övriga analysmetoderna som använts i examensarbetet har måtten främst

utgått ifrån de boendes uppfattning, tillfredsställelse och känsla av närhet till olika målpunkter i samhället byggt på en grundläggande mall av sociala mål. Mätmetoder som mäter stadskvalitetsnivån genom boendes uppfattning av sin stadsdel och närliggande områden med närhet och tillgänglighet i fokus. I examensarbetets empiriska undersökning kommer de definierade stadskvaliteterna från samtliga analysmetoder att värderas genom de boendes uppfattning av närområdet till Kronan. Studien av Evidens & Spacescape (2012a) är dock den mest framträdande bland de tidigare undersökta i detta examensarbete för värdering av stadskvaliteter. Metoden har tidigare använts i analyser över Stockholms län och genomfördes där med stor omfattning och hög detaljeringsgrad vilket är en stabil grundpelare i för detta examensarbets metod. (Evidens & Spacescape, 2012a)

Empirisk undersökning

En kvantitativ metod har använts i form av en enkätundersökning för att få svar på examensarbetets frågeställningar. Denna metod är till stor hjälp för att kunna finna en struktur i data och analysera samband av data (Eggeby & Söderberg, 1999). En kvantitativ analysmetod passar bra i denna studie eftersom det är viktigt att utreda och tydliggöra olika grupperingar, dess omfattning och förhållningssätt i frågan. Kvalitet är en karaktär eller egenskap hos någonting, medan kvantitet är mängden av denna karaktär eller egenskap (Olsson & Sörensen, 2007). Det är dock inte säkert att man får flest svar med denna metod men sannolikheten att utspridningen av attityder blir realistisk och att samtliga tydliggörs är större i kvantitativa än kvalitativa analysmetoder. (Eliasson, 2010)

Eftersom en kvantitativ undersökning är till för att reda ut hur spridda olika förhållanden och värderingar är bland dem som undersökningen gäller, är medverkarnas identitet oviktigt. För mig som författare av examensarbetet är inte personen i fråga intressant utan ska endast agera som representant för den grupp undersökningen berör. Jag lade därför stor vikt vid att redovisa anonymiteten de medverkande har i enkäten och studien. Vid en konfidentiell undersökning, med försäkran av en

anonym identitet, kan de som blir tilldelade enkäten bli mer benägna att besvara frågorna. (Eliasson, 2010)

En cirkulär process användes vid framställningen av frågeformuläret, vilket innefattade kontinuerliga reflektioner, prövningar och omprövningar. Processen skapade möjligheter för återkoppling och förbättringar vartefter litteraturstudierna formulerades. Litteraturstudierna kopplades samman med formulärets innehåll liksom den bakomliggande nyttan av frågorna formade den teoretiska sammansättningen. Eftersom jag arbetade med fallstudien på egen hand var hjälp av handledare och vänner en viktig del vid utförandet. Andra perspektiv och infallsvinklar kunde påträffas och misstolkningar av formuleringar etc. kunde anspråkslöst rättas till redan i tidig fas.

Utformning av frågeformulär

Utformningen av frågorna är viktiga för att kunna få användbara svar och då kvantitativa metoder genom enkätundersökningar inte går att förändra då utdelning av enkäterna väl skett, är det viktigt att förbereda undersökningen och formuläret mycket grundligt. Av denna orsak planerade jag lite extra tid för förberedelserna av undersökningen, både för litteraturstudier mot olika analysmetoder vilket verkar som grundmaterial för den utformade enkätens innehåll och framställningen av frågeformuläret i allmänhet. För att få in så många svar som möjligt, som även når ut till de utan tillgång till dator, valdes skriftliga frågeformulär. De tillfrågade kan även välja själva när de vill och har möjlighet att svara på enkätens frågor under den utsatta tiden. (Eliasson, 2010)

Utformningen och rangordningen av frågorna i formuläret delades in så att faktafrågor och de enklaste frågorna först medan de mer komplexa och kontroversiella frågorna placerades sist i enkäten. Rubrikerna för uppdelningen är ”Om dig”, ”Din stadsdel” och ”Handel och service”. Enklare frågor i början kan locka fler deltagare än om de mer komplexa frågorna hade varit inledande och även bidra till en tydligare uppfattning om vad enkäten handlar om. Frågorna i enkäten testades på en testgrupp för att dels minska missförstånd i

formuleringar så att frågorna verkligen uppfyller sin innebörd och dels få ett ungefärligt mått på hur lång tid det tar att fylla i enkäten. (Eliasson, 2010)

Då enkäter inte ger lika detaljerade svar som intervjuer valde jag att ha med ett fåtal öppna frågor i enkäten inriktade mot fokuspunkten i studien där de tillfrågade får svara och formulera sig fritt. Dessa frågor gav mig ett större intryck och en större förståelse för de skilda attityderna vilket även kan likna den mer specificerade informationen som en kvalitativ metod erhåller. Enkäten innehåller sammanlagt 23 frågor varav sex är öppna frågor. Jag valde att endast ha med ett fåtal öppna frågor eftersom svaren på dessa kan bli mycket komplexa och är då bättre att eventuellt kompletteras med intervju i efterhand vid behov istället för många öppna frågor. Öppna frågor ger dock större bredd och fångar aspekter som eventuellt inte finns med i de slutna frågorna men samtidigt finns det en risk för misstolkning av öppna svar. Att besvara en öppen fråga tar längre tid för de som svarar och även för mig som för hand registrerar svaren. Slutna frågor är enkla och oftast tydliga men kan vara för styrande och direkta för de tillfrågade och en risk att missa att ta med ett viktigt svarsalternativ finns i och med slutna frågor. Vid en del frågor valde jag därför att ta med ett övrigt alternativ som indikerades med ”Annat, ange vad...”. I dessa öppna följdfrågor kan de medverkande ange fritt vad som skulle behöva kompletteras eller vad de tycker saknas i de slutna alternativ som anges. (Eliasson, 2010)

Jag använde mig av ett enkätsystem via LTU (EvaSys, 2013) där enkäter skapas digitalt i en databas. Frågeformulären trycks inför utdelning och svaren scannas därefter in digitalt med ett resultat av all data i digital form. Detta tillvägagångssätt förenklar arbetsprocessen och tar betydligt kortare tid än sammanställa materialet för hand. (Eliasson, 2010)

Urval

I denna studie har en deskriptiv projektform använts där tvärsnittstyper studeras, dvs. en viss population beskrivs vid ett givet tillfälle. I examensarbetet ligger fokuset i de boendes uppfattning av deras bostadsområden. De boende är uppdelade på tre stadsdelar, Kronan och de två närmast angränsande stadsdelarna Lulsundet och Skurholmen, för att i vissa fall förtydliga eller skilja på olika åsikter beroende på de kvaliteter och resurser som finns i respektive område. De boendes åsikter grupperas även in genom de olika upplåtelseformerna både för att andelen ska kunna överensstämma med det statistiska underlaget och för att skapa en tydligare bild av de olika boendesituationerna i det avgränsade området. Den form av upplägg som valts för studien är en s.k. icke randomiserad studie med tidigare studerad, historisk, kontrollgrupp. Tidigare studier, som analyserat stadsbyggnadskvaliteter, de boendes åsikter och vad som önskas i sitt närområde, har legat till grund för denna studie och därmed den utformade och utdelade enkäten. I denna studie jämförs insamlad data med resultatet av de tidigare utvalda och bearbetade studierna.

(Olsson & Sörensen, 2007)

Vid urval av population har jag som sagt använt mig av två olika grupperingar. Populationen anger den grupp jag ämnar studera inom en geografisk avgränsning som avser de boende i stadsdelarna Lulsundet, Kronan och Skurholmen. En gruppering av de olika upplåtelseformerna görs även och anpassas till den statistiska andelen över samtliga undersökta stadsdelar. Urvalsramen är därmed bestämd vilket definierar förteckningen över populationen. Ett systematiskt urval har gjorts där var tionde hus eller lägenhet har valts ut bland de inkluderade kvarteren i stadsdelarna (Olsson & Sörensen, 2007). Enkäten delades ut med avsikt att korrigera och anpassa den verkliga andelen medverkande boende i respektive upplåtelseform. Urvalsramen i examensarbetet kan antas vara väldigt säker och fullständig eftersom en karta och verkliga byggnader är svåra att ta miste på. Det är viktigt att urvalsramen är fullständig för att kunna säga att slutsatserna gäller för hela populationen. Däremot kan det finnas mindre felkällor om människor flyttar eller dör och nya tillkommit under den tiden studien

utförts. Därefter görs ett delurval utifrån den bestämda urvalsramen i form av en mindre grupp människor som kan representera den större gruppen, dvs. samtliga berörda. Lika många enkäter delas ut till respektive stadsdel för att kunna värdera områdenas synpunkter lika högt i det slutgiltiga resultatet och samlades därefter även in av mig personligen.

(Eliasson, 2010)

Antal svarsenkäter	Lulsundet	Kronan		Skurholmen		Totalt
	Ägande-	Bostads- & hyres-	Ägande-	Bostads- & hyres-	Ägande-	
Utdelat [st]	60	40	20	39	21	180
Insamlat [st]	32	22	14	15	15	98
Insamlat [%]	53 %	55 %	70 %	38 %	71 %	54 %

Tabell 1. Antal utdelade och insamlade enkäter i stadsdelarna uppdelat på upplåtelseformer. Den procentuella andelen insamlade enkäter av de utdelade anges även.

Ett s.k. sannolikhetsurval har gjorts för urval angående upplåtelseformerna, vilket innebär att man för varje utvald individ inom en viss urvalsram kan räkna ut sannolikheten att de ingår i undersökningen. Med hänsyn till olika gruppers storlek har den verkliga andelen upplåtelseformer i stadsdelarna bestämt uppdelningen av antal enkäter som delas ut (Olsson & Sörensen, 2007). Upplåtelseformerna innefattar äganderätt, hyresrätt och bostadsrätt. Eftersom svårigheter fanns att få fram information om varje lägenhets upplåtelseform skulle svårigheter med utdelningsantal kunna uppstå. Därför bestämdes det istället att samla hyresrätter och bostadsrätter i samma kategori. Enkäter kunde därmed delas ut med säkerhet till korrekt andel äganderätter respektive lägenheter i flerbostadshus; hyres- och bostadsrätter. Urvalsmetoden valdes för att enklare kunna jämföra den varierade storleken på hushåll och kunna dra paralleller med de olika behoven av service och utbud inom respektive urvalsgrupp. (Eliasson, 2010)

En grundläggande anledning att göra en kvantitativ undersökning är att resultaten ska vara generaliserbara. En så hög svarsfrekvens som möjligt från målgruppen eftersträvas då resultatet blir mer representativt för hela målgruppen. Svarsfrekvenser i många tidigare utförda enkätundersökningar har enligt SCB (2008) sjunkit över tiden och idag ligger svarsfrekvensen på under 50 %. Vid låg svarsfrekvens kan dock resultatet kontrollera sin representativitet genom att jämföra fördelningen mellan deltagares ålder exempelvis med statistik från populationens verkliga indelning. Om det visar sig att de som svarat på enkäten stämmer överens med den indelning verkligheten anger kan resultatet också tyda på en god representativitet. (SCB, 2008)

Det finns uträknade matematiska formler för hur stort ett urval ska vara för att kunna ge svar med tillräckligt given statistisk signifikans (SCB, 2008). En gräns för minsta antal insamlade enkäter för respektive fokusgrupp i denna kvalitativa studie grundar sig i statistiken och är satt till 30 stycken (Lundborg & Fjellström, 1990). Enligt statistik är svarsfrekvensen ca 60 % vid första insamlingen och ytterligare 20 % efter en påminnelse (Olsson & Sörensen, 2007). Fokusgrupperna i studien är som sagt valda mot stadsdelar och upplåtelseformer. Jag valde att dela ut lika många enkäter i de tre stadsdelarna; Lulsundet, Kronan och Skurholmen, för att senare efter insamling kunna jämföra områdena med varandra i en tillförlitlig bild där alla områden värderas lika högt. Jag utgick ifrån befintlig statistik och valde att dela ut ett generöst antal av 60 enkäter per stadsdel, totalt 180 enkäter, för att kunna anta ett maximalt bortfall på 50 %. Den andra fokusgruppen som delades in i upplåtelseformer med bostadsrätt och hyrestätt hopslaget, valdes att delas upp till den andel respektive upplåtelseform anger enligt statistiken. De insamlade enkäterna understiger även för denna fokusgrupp inte minsta antalet 30. Bostadsrätter och hyresrätter är tillsammans enligt statistik den minsta delgruppen vid jämförelse av äganderätter på de tre undersökta områdena, vilket därmed utgör det styrande och minsta antalet av insamlat material. Med de båda fokusgruppernas indelning måste det minst samlas in 30 enkäter per stadsdel och däribland inräknat en andel av minst 30 enkäter från boende i antingen bostadsrätt eller hyresrätt.

Insamling och bortfall

Insamlingen av frågeformulären skedde personligen av mig då jag besökte de tillfrågades hushåll. Jag kunde i och med den personliga kontakten svara på funderingar eller misstolkningar av frågor som de ansett vara otydliga i enkäten. Därmed minskades missförstånd och även svarsbortfall. Jag kunde även inspirera de tillfrågande att svara på enkäten vid senare tillfälle, om detta inte redan gjorts, då jag erbjöd mig att komma tillbaka under senare tidpunkt. Detta fungerade som en väldigt effektiv och påverkbar påminnelse, istället för en påminnelse i form av pappersutskick. Vissa hushåll kunde vid den personliga upphämtningen fråga efter en postadress för att sända den ifyllda enkäten till då de hade fyllt i enkäten färdigt. Till följd av denna så tursamt tidiga händelse i insamlingen bestämde jag mig hädanefter för att dela ut svarskuvert till de som ville ha lite extra tid att färdigställa frågeformuläret. Därmed fick jag även en högre svarsfrekvens. Då jag under insamlingen upptäckte ett förhållandevis stort externt bortfall då de utvalda inte var hemma bestämde jag mig även då för att först och främst komma tillbaka vid senare tidpunkt för att få in en större svarsmängd (Olsson & Sörenson, 2007). Om de förfrågade fortfarande inte var hemma nästa gång jag besökte lämnade jag ett svarskuvert med postadress för att sända enkäten vid senare tillfälle vilket visade sig gynna insamlingen. Interna bortfall kan även uppkomma vilket innebär bortfall av svar på vissa frågor (Olsson & Sörenson, 2007). I denna studie påträffades ett visst antal interna bortfall vilket trots en liten mängd inte kan uteslutas eftersom det eventuellt kan påverka slutresultatet (Olsson & Sörenson, 2007). Personuppgifter har lämnats på vissa enkäter och kan då följas upp för att minska antal interna bortfall eller misstolkningar av svar.

(Eliasson, 2010)

Socialt hållbar stadsdel

Begreppet hållbar utveckling definieras generellt av tre ömsesidigt beroende delar; ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet, vilka alla är nödvändiga för ett hållbart samhälle (Boverket, 2009). Det handlar om miljö kvalitet, ekonomisk trygghet, tillväxt och integritet, social sammanhållning och livskvalitet, delaktighet och förvaltning. En balans och harmonisering av dessa delar med tiden står i fokus för att definiera begreppet hållbarhet. I detta examensarbete ligger den sociala hållbarheten i fokus och begreppet socialt hållbar stadsutveckling används för att definiera och öka trygghet, gemenskap och sammanhållning i och gentemot närliggande stadsdelar till Kronan för en god planering av de framtida etableringsplanerna. Socialt hållbar stadsutveckling bör enligt Boverket (2009) utmärkas av hänsyn till olika gruppers behov, förbättrade förutsättningar för människors möten och jämställdhet mellan kvinnor och män. (Turcu, 2012)

Publicerade skrifter om social hållbarhet sedan 1990-talet vittnar om att städernas och samhällens utveckling bör vara socialt uthållig i ett långsiktigt perspektiv. Begreppet kan ha varierade definition i olika sammanhang beroende på vilken roll det ska ha i sammanhanget. I detta fall handlar framställningen om sociala konsekvenser i en hållbar stadsutveckling. För att öka den sociala hållbarheten krävs analyser och användning av goda väl beprövade metoder. Den socialt hållbara utvecklingen ses alltså både som en process och ett tillstånd. Processen formar med tiden de sociala förutsättningarna och tillståndet handlar om konsekvenserna för det sociala livet idag. (Boverket, 2009)

För att skapa ett hållbart samhälle för framtiden krävs en god anpassning efter det förändrade levnadssättet där även samhällsbyggandet måste förändras i takt med tiden. Hur staden utformas är viktigt då människor blir fler, byggnadsvolymer större och de tekniska systemen mer omfattande. Det är viktigt att staden ska vara väl fungerande med service, arbetstillfällen och gemenskap mellan

människor för att försörja oss. Vardagen ska fungera och staden ska skapa möjligheter i den valfrihet som vi idag eftersträvar. För att uppnå balans mellan behoven krävs god planering och utveckling av samhällsbyggandet. (Sällström, 2012)

Samhällen behöver planeras och utvecklas så att människor trots att de bor tätare än förr kan ha en god levnadsmiljö. Kommuner har en viktig uppgift att samordna resursanvändningen för de boendes förmån. Mark- och vattenanvändningen är central men även luft, ljus, grönska och tystnad är viktiga aspekter för ett hållbart samhälle och även en viktig grundsten för att kunna förtäta i staden. Gaturum, parker och andra miljöer i städer kan ibland upplevas vara otrygga och behöver därmed överses i planeringen framför allt (Boverket, 2013). Genom god samhällsplanering ur bl.a. ett jämställdhetsperspektiv är det därför viktigt att få kunskap om liknande platser så att städer och tätorter kan gestaltas mot en ökad upplevd trygghet för alla (Boverket, 2013). Genom en god samordning av stadsutvecklingen kan resursanvändningen effektiviseras mot ett mer hållbart samhälle. (Sällström, 2012)

Att människor idag är mer stillasittande kan tydligt bevisas och det beror bland annat på den fysiska planeringen i staden; bebyggelsens struktur, innehåll och utformning. Det är vetenskapligt bevisat att fysisk aktivitet är livsviktigt och blir allt viktigare pga. den livssituation vi befinner oss i idag där kommunikationer förs via teknikens medel allt mer istället för att främja de fysiska mötena. Samhällsutvecklingen måste anpassas och staden måste planeras utifrån detta ändamål. Den fysiska planeringen kan bidra till en ökad rörelse i vardagen genom rumsliga förutsättningar med bl.a. god lokalisering av både bostäder och målpunkter, möjlighet att gå och cykla, leka, utöva friluftsliv, motionera och skapa möjligheter till rekreation i boendemiljön. (Boverket, 2012b)

Det finns idag ett tydligt behov i de nordiska ländernas samhällen att förbättra förvaltningen av naturresurser och samhälleliga resurser. Ett hållbart samhälle påverkas av individens grundläggande behov och

preferenser. I en studie (Berg & Nycander, 1997) definieras sex olika typer av värdefulla resurser som måste hanteras på rätt sätt för att upprätthålla hållbarhet och motståndskraft i ett samhälle: naturliga, individuella, sociala, historiska, organisatoriska och ekonomiska resurser. Det handlar om individuella behov, alla tycker och vill olika, vilket är svårt att definiera rent generellt på grund av den utsträckning av de personliga preferenser som finns. Människans grundläggande behov är väsentliga för alla och relevanta i ett långsiktigt perspektiv inom stadsplanering men kan naturligtvis inte uppfyllas direkt på stadsdelsnivå. De sociala resurserna som undersöks i studien fokuseras på länkarna mellan människorna i området och mellan olika åldrar. Gemenskapen i grannskapet anses vara viktig då det nämns ibland de mest vitala mänskliga behoven som definieras i studien. (Berg & Nycander, 1997)

I Hållbar stadsutveckling (Ullstad, 2008) sammanfattas en hållbar stad genom följande faktorer; tät stad, grönområdets gleshet, god daglig service, goda regionala kollektivtransporter och prioritering av fotgängare. Enligt policyn om hållbar stadsutveckling (Naturskyddsföreningen, 2011) sammanfattas ett hållbart samhälle på liknande sätt. Man ska värna goda livsmiljöer, tät stad, bevara grönområden och skapa nya, gynna gång-, cykel- och kollektivtrafik ur en miljövänlig aspekt, skapa närhet, anlägga verksamheter till centrala lägen och tillfredsställa barns behov i närområdet. (Evidens, Spacescape & White, 2012)

Ett exempel på en hållbar stadsdel där dessa aspekter tagits i anspråk är Täby, Stockholm Nordost, (Täby Kommun, 2013). Ett visionsarbete är framtaget i utvecklingen av en ny stadsdel med mål att skapa ett attraktivt område. Stadsdelen är en viktig pusselbit i utvecklingen av den lokala stadskärnan. Huvudsakliga aspekter som tagits upp i visionsarbetet för att ge liv åt ett hållbart samhälle är tät bebyggelse, inkluderande offentliga rum och ett varierat utbud av aktiviteter, kultur, service och en fungerande kollektivtrafik. En tät koncentration av bostäder och verksamheter ska uppnås i Täby vilket bidrar till ett minskat bilberoende, en mer effektiv hushållning av naturresurser samt en mer tillgänglig samt dynamisk stadsdel. De offentliga rummen som

exempelvis parker, gator och torg ökar tryggheten för de boende i området. God service bidrar till en mer levande stadsdel för mer kreativa och stimulerande möten men även trygghet då både dags- och kvällsaktiviteter stimulerar detta mål. En blandning av upplåtelseformer; äganderätt, bostads- och hyresrätt, lockar människor i olika åldrar och hushållssammansättningar. Vid en väl fungerande kollektivtrafik öppnas fler möjligheter till besök i stadsdelen för lika väl boende som arbetande och besökare utifrån. (Täby kommun, 2013)

Stadsförnyelse och samhällsinvestering

För att kommuner eller mindre samhällen inte ska dö ut måste lösningar eller förbättringar göras. Servicen är viktig för överlevnaden av ett samhälle. Idag är tyvärr många offentliga plaster som oftast ligger i anslutning till handel och samhällsservice, förknippade med en känsla av otrygghet, speciellt vid mörker (Eliasson & Hörnquist, 2013). Det är även viktigt för ett samhälle att samverka med närliggande områden där ett tillfredsställt utbyte sker för samtliga parter och bl.a. servicen får ett större kundunderlag. Tillgången till arbetskraft är viktigt, liksom bra grund- och gymnasieskola är viktigt för att en ort eller ett område ska kunna växa istället för att stagnera. (Boverket, 2012b)

I framtidsvisionen för Svenskt Näringsliv (2012) redogörs grundläggande förutsättningar för ett gott företagsklimat i en bostadsmiljö. För att företag ska vilja etablera sig måste attraktiva samhällen skapas, vilket innefattar ett antal faktorer. De aspekter som nämns i visionen är främst en väl fungerande infrastruktur, möjligheter till fungerande skola, vård och omsorg och ett stort utbud av kultur- och fritidsaktiviteter så att folk vill och kan bo kvar. Attraktiva samhällen ökar förutsättningarna för tillväxt, det lockar både företag såväl som boende till platsen. Ett rikt kulturliv och meningsfull fritid är grundläggande för att locka människor och skapa en puls i mindre samhällen i småstäder. Den unika miljön med goda naturresurser som finns på Kronan kan liknas vid Kirunas förutsättningar vid den

planerade stadsflytten. Det är viktigt att behålla denna resurs för att bevara platsens unika karaktär och i och med det kunna locka dit folk. (Svenskt Näringsliv, 2012)

I en studie utvärderas Kortedala torg i Göteborg för sin fördelaktiga investering (Eliasson & Hörnquist, 2013). För cirka tio år sedan gjordes investeringar då fastigheter utvecklades kring torget, bebyggelsen förtätas vilket innebar att kundunderlaget ökade. Idag kan både boende och handlare intyga att utvecklingen varit positiv. I Gävle gjordes ett annat samhällsutvecklingsprojekt för att samlokalisera kommunal service. En mötesplats skapades samtidigt som en kulturell satsning tillkom på grund av stadsdelsbibliotekets insats, vilket bidrog till ökad sammanhållning. Stadsdelsparken kompletterades med mötesplatser för spontanidrott, en lekskog och trygga promenadstråk. Ytterligare ett gott exempel är Västerås som under 2013 utsågs till årets stadskärna (Eliasson & Hörnquist, 2013). Förnyelsestrategin byggde även här på en bred samverkan av handel och service, som många andra liknande projekt även kan verifiera. Stora investeringar tillsammans med ett hårt och kreativt arbete bidrar oftast till ett ökat liv och trygga attraktiva samhällen. Genom detta lockas besökare liksom boende till platsen vilket bidrar till en social och ekonomisk hållbar utveckling i hela staden.

(Eliasson & Hörnquist, 2013)

Måttenheter för stadskvaliteter

I denna avhandling har stadskvaliteterna som jämförs grundats på olika analys- och mätmetoder. Analysverktyget Space syntax, som mäter rumslighet och tillgänglighet i samhällen, användes för framtagning av stadskvaliteter i den första använda analysmetoden som nämns i examensarbetet (Stähle, 2011b). I de övriga analysmetoderna har måtten främst utgått ifrån de boendes uppfattning, tillfredsställelse och känsla av närhet till olika målpunkter i samhället byggt på en grundläggande mall av sociala mål. Dessa analysmetoders indikatorer kan beskrivas utifrån olika synvinklar av tillgång på en plats och kan även sammanfattas av utbudet som finns på en plats tillsammans med tillgängligheten till det utbud som finns. Dessa begrepp förklaras mer ingående i detta kapitel.

(Stähle, 2005)

Tillgång

Begreppet tillgång, som har en central roll i examensarbetet, är synnerligen komplext och kan tydas på flera sätt vilket innebär både begränsningar och möjligheter. Samhällsvetenskapen och samhällsekonomi kan sammanfatta tillgång genom ett antal frågor:

- Till vad och hur mycket? (kvalitet/kvantitet)
- För vem och hur många? (personligt/offentligt)
- Hur nära och hur tillgängligt? (fysiskt/mentalt)

Ett syfte med examensarbetet är att med hjälp av tillgångsbegreppet precisera begränsningarna och möjligheterna hos samhällets friytor för människor.

(Stähle, 2005)

Ordet tillgång har sitt ursprung i ordet gå, att gå till, vilket är nära besläktat med begreppet tillgänglighet. Svensk-engelska ordböcker översätter benämningen till att det finns någonting (tillgången) att gå till (ha tillgång till eller på). I engelskan används tre ord, till skillnad från svenskan som endast har ett, vilket kan förtydliga innebörden av att begreppet går att tolkas på flera olika sätt; 1. Access (to till), 2. Supply (of på) och 3. Asset (Resources). Engelska språkets förtydning av begreppets användningsområden kan beskrivas som följande: 1) Dels

används tillgång för att beskriva tillgängligheten, möjligheten eller graden att använda eller nå något (Access to). 2) Dels används tillgång för att beskriva ett visst utbud (Supply of) ”I tätbebyggda städer kan det finnas liten tillgång på parker.” 3) Slutligen betyder tillgång värdefull resurs för någon (Asset). ”Parker är en tillgång för alla stadsbor.” ”Vissa stadsbor har dålig tillgång till parkerna.” Frågorna ”Till vad?”, ”Hur nära?”, ”Hur många?”, ”Hur mycket?” och ”För vem?” kan ytterligare belysa ut den tänkbara användningen av tillgångsbegreppet.

(Stähle, 2005)

	Till vad?	Hur nära?	Hur många?	Hur mycket?	För vem?
Tillgång för [tillhörighet]	Parken är en tillgång för lek och rekreation.	Små lekparkar är främst en tillgång för närboende.	Parken är en tillgång för alla i stadsdelen.	En liten lekpark är bara en tillgång för få barn.	Parken är en tillgång för barn.
Tillgång till [tillgänglighet]	Närparken innebär tillgång till närlek.	Barn har långt och därmed dålig tillgång till parken.	Alla i kvarteret har tillgång till parken.	Många närlekparkar innebär tillgång till närlek.	Alla i kvarteret har tillgång till parken.
Tillgång på [utbud]	Parkrika städer har stor tillgång på rekreativ möjligheter.	En tät stad kan ha god tillgång på små parker.	Tillgången på parker gynnar alla i stadsdelen.	I glesbebyggda städer finns det ofta en stor tillgång på parker.	Tillgången på parker gynnar alla i stadsdelen.

Tabell 2. Exempel på begreppet tillgångs möjliga användningsområden för ”parken i staden”. (Stähle, 2005)

Tabell 2 förtydligar begreppet tillgångs mångsidighet och dubbeltydighet. Trots dess mångsidighet handlar tillgång alltid om någonting värdefullt för någon (en individ) och ett subjekts relation till ett positivt värderat objekt, förutsatt att det värdefulla objektet är mer eller mindre åtkomligt (tillgängligt). De tillgångar som relaterar till rummet eller geografien, som t.ex. parker i staden, har således en särskild betydelse för arkitektur eller stadsplanering, vilket också förklarar arkitekturteoriens och stadsplaneringens intresse för tillgång och tillgänglighet. Fokus i detta examensarbete ligger på ”Hur nära?”

rent geografiskt och uppfattningen av närheten. I första kolumnen beskrivs vilken sorts tillgång det är, fokus i examensarbetet begränsas av tillgång till (tillgänglighet) och tillgång på (utbud). (Stähle, 2005)

- **Tillgång (för)** beskriver tillträde och tillhörighet i stadens friytor och offentliga samt privata uterum. Det handlar om att geografiskt avgränsa friytor och uterum i staden med avseende på tillhörighet. Detta begrepp är avgränsat från examensarbetet.

- **Tillgång (till)** skildrar tillgängligheten till stadens uterum som tillgänglighetsrum, d.v.s. hur det är möjligt att röra sig genom stadens struktur. Inom Space syntax är denna fråga väsentlig, men har i examensarbetet inte mätt avstånd och rumsbildningar genom axialkartor utan istället från medborgarnas uppfattning om avstånd och rum i samhället. Det handlar om det begränsade gångavståndet och om räckvidd, hur lätt det är att nå vissa målpunkter i staden och vilka möjligheter det finns att använda stadens service- och resurstillgångar.

- **Tillgång (på)** syftar på det utbud som finns i samhället och dess omgivning. Utbudets relation till efterfrågan eller behov studeras även i examensarbetet med en stadsbyggnadsteoretisk vinkling med grund i de teorier som tidigare behandlats. En inventering av utbud i form av service och resurser för det geografiskt avgränsade området utförs där styrkor och svagheter tas upp. Inventeringen tillsammans med framför allt empirin leder till slutsatsen i en definition av vilket utbud som finns och skulle behövas i området utifrån efterfråga och behov. (Stähle, 2005)

Tillgång (till) och tillgänglighet

Tillgänglighet definieras av den geografiska platsen och transportvägen, d.v.s. närheten eller avståndet mellan två platser. Uttrycket kan även kallas tillgänglighetsrummet för det rum som existerar utomhus på gator och på offentliga platser mellan byggnaderna. De som lever och använder rummet blir de som avgör räckvidden, var och hur långt man kan gå, i staden. Hur lätt det är att hitta och nå till platsen är också avgörande vilket kan bero på den förmåga personen i fråga har. Ett

barn, funktionshindrad eller äldre person kan ha svårare att nå olika platser och därmed en sämre räckvidd, orienteringsförmåga eller möjlighet att hantera barriärer som fordonstrafik. Tillgänglighet kan även definieras som rörelse eller möjlig resa mellan en startpunkt och en målpunkt. Tillgängligheten från en plats till en annan kan mätas i faktiskt avstånd (fågel- eller färdväg), resekostnad eller restid. Avståndet kan bestämmas av svårigheten att navigera eller orientera sig. Det fysiska rummet mellan byggnader och platser definieras inte utan tolkas utifrån de boendes uppfattning om tillgängligheten till en målpunkt. (Stähle, 2005)

Tillgänglighet är ett brett begrepp som idag används av många aktörer inom stadsplanering. Trafikplaneringen har länge varit den avgörande frågan för att skapa bättre tillgänglighet men på senare tid har handikapprörelsen blivit en allt viktigare del inom stadsplaneringen för en ökad tillgänglighet. Begreppet är dock alldeles för allmänt för att begränsas till endast ett av dessa områden. I engelskans ordböcker beskrivs tillgänglighet, access, som rätten eller möjligheten att närma sig (approach), nå (reach), inta (entering) eller ha tillträde till (admittance). Det kan handla om rum, arbetsplatser, data eller annat av mål intresse. Nationalencyklopedien definierar tillgänglighet inom geografin som ”möjlighet att ta del av något eftersträvansvärt. För en bestämd person beror dessa möjligheter exempelvis på hennes fysiska rörlighet och den geografiska närheten till det eftersökta.” Inom planeringsforskning och i praktiken brukar man avskilja fysisk, visuell, social och ekonomisk tillgänglighet. Ekonomisk tillgänglighet beskriver huruvida man har råd att färdas runt i staden, vilket inte behandlas i detta examensarbete. Varken den visuella, d.v.s. orienterbarheten, eller den fysiska tillgängligheten, dvs. i den fysiskt byggda miljön, behandlas i detta examensarbete. Den sociala tillgängligheten definieras i examensarbetet som både tillgång till men främst som tillgång på. (Stähle, 2005)

Det finns en viss skillnad på hur långt man kan tänka sig att gå, och hur långt man faktiskt går. Stähle (2005) definierar ”god tillgänglighet”, med att kunna nå t.ex. en park eller ett naturområde inom 5-10 minuters gångavstånd från sin bostad, oberoende av ålder eller

funktionsnedsättning. När det gäller biltillgänglighet och bilframkomlighet kan avståndet självklart vara längre fysiskt. Två olika sorters rörelsemönster i friytstrukturen kan påvisas, vardagsrörelser och rekreationsrörelser. Indelningen kan liknas vid nödvändiga och valfria aktiviteter, där friytorna antingen är en yta man passerar i vardagen eller en plats man medvetet söker sig till som en självvald handling. I forskningen av utemiljön har man traditionellt tryckt på den senare.
(Stähle, 2005)

Drömmen inom stadsbyggnad är att kunna förverkliga en oändlig rörelsefrihet i staden. Drömmen finns med i ett flertal väl kända skrifter av bl.a. Frank Lloyd Wrights, Le Corbusiers och Garreaus (Stähle, 2005). Genom radion, televisionen, telefonen, flygplanet, bilen och på senare tid internet ska avståndet mellan människorna upplösas och rörelsefriheten befria oss. I och med alla de nya informationsteknologierna som finns idag blir platsen i sig inte lika viktig, eftersom man kan kommunicera med vem som helst vart man än är. Teoretiker menar att den digitala kommunikationsrevolutionen skapar den fysiska platsen men även att det fysiska mötet kan komma att bli allt viktigare på grund av denna utveckling. Motsägelsefullt talas det även mycket om den täta fotgängarstaden av ett flertal eftermoderna urbanteoretiker, som t.ex. Jacobs, Gehl och Hillier (Stähle, 2005). De menar bl.a. att ”staden som kultur och organisation” bygger på närhetsprincipen, d.v.s. att placera verksamheter som behöver samverka nära intill varandra”. När det faktiska avståndet till närmaste målpunkt i staden minskar så ökar platsens och det lokala värdet väsentligt. Idag använder människor friytorna i staden mer sällan. Många lider av fetma eller blir allt mer stillasittande på grund av de digitala kommunikationsmöjligheter som existerar, vilket gör det möjligt för människor att stanna på en och samma plats under en lång tid utan fysisk aktivitet (Boverket, 2012b). Städer planeras idag utifrån bilen som huvudsakligt färdmedel vilket är ännu en orsak till att skapa städer och samhällen med promenadavstånd till viktiga målpunkter, och främjar samtidigt den allmänna fysiska hälsan (Boverket, 2012b).
(Stähle, 2005)

Tillgång (på) och utbud

Begreppet utbud innebär att tilldela eller tillhandahålla någon eller något som eventuellt behövs eller önskas. Utbudet kan också betyda mängden som tillhandahålls. Utbudet kan urskiljas som mängden av en tillgänglig och producerad eller köpt vara, liksom i uttrycken ”utbud och efterfrågan” eller ”tillgång och efterfrågan”. Det utbud av friytor som nås från en viss plats kan även uttryckas som friyettillgången på platsen.
(Stähle, 2005)

Efterfrågan kan dels tolkas av det som efterfrågas, dels hur mycket av ett visst bruksvärde, men även hur många som efterfrågar. Den totala efterfrågan beror alltså på hur många som vill ha hur mycket av ett visst utbud. Den amerikanska statsvetaren Anne Peterson hävdar i sin doktorsavhandling att tillgången på park minskar i generellt med efterfrågan, på grund av en högre befolkningstäthet, d.v.s. bebyggelsestäthet. Ju högre bebyggelsestäthet desto större efterfrågan, vilket dock innebär ett allt mindre parkutbud. Dessa antaganden leder till slutsatsen att det finns en absolut motsättning mellan förtätning och parktillgång, vilket är en dock så väsentlig tillgång just vid förtätning i staden. Motsättningen behöver inte alltid uppträda på detta sätt beroende på den tillgängliga fysiska strukturen i staden, men kommer ändå att förändra förhållandet mellan täthet och parktillgång. Tillgången på friytor bör alltid ställas mot behov eller efterfrågan i den undersökta situationen och i förhållande till platsen och dess förutsättningar.
(Stähle, 2005)

Från stadsplaner med fokus i människans allmänna behov och ”funktioner” utifrån ett expertisperspektiv under mitten av 1900-talet, handlar det idag mer om ”värden” från ett medborgarperspektiv i stadsplanerandet. Planeringen har allt mer inriktat sig på kommunikation med berörda för att kunna konkretisera samhällets värden, styrkor och svagheter. Definitionen av efterfrågan och behov är i samhällsplaneringen likvärdig och mer en fråga om perspektiv. Vad folk gör och vad de tycker om kan ses i ett efterfrågeperspektiv, men kan lika väl uppfattas som ett uttryck för behov. Mått på tillgång som

utbud handlar i första hand om att göra jämförelser med vad stadsplanerare anser vara av behov på platsen med samtliga medborgares åsikter om vad man vill ha, behöver eller tycker om. Dessa mått används i första hand i examensarbetet. (Stähle, 2005)

Samband mellan tillgång till och tillgång på

Tillgångsuttryck kan innehålla både en social och en rumslig dimension samtidigt. Uttrycken i *tabell 1* har en stark social vinkling på grund av att den fokuserar på att alla ska kunna ha tillgång till en park exempelvis och att parken även ska anpassas till platsens möjligheter och vad som efterfrågas. En parks rumslighet är dock svår att definiera som utbud med en bestämd yta eller värdemängd på grund av att den kan variera till storlek och kvalitet, till skillnad från exempelvis ett café som alltid består av en viss yta med bestämda funktioner. Ett café är enklare att definiera som utbud eftersom storlek och kvalitet oftast inte skiljer sig på liknande sätt som parker gör. För att förenkla och kunna definiera värdemängden för parker eller grönområden kan det antas att en park är av en bestämd värdemängd. För både *tabell 1* och i uttrycken nedan avses värdemängden för en bestämd grupp ”vi” och att alla har värdemängden lättåtkomlig, dvs. nära i rummet utan hinder. För tillgänglighet av grönområden, grönytor och friytor så handlar det främst om tillgång till, d.v.s. åtkomlighet, närhet eller avstånd. Uttrycken nedan beskriver en parks värdemängd (tillgång) som en bestämd storlek, den kan vara både stor eller liten men är lika för de parker som jämförs vid tillfället.

1. ”Vi har god tillgång till parker.” = ”Vi har lättillgängliga parker.”
 2. ”Vi har god tillgång på parker.” = ”Vi har mycket parker.”
- (Stähle, 2005)

Det andra uttrycket förutsätter, liksom det första, att parker är en kollektiv värdemängd, men här avses just mängdens storlek, mängdutbudet. Att tillgängligheten är god är förutsatt, även om den i själva verket inte är det. Det andra uttrycket skulle lika gärna kunna säga att det finns många parker men alla är svårtillgängliga. Med andra ord skulle en förbättrad tillgång till exempelvis parker kunna öka och

förbättra förutsättningarna för utbudet av dem. Stähle (2005) hänvisar till Boverket som på 90-talet konstaterade att ”Enkla åtgärder som t.ex. tillgång på parkbänkar längs vägen till och i grönområdet, underlättar användandet och ökar tillgängligheten – särskilt för gamla människor.” För att undvika missförstånd i samhällsplaneringen borde därför uttrycket ”Vi har mycket parker.” utvecklas och förtydligas till ”Vi har mycket och lättillgängliga parker.” Dock är det fortfarande oklart om detta betyder samma sak som ”Vi har god tillgång på parker”, vilket trots allt tycks ha ett slags inneboende tillgänglighetsmått. (Stähle, 2005)

Stadskvaliteter

Det finns ett flertal olika analysmetoder och tillvägagångssätt för att undersöka och ta fram kvaliteter och egenskaper inom stadsbyggnad. De vanligast förekommande stadskvaliteterna i analyser är djupare beskrivna var för sig i detta kapitel. Därefter skildras de olika analysmetoderna som är grundande och kopplade till examensarbetet, för att definiera olikheterna sinsemellan tydligare och förklara svårigheterna i att mäta stadskvaliteter i olika områden och tidpunkter. Då de boendes åsikter är den grundläggande måttenheten i analyserna blir resultaten ofta varierande och stadskvaliteterna värderade i olika rangordning beroende på respektive bostadsområde. I examensarbetet har analysmetoden som utfördes i Stockholms län valts att användas som grund och gå in djupare på. Analysmetoden, som i examensarbetet namnges *Analys av närhet och tillgång*, definierar de flesta stadskvaliteterna som används i examensarbetet. (Stähle, 2011a)

Perspektiv och uppfattningar

De boendes perspektiv efterfrågas ofta i stadsbyggnadsdebatten för att politiker och planerare idag ska få veta vad det är som egentligen efterfrågas av de boende i området och vad det är som uppskattas mest. Individernas åsikter och preferenser är väsentliga för att hitta de hållbarhetskriterier som finns i varje given stadsdel, de bör även ha möjlighet att kunna påverka planeringsprocessen på en stadsdelsnivå (Berg & Nycander, 1997). Det finns faktiskt inte särskilt många systematiska undersökningar inom samhällsplaneringsbranschen. Frågan är då vad det som byggs och planeras idag egentligen baseras på om inte endast en mängd hypoteser. Många satsningar och investeringar görs idag i den byggda miljön men Stähle (2011a) menar att det kan ju verkligen inte vara hållbart att fortsätta att bygga och planera utifrån denna vaga kunskapsgrund och inte heller vara rimligt att så stora risker tas i den byggda miljön med de stora resurser det handlar om. (Stähle, 2011a)

Studien är enligt Stähle (2011a) mer som en vägledning i vad som värderas än ett ”recept” på stadsbyggande. Han menar att värderingarna som tas fram alltid måste plats- och målgruppsanpassas. Vissa undersökta faktorer som testades i studien gav något utslag på priset. Varken hushöjden eller tätheten i sig gav utslag, men faktumet att tätheten bidrar till en ökad tillgång av kultur, restauranger och butiker antas ha större utslag. Tillgången till skola, vård, omsorg och dagligvaruhandel värderades inte heller speciellt högt och tros bero på den befintliga, redan tillfredställda, jämna fördelning av målpunkter i flerbostadsområden idag. (Stähle, 2011a)

I en avhandling inom stadsbyggnad (Stähle, 2005) diskuteras skillnaden mellan uppmätta mått mot upplevda mått. Man syftar på problematiken i vad som egentligen mäts och om hur bra det stämmer in på verkligheten. För att exemplifiera kan täthetsproblemet som idag finns i stadsplaneringen jämföras. Vissa teoretiker menar att den geometriska ”naturvetenskapligt” uppmätta tätheten överensstämmer

dåligt med den upplevda tätheten där det upplevda förknippas med något socialt och kulturberoende. I avhandlingen hävdas det att mått inte alltid är sanningar men redskap som kan användas för att analyseras. Det generella och samlade upplevda måttet är en slags social sammanställning vilket tas fram och används för specifika syften, t.ex. för att öka livskvalitet. Mått i stadsplanering är både naturvetenskapliga och samhällsvetenskapliga, liksom många andra modeller. (Ståhle, 2005)

Det kan förväntas vara en relativt liten individuell skillnad i preferenser för fysiska utformningen av det fysiska rummet i ett samhälle, till skillnad från hur skilda uppfattningarna kan vara för vad som anses vara attraktivt eller inte. Detta konstaterande förenklar arbetet för stadsplanerare inom den fysiska och estetiska dimensionen för exempelvis rekreationsområdets utformning till skillnad från hur ett attraktivt samhälle ska planeras. Det kan antas att alla människor har önskemål eller preferenser om vad som betraktas som attraktivt i en miljö men måste ändå anpassas till platsen och de boende i området. Estetiska behov dock är en framträdande egenskap i flera teorier både stadsbyggnadsmässigt och beteendevetenskapligt. (Kahana, et al., 2003)

Säkerhet och trygghet

Säkerhet, trygghet och trivsel är ord som lätt kopplas till varandra. Sådant som förknippas med ordet trygghet eller otrygghet är rädsla och oro och i form av klotter, dåligt rykte, inga siktlinjer, få människor, öde, dålig belysning, inga flyktvägar, gömställen, smalt och att man inte kan se andra. Att bli sedd är den allra viktigaste faktorn att ta hänsyn till på en otrygg plats (Thelberg, 2013). Då trygghet handlar om en upplevd rädsla och att inte känna sig hotad, handlar säkerhet mer om att undvika olyckor, skador och dödsfall som utsätter en för risken att råka ut för ett brott. I studien med Kahana i spetsen (Kahana, et al., 2003) läggs det stor vikt på att omgivningen bör vara det mest meningsfulla analysenheten med avsikt på säkerheten i miljön. (Boverket, 2010a)

Trygghet och säkerhet har visat sig vara viktiga faktorer för bostäders tillfredsställelse i allmänhet (Kahana, et al., 2003). Alla har rätt att känna sig säkra i sitt eget hem och i sin bostadsmiljö både under dag- och kvällstid (Hastings, et al., 2013). Trygghet är en subjektiv känsla och det är uppenbart att individuella skillnader existerar vid framträdandet av säkerhetsrelaterade frågor (Kahana, et al., 2003). Vad som upplevs tryggt för vissa kanske inte upplevs på samma sätt av andra beroende på vilka grundförutsättningar man har. Kvinnor och män kan ha olika preferenser på vad trygghet innebär på grund av de fysiska förutsättningarna, lika så kan olika erfarenheter eller minnen av platsrelaterade händelser påverka uppfattningen av vad som känns tryggt eller inte. Den personliga oron för säkerheten kan avspegla personliga livshändelser och kriser, vilket i sig troligtvis inte kommer att påverkas av tillfredsställelsen trots en karaktäristisk miljö utan genererar snarare hotfulla uppfattningar kring platsen utifrån de gamla minnena (Kahana, et al., 2003). (Boverket, 2010a)

Trygghet är åldersrelaterat då främst äldre visar en högre oro i osäkra stadsdelar (Kahana, et al., 2003). Familjer har även visat ett ökat behov av att kunna delta och vistas i en trygg miljö för barnen skull (Hastings, et al., 2013). Osäkra miljöer förknippas ofta med en rädsla för brott och kriminalitet då undersökningar har visat utmärkande särdrag som

tyder på detta (Kahana, et al., 2003). Men även trygghet i trafiken kan vara en stor bidragande anledning till att vissa känner sig otrygga i sitt bostadsområde. En hög trafikhastighet i bostadsområden eller att som cyklist och gående inte känna sig sedd i trafiken är viktiga orsaker till otrygghet. Mörker är ytterligare en bidragande faktor i otrygga miljöer som kan avhjälpas med enkla medel som belysning vid upptäckt mörk och ödlig plats. En levande upplyst plats dygnet runt skapar en större känsla av trygghet och säkerhet i bostadsområden. (Boverket, 2010a)

Allt fler rör sig i mellanrummen, på gator, torg och i grönområdena, till fots och på cykel, vilket ökar tryggheten (Boverket, 2012c). För att få kunskap om platser som upplevs trygga eller otrygga måste de olika preferenserna undersökas i de skilda situationerna. Kännedomen om trygghet och säkerhet i en bostadsmiljö fås från de boende eller besökare i området vanligtvis genom enkätundersökningar eller intervjuer. Trygghetsvandringar kan även utföras där medborgarna benämner platser som helst undviks för att hitta de otrygga platserna. Undersökningar där medborgare för dagbok över sitt dagliga rörelsemönster och reflekterar över otrygga plaster används också som metod. Trots olika individuella preferenser på vad trygghet innebär gynnas självklart alla i längden av en känsla av god trygghet i ett bostadsområde (Kahana, et al., 2003). (Persson, 2010)

Gemenskap

Sociala kvaliteter i stadsdelar har erkänts som viktiga faktorer för ett bostadsområdes attraktivitet (Kahana, et al., 2003). Forskning om sociala funktioner i stadsdelar har generellt inkluderat en fokus på social delaktighet (närvaro av vänner och släktingar) och social homogenitet av grannar (likheten i ålder, ursprung och socioekonomisk status) (Kahana, et al., 2003). De sociala värdena är uppskattade att öka för medborgarna vid en högre social fokus i samhället (Kahana, et al., 2003). Sociala värden värderas utifrån känslan av gemenskap, följer av större kulturell mångfald, sociala nätverk i området, känsla av avskildhet, rikt och varierat kulturutbud och känslan av förtroende i grannområdet (Hastings, et al., 2013). Gemenskap, kultur och sociala nätverk går alltså hand i hand med varandra (Hastings, et al., 2013).

Interaktion kontra ensamhet refererar till den utsträckning av vilken miljö som främjar social interaktion respektive individers privatliv. Forskning har visat att aktivt engagemang i sociala nätverk förknippas med högre nivå av bostadstillfredsställelse. Utmärkande drag som visat på denna tillfredsställelse är att ha vänner i närmiljön, känna till namn på grannar och att delta i lokala områdesaktiviteter. Att ha en känsla av gemenskap eller tillhörighet är dock bevisat viktigare än att delta i lokala aktiviteter. (Kahana, et al., 2003)

Segregation betyder åtskillnad där man med boendesegregation avser att olika befolkningsgrupper bor fysiskt åtskilda från varandra (Boverket, 2010a). Grupperna kan definieras olika men de vanligast förekommande dimensionerna av boendesegregation är; demografisk segregation (olika åldersgrupper, hushållstyper eller kön), socioekonomisk segregation (olika inkomst-, yrkes- eller socialgrupper) och etnisk segregation (olika ursprung eller bakgrund) (Boverket, 2010a). I amerikanska samhällen har pluralistiska värden länge varit godkända och mångfald har hyllats som en social resurs bland medborgarna (Kahana, et al., 2003). Med andra ord stärks ett samhälle av grannar med olika bakgrund (Kahana, et al., 2003). Forskning som bekräftar denna tolkning konstaterar att tillfredsställelsen i

bostadsområdet är högre bland de mer åldersspridna stadsdelarna än bland de mer åldershomogena stadsdelarna (Kahana, et al., 2003).

Personliga preferenser varierar även inom denna dimension. Exempelvis mår vissa individer bättre av att ha vissa barriärer i miljön utan genomsläpp av personligt utrymme. Dessa individer föredrar alltså att bo i ett mer skyddat område vilket inte nödvändigtvis måste ses som en nackdel för den sammanlagda bostadsmiljön. Samhällen liknande Celebration nära Orlando, Florida, har i order att skapa verandor för bostäder i avsikt att främja social interaktion. Istället för grundavsikten kan ordena skapa omvänd samhörighet för de individer vars preferenser står i kontrast med dessa order. (Kahana, et al., 2003)

Den anordnade fysiska miljön skapar en social struktur vilken tillåter mer rörelse, en större känsla av trygghet och en starkare uppfattning av att tillhöra miljön utanför den inneslutande privata. Huvudmålet är att skapa offentliga platser i miljön i form av denna struktur som ger alla en tillgänglighet oavsett kön, ålder eller etnicitet. De offentliga platserna är till för allt från nödvändiga dagliga aktiviteter, som att exempelvis ta sig till och från jobbet, till valfria aktiviteter som inkluderar promenader, att sitta i en park eller sportaktiviteter. Ovan nämnda aktiviteter i bostadsmiljön ökar både rörelse och livet på platsen men även tryggheten och är orsaker till varför dessa platser är viktiga att satsa på. (Altenius, 2011)

Fysisk miljö och estetik

Faktorer som är särskilt framträdande och främjar miljön, trivsel och psykologiskt välbefinnande inkluderas i fysiska eller estetiska bekvämligheter. Exempel på sådana faktorer kan vara träd, välskötta områden och god luftkvalitet. De individuella skillnaderna i preferenser för fysiska bekvämligheter är relativt små vilket betyder att de kan kategoriseras liknande för alla människor. Estetiskt tilltalande miljöer kan antas vara av behov för alla. Allport (Kahana, et al., 2003) har inkluderat estetiska behov som en framträdande egenskap i hans teori, liksom Maslow, som binder samman estetik i hans hierarki av människans grundläggande behov. (Kahana, et al., 2003)

Stimulering kontra stillhet i fysiska miljöer kan antingen uppmuntra eller avskräcka i sitt uttryck och sin aktivitet. Stimulering kan definieras som estetisk variation i fasader eller ett flertal målpunkter i ett samhälle med syfte att samla de boende på mer offentliga platser kring den byggda miljön för att skapa mer liv och rörelse. Stimulering kan även definieras med hänsyn till komplexiteten inom den byggda miljön i form av ljud, lukt och rörelse. Vissa individer föredrar en miljö med högre stimulans och väljer så vanligtvis de s.k. Urban living arrangemang dvs. bostadsrätter, lägenheter i höghus eller tätt befolkade områden. Individer som föredrar stillhet framför stimulans väljer istället mer avlägsna jordbruksområden att bosätta sig på. Personer som bor i mindre komplexa miljöer kan dock finna miljöerna tråkiga och olönsamma i längden, därför är det viktigt med en viss variation och del av dem båda i ett socialt hållbart samhälle. (Kahana, et al., 2003)

Boverket samordnade och utvecklade, under 2011-2012 på uppdrag av regeringen, arbetet med samhällsplanering som stimulerar till fysisk aktivitet i vardagen. Genom workshops och seminarier har kunskapen om den fysiska planeringens verktyg kunnat utvecklas och sedan användas för att skapa ett hälsofrämjande bebyggelse i miljön som

stimulerar till fysisk aktivitet i vardagen och höjer människors livskvalitet i bostadsområdet. (Boverket, 2012b)

Estetiska eller fysiska miljöbekvämligheter utforskas bäst i en studie i nivå med omgivningen där medborgarna själva får ange hur miljön uppfattas. Då de boende i området får svara på frågor om den fysiskt byggda miljön och de estetiska bekvämligheterna kan miljön direkt analyseras utifrån den effekt den har på individerna i området (Kahana, et al., 2003). Byggd miljö handlar i oftast i undersökningar om att ta fram invånarnas åsikter om stolthet av stadens intryck och karaktär och åsikter om nedskräpning och föroreningar (Hastings, et al., 2013). I detta examensarbete läggs inget större fokus eller detaljeringsarbete vid den fysiska miljöns utformning eller estetik i bostadsområdet annat än att stadskvaliteten värderas.

Kommersiell service

För att människor ska kunna ha en god livskvalitet är tillgång till kommersiell och offentlig service en viktig förutsättning. God service är en förutsättning även för näringslivet och kan vara avgörande för om en verksamhet stannar eller flyttar till annat etableringsområde. Ett fungerande serviceutbud har stor betydelse för en Orts eller bygds attraktionskraft.

(Boverket, 2012c)

Närheten och tillgången till service, tjänster och anläggningar i en stadsdel har ofta föreslagits som en viktig kvalitet i bostadsmiljön. Förespråkare av den "nya urbanismen" förespråkar kompakta och sammanhållna samhällen där detaljhandelsanläggningar och fritidstjänster ligger på promenadavstånd från bostäderna. En ökad bostadstillfredsställelse förväntas då tillgång till shopping och andra tjänster finns i bostadsområdenas närmiljö och verkar tillsammans med god tillgång till kollektivtrafik.

(Kahana, et al., 2003)

Handeln har varit en viktig del av staden vilket höjer både stadens värde och karaktär (Boverket, 1999). I de lokala offentliga rummen är oftast en bra dagligvaruhandel grundläggande för ett socialt fungerande samhälle, vilken fungerar som den drivande motorn av förnyelsen. Bibliotek, restaurang/café, vårdcentral och annan service, liksom ett varierat handelsutbud, är viktigt för ett levande lokalt centrum. En tät bebyggelse ökar underlaget för handel och samhällsservice. God tillgänglighet, inbjudande fysisk miljö och trygghet är självklara faktorer som bidrar till dragningskraften för platsen.

(Eliasson & Hörnquist, 2013)

Benämningen kommersiell service som stadskvalitet förknippas vanligen med är tillgången till urbana verksamheter vilket innebär butiker, restauranger och kulturverksamheter i gatuplan. Många studier verifierar ett högt värde av att ha urbana verksamheter i ett bostadsområde vilket även bidrar till en levande stadsmiljö av medborgarna. Många studier, medräknat en studie om värdering av stadskvaliteter i Stockholmsregionen (Evidens & Spacescape, 2012c),

visar att det är mycket attraktivt att ha en mångfald av urbana verksamheter nära sin bostad vilket skapar målpunkter för det lokala samhället och även för staden i allmänhet. Mångfalden av dessa verksamheter i gatuplan är det som skapar attraktivitet där mötesplatser och sociala aktiviteter har stor potential att uppstå.

(Evidens & Spacescape, 2012c)

För att storstadsmässiga verksamheter ska uppstå i ett samhälle krävs det en tät boendemiljö med ett stabilt befolkningsunderlag. En samverkan av boende och arbetande i miljön krävs för att ett tjänstgörande samhälle ska kunna vara verksam dygnet runt. Inom stadsplanering kallas denna beskaffenhet vanligen för "blandstad", dvs. funktioner i staden blandas, vilket är ett delmål för många städers framtidsvision. Eftersom verksamheter främst placeras i gatuplan krävs lokalutrymme längs gaturummen vilket ibland kräver en förtätning av vissa områden. Vid liknande samhällsutvecklingsarbeten där förtätning sker skapas ypperliga tillfällen i stadsplaneringen för att etablera dessa tillgångar. En balans mellan boendetäthet och förekomst av lokaler i gatuplan eftersträvas där tillräckligt hög grad av täthet skapar goda förutsättningar för en mer attraktiv stad (Evidens & Spacescape, 2012a).

(Evidens & Spacescape, 2012c)

I en analys av småhus över Stockholms län (Evidens & Spacescape, 2012b) visade den statistiska analysen över tillgång till urbana verksamheter att restauranger, butiker, dagligvarubutiker och kultur inom 500 m gångavstånd har störst påverkan på köpeskillingen. Området får en större attraktivitet och fler målpunkter i och med etableringar av urbana verksamheter. Målpunkter skapar rörelse i området vilket medför en större potential till mer liv och rörelse dygnet runt och därmed en större trygghet (Boverket, 2010a).

Grön- och vattenområden

Natur- och grönområden

Naturmiljö handlar i oftast i undersökningar om att ta fram invånarnas åsikter om lättillgänglighet till lokala parker och andra grönområden och åsikter om nedskräpning och föroreningar på platserna (Hastings, et al., 2013). En god närmiljö med stora naturresurser kan bidra till att skapa en tydlig och idyllisk karaktär till området.

Betydelsen av natur och andra gröna områden i städer och tätorter är stor och förstärker ett samhälles mål om långsiktig hållbarhet. Grönstrukturen kan liknas vid stadens lungor och njurar och är essentiell för ett gott lokalklimat, som både renar luftkvaliteten och skapar en god ekologisk hållbarhet. Mycket grönska skapar inte automatiskt en bättre byggd miljö, men väl integrerad med stadens övriga strukturer kan grönområden bidra till attraktivitet, tillväxt och ökad välfärd. Parker, trädgårdar och alléer utgör även en del av det arkitektoniska uttrycket och bebyggelsens kulturarv. Olika typer av grönområden fyller olika behov och behövs för att komplettera varandra på ett bra sätt och för att maximera det sociala värdet. (Boverket, 2012a)

Användningen av mellanrummen mellan bebyggelsen varierar men inbjuder till utevistelser, promenader och möten. Platserna har mål om att vara både trygga och attraktiva. Grönområden planeras i tätbebyggd miljö för att öka människors hälsa och välbefinnande. De används alltmer av boende och besökare för återhämtning, rekreation och spännande utevistelser eller som vägar och förbindelse mellan boende och arbete eller skola. Bostadsområdena har blivit mer attraktiva och trivsamma genom tiderna vilket har lett till ökad trygghet och bättre sammanhållning inom och mellan bostadsområdena. (Boverket, 2012c).

Natur i form av grönyta och park står för områden med stor användbarhet (Ståhle, 2011a). Dessa naturområden skapar möjlighet till avkoppling och rekreation, upplevelser och olika aktiviteter då de bildar informella mötesplatser i staden. Grönytorna kan bl.a. fungera som

arena för konserter, teater, utställningar eller manifestationer. Stadens parker och naturområden är offentliga rum dit alla har tillträde och kan mötas fritt till skillnad från många andra rum i staden. En närhet till grönområde, med avstånd inte längre än 300 meter från bostaden, är viktig för att människor ska använda områdena dagligen. Naturens närhet till skolor, förskolor, äldreboende och liknande verksamheter är viktig, särskilt för barn och äldre som har större behov av en närhet till rekreationsaktiviteter.

(Boverket, 2012a)

Att grönområden är viktiga i boendemiljön kan ses som en självklarhet då det verifierats genom en mycket hög värdering i bostadsområden i flera studier. En studie gjord i Stockholmsregionen (Evidens & Spacescape, 2012c) bevisar även att utformningen av grönområdena påverkar värdet. Närhet till en planerad park, inom 1 000 meters gångavstånd från bostaden, visar sig vara viktigare för bostadsrättsköpare än vad natur och grönska är på liknande avstånd. Trots detta är större park- eller grönytor viktiga och behövliga för att kunna påverka boendepriiset. Andra aspekter har även betydelse då större parker oftast erbjuder en miljö med möjlighet till många olika slags upplevelser så som rekreation, lek och vila och samtidigt upplevs vara tillgängligt hela tiden till skillnad från andra grönområden. Studien visar att relationen mellan parktillgång och bebyggelsetäthet kan skapa goda förutsättningar snarare än motsättningar i området. (Evidens & Spacescape, 2012c)

En satsning för den gröna promenadstaden (Lindgren, 2012), ett systerdokument till Arkitektur Stockholm, ska stadsparker skapas i ytterstaden för att profilera de nya stadsdelarna. Gröna stråk ska knyta ihop staden och dess olika parker i innerstad och närliggande stadsdelar. Vissa grönytor kommer att byggas enligt satsningen för att behov finns men även för att koppla ihop bostadsområden med varandra. Tyngdpunkterna i projektet är områden i ytterstaden som har ett centrum med utvecklingspotential till en blandad stadsbebyggelse där både service och rekreationsområden kan finnas. Katarina Borg, projektledare på Stockholms stad, säger att då en stad växer gäller det att passa på att utveckla och förbättra de befintliga områdena i staden,

genom kvalitativa grönområden och därigenom skapa en balans utan större fokus vid kvantitet. Katarina menar att dessa exploateringsprojekt även bidrar till att utveckla den gröna promenadstaden. Kompensationsmodellen som finns idag när grön mark exploateras ska ses över i syfte att den ska utökas till att gälla all mark och att staden ska kunna styra resurserna där behovet är som störst. Den befintliga stadsodlingen i Stockholmsregionen ses idag som en växande trend vilket kan bidra till vackrare och tryggare miljöer men även kulturutbyten mellan människor.
(Lindgren, 2012)

Vattenområden

Liksom natur är även vatten en värdefull tillgång i ett bostadsområde enligt många studier och enligt analysföretaget Spacescape i samarbete med konsultbolaget Evidens och arkitektbyrå White (Bolander, 2013) den mest värdefulla stadskvaliteten vid val av boende. Närheten till vatten i form av en stor insjö eller liknande innebär det stora möjligheter till bad, strandpromenader, vackra utblickar och en känsla av frihet. Studien gjord i Stockholmsregionen av Evidens & Spacescape (2012c) med bostäder i ett skärgårdslandskap har troligen en stor betydelse för stadens internationella attraktivitet och konkurrenskraft, både som turistmål och boendemiljö. Gångavstånd till vattenområden via gång- och gatunätet har betydelse vilket innebär att stränder och kajer gärna får vara offentligt tillgängliga. Tidigare studier har även visat att direkt sjöutsikt från lägenheten är av mycket stort värde genom analys av boendepriiser. Den starka attraktionskraft närheten till vattnet har i bostadsmiljön medför bevisligen ett större förtätningstryck längs stränder och kajer, i studien av Stockholmsregionen (Evidens & Spacescape, 2012c). Oftast är sjönära kommuner och havsnära bostadsområden mer efterfrågade vilket analysen bekräftar genom projekt som Hammarby sjöstad och Järsla sjö i Stockholm. Denna trend att omvandla centrala hamnområden i Stockholmsregionen verkar enligt studien kunna bidra till att långsiktigt öka hela regionens attraktivitet.
(Evidens & Spacescape, 2012c)

Klimat

Lättillgängliga rekreativsmöjligheter blir sämre, spontana kontakter och utomhusaktiviteter blir färre under vinterhalvåret. Trots detta kan vi inte se vintern som ett hinder utan måste istället försöka leva med och inte mot klimatet och på så sätt förbättra situationen på andra tänkbara sätt. Att se tillgångar istället för nackdelar och kunna skapa goda förutsättningar för året runt är en mycket viktig aspekt för de länder där vintern är dominerande. Vinterperioden i Skandinavien är lång och mycket framträdande vilket skapar stora möjligheter att planera inför den och ta vara på dess positiva tillgångar. Att satsa på en stadsmiljö som ger plats för och uppmuntrar liv under alla årets årstider vinner mycket i längden, både marknadsföringsmässigt, turistiskt och ur ett stadsutvecklings- och hälsoperspektiv. Enkla satsningar kan göras för att skapa en mer levande stad även under den kalla vinterperioden exempelvis, belysning, snöskulpturer, is-rutschbanor, utomhusteatrar, plogade skridskobanor eller vinterfestivaler. Dessa skapar målpunkter i staden som bidrar till fysisk aktivitet och lockar boende som besökare att vistas på området.
(Eriksson, 2010)

Både klimat och miljön förändras i stor grad i och med vinterårstiden där människors uppfattning och användning av offentliga miljöer påverkas. Is och snö blir till hinder i miljön då människor ska ta sig fram. Tillgängligheten minskar för både gående, cyklister och bilister då kyla, halka ojämnheter och snömassor försvårar förutsättningarna. Negativa aspekter måste överses i form av ett gott underhåll av vägar av t.ex. plogning och sandning. Positiva aspekter tillkommer även så som bildning av nya isvägar och snöbärande täcken där andra färdmedel också möjliggörs som skidor, sparkar, kälkar och skotrar. Ljuset är också en bidragande faktor vilket även ökar tillgängligheten. Det är viktigt med god belysning för att skapa en högre synlighet och därmed trygghet i området.
(Eriksson, 2010)

Kommunikationer

Tillgång till gång- och gatunätet

Utifrån undersökning av Evidens & Spacescape (2012c) har det visats att bostadsplacering är mer attraktivt på en gata som kopplas ihop med flera andra gator i staden än på en gata som ligger avskild från de öppna offentliga ytorna. Ju mer ihopkopplade gatorna är desto högre visar analysen att bostadsefterfrågan är. Även stadsdelens attraktivitet analyseras genom samma sätt då området blir mer attraktivt ju mer ihopkopplat gång- och gatunätet är. Orsaken till det är troligtvis att det då är lättare att ta sig runt i området, vilket skapar stadsliv och rörelse. Nätet för gående och cyklister är det som är analyserat i studien eftersom vägnätet för bilister inte har någon direkt positiv påverkan på attraktionen. Resultatet visat att långa gator med flera tvärgator är betydelsefulla för att enkelt kunna nå ut till stadsdelar och stadskärnor. (Evidens & Spacescape, 2012c)

Arbetet att skapa och utveckla attraktiva städer pågår för fullt där orter binds samman med varandra och områden i staden binds samman med innerstaden genom gatunät och tät kollektivtrafik. Samhällplaneringen inriktar och prioriterar gång- och cykeltrafikanter istället för bil vilket förbättrar folkhälsan och skapar platser tillgängliga för alla. Genom förtätning växer staden och skapar därmed ett mervärde både estetiskt och socialt, samtidigt som befintliga värden och kvaliteter tas tillvara. Målet Sverige har är att senast år 2050 ska mindre centrum i staden tillsammans med förorterna bilda utvecklingsbara noder runt regionens huvudcentrum. (Boverket, 2012c)

En blandad trafik är inget direkt hinder så vida inte gatorna är utformade med allt för breda körbanor, få övergångsställen, rondeller och höga hastigheter där risker kan förekomma i allt högre grad. Goda gatumiljöer som samordnar trafik med prioritering av gångtrafikanter har fått ett högre värde inom både stadsplanering och forskning idag än det hade tidigare. Få gator byggdes under industrisamhällets framväxt på 1900-talet på grund av ett mindre behov medan analyser idag visar

att ett kvalitativt gatunät har en allt viktigare roll i det kunskapssamhälle som växer fram.

(Evidens & Spacescape, 2012c)

Studien av Stockolmstad visar att promenadstaden är eftertraktad och gång- och cykeltrafik borde därmed prioriteras i stadsplaneringen. Fler parkeringsplatser, trafikseparering och stora vägprojekt anses inte vara högt värderade i denna studie. Anmärkningsvärt är att studien genomfördes i en större stad där innerstaden har en central roll. Studien visar att och varför innerstaden är attraktiv och eftertraktad men visar även att det finns skiftningar mellan olika bostadsområden i ytterstaden. Sambanden som studerats i denna analys mellan stadsbyggnad och pris är lika starka även om innerstaden skulle tas bort ur modellen.

(Stähle, 2011a)

Tillgång till kollektivtrafik

Närheten till kollektivtrafik väger mer än ett bra vägnät enligt Spacescapes undersökningar i Stockholms län (Dagens Industri, 2013). En internationell trend visar att stadskärnan blir allt mer attraktiv att bo i till jämförelse med förorten och i och med detta blir även tillgång till kollektivtrafik allt viktigare för att kunna ta sig in till stadskärnan. (Dagens Industri, 2013)

Att bo inom 500 meters gångavstånd från en kollektivtrafikstation för tunnelbana, pendeltåg eller spårvagn är attraktivt enligt analysstudien gjord i Stockholmsregionen. Troligtvis grundar sig värdet i att man då har en större tillgång till resten av staden, i form av ett både bra och säkert färdssätt. Tidtabell och restid från stationen anses inte lika viktigt som närheten till spårstationen. Men i synnerhet är närheten till spårstation viktigare än tillgängligheten med bil i Stockholmsregionen. Enligt analysen skapar kollektivtrafiknätet större värden än biltrafiknätet hur man än mäter. Enligt studien över Stockolms region är kollektivtrafiken en avgörande faktor för möjligheterna att utveckla en attraktiv stadsmiljö. Kollektivtrafiken skapar en trygg och beständig

tillgänglighet i staden och kan ha stor inverkan i arbetet mot ett minskat bilanvändande i både stadskärnor och stadsdelars centrum. (Evidens & Spacescape, 2012c)

Närhet till stadskärna

Närhet till city mäts och förklaras bäst genom gatunätets avstånd till stadskärnan. Högt värderat är att kunna ta sig gående eller med cykel till innerstaden i jämförelse med bil. Efterfrågan på bostad är alltså högre ju närmare stadskärnan man kommer. Mängder av forskning bekräftar detta (Evidens & Spacescape, 2012c). Att bo i en stadsdel just utanför stadskärnan anses alltså vara mer värdefullt än att bo i ett samhälle i utkanten av staden. Det blir viktigare att skapa en vårdad och attraktiv boendemiljö med många stadskvaliteter i lika väl stadskärna som stadsdel eller förort. I städer där stadskärnan varken har god kollektivtrafik, levande gator, parker eller trygga boendekvarter har det istället lett till en kraftig stadsutbredning. Denna spridning av bostäder och bostadsområden skapar ett större bilberoende och påverkar därmed även boendeklimatet negativt. Viljan att bosätta sig i stadskärnan med god tillgänglighet visar också på att en utveckling av flera lokala stadskärnor är en bra strategi för att höja attraktiviteten i fler områden i staden.

(Evidens & Spacescape, 2012c)

Åtskilliga analysmetoder

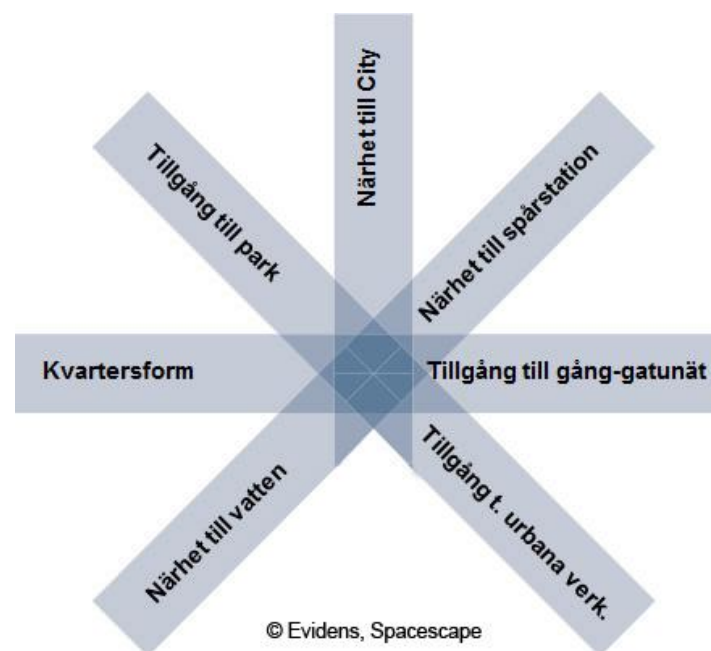
Många studier har gjorts för att ta fram olika stadsbyggnadskvaliteter och värden i ett bostadsområde i syfte att därefter kunna planera ett mer attraktivt och hållbart samhälle för de boende (Kahana, et al., 2003). De framtagna stadskvaliteterna som tagits fram ur de analysmetoder som studerats för detta examensarbete och bidrar till attraktiviteten i staden är grundläggande i de allra flesta befintliga studier om tillfredsställelse i bostadsområden där stadskvaliteter mätts upp. Olika tillvägagångssätt finns för att ta fram och värdera dessa stadskvaliteter med olika fokus beroende på studiens inriktning och syfte vilket innebär resultat av varierade faktorer som inverkar på ett områdes attraktivitet. Utvärderingsmetoderna bekräftar både fysiska, funktionella och sociala förhållanden vilka behöver behandlas i bostadsområdena (De Laval, 1994). Man kan inte säga att en metod är bättre än den andra eftersom det skiljer sig utifrån plats, situation och målgrupp av de boende (Inobi, 2013). I examensarbetet har den första analysmetoden, *Analys av närhet och tillgång*, valts att studeras djupare och har definierat de flesta stadskvaliteter som analyseras i examensarbetets empiriska analys. Metoden har tidigare använts i analyser över Stockholms län och genomfördes där med stor omfattning och hög detaljeringsgrad samt med 90 % säkerhet vilket är en stabil grundpelare i för detta examensarbets metod (Evidens & Spacescape, 2012a). Nedan beskrivs de fem elementära analyser som legat till grund för denna studie.

Jag har valt att använda fem olika analysmetoder i examensarbetet, samtliga beskrivs var för sig nedan och benämns enligt följande;

1. Analys av närhet och tillgång
2. Boendes tillfredsställelse i bostadsmiljön
3. Idealisk bostadsmiljö
4. Social analys av stadskvaliteter
5. Livskvalitetsanalys

1. Analys av närhet och tillgång

Konsultföretagen Evidens & Spacescape (Ståhle, 2011a) fick i uppdrag hösten 2010 att gemensamt utreda situationen i Stockholms stad för förtätning och stadsutveckling. En studie gjordes på ett flertal kommuner kring Stockholmsområdet där relationen mellan boendemiljö och betalningsvilja för boende utreddes. Samband mellan stadsstruktur och bostadsrättspriser studerades för att sedan skapa en bild av vad som egentligen efterfrågas av de boende. Modellen resulterar i åtta stadsbyggnadskvaliteter varav en av dessa är en kontrollvariabel, ett s.k. socioekonomiskt index och kommer inte behandlas vidare i examensarbetet. Kvaliteterna kan med 90 procents säkerhet förutsäga prisvariationen på bostadsrätter enligt studiens uträkningar och definierar därmed vad i den byggda miljön som värderas av de boende. De sju stadsbyggnadskvaliteterna är unika i sitt bidrag till stadsbyggnadsmiljön och visas i *figur 2* nedan. (Evidens & Spacescape, 2011)

Figur 2. Värdering av stadskvaliteter. (Evidens & Spacescape, 2011)

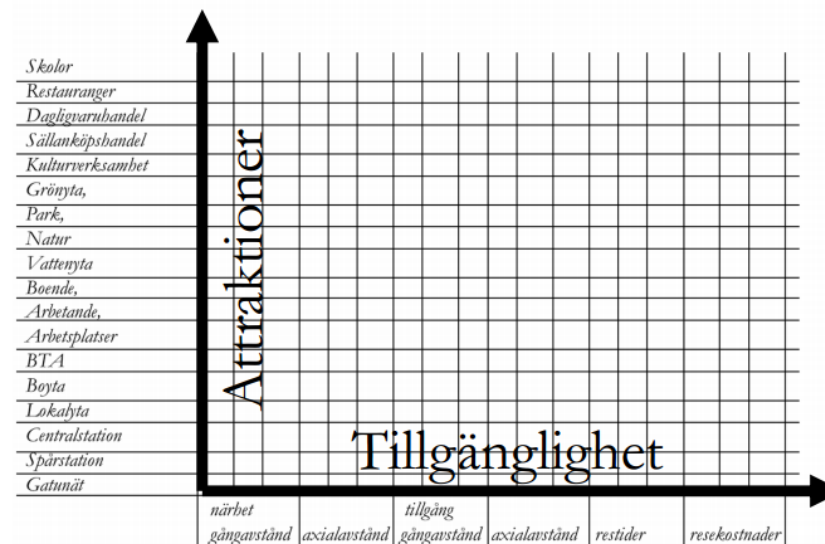
Alla stadskvaliteter är unika i sig och fungerar gemensamt för att skapa en attraktiv boendemiljö där efterfrågan kan tillgodoses (Evidens & Spacescape, 2011). Ståhle (2011a) menar att själva meningen med stadsutveckling är att få närmare till allt, samtidigt. ”Om stadskvaliteterna görs till mål för planeringen betyder det att de kan göras tillgängliga för fler, och att de därmed blir billigare på marknaden och inte som idag, exklusiva för några få.” (Ståhle, 2011a)

”Om man accepterar att ett pris motsvarar attraktivitet så ser vi att de storskaliga miljöprogramområdena är minst attraktiva. Det handlar mycket om bristfällig utformning av bebyggelsen, stadskvaliteter saknas. Till exempel är det brist på gårdar, parker och levande gatumiljöer”, säger Alexander Ståhle, doktor i stadsbyggnad och vd för analysföretaget Spacescape. (Dagens Industri, 2013)

Sammanfattningsvis visar denna studie att offentliga stadsrum, gatunät, parker och vattenområden skapar stora markvärden. En kvartersstad och trädgårdsstad är goda principer att tillta, den arkitektoniska friheten är stor och täthet med bl.a. lokaler i gatuplan utvecklar urbana verksamheter och mångfald. Spårstationer är viktigare än själva spårdragningen, restiden och biltillgängligheten. Avslutningsvis visar studien även att attraktivitet för tillgänglighet är i första hand för gående enligt de boende. (Ståhle, 2011b)

I en undersökning av bostadsrätter grundad på denna analysmetod testades 1 000 olika stadskvaliteter, där de minst värderade enligt medborgare gallrades ut. De inblandade kvalitetsvariablerna som angetts vara huvudsakliga kvaliteter i studien är skolor, restauranger, dagligvaruhandel, sällanköpshandel, kulturverksamheter, grönyta, park, natur, vattenyta, boende, arbetande, arbetsplatser, BTA, boyta, lokalyta, centralstation, spårstation och gatunät. Dessa attraktionsvariabler sammanställdes i ett diagram, se *figur 3*. med tillgänglighet som jämförande variabel. Analysverktyget Space syntax, som mäter

rumslighet och tillgänglighet i samhällen, används vid framtagning av stadskvaliteter. (Evidens & Spacescape, 2012a)

Figur 3. Attraktionsvariabler. (Evidens & Spacescape, 2012a)

En studie av småhus i Stockholms län, som även använt sig av denna analysmetod, upptäckte att vissa prövade variabler inte har någon verkan i analysmodellen och utslöts därför vidare i studien. Variablerna inkluderade bl.a. tomtstorlek, standardpoäng, värdeår, nybyggnadsår, ombyggnadsår, närhet till flygplats och buller i vissa främst icke centrala områden i Stockholm. De stadskvaliteter som däremot var av högst värde för småhusägare var närhet till spårstation och närhet till urbana verksamheter. I ett flertal fall var det en samordning av dessa variabler som visar på ett värde i välfungerande lokala centra. En stor mängd grönyta inom gångavstånd visar också ett högt värde i analyserna vilket tyder på ett behov av närhet från bostaden till grönområden, i form av kortare vardagsbesök som exempelvis lek. (Evidens & Spacescape, 2012b)

I ytterligare en studie av Spacescape där boendelönsamheten legat i fokus analyserades bostadsrättsmarknaden i Stockholmsregionen. Resultatet visar även här att grönområden, promenadstråk, en fungerande kollektivtrafik och en urban miljö är de kvaliteter som väger tyngst. Studien bevisar genom ett räkneexempel att om tillgången till butiker, restauranger och kultur fördubblas inom en kilometers avstånd ökar därmed lägenhetspriserna med 1 760 kronor mer kvadratmeter. Räkneexemplen visar även att en ny parkyta inom en kilometers promenadavstånd ökar bostadspriset med 600 kronor per kvadratmeter.

(Dagens Industri, 2013)

Studier om stadsbyggnadskvaliteter med utgångspunkt i Evidens & Spacescapes (2011) analyser har genomförts i Stockholms län av tre olika organisationer. Organisationerna innefattar BREEAM som är ett registrerat varumärke och tillhör BRE (Building Research Establishment Ltd), LEED Neighbourhood och USGBC (U.S. Green building council). Dessa organisationer värderades genom de stadsbyggnadskvaliteter Evidens och Spacescape tagit fram, vilket bevisar hur grundläggande de värderade stadskvaliteterna är. Stadskvaliteterna grundade på Evidens & Spacescapes (2012c) analyser har använts i ett flertal studier för att utveckla nya och mer träffsäkra analysmetoder och verktyg i den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen.

(Evidens, Spacescape & White, 2012)

2. Boendes tillfredställelse i bostadsmiljön

En modellering av person, miljön och personmiljöns påverkan på bostadsområdets tillfredsställelse för äldre har gjorts av Kahana, et al. (2003), vilket i många fall kan relateras till samtliga åldrar. Syftet med studien var att kontrollera de boendes välbefinnande och tillfredställelse i ett bostadsområde för att senare kunna tillgodose dessa behov. Modelleringen har en fokus på de personliga boendeuppfattningar som finns med paralleller mot stadsmiljön. Modellen är grundad och vidareutvecklad av tidigare utformad modellartikulering som gjordes på 1980-talet. Faktorer som påverkar tillfredsställelsen och välbefinnandet för människorna i ett bostadsområde har tagits fram i denna modell och är baserade på behov i den byggda miljön och personliga referenser. Trots att denna modell riktar sig främst mot äldre personer är det inte uteslutet att paralleller kan dras även till yngre. De mest framträdande dimensionerna som är specifika för närmiljön i form av tillfredsställelse hos de äldre kan enligt undersökningen delas in i sex dimensioner. (Kahana, et al., 2003)

En stadsdels mest framträdande egenskaper gentemot tillfredställelsen som uppfattas av de boende i ett bostadsområde, där de fyra första dimensionerna syftar på fysiska funktioner i närmiljön, inkluderar:

- (a) fysiska bekvämligheter eller estetik
- (b) resursbekvämligheter
- (c) säkerhet
- (d) stimulering kontra stillhet

De övriga två dimensionerna avser sociala aspekter på miljön och innefattar:

- (e) homogenitet eller heterogenitet
 - (f) interaktion eller avskildhet
- (Kahana, et al., 2003)

3. Idealisk bostadsmiljö

En av de mest framträdande undersökningar som gjorts med fokus på stadsdelens olika dimensioner av tillfredsställelse i bostadsområdet gjordes 1982 av Karp och Karp (Kahana, et al., 2003). Undersökningen utgår ifrån framträdande dimensioner av ett "idealiskt" grannskap och bygger på en statistisk undersökning av vuxna i åldrarna 25 till 98. Studien mäter de effekter miljön kan ha på boende vilket även medför ett mått på välbefinnandet i allmänhet i form av tillfredsställelse och missnöje i bostadsmiljön. Undersökningen bygger på tre funktionsdimensioner i bostadsmiljön som visat sig vara de mest inflytelserika aspekterna hos vuxna och äldre vuxna, vilka består av:

- (a) tillgång till tjänster och faciliteter
 - (b) förhållandet med andra människor
 - (c) estetik
- (Kahana, et al., 2003)

De mest framträdande och grundläggande faktorerna för ett bostadsområdes tillfredsställelse identifierades av forskarna i form av estetik och bekvämligheter, transport och tillgång, säkerhet och rädsla för brottslighet och sociala egenskaper i omgivningen. Sociala kvaliteter i stadsdelar har i denna undersökning erkänts som viktiga faktorer för tillfredsställelsen och välbefinnandet hos de boende i bostadsområdet. De sociala behoven som definierats i stadsdelar i denna analysmetod har främst bestått av en social delaktighet; närvaro av vänner och släktingar, och av en social homogenitet av grannar; samhörighet, ålder, härkomst och socioekonomisk status.

(Kahana, et al., 2003)

En kongruensmodell används i denna analysmetod med fördel för att kunna identifiera miljön och omgivningens kvaliteter mot invånarnas åsikter. I denna modell sätts de personliga behoven och preferenserna mot sociala dimensioner såsom privatliv eller stimulering vilket lättast mäts genom privata kontra offentliga rum i ett bostadsområde.

(Kahana, et al., 2003)

4. Social analys av stadskvaliteter

Inobi är ett kunskapsföretag som utför analytiska konsulttjänster för bygg- och planeringssektorerna och förenar sociala analyser, arkitektur och processledning. Det breda angreppssättet de har med den tidiga medverkan i projektskedet skapar goda förutsättningar för välsamordnade intressen, utvecklade lösningar, bättre processer och resultat. De sociala analyser som Inobi genomför består av kvantitativa och kvalitativa granskningar för att ta fram sociala konsekvenser av olika bygg- och planeringsförslag. Analyserna ger goda kunskaper om hur kvaliteter och brister kommer att påverka det sociala livet i ett samhälle under en längre period. Fokus ligger på den fysiska miljöns gestaltning, arkitektur och planering och sociologiska analyser.

(Inobi, 2013)

Idag finns ett stort och växande behov av att analysera de sociala utfallen av planer och projekt samtidigt som värdet av social hållbarhet i ett hållbart samhälle blir mer påtagligt för allt fler aktörer. Ett metodpaket har utvecklats av Inobi i syfte att genomföra sociala konsekvensanalyser av den förändrade byggda miljön och går under namnet retroduktiv stadsanalys. Stadsanalysen skapar en möjlighet för samhällsbyggnadsaktörer att genomföra en kvalitetssäkring av den sociala hållbarheten i projekt och planer. Analyser på såväl byggnads- som stadsplanenivå utförs.

(Inobi, 2013)

Inobi har utvecklat en matrismodell i syfte att användas som en checklista för att inkludera sociala frågor i samhället men fungerar även som ett verktyg för att analysera brister och kvaliteter i ett befintligt område. Matrisen beskriver metoder och planeringslösningar med exempel från byggda områden och forskningsreferenser som kan tillämpas för att uppnå önskade sociala och ekologiska mål.

(Inobi, 2013)

5. Livskvalitet

Vid ett antal studier av bostadsområdets tillfredsställelse hos medborgare har livskvalitet varit en stark dimension i undersökningen där den allmänna livskvaliteten kopplas till det bostadsområde man bor i. Det är av vikt att värdera välbefinnandet hos de boende i området för att på så sätt kunna fastställa och öka det gemensamma välbefinnandet och tillfredställningen hos samtliga medborgare (Ståhle, 2005). I ett samarbete mellan sex nämnder i Nya Zeeland utförs en livskvalitetsundersökning vart annat år i syfte att kunna förbättra bostadsområdena i städerna. I undersökningen värderar medborgarna sin uppfattning inom flera domäner för att sedan resultera i och rapportera om välbefinnandet i områdena. Domänerna inkluderas av följande:

(Hastings, et al., 2013)

- Livskvalitet
- Livsstil
- Hälsa och välbefinnande
- Brott och säkerhet
- Gemenskap, kultur och sociala nätverk
- Rådets beslutsfattande processer
- Byggd miljö och naturmiljö
- Kollektivtrafik

(Hastings, et al., 2013)

Livskvalitet bedöms i undersökningen genom de boendes uppskattade känsla av allmän livskvalitet. Hälsa och välbefinnande sammanfattas med den allmänna hälsan för individerna av de boende, läkarbesök, känslomässigt välbefinnande, känslan av att vara nöjd med livet i allmänhet, stress och tillgängligheten till stöd. Livsstil anges i anställningsstatus, balans mellan arbete, studier och andra livsaspekter och möjlighet att täcka kostnader i det vardagliga livet.

(Hastings, et al., 2013)

Brott och säkerhet inkluderar uppfattningar om brottsligheten och andra icke önskvärda problem, känslan av säkerhet i hemmet och

utanför under dag- och kvällstid och trygghet för barn i området. Gemenskap, kultur och sociala nätverk värderas utifrån känsla av gemenskap, konsekvenser av större kulturell mångfald, sociala nätverk i området, känsla av avskildhet, rikt och varierat kulturutbud och känslan av förtroende i grannområdet.

(Hastings, et al., 2013)

Rådets beslutsfattande processer anger av undersökningen hur många som kan förstå och hålla med besluten som tas av råden. Även om folk känner sig delaktiga och känner att de kan påverka besluten. Byggd miljö och naturmiljö handlar i undersökningen om att ta fram invånarnas åsikter om stolthet av stadens intryck och karaktär, lättillgänglighet till lokala parker och andra grönområden och åsikter om nedskräpning och föroreningar. Kollektivtrafik mäts i undersökningen av utnyttjandefrekvensen och uppfattningen om den kollektiva trafiken.

(Hastings, et al., 2013)

I studien där stolthet och känsla över platsen definierats anser 76 % av medborgarna att det är en mycket bra plats att bo på. De högst värderade kvaliteterna i bostadsområden som angavs med högst svarsfrekvens var i studien en god livsstil i allmänhet och tillgången på park, grönområden eller öppna trädgårdsområden.

(Hastings, et al., 2013)

Litteraturstudieanalys

Stadskvaliteternas sociala innehåll

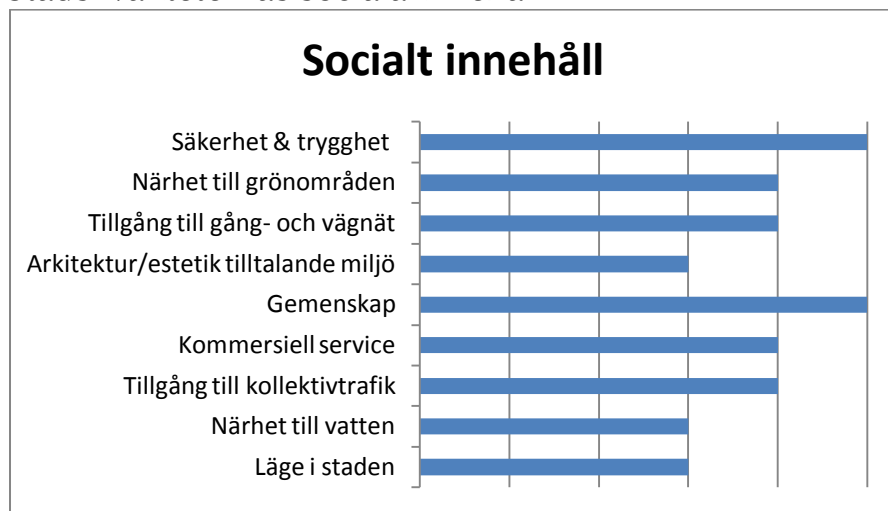

Diagram 32. Stadskvaliteternas sociala innehåll.

Då fokus i examensarbetet är mot den sociala hållbarheten har även socialt innehåll i varje värderad stadskvalitet tagits fram. Andelen socialt innehåll har tagits fram utifrån de antaganden och hypoteser som gjorts i tidigare studier, dvs. från den litteraturstudien som gjorts i examensarbetet, där jag samlat och analyserat fram en viss skillnad i det sociala innehållet mellan de olika stadskvaliteterna. Diagram 32 visar rangordningen av den mest betydelsefulla stadskvaliteten högst upp och de blå staplarna anger hur stor andel socialt innehåll respektive stadskvalitet har i jämförelse mot varandra. Jag har delat in kvaliteterna i tre olika andelsinnehåll för att skilja dem åt.

Viktigast gällande den sociala hållbarheten i ett bostadsområde är gemenskap, säkerhet och trygghet; därav de längsta diagramstaplarna. De är alla grundläggande stadskvaliteter för en god socialt hållbart bostadsområde. Människor ska trivas, känna sig trygga där de bor och inte behöva vara oroliga för att bli utsatt för kriminella handlingar eller överkörda av förbigående fordon. De är huvudsakliga aspekter som har

stor betydelse för det område personer bor i med tanke på den socialt värderade dimensionen. Tillgång på kommersiell service har även en hög social aspekt då samlade verksamheter formar målpunkter och rörelse på platsen vilket även minskar otryggheten. Lika stort socialt innehåll har även andra stadskvaliteter enligt litteraturstudiernas resultat som kan jämföras vid kommersiell service, och utgörs av närhet till grönområden, tillgång till gång- och vägnät och tillgång till kollektivtrafik. Dessa stadskvaliteter ökar den sociala hållbarheten då t.ex. grönområden ökar sociala aktiviteter i området och därmed en ökad gemenskap, gång och vägnätet bidrar till ökat liv och rörelse och skapar större frihet mellan närliggande områden och inom staden liksom tillgången till kollektivtrafik även möjliggör. Med undantag av gemenskap och arkitektur har samtliga stadskvaliteter med större socialt innehåll värderats som viktiga och de stadskvaliteter som inte har lika högt socialt innehåll värderats som mindre viktiga i ett bostadsområde.

De aspekter som har minst socialt innehåll inkluderas av närhet till vatten, läge i staden och arkitektur/estetiskt tilltalande miljö. Ett lägre socialt innehåll anges då närhet till vatten inte möjliggör samlingsplatser på samma sätt som grönområden gör och läget i staden inte heller är en speciellt anknytande orsak till social hållbarhet. Vattenområden kan dock under sommaren ha en mer betydande effekt för sociala aktiviteter, då badplatser ibland uppstår på vissa platser som ligger intill vattnet. På vinterperioden är dock dessa platser inte lika utnyttjande för sociala aktiviteter som inte har med gång- och cykelvägar att göra. Arkitekturen och den estetiskt tilltalande miljön har heller ingen specifik koppling till den sociala dimensionen. Dock kan man anse att ett områdes karaktär och gestaltning har en viss social koppling men är ofta sammankopplat med de individuella preferenserna. Vad människor uppfattar som tilltalande för det egna ögat är inte samma för alla och därför mycket svårt att definiera. Men ett visst procentuellt innehåll av ett socialt värde finns dock i denna kvalitet då platser som är estetiskt tilltalande ofta genererar till sociala aktiviteter eller samlingspunkter. En samverkan mellan stadskvaliteterna ökar det sociala värdet på platserna eftersom de bidrar till ökat liv och rörelse och utgör målpunkter i staden.

Stadskvaliteternas relativa värde

Analysmetod	Säkerhet & trygghet	Gemenskap	Kommersiell service	Närhet till grönområden	Närhet till vatten	Tillgång till gång- och vägnät	Tillgång till kollektivtrafik	Läge i staden	Arkitektur/estetik tilltalande miljö
1.	8	9	3	2	5	1	7	6	4
2.	1	2	3	6	7	5	8	9	4
3.	2	1	4	7	8	6	5	9	3
4.	1	2	5	4	7	6	8	9	3
5.	2	1	8	4	5	7	6	9	3
Samlad rangordning	1	2	5	4	7	6	8	9	3

Tabell 3. Rangordning av olika stadskvaliteters värde redovisat för respektive analysmetod, där nummer 1 är högst värderat.

Stadskvaliteter	Rangordning
Säkerhet & trygghet	1
Gemenskap	2
Arkitektur/estetik tilltalande miljö	3
Närhet till grönområden	4
Kommersiell service	5
Tillgång till gång- och vägnät	6
Närhet till vatten	7
Tillgång till kollektivtrafik	8
Läge i staden	9

Tabell 4. Samlad rangordning av olika stadskvaliteters värde, där nummer 1 är högst värderat.

Analysmetoder

1. Analys av närhet och tillgång
2. Boendes tillfredsställelse i bostadsmiljön
3. Idealisk bostadsmiljö
4. Social analys av stadskvaliteter
5. Livskvalitetsanalys

Samtliga stadskvaliteter har definierats och grupperats utifrån litteraturstudiens resultat och därefter analyserats utifrån dess enskilda värde för att kunna skapa en överblick av vilken stadskvalitet som är viktigast i ett bostadsområde. Stadskvaliteterna är ömsesidigt beroende av varandra enligt analysmetoderna och är lämpande att värderas olika högt i olika situationer, trots det har ansatser gjorts för att skilja dem åt i värde utifrån de antaganden som gjorts för respektive studie och undersökning. För att kunna skilja stadskvaliteternas värde åt i jämförelse med varandra har en rangordning gjorts inom varje använd analysmetod, se *tabell 3*. I vissa analysmetoder har somliga stadskvaliteter utvärderats i tidigt skede men senare i studien valts att tas bort för att bättre anpassas till situationen och platsen, jag har ändå

valt att ta med dessa kvaliteter i den allmänna värderingen för litteraturstudierna då examensarbetets fallstudie kan visa andra resultat utifrån denna nya situation och plats.

I *tabell 3* har de stadskvaliteter som inkluderas i analysmetoderna värderats. En rangordning som börjar på 1, med den viktigaste värderade stadskvaliteten, och går fram till 9, med den minst värderade stadskvaliteten, enligt de olika analysmetoderna. Jag har värdesatt varje definierad stadskvalitet personligen utefter hur och vad de använda analysmetoderna syftar mot. Den samlade rangordningen av samtliga analysmetoders värdering tydliggörs längst ner i *tabell 3* och är även tydliggjord i *tabell 4*. Ett medelvärde av ovanstående värderingar för respektive stadskvalitet gjordes och resulterade i en ny samlad rangordning som tyder på hur viktig kvaliteterna anses vara i förhållande till varandra. Sammanställningen av litteraturens resultat har gjorts på detta sätt för att senare kunna jämföras med den värdering av stadskvaliteter som fås ut i examensarbetets empiriska resultat.

Säkerhet och trygghet har av samtliga analyserade metoder från litteraturstudierna rangordnats högt, se *tabell 3*, vilket tyder på en generellt högre betydelse av denna aspekt för ett samhälle. För att människor ska trivas i sin stadsdel där de bor och vistas var dag krävs en god trygghet i området och även känsla av säkerhet inom både trafiken och brottslig verksamhet. Gemenskapen är också högt värderad genom de litterära studierna då de flesta analysmetoderna har fokus inom tillfredsställelse för de boende och trivsel i grannskapet. En hög placering i rangordningen har även angetts för denna stadskvalitet, dock inte av samtliga på grund av att fokus inte funnits mot de sociala behoven och samhörigheten i vissa tidigare utförda studier. Arkitekturen och den estetiskt tilltalande miljön kan även definieras som den fysiska miljön i byggnader och uttryck vilket de flesta studier ansett vara av högre värde, dock inte av lika stor betydelse som trygghet, säkerhet och gemenskap. Trots att närhet till grönområden och vatten kan ses som likvärdiga kvaliteter har de värderats olika högt enligt de tidigare utförda studierna i jämförelse mot de övriga stadskvaliteterna. Närhet till natur är rangordnad som fjärde viktigast

medan närhet till vatten är placerad tredje sist i ovanstående tabell. Orsaken till den skilda värderingen är att natur och grönområden i närheten till bostaden är en grundläggande faktor för rekreationsområden som park och strövområden. Grönytor kan även fungera som mötesplatser och aktivitetsområden för sportsliga utomhusanpassade verksamheter, vilka är viktiga att ha i närhet till sin bostad. Vattenområden ses inte som lika grundläggande kvalitet att ha nära då dessa ytor är fina och ger en rymlig känsla till. Badplatser eller skridskobanor förknippas dock med sociala aktiviteter men är årstidsbundna och utnyttjas inte lika frekvent som t.ex. en park skulle besökas, vilket gör att en närhet till vatten inte är av lika stort värde.

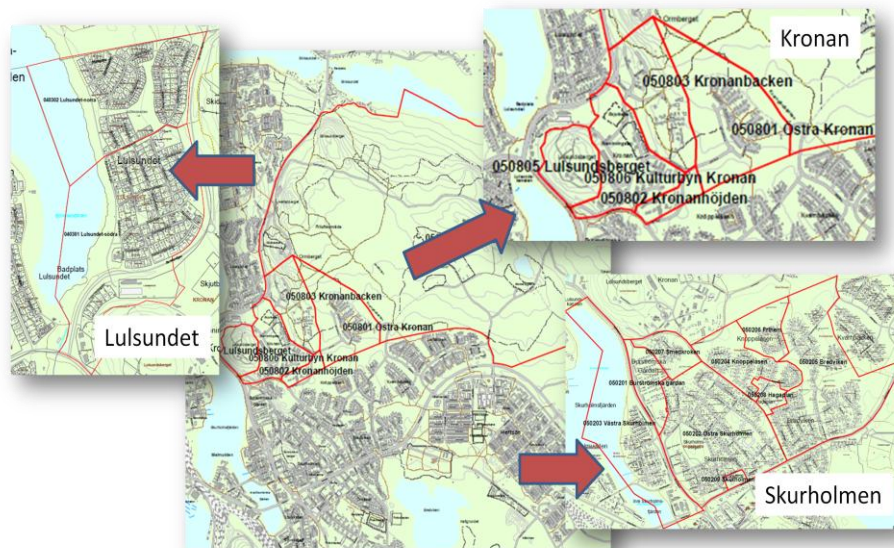
Tillgång till kommersiell service liksom butiker, skola, vårdcentral etc. är ungefär lika viktigt som närheten till grönområden och tillgång till gång- och vägnät. De studier som gjorts har i vissa fall använts för större städer och samhällen där kommersiell service är viktigare än i mindre samhällen, därav en högre värdering. Trots den orsaken har stadskvaliteten kan tillgången av kommersiella verksamheter förhöja det sociala värdet av platsen och öka liv och rörelse i området, vilket i sin tur stärker gemenskapen och tryggheten. Samtliga stadskvaliteter verkar som sagt bäst tillsammans men har även ett eget värde var för sig.

Vad gäller tillgång till gång- och vägnät är det en kvalitet i samhället för att knyta ihop stadsdelar och samhällen och kunna ha en god tillgänglighet till resten av staden. Då många stadsmål inkluderar visioner om promenadstaden är gång- och vägnät mycket viktigt. I främst en analysmetod där Space syntax används för att analysera rum i staden värderas denna tillgång högst medan den i andra analysmetoder inte har samma värde. Tillgång till kollektivtrafik och läget i staden har liknande mening som tillgång till gång- och vägnät har, då de alla länkar ihop staden och handlar om att ha god koppling med övriga delar i staden. Dessa är placerade sist i den rangordning av stadskvaliteter som gjorts i litteraturstudien vilket innebär att val av bostadsområde främst inte har med vart i staden man bor. Det handlar mycket om hur goda kopplingar som finns till resten av staden från den plats man bor på. Människor kan tänka sig att färdas ett visst avstånd till exempelvis

arbete eller stadskärna för dagliga aktiviteter men inte för aktiviteter som kan utföras i naturen. Man vill trivas i sitt bostadsområde och kunna känna en tillhörighet, man vill även ha viss tillgång till kommersiella verksamheter och goda kopplingar till resten av staden. Närhet till vatten ses oftast inte som lika viktigt.

Sammanfattningsvis kan det sägas att samtliga stadskvaliteter är mycket viktiga enligt samtliga analysmetoder men bara olika hierarkiskt klassade. Viktigaste aspekten är säkerhet och trygghet som väger någorlunda lika med både stadskvaliteterna gemenskap och arkitektur/estetisk tilltalande miljö. Efter dessa tre högst rangordnade och mest betydelsefulla stadskvaliteterna följer närhet till grönområden, kommersiell service och tillgång till gång- och cykelväg. Därefter följer närhet till vatten viktigt, tillgång till kollektivtrafik och läget i staden där samtliga är lägst rangordnade och därmed minst viktiga i ett bostadsområde enligt de analysmetoder som tidigare använts och analyserats i detta examensarbete.

Stadsdelen Kronan

Figur 1. Lulsundet, Kronan och Skurholmen i Luleå Kommun.

Figur 4. Avgränsat område för den framtida etableringen på Kronan. (Luleå Kommun, 2012)

Figur 5. Förslag på utformning för den framtida etableringen av bostäder på Kronan.

Figur 6. Översiktskarta Luleå.

Kronan är en centralt belägen stadsdel i Luleå och fungerade tidigare som ett regementsområde för försvarets behov. Marken är den mest centrala ytan med störst natur- och marktillgångar. Kronans topografi kan beskrivas av en dalgång, Kronandalen, med öppning mot nordväst beläget mellan tre berg; Ormberget, Lulsundsberget och den s.k. Kulturkullen. På grund av de höga punkterna området har det skapats

naturliga utblickar över staden främst för de boende i höghusen på Lulsundsberget, vilket är en god förutsättning för stadsdelen. Kronan omringas och består till stor del av hållmarkskog med mestadels tallar vilket ger Kronan en barrskogskarraktär. (Luleå Kommun, 2012)

Kronan har en historisk anknytning till både kulturen och det militära, vilket idag avspeglar sig i områdets byggnader och disposition. Bostäder och verksamhetslokaler finns idag på området och kommer på sikt att öka i antal. Marken förväntas byggast ut i etapper genom flera decennier och uppskattas att rymma ca 5 000 boende. Serviceinrättningar som en nutida stadsdel kräver ska även etableras på Kronan. (Luleå Kommun, 2012)

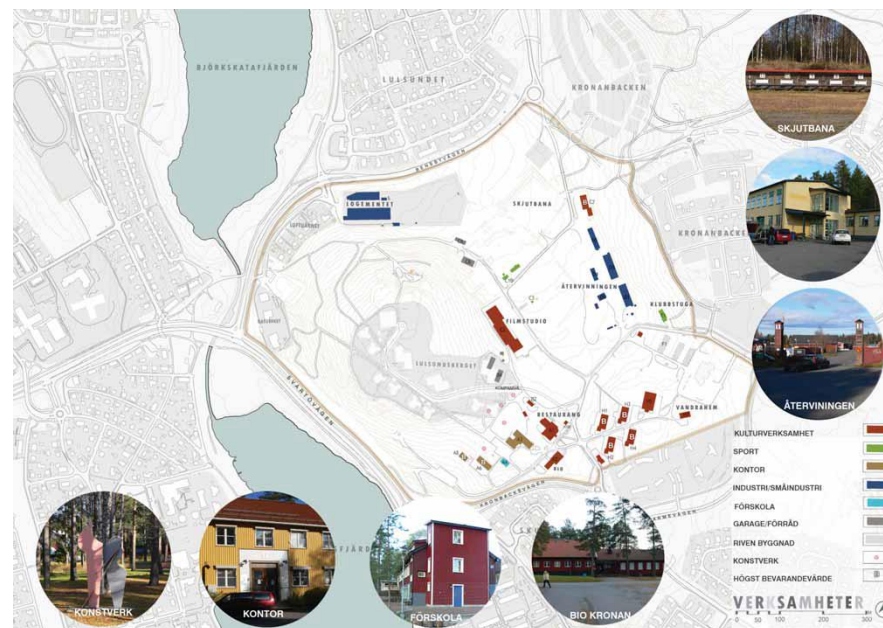
Luleå kommun har framtagit ett planprogram för stadsdelen Kronan som kommer vara underlag till de framtida detaljplanerna inom området. Dokumentet beskriver hur Kronan ska bli en attraktiv och blandad stadsdel och är formulerade enligt följande mål:

- En stadsdel som är levande dygnet runt
 - En blandad stad
 - En stadsdel med god markhushållning och tät bebyggelse
 - En stadsdel med lämplig struktur i gator och byggbara kvarter
 - God arkitektur
- Ekonomiskt och tekniskt hållbar infrastruktur (VA, fjärrvärme, el, bredband och gator)
- En stadsdel som erbjuder service inte bara inom Kronan, utan även för de kringliggande stadsdelarna Lulsundet, Skurholmen med flera
 - En stadsdel med handel i form av närbutik (inte stormarknad) som servar även Skurholmen, Lulsundet och Kronan
 - Tillräckligt många invånare för att ge förutsättningar för handel och övrig service
 - Kronan ska ha en tydlig karaktär
 - En miljövänlig stadsdel

(Luleå Kommun, 2012)

Kronans närmiljötillgångar

Idag inhyser Kronan ett visst antal verksamheter som inkluderas av verksamheter inom bl.a. kultur, sport, kontor, industri, förskola, garage etc. Kartan nedan visar placeringen av Kronans verksamheter. (Luleå Kommun, 2012)

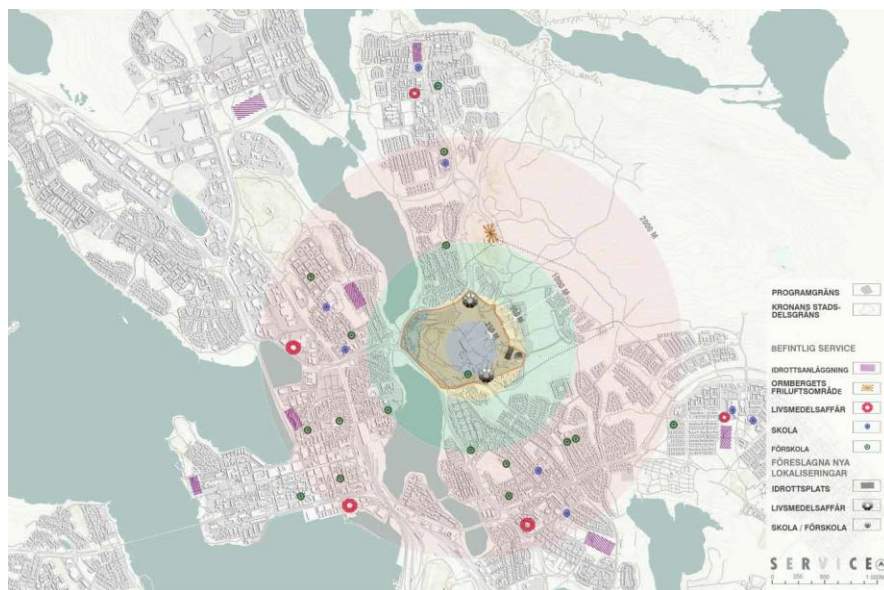

Figur 7. Kronans verksamheter i dagsläget. (Luleå Kommun, 2012)

Kommunalservice	Lulsundet	Kronan	Skurholmen
Förskola	1	2	6
Grundskola	0	0	1
Vård- och omsorgsboende	1	0	1
Vårdcentral	0	0	1
Livsmedelsbutik	0	0	1

Tabell 5. Antal serviceanläggningar i respektive stadsdel. (Luleå Kommun, 2013)

Som det ser ut idag finns det två förskolor på Kronan, en på Lulsundet och sex på Skurholmen. Ett vård- och omsorgsboende, s.k. äldreboende, finns på Lulsundet och Skurholmen men inte på Kronan. Grundskola, vårdcentral och livsmedelsbutik finns endast på Skurholmen. Skurholmen har de flesta av verksamheterna men är även den största stadsdelen av de inkluderade och därmed ett större behov. Kronan kommer i och med bostadsetableringarna få ett ökat behov av dessa verksamheter och enligt Kronans planprogram (Luleå Kommun, 2012) förväntas att stadsdelen måste kompletteras med skola, gruppboistäder, trygghetsboenden och livsmedelsbutik. (Luleå Kommun, 2013)

Figur 8. Befintliga serviceverksamheter i Luleå. (Luleå Kommun, 2012)

Figur 8 visar vart serviceverksamheter är placerade runt om i Luleå och på vilket avstånd de är belägna utifrån Kronan med radien en respektive två kilometer. Verksamheter som finns inom den närmsta kilometern är få i antal och variation men däremot fler och mer varierade inom en radie på två kilometer.

Livsmedelsbutiker ligger idag mellan 2-3 km bort från området vilket inte innebär ett gångavstånd. Det finns livsmedelsbutik på Björkskatan för de boende på Lulsundet dock på ett avstånd och en livsmedelsbutik på Örnäset för de boende på Skurholmen, även här på ett avstånd. ICA Kvantum är en större livsmedelsbutik som är beläget på delfingatan vid Coop Arena men ligger även den på ett uppskattat icke gångbart avstånd för vardagliga inköp. Dessa lokaliseringar innebär användning av antingen bil eller kollektivtrafik för att komma till respektive livsmedelsbutik, för boende på Kronan liksom boende på Lulsundet och Skurholmen. Skolor och förskolor finns inom cirka två kilometers avstånd från Kronan utspritt över olika stadsdelar i Luleå. (Luleå Kommun, 2012)

Kollektivtrafikens genom Kronan inkluderar två busslinjer med olika linjedragning. De finns sju hållplatser tillgängliga på Kronan vilka fem av dessa täcks av båda linjerna. (LLT, 2013)

Boendetillfredsställelse 2009

En tidigare genomförd undersökning om boendetillfredsställelsen på Kronan i Luleå (Karlsson, 2009) har gjorts under år 2009. Undersökningen gjordes i syfte att samla åsikter från de boende på Kronan för att på bästa sätt kunna utveckla och förbättra bostadsbyggandet (Karlsson, 2009). Undersökningen har fokus inom trivsel, trygghet, val av transportsätt, socialt deltagande i kommunen och användning av olika resurser och ytor i stadsdelen (Karlsson, 2009). Resultaten i undersökningen är förhållandevis förväntade enligt författarna, då många trivs att bo på Kronan och är nöjda med de resurser som finns speciellt naturtillgången (Karlsson, 2009). Mindre undantag fanns dock som t.ex. tillgängligheten och närheten till närbutik, café/restaurang, skola och "övriga nöjen" (Karlsson, 2009). I detta examensarbete behandlas inte undersökningens resultat vidare och jämförs heller inte med examensarbetets resultat ifrån de empiriska studierna.

Efter undersökningen av de boende på Kronans tillfredsställelse utfördes (Karlsson, 2009) följdes en rapport av utförda åtgärder och åtgärdsförslag (Luleå Kommun, 2009). Lekparker har tillkommit och en idrottsanläggning är planerad på Kronan för att behålla de sportsliga aktiviteterna på Kronan efter borttagning av områdets skidskyttebana och skidstadion (Luleå Kommun, 2009). Fler turer och bättre färdväg till stadskärnan för kollektivtrafiken önskades i undersökningen och förändring har därefter skett i form av ökad turtäthet mellan stadskärnan och Kronan (Luleå Kommun, 2009). Andra åtgärder som inte berör examensarbetet har även gjorts men tas inte upp eftersom det inte är väsentligt för innehållet och denna studies fokus

Statistiskt underlag

De statistiska data som redovisas i detta kapitel är taget ur Områdesbeskrivningen för Luleå Kommun och gäller stadsdelarna Skurholmen, Kronan och Lulsundet (Luleå Kommun, 2013).

Befolkningsstatistik

Stadsdel	Befolkning	
	Total folkmängd	Totalt antal hushåll
Kronan	927	362
Lulsundet	987	388
Skurholmen	4427	2471

Tabell 6. Befolkning redovisat i både total folkmängd och totalt antal hushåll i respektive stadsdel. (Luleå Kommun, 2013)

Ålder

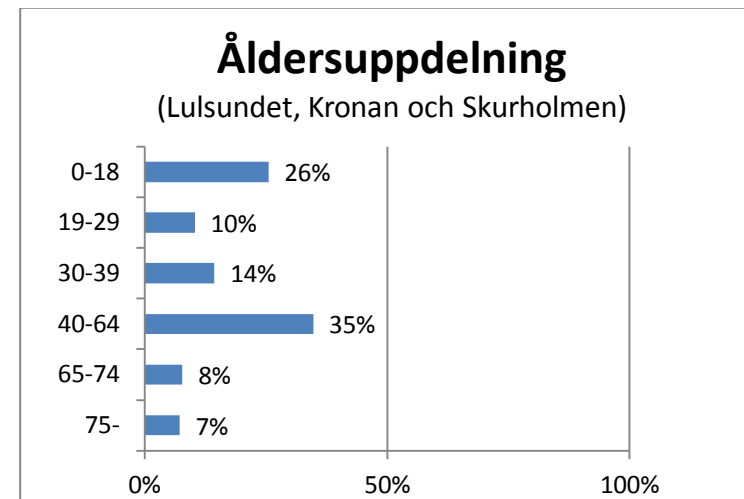

Diagram 33. Åldersuppdelningen i stadsdelarna enligt statistik. (Luleå Kommun, 2013)

Barnhushåll

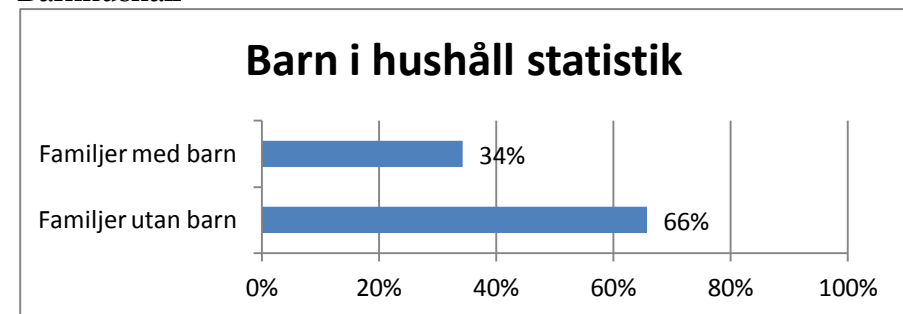

Diagram 34. Andel familjer med eller utan barn. (Luleå Kommun, 2013)

Sysselsättning

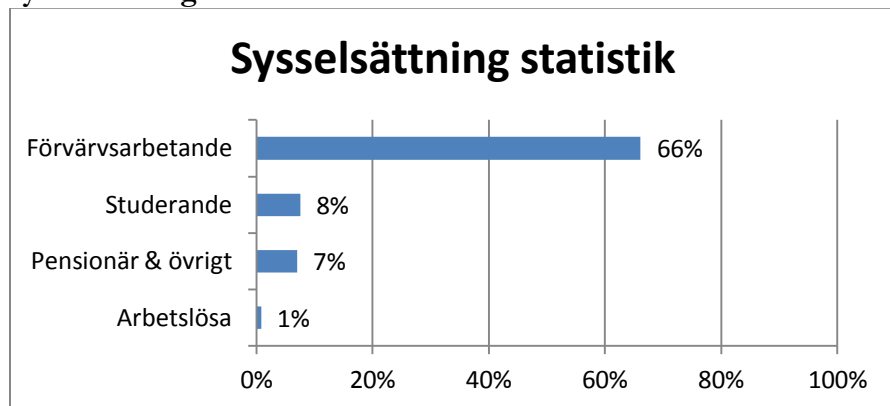

Diagram 35. Andel befolkningens mängd uppdelat i sysselsättning. (Luleå Kommun, 2013)

Andelen förvärsarbetande inkluderar både heltid och deltidsarbetande. Övrigt står bl.a. för föräldraledig, förtidspensionär och deltids pensionär.

Bilnehav

	Andel bilar per familj
Kronan	95 %
Lulsundet	104 %
Skurholmen	78 %
Totalt	92 %

Tabell 7. Bilnehav. (Luleå Kommun, 2013)

Kronan har till 95 % tillgång till bil inom hushållet. Lulsundet har tillgång till 1,04 antal bilar och Skurholmen har mist tillgång till bil. Totalt över samtliga områden har man till 92 % tillgång till bil i hushållet, vilket stämmer bra överens med svarsfrekvensen i undersökningen som anger att 97 % har tillgång till bil.

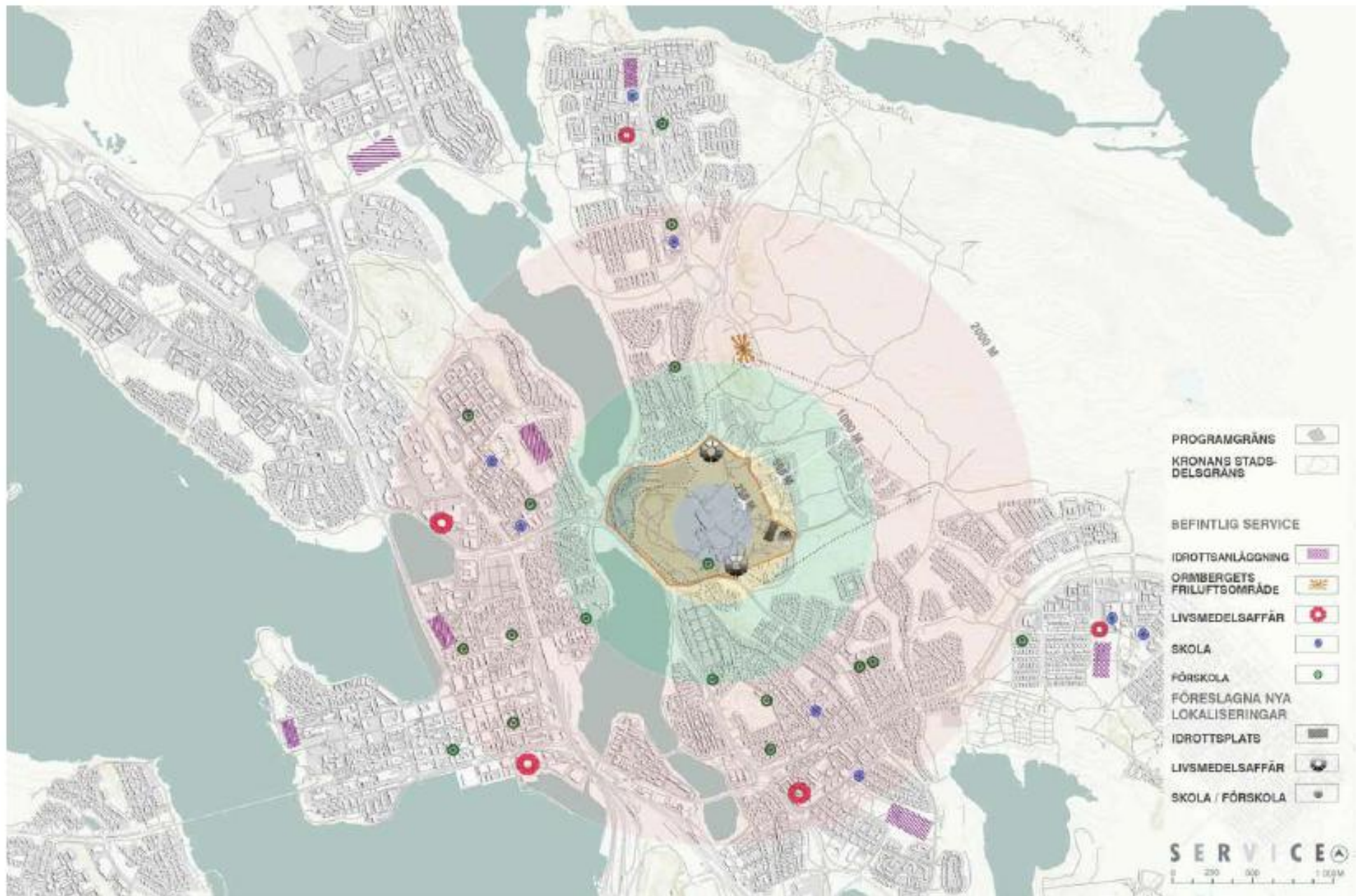
Upplåtelseformer

Stadsdel	Upplåtelseform	
	Hyses- eller bostadsrätt	Äganderätt
Kronan	62 %	38 %
Lulsundet	4 %	96 %
Skurholmen	65 %	35 %
Total andel	44 %	56 %

Tabell 8. Fördelning över andel boende i respektive upplåtelseform. (Luleå Kommun, 2013)

Figur 9. Karta över serviceanläggningar; förskola, grundskola, vård och omsorgsboende på Lulsundet, Kronan och Skurholmen. (Luleå Kommun, 2013)

Figur 10. Kommersiell service kring Kronan. (Luleå Kommun, 2012)

Resultat av empirin

Antal svarsenkäter	Lulsundet	Kronan		Skurholmen		Totalt
	Ägande-	Bostads- & hyres-	Ägande-	Bostads- & hyres-	Ägande-	
Utdelat [st]	60	40	20	39	21	180
Insamlat [st]	32	22	14	15	15	98
Insamlat [%]	53 %	55 %	70 %	38 %	71 %	54 %

Tabell 1. Antal utdelade och insamlade enkäter i stadsdelarna uppdelat på upplåtelseformer. Den procentuella andelen insamlade enkäter av de utdelade anges även.

Utdelningen bestod av totalt 180 enkäter som delades upp jämt över samtliga stadsdelar och den verkliga andelen av respektive upplåtelseform i området. Insamlingen gav ca 50 % av utdelat material på respektive stadsdel. Dessvärre var svarsfrekvensen inte lika hög för boende i bostads- eller hyresrätt, med 47 %, som svarsfrekvensen för boende i äganderätt, med 65 %. Totala antalet insamlade enkäter från bostads- och hyresrätter blev 37 och 61 enkäter från äganderätter. Totala antalet insamlade enkäter för respektive stadsdel varierar marginellt men under stiger inte 30. Med ett slutgiltigt resultat på 98 insamlade enkäter av 180 gav en allmän svarsfrekvens på 54 % vilket är lägre än väntat men godtagbart för den statistiska analysens sannolikhet (Lundborg & Fjellström, 1990).

Enkäten delades in i tre delar; ”Om dig”, ”Din stadsdel” och ”Handel och service”. Den första delen beskriver den svarandes situation idag, hushållet och kollektivtrafiken användande. Den andra delen handlar om trivseln i sin stadsdel och vad som anses om olika aspekter i området utifrån dagens situation. Den tredje och sista delen i enkäten går djupare in på servicen och de resurser som finns och skulle kunna tillkomma i och med den planerade etableringen av bostäder på Kronan. Åsikter om detta tas upp i sista delen i form av tillgång och närheten till olika verksamheter och funktioner. Beteckningar beskrivs med förkortningar där den siffra, N, som är skriven till höger om respektive diagram talar om hur många som svarade på frågan av totalt 98 personer, vissa bortfall kan ske vilket kommer utvärderas i avhandlingens analysdel. Andra beteckningar som kan förekommer visas i bildexemplet nedan. Beteckningen ”av.” (average) står för medelvärdet som i detta fall är 5,59, ”dev.” (deviation) står för standardavvikelsen, ett mått på hur mycket de olika värdena avviker från medelvärdet. ”n” (number) visar hur många personer som svarat på frågan. ”Ab.” (absolute covariance/correlation) är ett mått på hur mycket två stokastiska variabler förändras tillsammans. Diagrammet överst i exempelbilden visar spridningen av den procentuella andelen svar per angivet värde, med den procentuella andelen angiven undertill. Den lodräta y-axeln i diagrammet är den s.k. värdeaxeln och anger den procentuella andelen svar per kategori. Den vågräta x-axeln är kategori-axeln och anger definitionen av vad som mäts vilket är olika på olika frågor i enkätundersökningen. Skalstocken under diagrammet beskriver spridningen och medelvärdet av resultatet visuellt. Skalaxeln är utformad i en sexgradig skala vilket har det högsta värdet 6 till höger, i form av ”mycket viktigt” eller ”mycket nöjd”, och det lägsta värdet 1 till vänster, och uttrycker ”inte alls viktigt” eller ”mycket missnöjd”. Svar av värdena 1-3 på vänstra delen av skalstocken tolkas att uttrycka en mer negativ inställning eller åsikt om ämnet medan värdena 4-6 på högra sidan beskriver en mer positiv inställning. Valda värden placerade mer mot mitten (3 och 4) tyder på en ”okej” uppfattning; varken mycket eller inte alls viktigt respektive varken mycket nöjd eller mycket missnöjd, medan värden som 2 och 5 tyder på en starkare åsikt eller inställning mot respektive håll. Respektive diagramnummer

överensstämmer med motsvarande frågenummer i det disponerade enkätformuläret (se *Bilaga 1*).

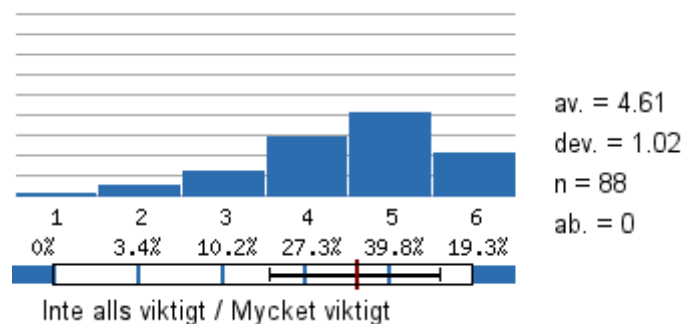

Diagram 0. Beskrivande diagram som används i resultatet för redovisning av enkätens svarsinnehåll.

Om dig

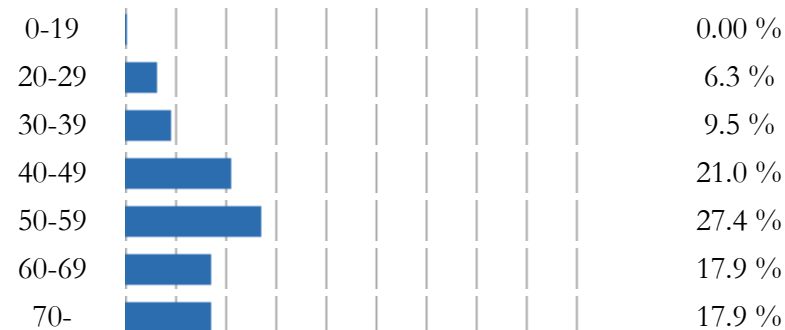

Diagram 1. Åldersfördelningen bland samtliga medverkande. (N=95)

De flesta personer som deltagit i undersökningen är mellan 50-59 år men även personer som är mellan 40-49 år och över 70 år står för en stor andel. Ingen person som är under 19 år har deltagit och endast ca 16 % av deltagarna är i åldrarna 20-39 år. Boende i äganderätt är främst 40-59 åringar medan boende i bostads- eller hyresrätt är 50 år och uppåt.

Diagram 2. Fördelningen över hushåll med barn under 19 år. (N=88)

De flesta hushåll har inte barn under 19 år boende i hushållet medan ca 36 % av alla deltagande har barn under 19 år, ett eller fler, i sitt hushåll. Andelen är lika över alla stadsdelar med en viss skillnad på Lulsundet där fler personer inte har barn. Varannan boende i äganderätt har barn medan svaren visar att boende i bostads- eller hyresrätt oftast inte har barn.

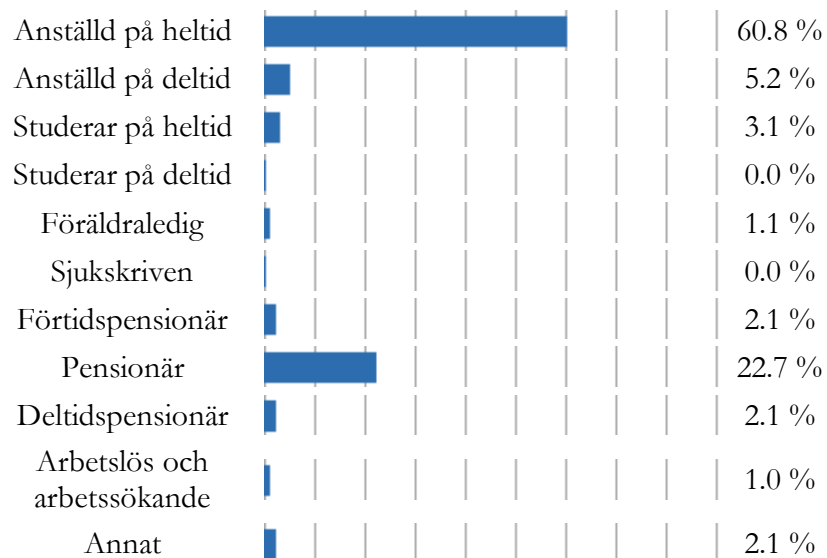

Diagram 3. Fördelningen av den huvudsakliga sysselsättningen bland samtliga medverkande under det senaste året. (N=97)

Annat har i undersökningen angetts som ”egen företagare” och ”nedsättning 20 % - ledig fredagar”. Fördelningen är i princip lika över samtliga stadsdelar med flest anställda på heltid och ca 18-25 % beroende på stadsdel som är pensionärer.

Diagram 4. Fördelningen av de som äger eller har tillgång till bil. (N=94)

Ungefär 97 % av samtliga svarande äger eller har tillgång till bil, medan 3 % varken äger eller har tillgång till bil. Resultatet visar exakt lika andel inom samtliga stadsdelar med viss skillnad för olika upplåtelseformer, där boende i bostads- och hyresrätter har en högre procentandel för personer utan tillgång till bil.

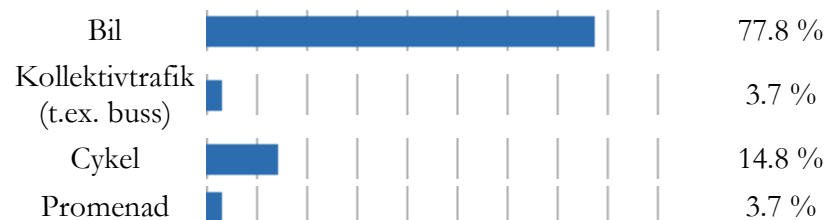

Diagram 5. Fördelningen över samtliga medverkandes användande av olika färdmedel i de dagliga aktiviteterna, diagrammet visar det färdmedel som används mest. (N=81)

Bil är den vanligaste och mest använda formen av färdmedel för dagliga aktiviteter och ärenden medan övriga färdmedel står för ungefär en femtedel av samtliga medverkande. Cykelanvändning är det näst mest använda färdmedlet. Samtliga stadsdelar har svarat liknande på denna fråga med undantag av Lulsundet där cykel används i högre grad i jämförelse med de övriga två stadsdelarna. Kollektivtrafik och promenad är de minst använda färdmedlet.

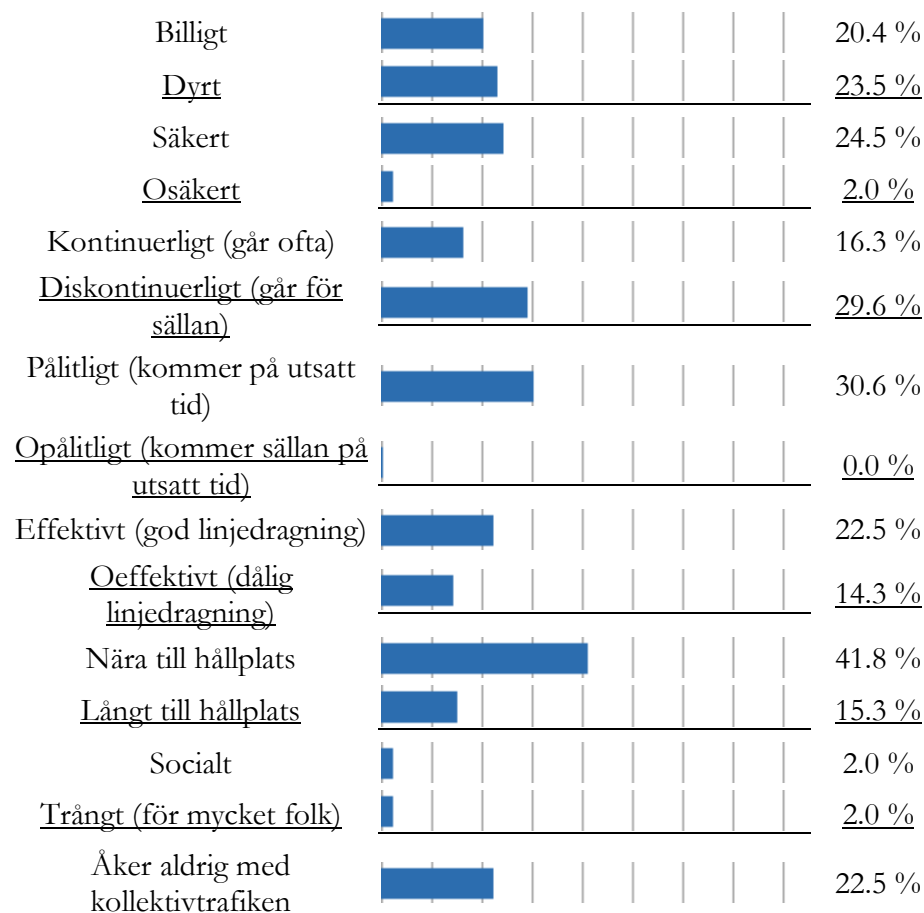

Diagram 6. Fördelningen över vad samtliga medverkande anser om kollektivtrafiken där de bor inom olika aspekter. (N=98)

Generellt över alla stadsdelar tycker man främst att hållplatsen för kollektivtrafiken ligger på ett nära avstånd från boendet och att det är pålitligt, säkert och till viss del billigt. Å andra sidan är det nästan lika många som anser att kollektivtrafiken är dyr och även diskontinuerligt, att kollektivtrafiken går för sällan. Ca 22 % av de medverkande i undersökningen åker aldrig med den kollektiva trafiken och kan därför inte ange någon vidare åsikt om den. Mycket få tycker att

kollektivtrafiken är osäker, opålitlig, socialt färdsett eller för trångt. Åsikterna är dock spridda beroende på vilken stadsdel man bor på. På Lulsundet anses kollektivtrafiken generellt vara bra, medan den på Kronan är bra men med en stor andel svar på att kollektivtrafiken går för sällan och är diskontinuerlig. Boende på Kronan tycker dock att det är ett säkert och pålitligt färdsett i stort. Skurholmsborna är generellt mindre nöjda med kollektivtrafiken och anser att det främst är dyrt och diskontinuerligt men nära till hållplats. De som använder kollektivtrafiken mest är boende på Kronan. Skillnaden som är tydligast vid jämförelse av åsikter i respektive upplåtelseform är att de boende i äganderätt anser att kollektivtrafiken är dyr medans de boende i bostads- eller hyresrätt inte anser det.

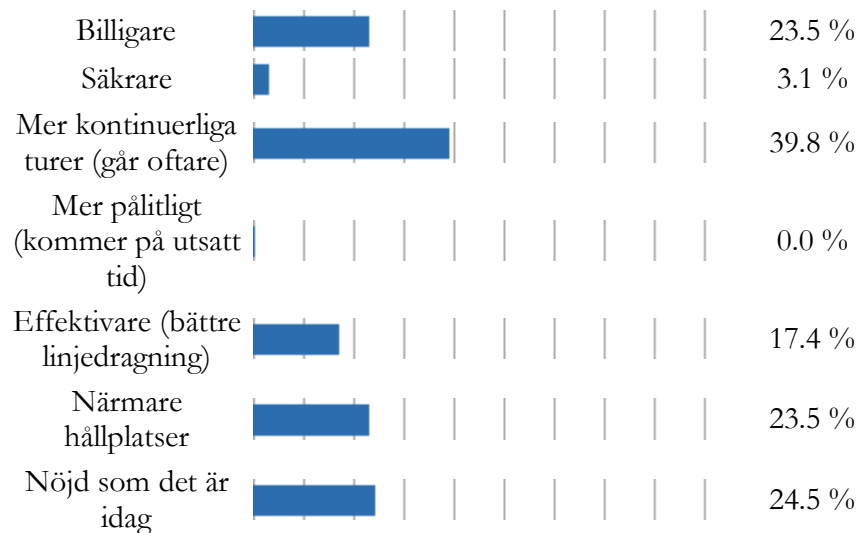

Diagram 7. Fördelningen över hur samtliga medverkande tycker att kollektivtrafiken ska förbättras för att använda den oftare. (N=98)

Generellt anser medborgarna som deltagit i enkätundersökningen att förbättringar genom fler kontinuerliga turer borde införas för att fler ska använda sig av detta färdssätt. 24 % är nöjda med kollektivtrafiken som det är idag och knappt någon tycker att varken säkerheten eller tillförlitligheten, att den kommer på utsatt tid, är aspekter som behöver förbättras i syfte att öka användandet.

Din stadsdel

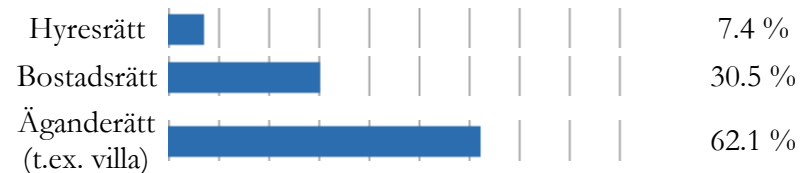

Diagram 8. Fördelningen över upplåtelseformerna i samtliga stadsdelar. (N=95)

I den empiriska undersökningen bor 7 % i hyresrätt, 31 % i bostadsrätt och 62 % i äganderätt. På Lulsundet finns det ca 96 % äganderätter vilket gjorde att det bara är boende i äganderätter som deltog i undersökningen för Lulsundet. Deltagarna på Skurholmen är till hälften boende i äganderätter och till hälften boende i bostadsrätter, ingen i undersökningen bor i hyresrätt. Boende som deltog ifrån Kronan var till 40 % boende i äganderätt och resterande uppdelat på bostads- och hyresrätter, ca 40 % respektive 20 %. Bostads- och hyresrätter har slagits ihop till en gemensam grupp i denna studie.

Diagram 9. Fördelningen över den stadsdel de medverkande i undersökningen bor i. (N=98)

Samtliga deltagare i undersökningen är uppdelade med en tredjedel boende i varje stadsdel, vilket medvetet har reglerats av mig i arbetet för ett jämnt utspritt material av utdelade enkäter i respektive stadsdel som ändamål.

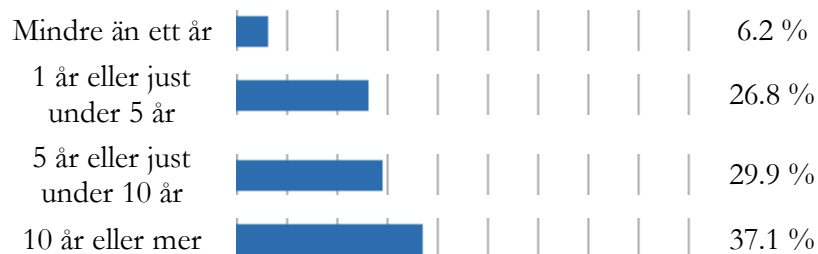

Diagram 10. Boendelängden i sin stadsdel för samtliga medverkande i undersökningen. (N=97)

Av samtliga medverkande har liten andel bott i sin stadsdel i mindre än ett år, de flesta har bott på samma ställe i 10 år eller mer, tätt följt av de som bott i stadsdelen i ett till 10 år. Här påträffas skillnader mellan stadsdelar då andelen 10 eller mer endast representerar Lulsundet och Skurholmen i mer än hälften av fallen. I dessa två stadsdelar är andelen av boende under ett år mycket liten och boende i ett till 10 år står för 35-40 % bland de boende i stadsdelen. På Kronan har de flesta bott kvar i ett till 10 år med en andel på 85 %, resterande representerar främst boende i mindre än ett år, dvs. nyinflyttade.

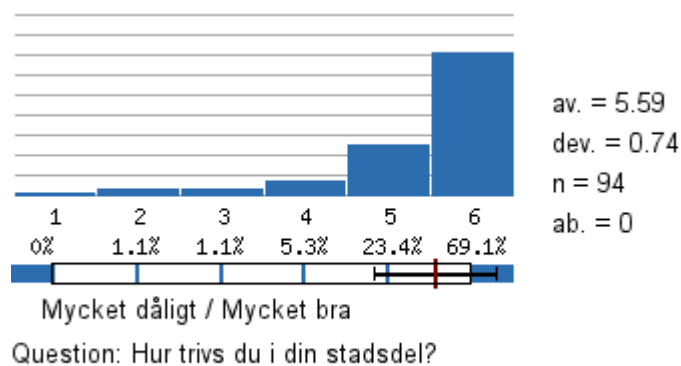

Diagram 11. Fördelning över hur de boende anser sig trivas i sin stadsdel.

Diagram 11 beskriver känslan av trivsel i sin stadsdel. De flesta, 69 %, trivs mycket bra i sin stadsdel och ca 23 % har valt alternativet just under mycket bra som kan antas vara av god trivsel. Ingen anser att de trivs mycket dåligt i sin stadsdel och endast en minimal andel har lagt sin åsikt på den vänstra delen av skalstocken som går mot mycket dålig trivsel. Känslan av trivsel skiljer sig varken mellan de olika upplåtelseformerna eller mellan stadsdelarna.

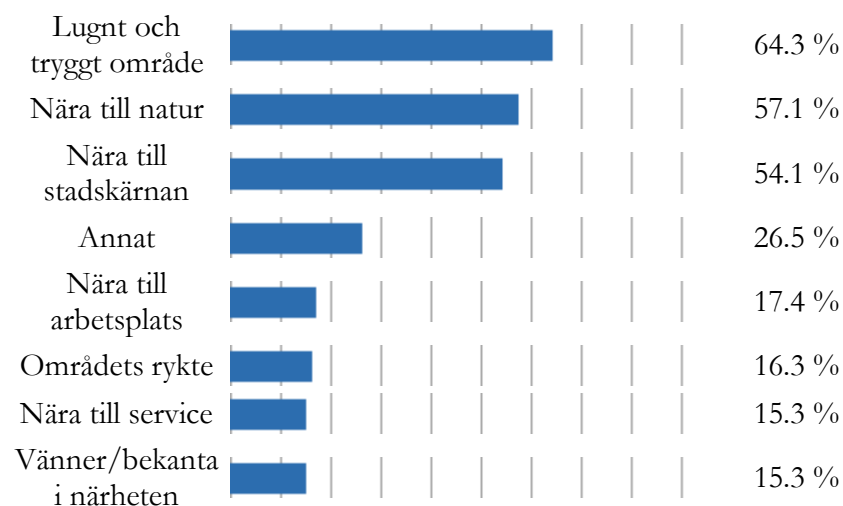

Diagram 12. Orsaken till varför samtliga medverkande i undersökningen valde att flytta till det område de bor i idag, oberoende av stadsdel. (N=98)

Den vanligaste orsaken till att samtliga medverkande valde att flytta till den stadsdel de bor i idag är att det anses vara ett lugnt och tryggt område, tätt följt av värdet av närheten till natur och stadskärna. De aspekter som har minst andel svar, som orsak till flytten dit, är närheten till vänner och bekanta, närheten till service, närheten till arbetsplats och områdets rykte vilka alla var för sig stod för ca 15 % av svarsfrekvensen. Samtliga stadsdelar var överens om att den främsta orsaken var ett lugnt och tryggt område. De skillnader som kan uttydas för respektive stadsdel då jämförelse med de tre främsta orsakerna utförs, är att boende på Lulsundet och Skurholmen främst stod för orsaken av närheten till stadskärnan. Boende på Lulsundet och Kronan

ansåg till större del att närheten till natur var en orsak till skillnad från boende på Skurholmen. Kronan stod för störst andel svar som markerat annat som orsak. Annat står i detta fall främst för orsaken att de var uppvuxna i området, tilldelning av tomt, fint område och fina bostäder, bra priser, utsikten och en god miljö för barn. Värt att nämna är att boende i äganderätt ansåg att orsaken till större del låg i närheten till stadskärnan än vad boende i bostads- och hyresrätt ansåg.

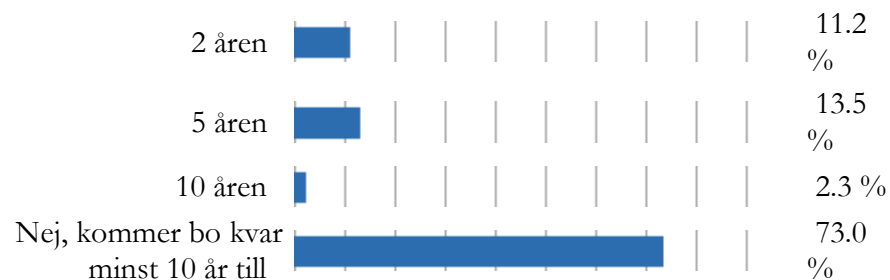

Diagram 13. Fördelning inom vilken tidsperiod samtliga medverkande i undersökningen planerar eller tror de kommer att flytta ifrån stadsdelen. (N=89)

De flesta med en andel av 73 % kommer bo kvar i minst 10 år till vilket samtliga stadsdelar var överens om. Den stadsdel som visar störst andel svar på trolig flytt inom de närmsta 2 eller 5 åren är Skurholmen. Annars var spridningen förhållandevis jämn över stadsdelarna. Mer än hälften av de boende i bostads- eller hyresrätt tror att de kommer bo kvar i mer än 10 år och 27 % respektive 12 % tror att det kommer flytta inom de närmsta 5 respektive 2 åren. För boende i äganderätt kommer de flesta till 85 % att bo kvar i minst 10 år till.

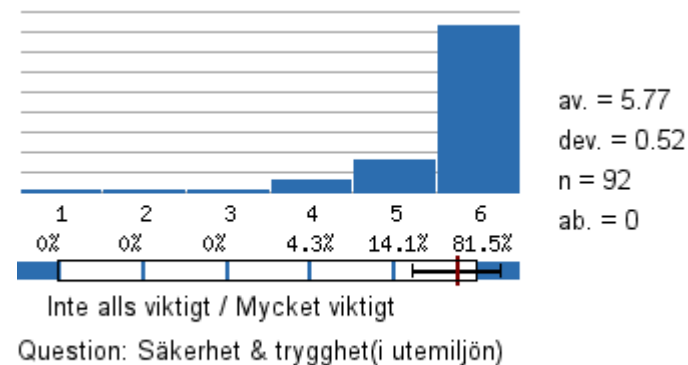

Diagram 14.1. Visar fördelningen över hur viktigt de boende i samtliga stadsdelar anser att säkerheten och tryggheten är i den stadsdel de bor i, skalan anger hur betydelsefullt och önskvärt det är.

Diagrammet visar att säkerhet och trygghet i sitt bostadsområde är viktigt. Medelvärdet ligger på 5,77 med 6 som högsta värde vilket tyder på en mycket viktig aspekt enligt deltagarna i undersökningen. De flesta vara överens om att säkerheten och tryggheten är viktig eller mycket viktig, endast en minoritet anser att den inte är av lika stor vikt. Det finns inga större skillnader av åsikt eller värdering för boende i de olika stadsdelarna.

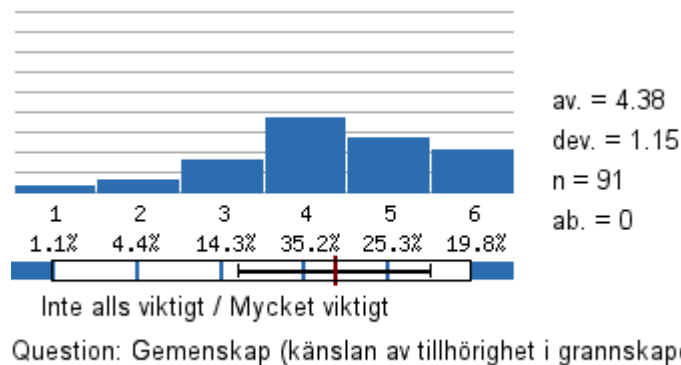

Diagram 14.2. Visar fördelningen över hur viktigt de boende i samtliga stadsdelar anser att gemenskap är i den stadsdel de bor i, skalan anger hur betydelsefullt och önskvärt det är.

Medelvärde ligger på 4,38 vilket visar en större vikt mot mycket viktig aspekt än mot inte alls viktigt. De flesta svarande har angett med en 4a att gemenskapen är viktig på en skala av 6 möjliga. Det finns inga större skillnader av åsikt eller värdering för boende i de olika stadsdelarna.

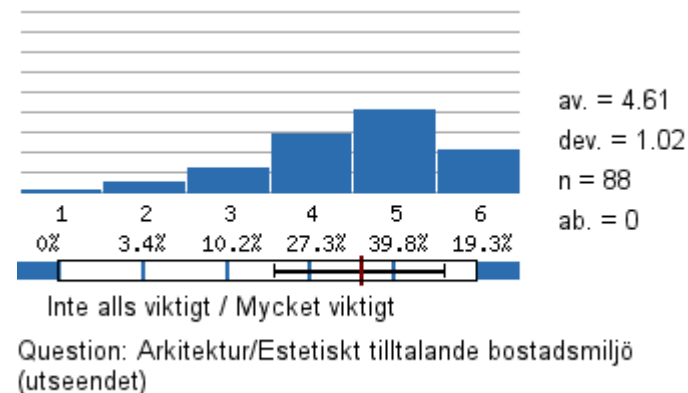

Diagram 14.3. Visar fördelningen över hur viktigt de boende i samtliga stadsdelar anser att arkitektur och en estetiskt tilltalande miljö är i den stadsdel de bor i, skalan anger hur betydelsefullt och önskvärt det är.

Arkitekturen och den estetiskt tilltalande miljön har ett medelvärde på 4,61 vilket betyder att det anses vara viktigt i den stadsdel man bor i. De flesta har svarat med värdet 4, 5 och 6 vilket kan översättas till viktigt till mycket viktigt. Det finns inga större skillnader av åsikt eller värdering för boende i de olika stadsdelarna med undantag att Kronan hade högre svarsfrekvens på värdet 5.

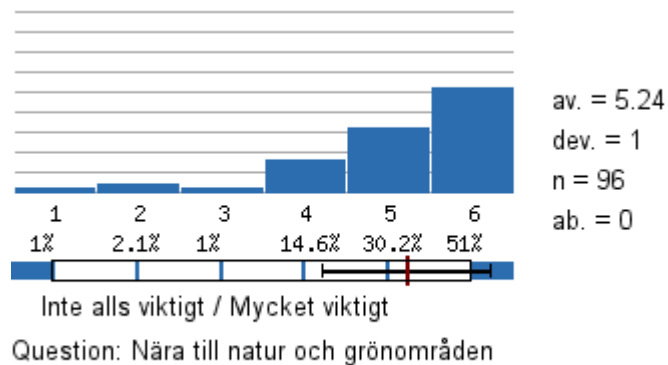

Diagram 14.4. Visar fördelningen över hur viktigt de boende i samtliga stadsdelar anser att närhet till natur och grönområden är i den stadsdel de bor i, skalan anger hur betydelsefullt och önskvärt det är.

Hälften har svarat att närhet till natur och grönområden är mycket viktigt och 30 % har angett en 5a i skalan vilket även kan tolkas vara av stor vikt. Medelvärdet anges vara 5,24. En jämförelse av åsikter och värderingar mellan boende i de olika stadsdelarna visade att Lulsundet och Kronan hade ett högre värde, 6, än vad Skurholmen hade, 5, för den största andelen svar.

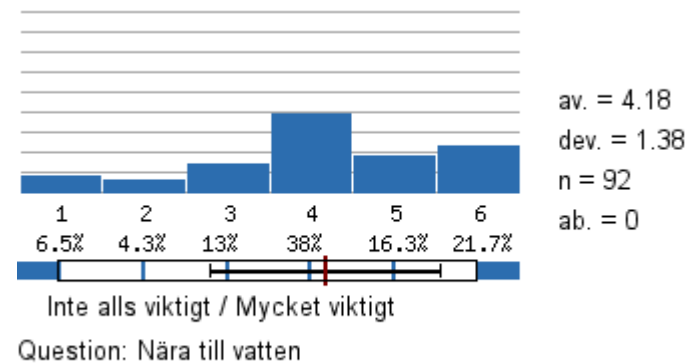

Diagram 14.5. Visar fördelningen över hur viktigt de boende i samtliga stadsdelar anser att närhet till vatten är i den stadsdel de bor i, skalan anger hur betydelsefullt och önskvärt det är.

Medelvärdet är 4,18 och de flesta har angett värdet 4. Närheten till vatten anses alltså inte vara av lika stor vikt som föregående aspekter men ändå viktigt. Spridningen av åsikter kring närheten till vattnet ligger mellan just under tre till ca 5,5. En jämförelse av åsikter och värderingar mellan boende i de olika stadsdelarna visade ett liknande resultat på samtliga stadsdelar med undantag av Lulsundet som hade högre svarsfrekvens på värdet 6, mycket viktigt.

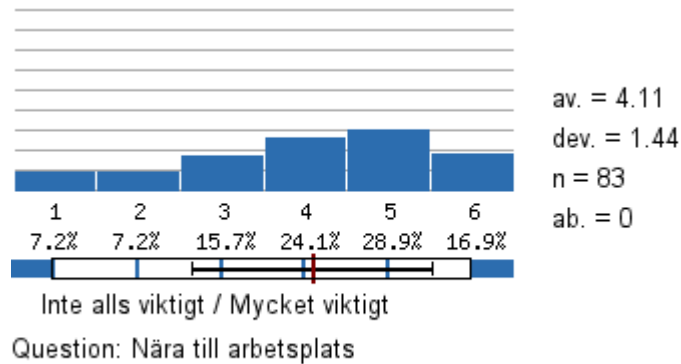

Diagram 14.6. Visar fördelningen över hur viktigt de boende i samtliga stadsdelar anser att närhet till arbetsplats är i den stadsdel de bor i, skalan anger hur betydelsefullt och önskvärt det är.

Medelvärdet anger 4,11 på skalan med ca 29 % som angett värdet 5 och 24 % angett värdet 4. Totalt har 30 % angett ett värde mellan 1-3 vilket är uttryck för ”inte alls viktigt” till ”inte så viktigt”, resterande anger att närheten till arbetsplats är av vikt. Boende på Lulsundet anser generellt att närheten till arbetsplats är viktigare än vad övriga två stadsdelar anser. Boende på Skurholmen har och Kronan har lika högt medelvärde men Lulsundet visar en jämnare spridning över samtliga värden medan Kronan har en topp på värdet 5.

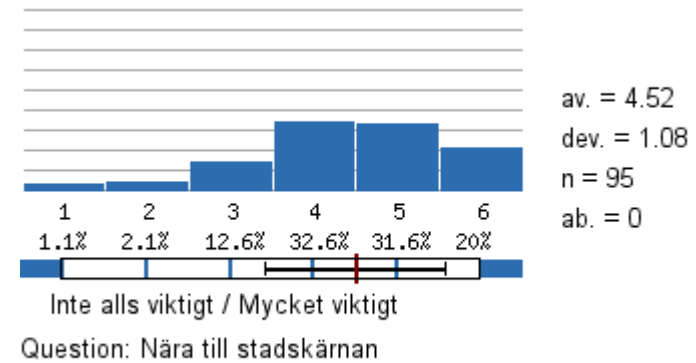

Diagram 14.7. Visar fördelningen över hur viktigt de boende i samtliga stadsdelar anser att närhet till stadskärnan är från den stadsdel de bor i, skalan anger hur betydelsefullt och önskvärt det är.

Två tredjedelar av samtliga har angett ett värde på 4 eller 5 vilket betyder att stadskärnans närhet är viktigt. Medelvärdet är 4,52. Det finns inga större skillnader av åsikt eller värdering för boende i de olika stadsdelarna.

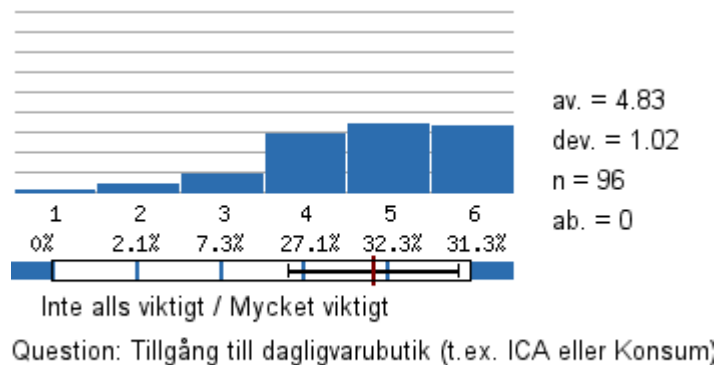

Diagram 14.8. Visar fördelningen över hur viktigt de boende i samtliga stadsdelar anser att tillgång till dagligvarubutik är i den stadsdel de bor i, skalan anger hur betydelsefullt och önskvärt det är.

I princip alla har angett ett värde på den högra sidan om skalans mitt med en jämn spridning över värdena 4, 5 och 6, med ett medelvärde på 4,82. Det finns inga större skillnader av åsikt eller värdering för boende i de olika stadsdelarna.

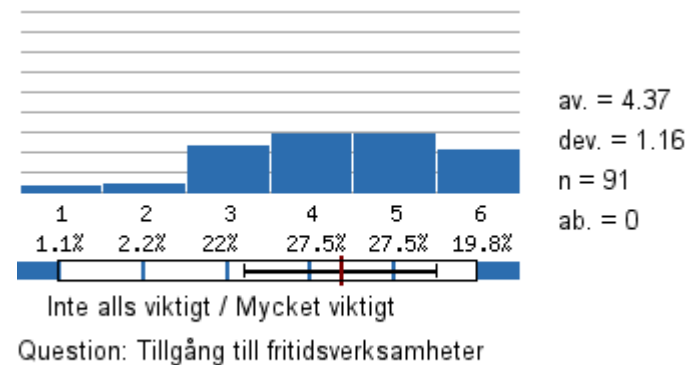

Diagram 14.9. Visar fördelningen över hur viktigt de boende i samtliga stadsdelar anser att tillgång till fritidsverksamheter är i den stadsdel de bor i, skalan anger hur betydelsefullt och önskvärt det är.

Medelvärdet är 4,37 och samtliga åsikter om värdet av tillgången till fritidsverksamheter varierar mellan 3-6. Vissa tycker att det är mindre viktigt medan andra anser att det är mycket viktigt. Det finns inga större skillnader av åsikt eller värdering för boende i de olika stadsdelarna med undantag av något lägre värden på Skurholmen.

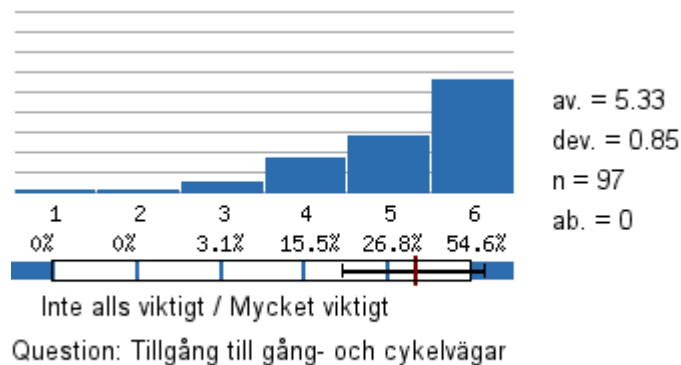

Diagram 14.10. Visar fördelningen över hur viktigt de boende i samtliga stadsdelar anser att tillgång till gång- och cykelvägar är i den stadsdel de bor i, skalan anger hur betydelsefullt och önskvärt det är.

Mer än hälften av samtliga svarande anger att tillgången till gång- och cykelvägar är mycket viktiga och övriga har främst angett ett värde på 4 eller 5 vilket betyder att tillgången är viktig. Medelvärdet anger 5.33. Lulsundet och Kronan visar tydlig majoritet på att tillgången till gång- och cykelvägar är mycket viktigt medan Skurholmen inte anser det med lika stor andel.

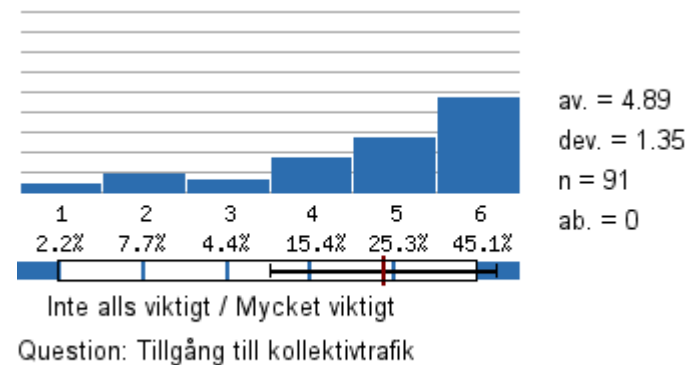

Diagram 14.11. Visar fördelningen över hur viktigt de boende i samtliga stadsdelar anser att tillgång till kollektivtrafik är i den stadsdel de bor i, skalan anger hur betydelsefullt och önskvärt det är.

Lite mindre än hälften av boende på de undersökta stadsdelarna har angett ett mycket högt värde för tillgången till kollektivtrafik. Medelvärdet är 4,89 vilket uttalar sig om att många även angett ett lägre värde än 6. Det finns inga större skillnader av åsikt eller värdering för boende i de olika stadsdelarna.

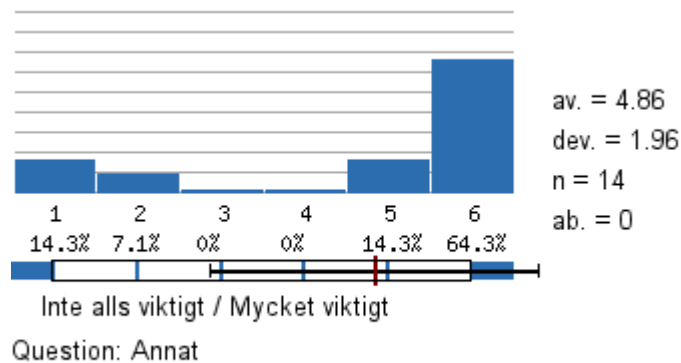

Diagram 14.12. Visar fördelningen över hur viktigt de boende i samtliga stadsdelar anser att tillgång till annat är i den stadsdel de bor i, skalan anger hur betydelsefullt och önskvärt olika angivna öppna svar är.

Annat angavs som en öppen fråga där deltagarna fritt kunde svara på vad de ansåg vara önskvärt och betydelsefullt i sin stadsdel, förutom de ovan nämnda faktorerna. De svar som angivits kan tydligt tolkas till mycket viktiga aspekter eller inte alls viktiga aspekter. "Annat" som har angetts vara mycket viktigt beskrevs av deltagarna i form av bl.a. närhet till skola, förskola, livsmedelsbutik, vårdcentral, gym, skidspår, lekplats, apotek, pizzeria, kiosk. Även att ha möjlighet till naturen och specifikt orrbergets skidspår. Annat som angetts att inte alls vara viktigt beskrevs av deltagarna i form av bl.a. dåliga gator som bör rustas upp och att tekniska förvaltningen bör tas bort dels på grund av den störande trafik som uppstår i närliggande bostadsområden.

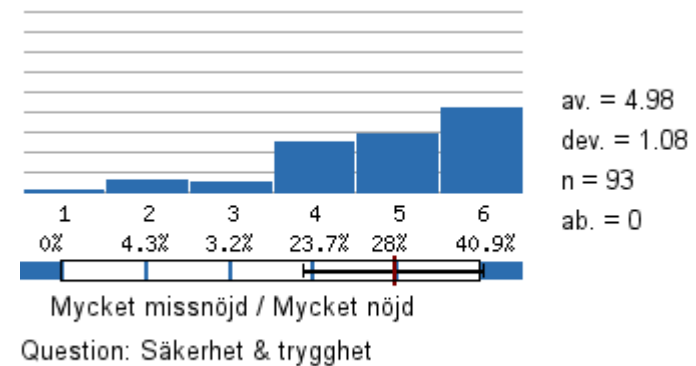

Diagram 15.1. Visar fördelningen över hur nöjda de boende i samtliga stadsdelar anser sig vara med hur sitt nuvarande närområde ser ut idag, angående säkerhet och trygghet. Skalan är mätt i hur nöjd man anser sig vara.

En jämn fördelning mellan värdena 4-6 har angetts med medelvärdet av 4,98 vilket visar på att de flesta är nöjda. Ungefär 8 % av deltagarna i undersökningen har angett att de är missnöjda med säkerheten och tryggheten där de bor. Det finns inga större skillnader av åsikt eller värdering för boende i de olika stadsdelarna.

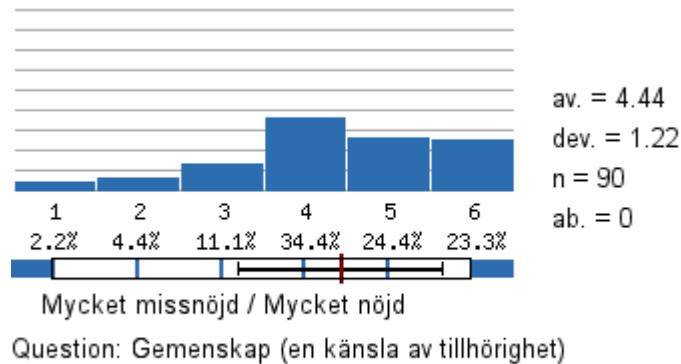

Diagram 15.2. Visar fördelningen över hur nöjda de boende i samtliga stadsdelar anser sig vara med hur sitt nuvarande närområde ser ut idag, angående gemenskapen. Skalan är mätt i hur nöjd man anser sig vara.

De flesta har angett ett värde på 4 vilket kan tydas vara en medelnöjd uppfattning av gemenskap i området. Många har även angett värdena 5 och 6 vilket tyder på en nöjd till mycket nöjd uppfattning. Medelvärdet ligger på 4.44. Det finns inga större skillnader av åsikt eller värdering för boende i de olika stadsdelarna.

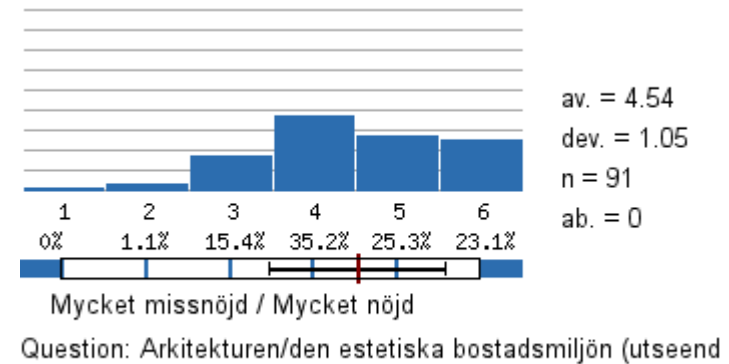

Diagram 15.3. Visar fördelningen över hur nöjda de boende i samtliga stadsdelar anser sig vara med hur sitt nuvarande närområde ser ut idag, angående arkitekturen och den estetiska bostadsmiljön. Skalan är mätt i hur nöjd man anser sig vara.

Medelvärdet är 4,54 vilket anger att de flesta är nöjd med hur arkitekturen och den estetiska bostadsmiljön ser ut i sitt närområde idag. De flesta har angett värdet 4 på en sexskalig värdering. Det finns inga större skillnader av åsikt eller värdering för boende i de olika stadsdelarna med undantag av Skurholmen som har något lägre värdering av tillfredställelse för arkitekturen och den estetiska bostadsmiljön.

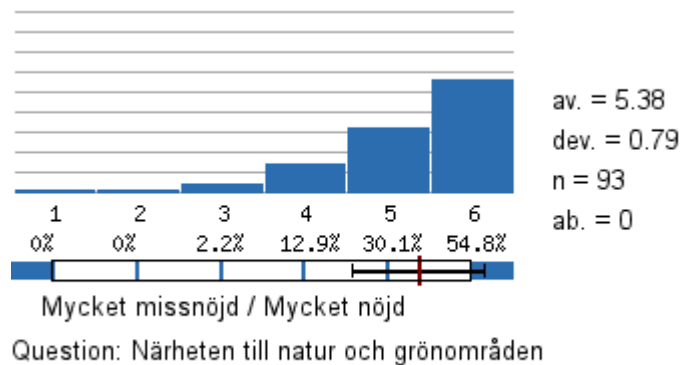

Diagram 15.4. Visar fördelningen över hur nöjda de boende i samtliga stadsdelar anser sig vara med hur sitt nuvarande närområde ser ut idag, angående närheten till natur och grönområden. Skalan är mätt i hur nöjd man anser sig vara.

Mer än hälften har angett att de är mycket nöjda men närheten till natur och grönområden i sitt närområde idag och ca 30 % anser att de är nöjda. Medelvärde är 5,38. Vid jämförelse mellan de undersökta stadsdelarna visar Lulsundet och Kronan en högre tillfredsställelse av naturnärhet än vad Skurholmen visar.

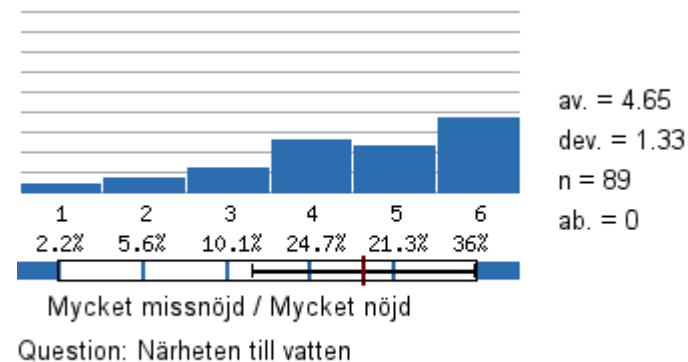

Diagram 15.5. Visar fördelningen över hur nöjda de boende i samtliga stadsdelar anser sig vara med hur sitt nuvarande närområde ser ut idag, angående närheten till vatten. Skalan är mätt i hur nöjd man anser sig vara.

Närheten till vatten anser sig många vara nöjda med, de flesta har angett tillfredsställelsen med värdena 4 eller 6 på skalan. Medelvärde är 4,65 och spridningen mellan åsikter är i detta fall stor. Vid jämförelse mellan de undersökta stadsdelarna visar Lulsundet en mycket högre tillfredsställelse av vattennära än vad både Kronan och Skurholmen visar.

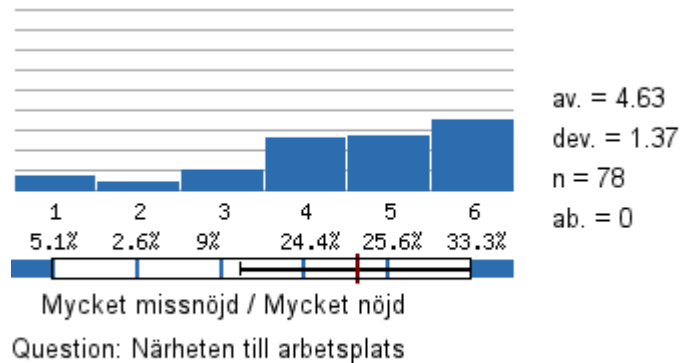

Diagram 15.6. Visar fördelningen över hur nöjda de boende i samtliga stadsdelar anser sig vara med hur sitt nuvarande närområde ser ut idag, angående närheten till arbetsplats. Skalan är mätt i hur nöjd man anser sig vara.

Medelvärdet är 4,63 i detta fall och de flesta har angett ett värde av tillfredsställelse för närheten till arbetsplats mellan 4-6 med en jämn fördelning. Ca 17 % har angett ett värde av missnöjdhet för närheten till sin arbetsplats. Det finns inga större skillnader av åsikt eller värdering för boende i de olika stadsdelarna.

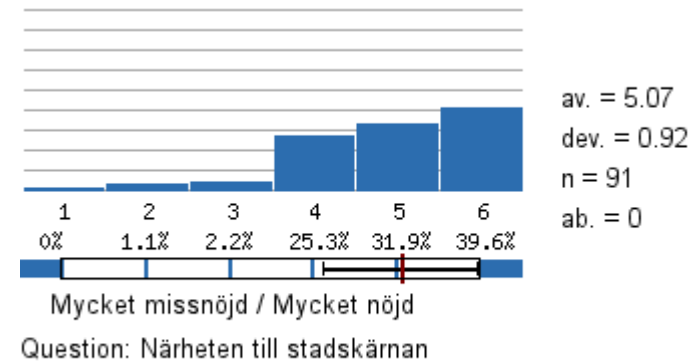

Diagram 15.7. Visar fördelningen över hur nöjda de boende i samtliga stadsdelar anser sig vara med hur sitt nuvarande närområde ser ut idag, angående närheten till stadskärnan. Skalan är mätt i hur nöjd man anser sig vara.

En jämn fördelning mellan värden 4-6 har angetts angående närheten till stadskärnan. Medelvärdet är 5,07. Endast ca 3 % av samtliga medverkande anger sig vara missnöjda med avståndet till stadskärnan. Det finns inga större skillnader av åsikt eller värdering för boende i de olika stadsdelarna.

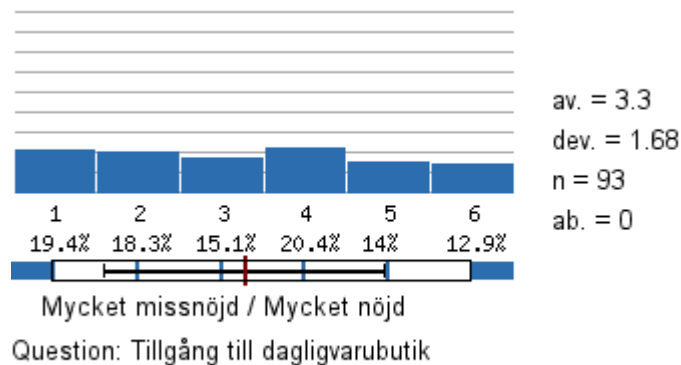

Diagram 15.8. Visar fördelningen över hur nöjda de boende i samtliga stadsdelar anser sig vara med hur sitt nuvarande närområde ser ut idag, angående tillgången till dagligvarubutik. Skalan är mätt i hur nöjd man anser sig vara.

Åsikten om tillgång till dagligvarubutik, som t.ex. ICA eller Konsum, är mycket skild och spridd. I princip kan det sägas att lika många deltagare som är mycket missnöjda med tillgången till dagligvarubutik i sitt närområde, lika många är även är mycket nöjda. En ytterst liten skillnad kan tydas mellan nöjda och missnöjda som visar att ca 6 % fler är missnöjda med tillgången till dagligvarubutik i sin närmiljö idag. Medelvärdet ligger därför i mitten på 3,3. Vid jämförelse mellan de undersökta stadsdelarna visar samtliga en jämn utspridning av samtliga värderingar liksom resultatet för samtliga visar men med större betoning i olika stadsdelar. Betoningen för högsta svarsfrekvensen har värdet 5 på Skurholmen, 4 på Lulsundet och 2 på Kronan.

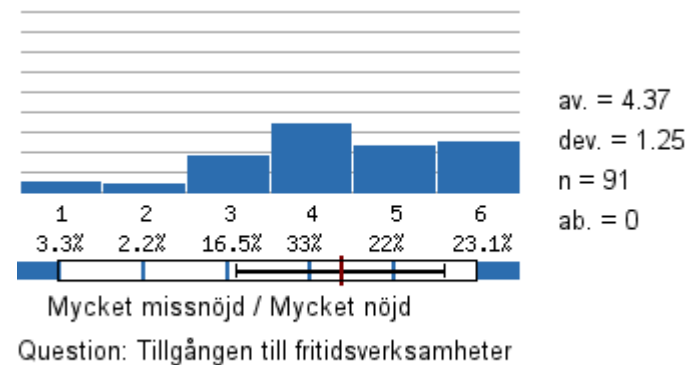

Diagram 15.9. Visar fördelningen över hur nöjda de boende i samtliga stadsdelar anser sig vara med hur sitt nuvarande närområde ser ut idag, angående tillgången till fritidsverksamheter. Skalan är mätt i hur nöjd man anser sig vara.

En spridning av åsikter kan tydas för tillgången till fritidsverksamheter i sitt närområde med en någorlunda jämn fördelning mellan värdena 3-6. De flesta är nöjda men ca 22 % är missnöjda med tillgången. Medelvärdet är 4,37. Vid jämförelse mellan de undersökta stadsdelarna visar Kronan en jämn utspridning av samtliga värderingar medan Skurholmen visar högst svarsfrekvens på värdet 4 och Lulsundet på värdena 4 och 6 tillsammans.

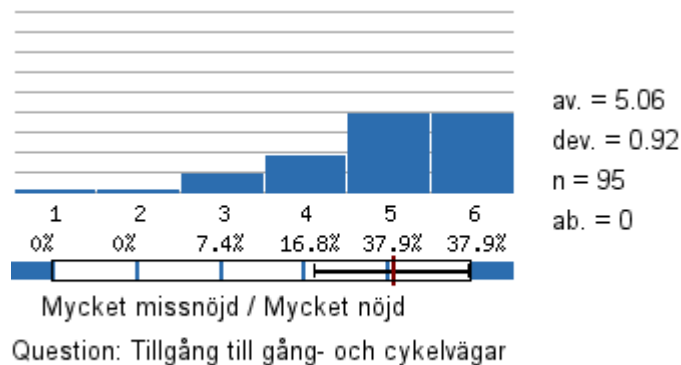

Diagram 15.10. Visar fördelningen över hur nöjda de boende i samtliga stadsdelar anser sig vara med hur sitt nuvarande närområde ser ut idag, angående tillgången till gång- och cykelvägar. Skalan är mätt i hur nöjd man anser sig vara.

Ungefär 80 % har angett ett värde på 5 eller 6 vilket tyder på att de flesta är mycket nöjda med tillgången till gång- och cykelvägar. Ca 7 % angav ett värde som uttrycker missnöjdhet. Medelvärdet är 5,06. Liknande svarsresultat visas vid jämförelse mellan de undersökta stadsdelarna men att boende på Kronan inte är lika nöjda som boende på övriga stadsdelar med störst svarsfrekvens på det högsta värdet 6.

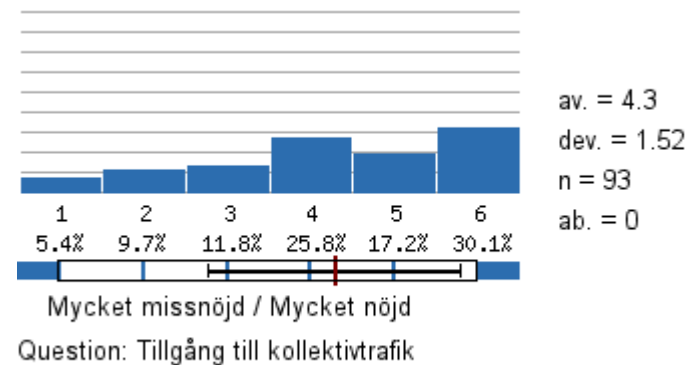

Diagram 15.11. Visar fördelningen över hur nöjda de boende i samtliga stadsdelar anser sig vara med hur sitt nuvarande närområde ser ut idag, angående tillgången till kollektivtrafik. Skalan är mätt i hur nöjd man anser sig vara.

Tillgång till kollektivtrafik anses ligga på ett medelvärde av 4,3 där en spridning av åsikter finns. De flesta är nöjda men 27 % anger ett värde som tyder på missnöjdhet av tillgången till kollektivtrafik. Vid jämförelse mellan de undersökta stadsdelarna visar Lulsundet en mycket högre tillfredsställelse av tillgången till kollektivtrafik än vad övriga stadsdelar gör vilket är orsaken till den högsta svarsfrekvensen på värde 6, mycket nöjd. Övriga stadsdelar har högst svarsfrekvens på 4 i en 6-gradig skala.

Handel och service

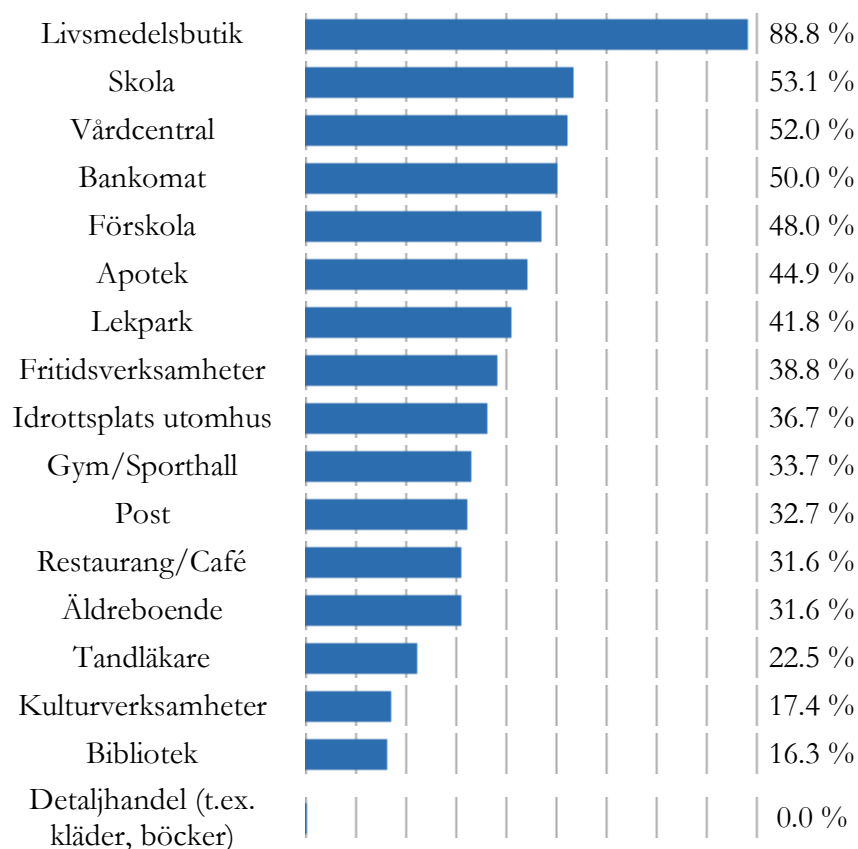

Diagram 16. Fördelningen över vad de boende i samtliga stadsdelar anser vara viktigt att ha i sitt närområde. (N=98)

I princip samtliga medverkande i undersökningen, 89 %, har angett att livsmedelsbutik är viktigt att ha i sitt närområde. Varannan har angett skola, vårdcentral, bankomat och förskola som viktiga funktioner i sitt närområde. De funktioner som ansetts vara minst viktiga är tandläkare, kulturverksamheter och bibliotek. Detaljhandel i närområdet anses inte vara av intresse för någon. Flera funktioner och verksamheter har oftast angetts av respektive svarsdeltagare. Skillnader som kan tydas i

undersökningens resultat stadsdelsmässigt är bl.a. att förskola anses vara mindre viktigt för boende på Skurholmen, vårdcentral anses vara mindre viktigt för boende på Kronan, kulturverksamheter anses vara viktigast för boende på Kronan och lekpark anses vara viktigast för boende på Lulsundet och Kronan.

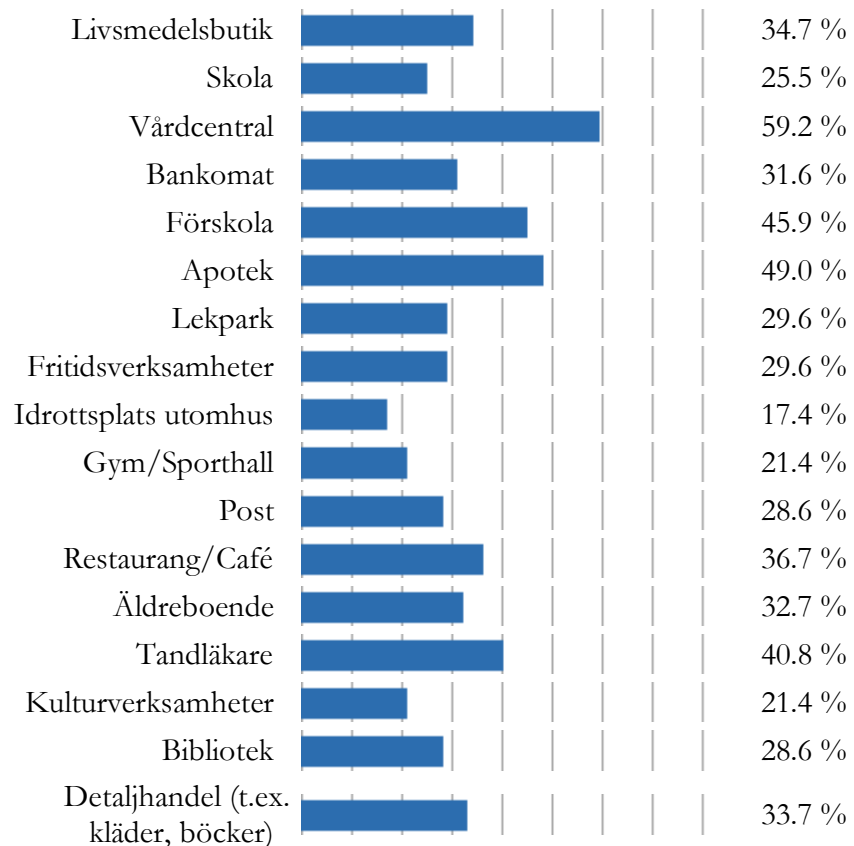

Diagram 17. Fördelningen över hur nöjda de boende i samtliga stadsdelar anser sig vara med det avstånd de har från sitt boende till olika verksamheter. Rangordning efter vad som anses vara viktigast enligt fråga 16. (N=98)

Endast vårdcentral är den verksamhet fler än hälften anser sig ha ett bra avstånd till. Just under hälften av alla medverkande i undersökningen anser sig vara nöjda med avståndet det idag har till apotek, förskola och tandläkare. Endast en femtedel av alla är nöjda med det avstånd de har till skola, gym/sporthall, kulturverksamheter och idrottsplats. Från rangordningen av vad som anses vara viktigast att ha i sin stadsdel kan det utläsas ett visst missnöje med livsmedelsbutik och skola pga. den låga andelen som är nöjda med avståndet. Vid jämförelse mellan de undersökta stadsdelarna visar det

att boende på Skurholmen är mest nöjda med avståndet till livsmedelsbutik, vårdcentral, tandläkare och apotek. De är minst nöjda med avståndet till detaljhandel, och kulturverksamheter. Boende på Lulsundet har angett sig vara mest nöjda med avståndet till förskola, vårdcentral, apotek, äldreboende och bankomat. De är för övrigt relativt nöjda med det mesta. Boende på Kronan har angett sig vara mest nöjda med avståndet till förskola och vårdcentral och i allmänhet tolkas vara minst nöjda med främst skola, äldreboende, idrottsplats utomhus och gym/sporthall.

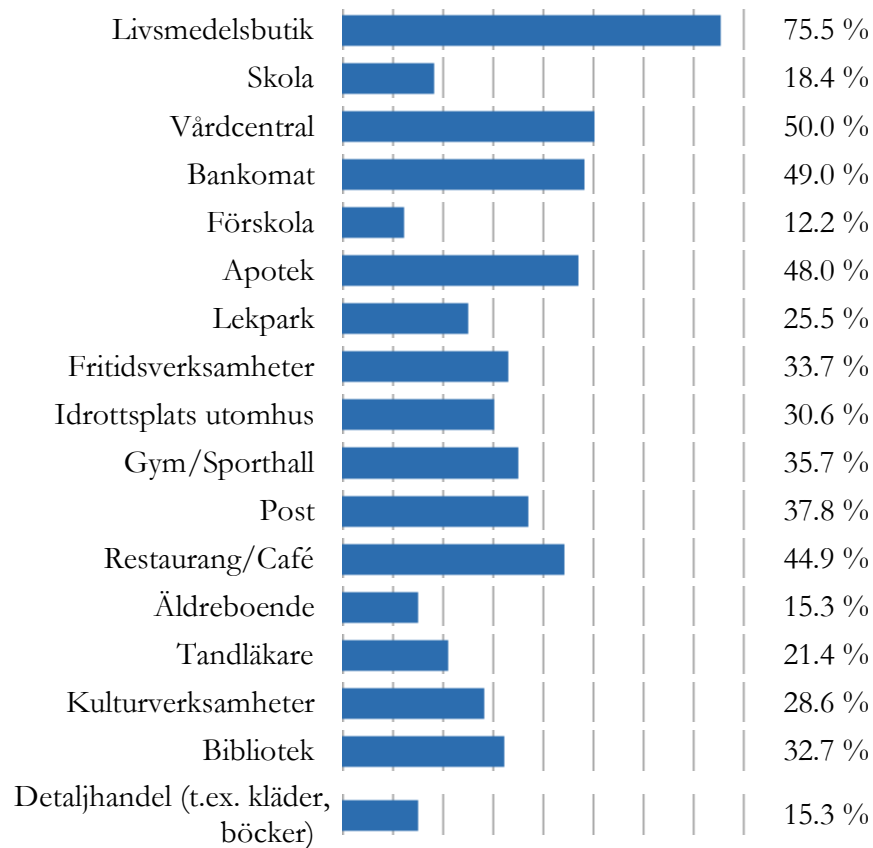

Diagram 18. Fördelningen över vilka verksamheter de boende i samtliga stadsdelar skulle använda om de fanns på Kronan. Rangordning efter vad som anses vara viktigast enligt fråga 16. (N=98)

Kring 75 % skulle använda sig av en livsmedelsbutik om det fanns på Kronan, hälften av samtliga skulle även använda vårdcentral, bankomat och apotek. I de verksamheter som minst antal människor skulle använda om de fanns på Kronan ingår äldreboende, detaljhandel och förskola. Skola, förskola och lekpark ligger högt upp i ordningen på vad som anses vara viktigt att ha i sin stadsdel men skulle trots detta inte användas på Kronan av särskilt många. Vid jämförelse mellan de undersökta stadsdelarna visar att dubbelt så många på Kronan än på Lulsundet eller Skurholmen skulle använda både förskola och skola om

det fanns på Kronan. Fler personer boende på Kronan skulle även använda bl.a. apotek, bankomat, idrottsplats, post och lekpark till skillnad från vad de boende i övriga stadsdelar skulle. Både boende på Skurholmen och Lulsundet skulle ha minst användning av förskola, skola, äldreboende, tandläkare och detaljhandel om det fanns på Kronan.

Diagram 19. Fördelningen om samtliga boende i de undersökta stadsdelarna skulle besöka en stadsdelspark om det fanns på Kronan. (N=95)

Generellt skulle de flesta besöka parken oberoende på vilket område man bor i. Flest ja-svar hade stadsdelen Kronan därefter Skurholmen, vilket betyder att boende på Lulsundet är de minst benägna av att besöka en stadsdelspark om det fanns på Kronan vid jämförelse av samtliga inräknade stadsdelar. Trots detta konstaterande kan det markeras att det är ca 60 % på Lulsundet som svarat ja på frågan.

En öppen följdfråga ställdes för att kompensera fråga 19, över vad man tycker ska finnas i en stadsdelspark om det fanns på Kronan. Innehåll som angetts ett flertal gånger i svaren är promenadstråk, parkbänkar, blommor och växter, fontän och damm, café, skridskobana och lekpark av varierande form och aktiviteter för barn även med picknickmöjligheter. Många önskemål av områden som inkluderar sport- och fritidsaktiviteter nämndes i svaren bl.a. fotbollsplan, utomhusgym, boulebana, minigolfbana och även en scen för exempelvis musikunderhållning.

Diagram 20. Fördelningen över inställningen de boende i samtliga stadsdelar har till att fler bostäder kommer att byggas på Kronan. (N=91)

En femtedel anser att fler bostäder på Kronan bidrar till en negativ effekt medan resten anser sig ha en positiv inställning.

En öppen följdfråga på fråga 21 ställdes i syfte att få reda på orsaken till den inställning som fanns. (N= 46 positiva +16 negativa =62). Svar som angavs av de positivt inställda till att fler bostäder på Kronan ska byggas var främst stadens tillväxt, stadsdelens värde ökar och skapar gott underlag för service i form av livsmedel, vårdcentral och bättre kollektivtrafik. Det behövs mer bostäder i centrumnära lägen som skapar möjligheter till tillväxt i Luleå och det är ju bara positivt om en stad växer och utvecklas bara det görs med en viss eftertanke. Så länge bostäder finns lever staden; mer liv och rörelse skapas i bostadsområdet vilket bidrar till mer jobb och varierat utbud av service. Många är nöjda med den natur som finns i närområdena idag men vill ha kvar tillräckligt med angränsande natur så att inte kvaliteten går förlorad och de strövområden som används försvinner. Egenvärden nämndes även i svaren form av att ”mitt hus blir mer värt och hamnar mer i centrum”. De negativa åsikterna som anges handlar främst om att naturområden minskar, de blir färre och mindre tillgängliga vid en ökad bebyggelse. Fler bostäder skapar mindre friytor av grönområden och natur för rekreation och fler människor skapar otrygghet och kriminalitet. Trafiken ökar och höghusen på lulsundsberget förvanskar Luleås stadssiluett och vissa anser att Luleå redan är överbosatt och att det byggs för mycket som det är redan. Återvinningen ligger idag bra till för många och det är dumt att flytta på en fungerande funktion eftersom sophantering kan försämrats om den flyttas längre bort från centrala Luleå.

En öppen slutfråga ställdes för att få med åsikter som de medverkande anser vara relevanta för undersökningen och som inte tagits upp eller

om övriga åsikter och reflektioner finns kring ämnet. Svaren tog bl.a. upp vägars dåliga skick som borde överses och trafiken då bilhastigheterna anses vara alldeles för höga ibland bostadsområdena vilket skapar otrygghet och icke barnvänliga områden. Genomtrafik bortsett från kollektivtrafik önskas inte i bostadsområden. Backarna till och från Kronan nämns som viktig aspekt till mindre helst äldre inte kan ta sig till Kronan. Naturen anses vara en värdefull med i första hand närheten till orrberget, boende i undersökningen anger att men inte vill förstöra den goda anslutningen till orrberget med etablering av nya bostäder. En blandad stad är viktigt med blandad bebyggelse av exempelvis gammalt blandat med nytt och villor blandat med lägenheter. Barnomsorgen är även en aspekt som tas upp lite mer och handlar om klagomål på förskolan som skulle varit klar vid utlovat tidigare skede. Lekpark i området är ett önskemål liksom andra mötesplatser i form av samlade serviceverksamheter.

Sammanfattning stadskvaliteter

Diagram 14.13. Sammanfattning och rangordning över samtliga undersökta stadskvaliteter i enkätundersökningen och den procentuella svarsfrekvensen för värdering av hur viktiga kvaliteterna anses vara.

En rangordning av de stadskvaliteter som tagits med i undersökningen har gjorts och redovisas ovan. Den sexgradiga skalan som användes i enkätstudien värderades om till procent för att enklare kunna avläsa, förstå i sammanhanget och senare kunna jämföras på ett enklare sätt. De definierade grupperingarna som gjordes till enkätundersökningen har behållits med tillägg av en stadskvalitet som anger ”annat” och definieras som skola, vårdcentral etc., dvs. kommersiell service, av de medverkande i undersökningen. Säkerhet och trygghet anses till 96 % vara viktigaste stadskvaliteten följt av tillgång till gång- och cykelvägar och närhet till grönområden. Kollektivtrafik och kommersiell service anses också vara viktigt. Samtliga stadskvaliteter anses generellt vara

väldigt betydelsefulla men av olika värdering. Närheten till vatten och arbetsplats anses vara viktiga till ca 70 % men dock inte lika viktiga som övriga kvaliteter enligt den empiriska undersökningen.

Samband mellan olika frågor

Boendelängd

De personer som medverkat i undersökningen och bott i stadsdelen mindre än ett år upp till 5 år är totalt 23 deltagare med de flesta i åldrarna 30 – 39 år. De är hälften äganderätter och hälften hyres- eller bostadsrätter boende på främst Kronan, med lite över 60 %. Dessa mer nyinflyttade personer har svarat enligt följande på nedanstående frågor. Inga större skillnader eller avvikelser finns i detta resultat i jämförelse med resultatet från den sammanlagda delen med samliga medverkande, förutom redovisade undantag.

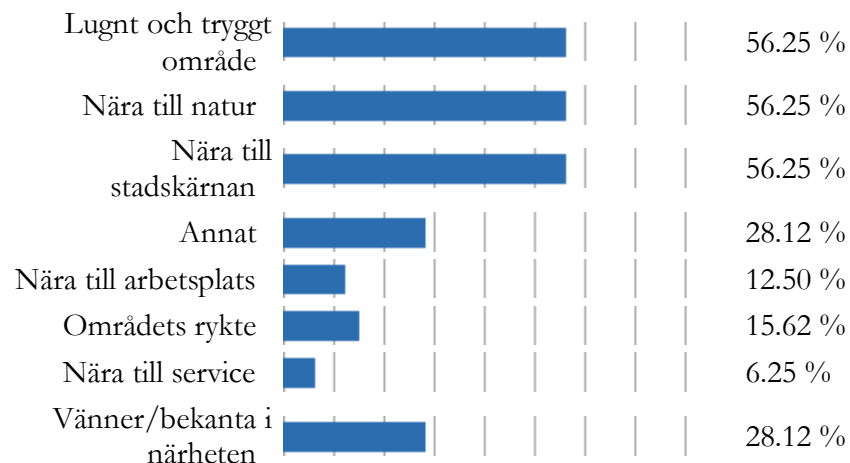

Diagram 21. Orsaker boende haft till att flytta in till stadsdelen, för dem som bott i stadsdelen i mindre än ett år upp till 5 år.

Betydligt fler personer som flyttat in under de fem senaste åren har haft vänner och bekanta boende i närhet som orsak. Denna orsak har

dubbleras vid jämförelse av resultatet från samtliga deltagare. Resterande orsaker är detsamma med en liten procentuell minskning av ett lugnt och tryggt område som orsak.

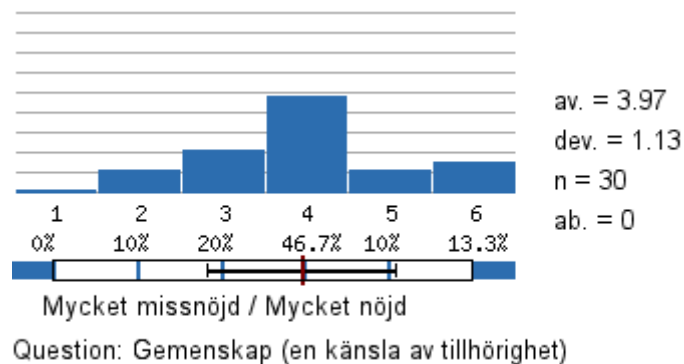

Diagram 22. Fördelning över hur nöjda de personer som flyttat in under de fem senaste åren anser sig vara med hur sitt nuvarande närområde ser ut idag, angående gemenskapen.

Större andel personer som flyttat in nyligen eller upp till fem år har valt värdet 4 på den sexgradiga skalan för tillfredställelsen av gemenskapen än vad de som bott i stadsdelen längre gjort. Högre värden har även minskat vilket tyder på att de mer nyinflyttade inte är lika nöjda över gemenskapen som de som bott där längre är.

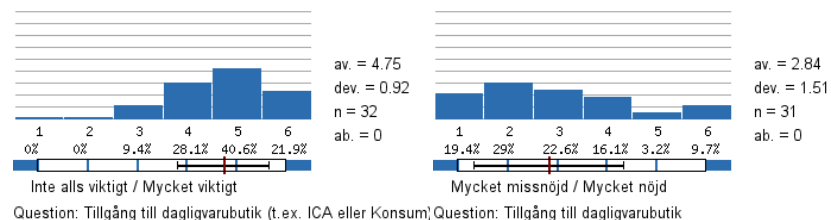

Diagram 23. Fördelning över hur viktigt och hur nöjda de personer som flyttat in på Kronan under de fem senaste åren anser sig vara med hur sitt nuvarande närområde ser ut idag, angående tillgången till dagligvarubutik.

De mest nyinflyttade på Kronan anser att tillgången på dagligvarubutik i närområdet är mer eller mindre viktigt, de flesta har svarat med ett värde på högra sidan och då främst med värdet 5 på den sexgradiga skalan. Tillfredställelsen för tillgången till dagligvarubutik visar ett missnöje då de flesta på Kronan valt värdet 1-3 på den sexgradiga skalan av hur tillfreds de är med tillgången. Medelvärdet ligger på 2,8 vilket tyder på missnöje av tillgång till dagligvarubutik, större missnöje jämfört med samtliga medverkandes åsikt. 60 % av de personer som flyttat in under de fem senaste åren anser sig vara mindre till mycket missnöjd av tillgången till dagligvarubutik. Boende på Kronan som flyttat dit för mindre än fem år sedan är därmed bevisligen missnöjda med den brist på dagligvarubutik som finns i närområdet.

Barnomsorg

De personer som medverkat i undersökningen och har barn under 19 år är totalt 32 deltagare och anse följande om skola, förskola och lekpark.

Diagram 24. Värde av förskola, skola och lekpark i sitt närområde för hushåll med barn under 19 år.

Diagram 25. Tillfredställelsen över avståndet från bostad till förskola, skola och lekpark idag för hushåll med barn under 19 år.

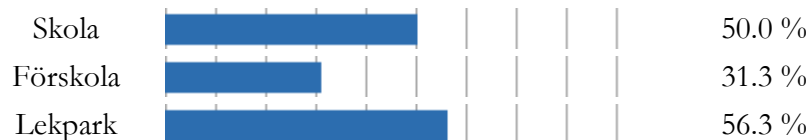

Diagram 26. Andel hushåll med barn under 19 år som skulle använda förskola, skola och lekpark om det fanns på Kronan.

Vård och omsorg för pensionärer

De personer som medverkat i undersökningen och är pensionärer eller deltidspensionärer är totalt 22 deltagare och har svarat enligt följande på nedanstående frågor.

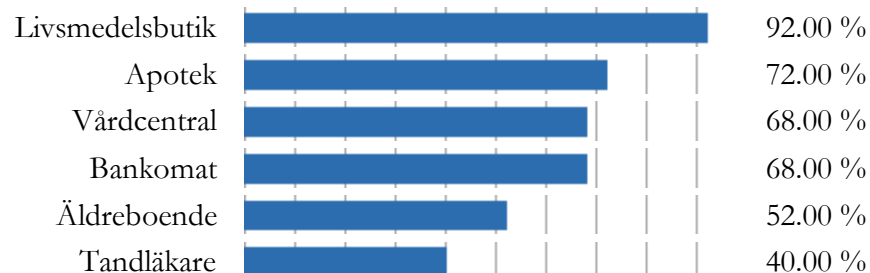

Diagram 27. Värde av att ha olika verksamheter i närområdet för pensionärer.

Enligt pensionärer är livsmedelsbutik i närområdet mycket viktigt tätt följt av apotek, vårdcentral, bankomat, äldreboende och tandläkare. Mer än hälften av pensionärerna anser att äldreboende ska finnas i närområdet.

Diagram 28. Tillfredställelsen hos pensionärer över det avstånd de idag har från bostad till olika verksamheter relevanta för deras ålder.

Diagrammet visar ett stort missnöje i vad som anses vara den viktigaste aspekten för pensionärer nämligen tillgång på livsmedelsbutik i närområdet. Fler än hälften anser sig vara nöjda över avståndet de har till både vårdcentral och apotek. Vid jämförelse av att bankomat låg högt i viktighetsaspekt kan det tolkas att pensionärer inte är särskilt

nöjda över avståndet till bankomat som de hade önskat. Resterande verksamheter följer den bestämda kurvan över vad pensionärer anser vara viktigt att ha nära till.

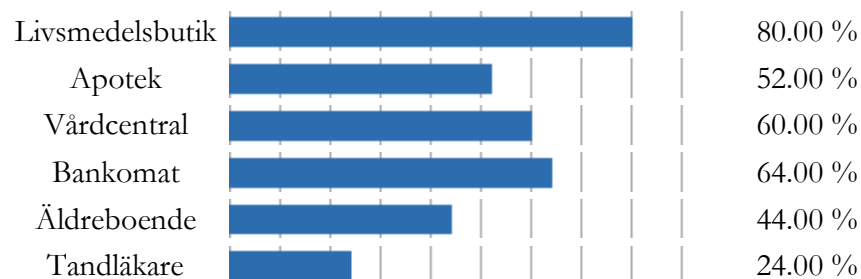

Diagram 29. Andelen pensionärer som skulle använda olika verksamheter om det fanns på kronan.

Främst skulle pensionärer boende på Kronan, Lulsundet och Skurholmen använda livsmedelsbutik, bankomat och vårdcentral om de fanns på Kronan. Ungefär hälften skulle även använda apotek och äldreboende. Tandläkarverksamheten skulle dock inte lika stor andel besöka.

Närhet till arbete för förvärvsarbetande

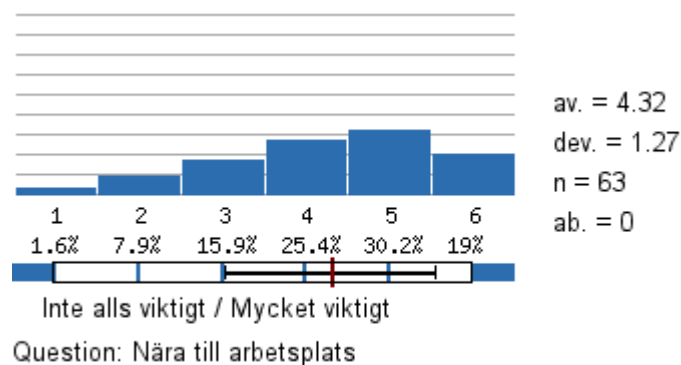

Diagram 30. Värdet av närheten till arbetsplats för förvärvsarbetare.

Diagrammet redovisar hur de anställda på heltid eller deltid samt egenföretagare anser om närheten till arbetsplatsen. Resultatet avviker inte mycket från det resultat samtliga deltagare i undersökningen har angett förutom en viss skillnad med en viss procentuell ökning per värde på högra sidan och en minskning av andel på vänstra sidan, vilket anger ett högre värde av närhet till arbetsplats för förvärvsarbetare.

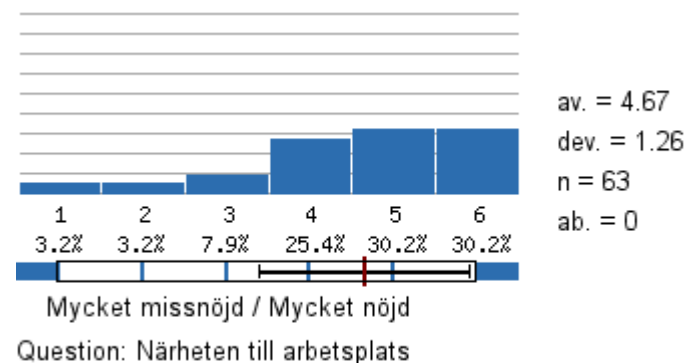

Diagram 31. Tillfredsställelsen av närheten till arbetsplats för förvärvsarbetare.

Resultatet över tillfredsställelsen av närheten till arbetsplats för förvärvsarbetare avviker inte heller mycket från det resultat som samtliga deltagare i undersökningen har angett förutom med en viss minskning andel svar på högra sidan och ökning på vänstra sidan vilket tyder på större missnöje hos förvärvsarbetare än övriga invånare. Värdets härfinna minskning grundar sig i att nästintill alla medverkande i undersökningen är förvärvsarbetare och därför ingen större skillnad från det totala resultatet.

Empirianalys

Ålder

I enkätdelen ”om dig” tas åldersgrupper upp för att kontrollera överensstämmelsen de medverkandes åldrar med statistiska värden för stadsdelarna (Luleå Kommun, 2013). Åldersaspekten har tagits med för att kunna dela upp befolkningens svar och åsikter och kunna göra godtyckliga tolkningar utifrån de frågor som ställts sida vid sida med deltagarnas åldrar. Även för att kontrollera om en god och korrekt bild av verkligheten kan urskiljas.

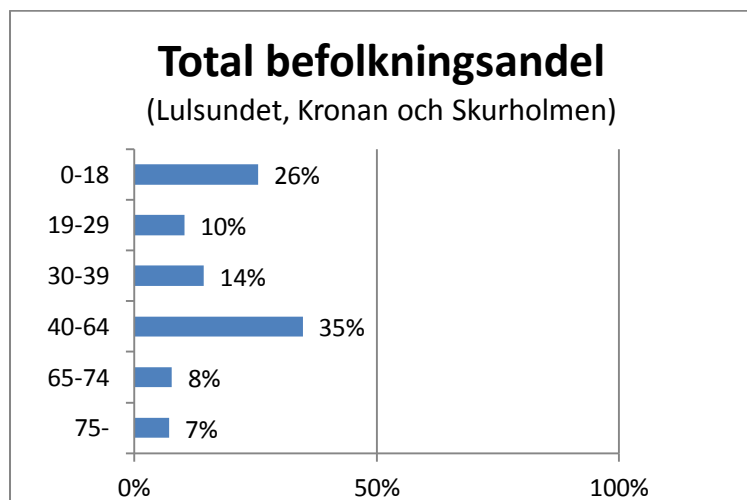

Diagram 36. Åldersfördelningen för hela befolkningen. (Luleå Kommun 2013)

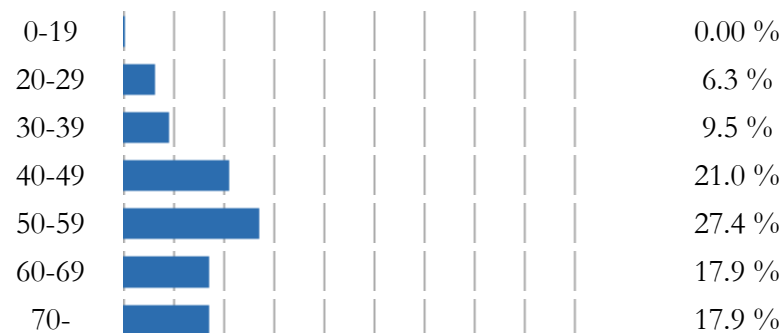

Diagram 37. Åldersfördelningen bland samtliga medverkande i den empiriska undersökningen.

Vid jämförelse med åldern hos de medverkande kan det konstateras att bortsett från andelen boende i åldrarna 0-18 år som inte medverkat i undersökningen är fördelningen någorlunda rättvis i studien jämfört med den verkliga statistiska bilden. En aningen större andel deltagare finns dock i åldersgruppen 40-59 i undersökningen än vad statistiken i områdena visar vilket ger en försämrad bild av verkligheten. Även personer från 60 år och uppåt är något fler i undersökningen än i områdesbeskrivningen (Luleå Kommun, 2013). Orsaken till att många äldre personer har svarat kan bero på att de utvalda hushållen kan ha slumpat sig att vara flest äldre personer eller att de äldre oftast har mer tid att svara på en enkät. Ett generationsskifte som skett på främst Lulsundet och till viss del på Skurholmen kan även ligga till orsak. Kronan visar i allmänhet en lägre genomsnittlig ålder med 80 % av boende i äganderätt som är i åldrarna 30-49.

Barnhushåll

Andelen barnhushåll har undersökts för att kunna ta reda på hur tillfredställelsen hos barnfamiljer är med verksamheter som skola, förskola och lekpark. Andel medverkande i undersökningen med eller utan barn stämmer mycket bra överens med de statistiska värdena, då 36 % i undersökningen har barn respektive 34 % enligt statistiken, vilket verifierar att resultaten är mycket tillförlitliga och skapar rättvisa med verkligheten.

Sysselsättning

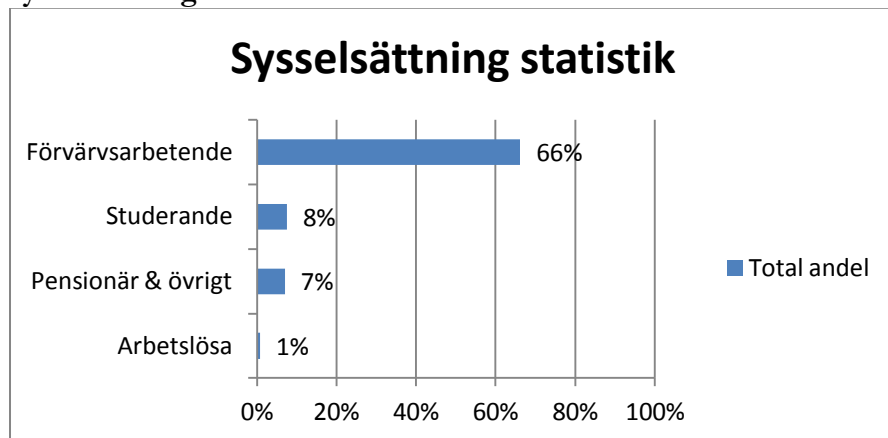

Diagram 38. Sysselsättning för hela befolkningen. (Luleå Kommun 2013)

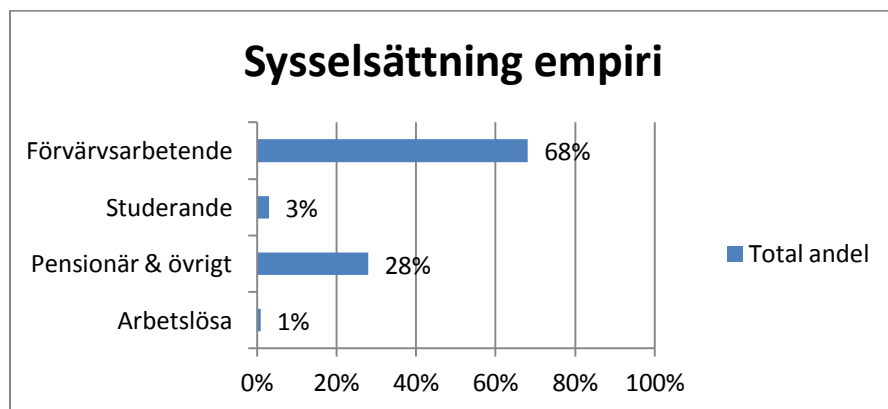

Diagram 39. Sysselsättning för samtliga medverkande i den empiriska undersökningen.

Uppdelningen för sysselsättning över andelen förvärsarbetande inkluderar både heltid och deltidsarbetande och stämmer mycket bra överens med statistiska andelen. Andelen arbetslösa skapar också en god bild av verkligheten. Däremot är andelen pensionärer som medverkat i undersökningen fyra gånger så hög som i verkligheten med jämförelse av den statistiska andelen pensionärer vilket påverkar resultatet avsevärt, vilket verifierar antagandet att större andel äldre

personer medverkat i undersökningen än vad statistiken redogör för. Övrigt står bl.a. för föräldraledig, förtidspensionär och deltidspensionär vilket anger flest äldre personer men även vissa föräldrar i yngre åldrar. Andelen studerande i undersökningen är aningen för låg men visar inte lika stor avvikelse som andelen pensionärer gör.

Bil användning

Andelen personer med tillgång till bil i undersökningen visar en mycket tillförlitlig bild av verkligheten då i princip alla har tillgång till bil. Biltillgången gör att anstånd blir kortare och vissa verksamheter eller målpunkter inte alltid behöver finnas inom den stadsdel man bor i. Det är en viktig aspekt att ta med i undersökningen för att kontrollera vilka verksamheter de tycker är viktiga att i sin närmiljö och vilka avstånd de tycker är acceptabla för de olika målpunkterna av service och liknande. I frågan om vilka färdmedel som mest används för de dagliga aktiviteterna och ärendena (*diagram 5*) är det lite mer än en femtedel som anger annat färdmedel än bil. Detta resultat jämfört med att i princip alla har tillgång till bil är positivt. Det kan dock spegla verkligheten med felmarginal på grund av det höga antal pensionärer som medverkat och därmed inte har lika god rörelseförmåga.

Kollektivtrafiken

Användningen av kollektivtrafiken (*diagram 5*) är relativt låg och kan bero på den höga biltillgången i områdena. Eftersom man redan innan undersökningen hade kunskap om att i princip alla har tillgång till bil är det viktigt att undersöka orsaken till detta och vilka förbättringar som skulle kunna göras. I *diagram 6* anger medverkande i undersökningen vad de tycker om kollektivtrafiken i allmänhet och kan sammanfattas att vara fler positiva svar än negativa. De boende anser främst att de har nära till hållplats med en andel på ca 40 % och samtidigt, enligt *diagram 7*, är det 35 % som anser att hållplatsen ligger för långt bort. Lika många procentuellt sett anger att kollektivtrafiken är för dyr och vill att den ska bli billigare. Ungefär en fjärdedel anser att kollektivtrafiken är dyr och en femtedel anser att den är billig vilket tyder på en splittrad uppfattning om kollektivtrafiken även i detta fall, och tyder likaså på en skild syn om vad som är billigt respektive dyrt. Angående säkerheten verkar de flesta vara nöjda som det är idag då

även *diagram 6* som *7* anger en ytterst liten andel som anser att kollektivtrafiken är osäker och måste bli säkrare. I *diagram 7* visas den viktigaste förbättringen för kollektivtrafiken att vara mer kontinuerliga turer, dvs. att turlerna går oftare. *Diagram 6* verifierar dessa åsikter men det finns trots den starka åsikten en andel som har en åsikt av raka motsatsen. Ingen tycker att kollektivtrafiken är opålitlig, dvs. kommer sällan på utsatt tid, vilket även verifieras i *diagram 7*. Vissa anser att linjedragningen är dålig eller diseffektiv men samtidigt anser fler att det är en god linjedragning vilket även bekräftas i förbättringsåsikterna. Åsikter om socialt och trångt i form av för mycket folk på kollektivtrafiken har mycket låg svarsfrekvens vilket tyder på att det troligen inte är relativt för valet av färdstättet eller orsak till varför de inte använder det oftare. Lite mer än en femtedel åker aldrig kollektivtrafik vilket betyder att de inte har någon uppfattning av vad kollektivtrafiken står för. De tyder mer på att de som svarat att de aldrig åker med kollektivtrafiken inte har något intresse för att göra det i framtiden heller men behöver dock inte vara på det viset. I förbättringar för kollektivtrafiken är en fjärdedel nöjda som det är idag men ändå är det bara ca 4 % som använder sig av detta färdstätt för dagliga aktiviteter (*diagram 5*). Eftersom frågan syftar på det mest använda färdstättet så betyder det bara att de inte använder kollektivtrafiken som främsta färdmedel. Hela 78 % använder eller har använt kollektivtrafiken och har åsikter om den enligt *diagram 6*. En aspekt som kan tyckas vara underlig är den andel som aldrig använder detta färdstätt men ändå svarat på vad som behöver förbättras. Detta tyder på att de eventuellt har intresse över att åka mer om dessa aspekter tas till hänsyn.

Upplåtelseform

Andelen boende i de olika bostadsformerna stämmer inte helt och hållet men ungefärligt med de statistiska uppgifterna. En större andel personer i äganderätter deltog dock i undersökningen än vad statistiken anger, 62 % äganderätter deltog i undersökningen och enligt statistiken ska det vara 56 %. Uppdelningen stadsdelsmässigt bra in på Lulsundet med endast äganderätter och på Kronan med ca 40 % äganderätter. På Skurholmen skilde dock andelen upplåtelseformer från undersökningen med verkligheten. Enligt statistik bor 35 % i äganderätt och de övriga

65 procenten bor i bostads- eller hyresrätt medan undersökningen anger en uppdelning på 50/50 och därför inte korrekt bild av just Skurholmen i ett äganderättsperspektiv. Uppdelningen på Skurholmen påverkar det totala resultatet med en viss skillnad från den verkliga bilden men ändå någorlunda tillförlitligt med tanke på att det endast skiljer 6 %.

Anledningen till att jag valde att undersöka upplåtelseformer och dela upp deltagarna i dessa är för att kunna skapa en tydligare bild över vilka slags hushåll och familjesammansättning de har och därigenom undersöka deras olika behov i samhället. Planeringen för boende i äganderätt har andra önskemål och behov till skillnad från boende i bostads- eller hyresrätt på grund av ålder och familjesituation, dvs. om de har barn eller inte. I och med denna skildring med utgångspunkt i upplåtelseform kan skildringar göras och man kan få reda på vilka områden som ska planeras med utgång för befolkningens behov.

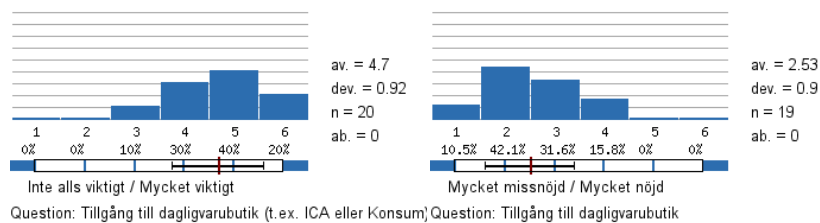
Boendelängd

För att ha en bra uppfattning av det område man bor i krävs det att man bott ett tag i sin stadsdel, hellre mer än ett år. Resultatet visar att det flesta bott i mer än 10 år i sin stadsdel och även en stor del har bott mellan fem och tio år respektive ett till fem år. Få är inflyttade för mindre än ett år sedan. Svarsfrekvensuppdelningen tyder på en god spridning av både folk som bott i området länge men även många som flyttat in under det senaste fem åren, vilket ger en bra sammanställd uppfattning om områdets kvaliteter i allmänhet.

Ur framtida etableringssynpunkt är det intressant att se vad de mer nyinflyttade anser om närområdet, viktiga kvaliteter i området och orsaken till att de flyttade dit. Främst när det gäller de nyinflyttade på Kronan för att ännu bättre kunna fånga in hur de kommande boende på Kronan kommer uppfatta omgivningens kvaliteter. De boende på Kronan som flyttat dit inom de närmsta fem åren är främst i åldrarna 30-39 år och över 70 år. De flesta, ca 60 %, har inte barn, 10 % har inte tillgång till bil vilket är mer än det generella värdet och är spridda över Kronan boende i olika upplåtelseformer. De trivs generellt mycket bra i sin stadsdel och orsaken till de flyttade dit var allt ifrån att det är ett

lugnt och tryggt område och närheten till natur och stadskärna till den fina utsikten från höghusen på Lulsundsberget och tilldelning av en tomt. Fler flyttade dock dit på grund av närheten till natur och stadskärnan vilket tyder på att stadsdelarna uppfattas vara beläget nära city (*diagram 12*). På grund av barriärer stadsdelarna har i form av höjdskillnader på Kronan, Björkskatafjärden, Skurholmsfjärden och mindre täta bostadsområden mellan närliggande stadsdelar kan det uppfattas att ligga längre ifrån stadskärnan än vad de i själva verket gör fågelvägen. Orsaker med lägre svarsfrekvens är bl.a. närheten till vänner och bekanta, service och arbetsplats. Dessa inger alla en form av sociala behov i ett samhälle. Anledningen till varför svarsfrekvensen är låg kan vara att stadsdelarna idag inte har tillräckligt av servicetillgångar och arbetsplatser inom ett gott avstånd. Värt att nämna är att boende i äganderätt ansåg att orsaken till inflyttningen till större del låg i närheten till stadskärnan än vad boende i bostads- och hyresrätt ansåg, med andra ord uppfattar de alltså att de har ett närmare avstånd till stadskärnan än andra.

de personer som bott i stadsdelen under en längre period än 5 år och troligtvis agerar mer på invanda ärenden.

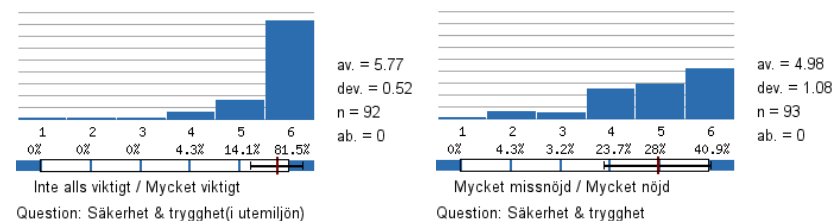

Det som skiljer de nyinflyttade på Kronan från samtliga medverkande i enkätundersökningen är att de anser att tillgången till dagligvarubutik är viktigare och samtidigt är de också mindre nöjda än samtliga över tillgången. Dessa antaganden hänger ihop på så sätt att om man anser att något är väldigt viktigt och inte är helt nöjd med tillgången upplevs antagligen en större missnöjdhet, vilket bekräftar resultatet. De är de boende på Kronan som är den största kunden för dagligvarubutik och därför är deras åsikter i synnerhet intressanta. De nyinflyttade visar vad som anses vara av behov i ett tidigare skede då troligtvis inte vardagliga handelsvanor eller rörelsemönster hunnit grunda sig lika mycket som i

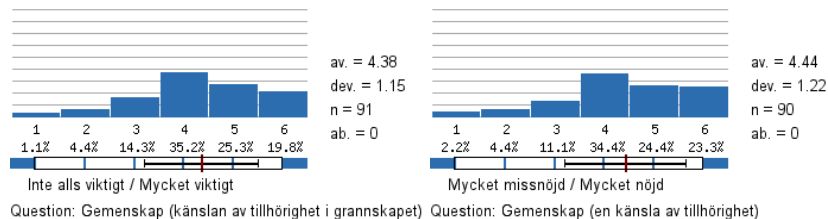
Trivsel

I allmänhet trivs samtliga medverkande i enkätundersökningen mycket bra i sin stadsdel. Dessa goda resultat grundar sig antagligen i de kvaliteter närområdet besitter redan idag som exempelvis närheten till natur och stadskärnan, som är de främsta orsakerna till att många flyttade dit (*diagram 12*). En ytterst liten andel på ca 2 % av samtliga trivs mindre bra i sin stadsdel. Dessa personer är få men dock så viktiga eftersom man vill att alla ska trivas i den stadsdel man bor i. Om någon eller några inte trivs är det viktigt att hitta orsakerna bakom uppfattningen och skapa en bättre trivsel i området för även dessa. Den andel som inte trivs bra i sin stadsdel bor på spridda stadsdelar med olika upplåtelseformer men vad som kan vara intressant att veta är att ingen av dessa personer har tillgång till bil. Parterna är heltidsanställda och heltidsstuderande. De har bott i stadsdelen under ett till fem år och planerar att flytta inom de närmsta 2 eller 5 åren. För att behålla denna andel av människor i området en längre tid är vissa aspekter viktiga att förbättra. Närhet till stadskärna anses vara viktig för de personer som saknar trivsel i området men är dock svår att tillgodose utan att flytta eller användning av annat färdmedel än cykel och gång som främst används av dem i dagsläget. Närhet till vatten, gemenskap, tillgång till dagligvarubutik, fritidsverksamheter och kollektivtrafik anses vara viktiga kvaliteter för dem att ha i sin stadsdel och angavs att vara av en viss missnöjdhet. Dessa kvaliteter är enklare att tillgodose i en stadsdel genom att exempelvis konstruera en konstgjord damm i området, skapa fler sociala aktiviteter som ökar gemenskapen och känslan av tillhörighet. Att anlägga en närbutik och andra verksamheter med inrättade fritidsaktiviteter skapar även i sin tur en ökad gemenskap och social aktivitet i området. Kollektivtrafiken kan förbättras genom billigare, bättre linjedragning kontinuerligare och närmare hållplatser, enligt de missnöjda personerna som saknar trivsel. Tillgång till livsmedelsbutik anses vara den mest viktiga kvaliteten och samtidigt den kvaliteten de är minst tillfredställd med.

Stadskvaliteter – värdering och tillfredställelse

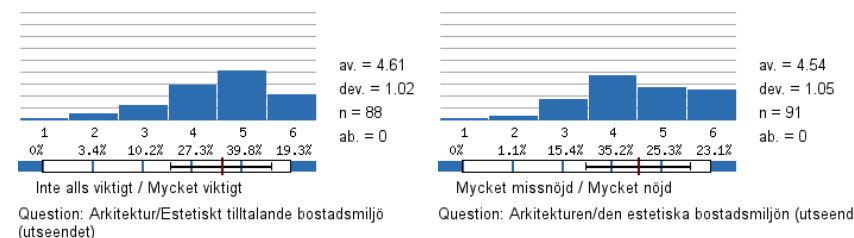

Generellt anser personer boende på Lulsundet, Kronan och Skurholmen att *säkerhet och trygghet* är den allra viktigaste stadskvaliteten att ha i det närområde man bor i. Behovet av att känna säkerhet och trygghet där man bor kan anses vara grundläggande för de flesta. Då mer än 80 % har svarat att säkerheten och tryggheten är mycket viktig kan man dra slutsatsen att det verkligen är en oerhört viktig stadskvalitet. Ingen har heller angett att de tycker säkerhet och trygghet inte alls är viktigt. Vid jämförelse med hur nöjda de boende är med säkerheten och tryggheten i området ser det väldigt positivt ut, men eftersom samtliga inte valt främst mycket nöjd som svar kan man tyda en aning missnöje med tanke på hur viktigt det generellt anses vara för samtliga. Det finns även en viss, dock ytterst liten, andel som anser att de är missnöjda idag och samtidigt kan det konstateras att dessa anser att kvaliteten är viktig. I den enkätfråga som undersöker orsaken till att de boende flyttade till områdena (*diagram 12*) anger de flesta att största orsaken var ett tryggt och lugnt område, vilket bekräftar det stora värdet i kvaliteten och även den upplevda tillfredställelsen som finns idag. En anledning till varför många som angett att kvaliteten är mycket viktig och inte anser att de är mycket tillfredställda är inte undersökt grundligare men kan bl.a. orsakas av bristen på sociala aktiviteter i området, kriminaliteten, nerskräpning, trafik som färdas inom bostadsområdena, mörker etc.

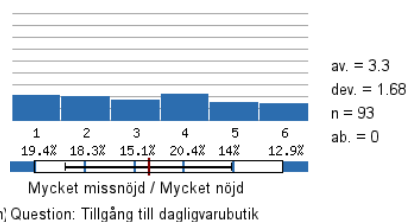
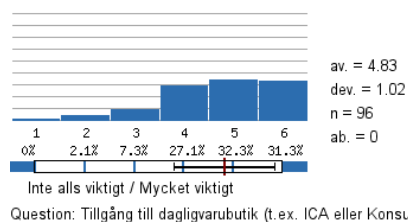
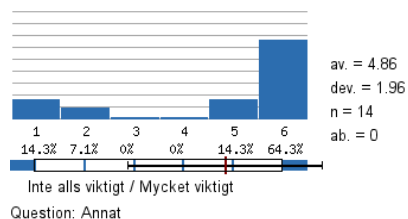

Gemenskapen anses inte vara lika viktig som ovanstående kvaliteter men är trots allt betydelsefull tillsammans med övriga kvaliteter i ett samhälle. De flesta, med ca 35 %, anger ett skalvärde på 4 i en sexgradig skala över värdering av kvaliteten, vilket anger att de flesta inte värderar grannskapet som väldigt viktigt men heller inte som oviktigt. Att ha en gemenskap i sitt närområde väger därmed inte högst av samtliga kvaliteter och behöver inte vara en grundorsak till varför deltagarna i undersökningen bor där de bor idag. Gemenskap som beskrivs utifrån känslan av tillhörighet vilket kan tolkas på olika sätt, antingen i form av bl.a. vänner och bekanta i grannskapet, möjlighet till sociala aktiviteter i stadsdelen eller deltagande i sociala beslut gällande sin stadsdel inom t.ex. bostadsrättsförmedlingen. Diagrammet över tillfredsställelsen av gemenskapen i stadsdelarna visar en väldigt exakt kopia av diagrammet över hur viktigt kvaliteten anses vara. Eftersom det inte är många som anser att kvaliteten är mycket viktig kan det heller inte förväntas att få svar som anger en mycket nöjd värdering, utan snarare en uppfattning om tillräckligt tillfreds eller nöjd. De flesta är också nöjda med tillgången men en stor andel har angett att gemenskapen ligger mer mott mitten av diagrammet vilket tyder på en ”okej” tillfredsställelse hos de boende. Diagrammen anger att lika stor andel som anser att gemenskapen inte är så viktig anser att de är mindre nöjda. Dessa personer är antagligen inte samma utan de som angett att de är missnöjda har troligtvis ansett att gemenskapen är viktig och de som angett att kvaliteten inte är viktig har mycket troligt svarat att de är någorlunda nöjda. Orsaker till varför de flesta angett sig vara måttligt nöjda kan ha ett samband med att många inte anser att kvaliteten är mycket värdefull i sitt närområde. Det kan även grunda sig i att Luleå är en mindre stad då det inte är allt för svårt att färdas mellan

de olika stadsdelarna för att hälsa på nära vänner eller kunna utöva sociala aktiviteter.

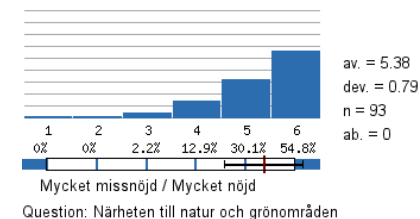
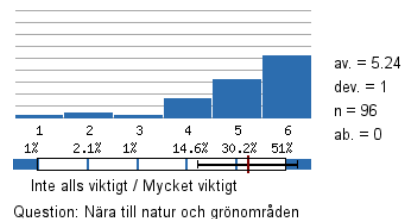
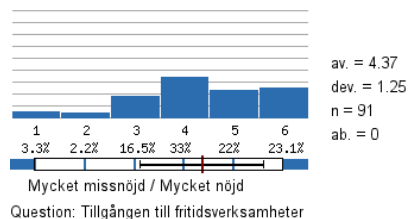
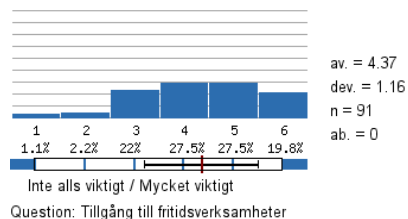

Arkitektur och den estetiska bostadsmiljön tas inte upp som fokus i denna studie och analyseras därför inte lika noggrant som övriga stadskvaliteter. Dock ville jag ta med denna som en del av samtliga värderade stadskvaliteter för att undersöka hur stor vikt den har i jämförelse till de övriga. Den fysiskt estetiska bostadsmiljön är viktig enligt de boende i de undersökta områdena där Kronan är den stadsdel som tycker kvaliteten är mest viktig till jämförelse med vad de boende i de övriga två stadsdelarna gör. Tillfredsställelsen som resultatet för samtliga visar i undersökningen stämmer någorlunda bra ihop med vad som förväntas med en viss skillnad i skalvärdena 4 och 5 där en ytterst liten missbelåtenhet kan uttydas.

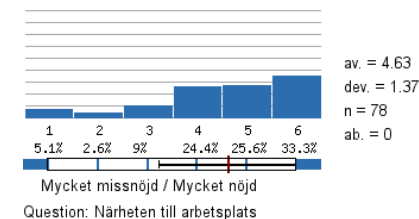
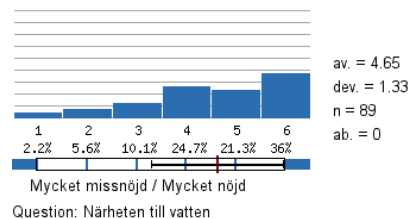
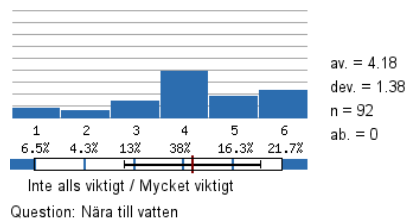
”Annat” i den empiriska undersökningen angavs som skola, vårdcentral, apotek och restaurang vilka alla beskrivs grundligare i *diagram 16-18*. Tillgången till dagligvarubutik anses vara en viktig faktor liksom många andra kvaliteter. Trots att ”annat” har en jämförelsevis högre svarsfrekvens är det svårt att tolka om samtliga deltagande i undersökningen anser att exempelvis skola är viktigare än livsmedelsbutik på grund av att alla inte fick möjlighet att värdera det förslaget liksom de övriga. Endast ett fåtal har skrivit in t.ex. skola eller vårdcentral och ansett dessa vara viktiga med det redovisade värdet men kan dock inte tolkas stå för samtligas värderingar. Tillgången till dagligvarubutik, skola, vårdcentral m.m. beskrivs även grundligt i senare frågor 16-18 för att reda ut dessa frågetecken. Vid jämförelse av de båda diagrammen ovan över tillgången på dagligvarubutik kan ett större missnöje utläsas. I princip alla anser att tillgången är ganska viktig till mycket viktigt medan endast mindre än hälften anser att de idag är ganska nöjda till mycket nöjda. Åsikterna om tillfredställelsen är väldigt skild vilket tyder på en skild åsikt om vad som är tillfredsställt, då samtliga har liknande utgångspunkt. Fler än hälften är alltså missnöjda med tillgången och eftersom i princip alla anser att tillgången är viktig kan det tolkas finnas ett stort missnöjde och saknad av dagligvarubutik hos de boende i områdena. Orsaker till detta kan vara att familjesituationen ser olika ut eller att avståndet till dagligvarubutiken

uppfattas olika. Vid jämförelse mellan de olika stadsdelarna syns en tydligare fördelning över åsikter där boende på Skurholmen är mer nöjda, boende på Lulsundet mindre nöjda och boende på Kronan mycket missnöjda med tillgången på dagligvarubutik. Dessa resultat förklarar orsaken bättre då boende på Skurholmen faktiskt har närmare och bättre tillgång till dagligvarubutik i allmänhet än de övriga stadsdelarna har, då butiker finns i stadsdelen. Lulsundet har ingen närbutik i området och hyser därför ett behov av en. Kronan har heller ingen dagligvarubutik i området och ännu längre ifrån till närmaste plats än de övriga två stadsdelarna vilket är en stark orsak till varför boende på Kronan visar ett stort missnöje. Eftersom boende på Kronan är minst nöjda med tillgången till dagligvarubutik finns det därmed störst efterfrågan för en dagligvarubutik där och skulle även vid en etablering kunna tillfredsställa den andel missnöjda personer som bor på både Skurholmen och Lulsundet.

Tillgången till fritidsverksamheter värde i sin stadsdel varierar, vissa tycker att det är mindre viktigt medan andra anser att det är mer viktigt. Fritidsaktiviteter kan vara olika för olika personer men ändå ha en gemensam faktor i de sociala aktiviteter de skapar i området. Vissa kanske anser att stadsdelen inte behöver förfoga över fritidsaktiviteterna de utövar utan kan tänka sig färdas utanför närområdena. Vissa kanske inte utövar någon fritidsaktivitet och därför inte anser att det är lika viktig kvalitet. De flesta anser att det är ganska viktigt och vid jämförelse med hur nöjda deltagarna i undersökningen är kan det tyckas vara en någorlunda tillfredsställd uppfattning av tillgången. De flesta är nöjda dock med betoning av ”ganska nöjd” där värdet 4 på den sexgradiga skalan är som störst men ca 22 % är missnöjda. Vid jämförelse av samtliga stadsdelars åsikter kan det urskiljas att boende på Kronan är minst nöjd med tillgången, där spridningen av åsikter är bred, och boende på Lulsundet är mest nöjda med högst andel svarsfrekvens på mycket nöjd av tillgången. De undersökta stadsdelarna ser olika ut och har inte likadant utbud av fritidsaktiviteter vilket är orsaken till de skilda resultaten för respektive stadsdel. Genom tolkning av resultatet kan det alltså fastställas att Lulsundet har flest fritidsaktiviteter eller så är de boende mer tillfredsställda med de fritidsaktiviteter som finns där än på övriga stadsdelar. Samtliga stadsdelar vill ha fler fritidsverksamheter i närområdet eftersom de inte är mycket nöjda som det är idag eller så kan det tyda på ett mindre intresse av att ha tillgången. De boende på Kronan som är minst nöjda med tillgången har därmed minst tillgång till fritidsaktiviteter i närområdet eller är mer intresserade av att ha en sådan tillgång att förfoga över.

Närhet till naturen anses vara den tredje viktigaste kvaliteten i det område där man bor. I princip anser alla att kvaliteten är viktig eller mycket viktig, knappt någon anser att den inte är viktig. För de undersökta områdena är naturresurserna jämförelsevis stora till skillnad från andra stadsdelar i Luleå. Det höga värdet av närheten till natur kan jämföras med att det även är en betydelsefull faktor till att många flyttat till stadsdelarna. Alla verkar även vara väldigt nöjda med närheten till den natur de har idag, lika stor andel som angett att det är mycket viktigt har angett att det är mycket nöjda. Samma gäller för den andel som angett att det är en ganska viktig till viktig resurs mot andelen som anser att de är ganska nöjda till nöjda. Därför kan man anta att inget behöver göras för att tillfredsställa denna resurs ytterligare. Många har dock angett i de öppna svaren att de är oroliga över att den fina naturmark som finns i närområdet idag kommer försvinna vid en etablering. För att inte denna resurs ska minska i värde för de boendes tillfredsställelse allt för mycket krävs det en kontrollerad plan för användning av de naturområden som finns och med fördel i kontinuerlig konversation med de boende i närområdet.

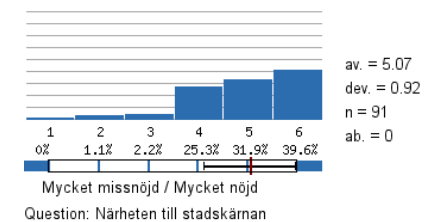
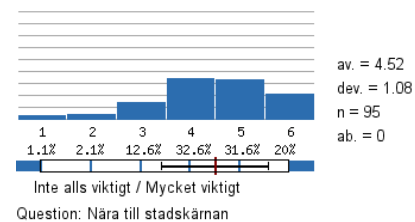
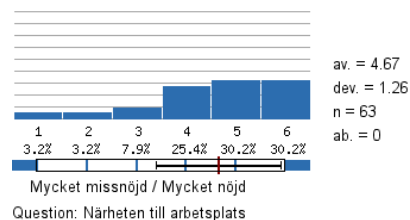
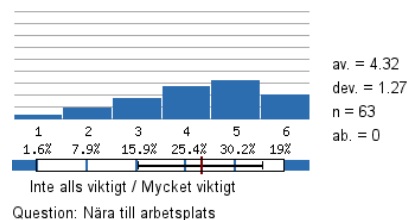

Närheten till vatten är inte alls lika viktig som närheten till natur och grönområden anses vara. De flesta anser att det är ganska viktigt med värdet 4 på den sexgradiga skalan. Lite mer än en femtedel anser att närheten till vatten inte är viktig till inte alls viktigt medan lika stor andel personer anser att det är mycket viktigt med närhet till vatten. Tolkningen av vad närhet är för den enskilda individen är svår att mäta men en uppfattning kan bildas i det resultat som visar tillfredsställelsen av kvaliteten i områdena. Generellt sett är ungefär 18 % mer eller mindre missnöjda med närheten till vattenområden men övriga är däremot nöjda, med en svarsfrekvens på 36 % som står för mycket nöjd. Boende på Lulsundet, som anser att kvaliteten är viktigast till skillnad från övriga stadsdelar, har faktiskt närmast till vatten då Björkskatafjärden ligger precis intill området. Mer än hälften på Lulsundet är mycket nöjd med avståndet och övriga är tillfredsställda vilket tyder på en stor tillfredsställelse. Skurholmen är en större stadsdel vilket innebär längre avstånd inom området, men har också relativt nära till vatten, dvs. skurholmsfjärden. De är dock inte lika nöjda som boende på Lulsundet på grund av att resultatet visar att ca en fjärdedel är missnöjda med avståndet. Det kan tolkas grunda sig i främst områdets storlek och spridning men även att de anser att Skurholmsfjärden inte har någon direkt koppling eller närhet till området på grund av den barriär som motorvägen skapar mot vattnet. Tillfredsställelsen över närheten till vatten för boende på Kronan ligger närmare de åsikter som boende på Skurholmen har än boende på Lulsundet. Lite mindre andel än en fjärdedel anser att de är missnöjda och de som är nöjda är spridda längs skalan 4-6. Orsaken till varför många uppfattar att det finns ett avstånd till vatten kan vara på grund av att stadsdelen har längre till vatten än övriga stadsdelar har och även grunda sig i att uppfattningen av avståndet bygger på backen man måste ta sig förbi för att komma till närmsta vattenområdet.

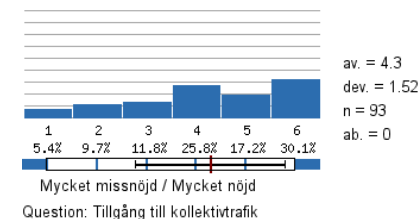
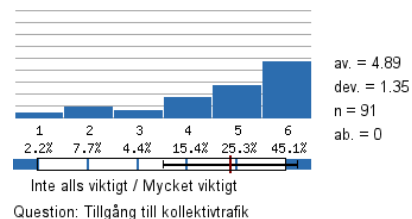
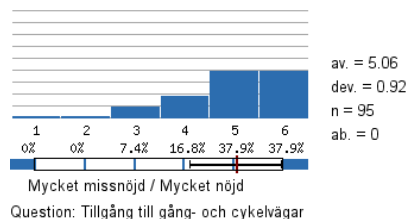
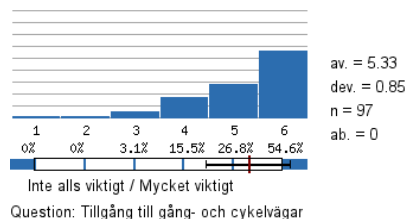
Närheten till arbetsplats värderas ganska olika av olika personer, vissa anser att det är mycket viktigt och vissa att med inte alls är viktigt medan de flesta anser att det dock är viktigt till viss del. Vad som uppfattas som nära kan även vara olika för alla utifrån om man t.ex. har tillgång till bil eller om linjedragningen för kollektivtrafiken är god för de platser man ska färdas emellan. Det kan bero på hur mycket tid man är villig att färdas från och till arbete eller var exempelvis skolor och förskolor för övriga familjemedlemmar är placerade utifrån sin egen arbetsplats. Om man inte anser att avståndet är viktigt måste det ändå finnas en gräns för hur långt detta avstånd är. I diagrammet över hur nöjda samtliga boende i stadsdelarna är visar det att de flesta är nöjda och många mycket nöjda. En mindre andel är inte nöjda med det avstånd de har till arbetsplatsen vilket kan grunda sig i att de arbetar på ett längre avstånd ifrån sin bostad, kanske tom. arbetar i annan ort, och troligtvis använder mycket tid till att färdas från och till arbetet vilket de gärna undviker. Eftersom det inte är många som anser att närheten är mycket viktig kan det tolkas att de flesta anser att arbetsplatsen inte behöver vara i närområdet till sin stadsdel utan är villiga att färdas ett visst avstånd. Då många anser sig vara nöjd med avståndet till arbetsplats och att statistik talar om att de flesta boende på undersökta områden arbetar i stadskärnan (Luleå Kommun, 2013) kan en ytterligare slutsats dras att det är ett okej avstånd till stadskärnan även. Utöver dessa antaganden och tolkningar måste även det finnas överseende för de personer som medverkat i undersökningen och inte arbetar av olika anledningar som exempelvis att de är pensionärer. Då vissa inte arbetar har många valt att inte svara på frågan på grund av den är irrelevant men vissa har dock svarat och då angett att det inte är en viktig kvalitet. Det är intressant rent generellt att avläsa hur stor andel som inte tycker avståndet spelar någon roll utan avsikt att kontrollera behoven. Men det är även intressant att undersöka hur

viktigt de förvärvsarbetande tycker avståndet till arbetsplats är och hur tillfredsställda dom är med avståndet idag. Diagrammet nedan redovisar hur de anställda på heltid eller deltid samt egenföretagare anser om närheten till arbetsplatsen. Resultatet avviker inte mycket från det resultat samtliga deltagare i undersökningen har angett.

Förvärvsarbetare anser att kvaliteten är lite viktigare och är lite mindre nöjda med närheten till arbetsplatsen. Diagrammen nedan visar alltså ett större missnöje hos förvärvsarbetare, vilket är ett synnerligen sannolikt resultat eftersom frågan är tämligen relevant för dem.

Det anses generellt vara viktigt att ha *nära till stadskärnan* från sitt boende, med 75 % värde på en skala. De flesta tycker att kvaliteten är viktig och en femtedel anger att det är en mycket viktig kvalitet, vilket trots en lägre svarsfrekvens visar på ett högre värde för somliga. Det finns även en andel på ca 16 % som inte tycker att närheten till stadskärnan är viktig. Orsaken till att vissa anser att kvaliteten är viktig kan vara att de arbetar i stadskärnan eller vill ha nära på grund av att de detaljhandlar som finns där. I resultatet över tillfredsställelsen av den upplevda närheten anger i princip alla att de är nöjda med ca 40 % som är mycket nöjda. En stor del av de som angett att de är mycket nöjda med närheten till stadskärnan har trots detta svar inte angett att kvaliteten är mycket viktig vilket tyder på en mycket god tillfredsställelse av kvaliteten. Resultatjämföranden stadsdelsmässigt meddelar att samtliga stadsdelar uppfattas ligga tillräckligt nära stadskärnan trots de barriärer som finns med en liknande uppfattning i frågan. Fågelvägen är stadsdelarna inte lokaliserade på många kilometer ifrån Luleå stadskärna men på grund av branta backar och vattenområden som skapar barriärer mot stadskärnan skulle avståndet kunna uppfattas vara längre än vad det egentligen är. Den höga tillgången till bil eller goda gång och cykelvägar skulle kunna vara bidragande faktorer till denna goda uppfattning om att det finns en tillräcklig närhet till stadskärnan. Självfallet kan avståndet minskas ytterligare ifall fler bostäder byggs vilket skapar en uppfattning om att staden flyter ihop på ett bra sätt och avståndet kan då kännas kortare.

Tillgång till gång- och cykelvägar anses vara den andra viktigaste kvaliteten i den stadsdel man bor i och grundar sig troligtvis i att kunna röra sig fritt och enkelt kunna färdas dit man vill utan att använda bilen eller kollektivtrafiken. Att denna kvalitet är så högt värderad i en bildominerad stad kan urskiljas som en positiv attityd hos de boende som menar att man gärna använder sig av miljövänliga färdmedel. En orsak till resultatet kan vara att det finns ett behov av att känna en viss frihet och inte vara helt beroende av bil eller kollektivtrafik, utan att det även ska finnas möjlighet att använda sig av promenad och cykel till den närliggande naturen och andra mötesplatser i samhället. Diagrammet som visar tillfredställelsen av tillgången till gång- och cykelvägar ser i princip ut som diagrammet över hur viktigt det är med tillgången vilket tyder på att de allra flesta är väldigt nöjda som det är idag men kan göras bättre på grund av att andelen mycket nöjda inte riktigt motsvarar andelen som anser att tillgången är mycket viktig.

Tillgång till kollektivtrafiken är viktig, dock inte lika viktig som ovanstående beskriva stadsqualiteter. I princip alla har, som tidigare nämnts, tillgång till bil men trots detta anser en större del av de boende i områdena att kollektivtrafiken är viktig för en stadsdel. Endast ca 15 % anser att det inte är en viktig kvalitet vilket tyder på att många är positiva till dess funktion. Därmed kan slutsatser tas att många troligen använder sig av kollektivtrafiken fler än ett fåtal gånger eller åtminstone har det som mål på grund av att de anser den som viktig. Trots den låga svarsfrekvensen för kollektivtrafikens användande i frågan om vilket färd sätt som används mest, behöver det inte betyda att de som mest använder andra färdmedel aldrig använder sig av kollektivtrafiken (*diagram 5*). Om man jämför detta resultat med diagrammet över tillfredställelsen för tillgången till kollektivtrafiken ser spridningen lite annars ut. Färre anser sig vara mycket nöjda än den andel som anser att det är en mycket viktig tillgång vilket tyder på ett missnöje. Samtidigt har de flesta som angett en någorlunda stor vikt i kvaliteten lika hög svarsfrekvens som de som är ganska nöjda. Den andel på ca 12 % av samtliga deltagare är missnöjda med tillgången till kollektivtrafiken vilket inte är bra då så pass många angett att tillgången är mycket viktig. Orsaker till detta har redovisats i frågorna angående vad som anses om kollektivtrafiken och vad man tycker behöver förbättras (*diagram 6 & 7*).

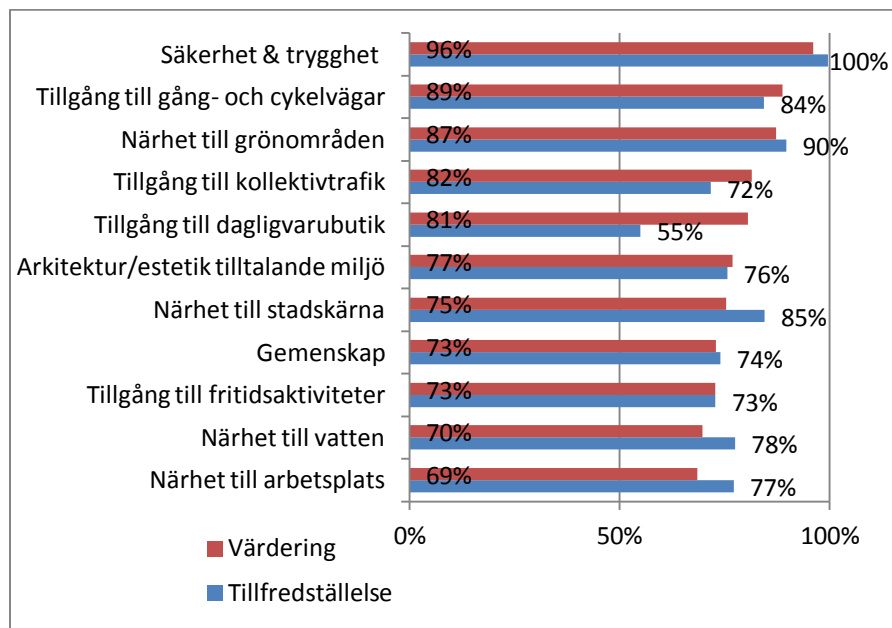

Diagram 40. Sammanslagning av värderingen och tillfredställelsen kring stadsqualiteterna från den empiriska undersökningen.

Den procentuella andelen längs till vänster i diagrammet redogör med hur stor andel stadsqualiteten är värderad och den procentuella andelen till höger visar hur tillfredställda de är med respektive stadsdel. Sammanfattningsvis kan det antas, utifrån den empiriska undersökningens resultat, att de flesta är relativt tillfreds där de bor angående de undersökta stadsqualiteterna. Resultaten i undersökningen visar att de flesta trivs i det bostadsområde de bor i idag vilket även verifierar tillfredsställelsen i allmänhet. Diagrammet ovan listar stadsqualiteterna efter den ordning som anses vara viktigast, med mycket viktigt högst upp till inte alls viktigt längst ner. Den procenta andelen för varje stadsqualitet anger hur nöjda eller missnöjda medborgarna är på en skala. Medelvärdena för varje undersökt stadsqualitet har kalkylerats om i en procentuell skala för en enklare avläsning och tolkning av resultatet.

De flesta stadsqualiteter anger att de är mer tillfredställda än inte, med de flesta kring ett procentuellt värde kring 75 %. Dessa aspekter kan erkännas vara någorlunda tillräckliga för medborgarna som de är idag men skulle kunna öka i värde med mindre förbättringsåtgärder för en högre procentuell tillfredställelse. Att ha i åtanke är att en del stadsqualiteter inte anses vara av lika stort värde som andra och därför blir även värdet av tillfredställelsen mindre betydelsefullt för de mindre viktiga kvaliteterna. Som exempel kan tillgången till kollektivtrafik jämföras med närheten till arbetsplats som har liknande tillfredsställelseandel. Dessa kvaliteter är dock rangordnade av olika värde vilket tyder på att trots kollektivtrafiken har ett mindre procentuellt värde av tillfredställelse än närhet till arbetsplats så är stadsqualiteten av större relevans på grund av rangordningen av dess värde. Då fler personer anser att kvaliteten är viktig men inte angett att de är nöjda är värdet i att förbättra situationen större än om det vore en lika låg tillfredställelse för en mindre viktig aspekt.

Säkerhet och trygghet rangordnas högst i diagrammet och är även tillfredställt enligt i princip alla som medverkar i undersökningen vilket tyder på ett gott klimat gällande områdets säkerhet och trygghet. Inga förbättringar behövs därmed göras för att öka denna aspekt. Många är även tillfredställda med närheten till grönområden och stadskärna vilket inte är oväntat då tillgången och närheten till natur är god i dagsläget och läget för stadsdelarna i staden är tämligen på goda avstånd till stadskärnan. Däremot kan det tydligt urskiljas att en stadsqualitet är mindre tillfredställd än övriga, nämligen tillgången till dagligvarubutik. Endast hälften av de medverkande i undersökningen anser att de är nöjda med tillgången till dagligvarubutik vilket tyder på ett större missnöje. Förbättringsarbeten för att de boende ska bli nöjda borde därför ske snarast. Tillfredställelsen av tillgången till dagligvarubutik och andra serviceverksamheter följer och analyseras vidare längre fram.

Verksamheters värde och behov mot relaterad målgrupp

Livsmedelsbutik

Viktigt?		88.8 %
Nöjd?		34.7 %
Anv. på Kronan?		75.5 %

Utifrån den empiriska undersökning som gjordes anser nästan 90 % av samtliga att tillgången på livsmedelsbutik i sitt närområde är viktigt vilket innebär i princip alla. Det är ca 35 % som är nöjda med den tillgång som finns idag vilket innebär att mer än hälften är missnöjda med tillgången på livsmedelsbutiker i sitt närområde. Vad som kan vara svårt att veta är hur långt samtliga är villiga att färdas för att komma tillräckligt nära en livsmedelsbutik och därför ställdes den sista frågan. Tre fjärdedelar av samtliga skulle använda sig av en livsmedelsbutik om det fanns en på Kronan vilket är ett mycket gott underlag med tanke på hur viktigt de flesta anser att det är och hur många som idag är missnöjda. Trots att en stor andel skulle välja att använda en livsmedelsbutik om det fanns på Kronan är det ändå ca 12 % som inte skulle göra det men ansett att tillgången är viktigt. Orsaker till att dessa personer trots en satsning på Kronan inte skulle använda en livsmedelsbutik kan grundas i de barriärer som finns till stadsdelen mot angränsade stadsdelar då många äldre i undersökningen angett att det är svårt att ta sig in till området på grund av branta backar. Andra orsaker kan vara att de tycker att det är för långt och inte värt för att färdas den biten för att göra sina vardagliga inköp i en mindre butik då det är lättare att av ren vana ta bilen till en större butik med större utbud. Vid större inköp krävs också att man har ett fordon eller cykel att frakta varor på och skapar därför mindre möjligheter för de som bor i områden längre från livsmedelsbutiken.

Vård och omsorg utifrån pensionärer

Viktigt?

Apotek		72.00 %
Vårdcentral		68.00 %
Äldreboende		52.00 %
Tandläkare		40.00 %

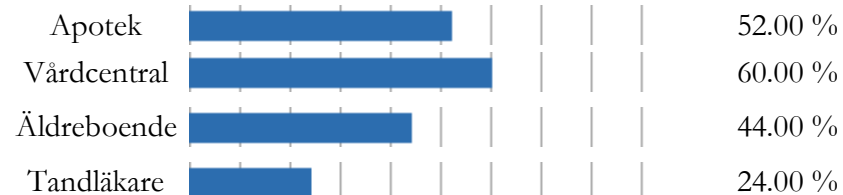
Verksamheter som har med vård och omsorg att göra och tagits med i undersökningen är apotek, vårdcentral, äldreboende och tandläkare. Apotek och vårdcentral är de allra viktigaste verksamheterna efter livsmedelsbutik som pensionärer vill ha och i sitt närområde. Efter önskan om bankomat följer höga värden i även äldreboende och tandläkare. En tandläkare i närområdet anses dock inte vara lika viktigt som de övriga troligtvis på grund av att verksamheten används mer sällan än övriga av människor i alla åldrar och inte speciellt mycket av just pensionärer nödvändigtvis. Äldreboende anses vara viktigt enligt hälften av samtliga pensionärer och deltidspensionärer. Dessa äldre personer är främst personer över 65 år vilka oftast anser att närheten till vårdcentral och apotek är viktigare än samtliga tillsammans, vilket är mycket sannolikt då äldre och pensionärer oftare har större behov av dessa verksamheter och dess närhet än vad yngre personer har. Resultatet som genererats fram stämmer därför mycket väl överens med verkligheten.

Nöjd?

Samtliga anser att de är nöjda med det avstånd de har till vårdcentral idag eftersom nästan lika stor andel som anser att det är viktigt även anser att de är nöjda. Endast ca 10 % är inte nöjda av de som anser vårdcentralen är viktig att ha i sitt närområde. Apotek är det dock ca 20 % som inte angett att de är nöjda med avståndet till verksamheten och samtidigt tycker att det är viktigt. En tandläkarverksamhet i närområdet anses vara viktig för ca 40 % av samtliga medverkande i undersökningen och 32 % är nöjda med det avstånd de har till tandläkaren idag. Tandläkare är som sagt en tjänst som inte används lika ofta som vårdcentral och apotek görs vilket kan vara en orsak till ett angivet mindre värde hos verksamheten och även den yttersta missnöjdheten som kan tydas. Äldreboende är en verksamhet som är specifikt viktig för främst äldre personer och pensionärer än samtliga boende i områdena. Det är viktigt att titta på samtligas åsikter för att få en uppfattning av hur alla uppfattar värdet i verksamheten trots att det inte är relevant för just dem. Än viktigare är det dock att undersöka värdet för de personer verksamheten riktas mot för att undersöka behovet mot rätt marknad. Fler än hälften av pensionärer och äldre personer anser att äldreboende är viktigt att ha i sitt närområde och ca 36 % av dem är nöjda, vilket innebär att ca 15 % av dem är missnöjda med avståndet de har idag. Närhet är extra viktigt för äldre människor eftersom de har minskade möjligheter att gå och röra sig, vilket gör det än viktigare att placera relaterade verksamheter för de äldre på samma plats och helst inom ett gott avstånd från bostadsområden.

Använda på Kronan?

Det skiljer ca 20 procentandelar från de pensionärer som anser att apotek är viktigt att ha i sitt närområde från dem som skulle kunna tänka sig att använda apoteket om det fanns på Kronan. För vårdcentral och tandläkare ligger andelarna närmare varandra vilket tyder på att pensionärer ändå skulle kunna tänka sig att färdas till dessa verksamheter till viss del om de fanns på Kronan. Dessa resultat bevisar att Kronan är ett område som ligger inom ett någorlunda bra och tillgängligt anstånd för samtliga stadsdelar. De avvikande åsikterna som inte skulle kunna tänka sig använda verksamheterna trots att de ansett dem vara viktiga kan ha orsak i att avståndet blir för långt då de är boende i annan stadsdel än Kronan. Äldreboende är viktigt för mer än hälften och lite mindre än hälften skulle kunna tänka sig att bo där om det fanns på Kronan. Dessa resultat kan dock ha med vilket behov de har av ett äldreboende idag eller om det skulle vara av behov vid senare tillfälle då åldern eller behovet faller in, vilket kan utgöra den andel som inte skulle använda sig av ett äldreboende på Kronan och tolkat det som om det var idag och inte ifall det skulle finnas behov. Vid reflektion över de pensionärer och äldre personers åsikter skulle dock nästan hälften av dem använda ett äldreboende ifall det fanns ett på Kronan, vilket innefattar i princip alla äldre som anser att det är viktigt och relevant för dem.

Barnomsorg utifrån barnfamiljer

Viktigt?

Nöjd?

I de redovisade diagrammen för skola, förskola och lekpark har endast resultat hos hushåll med barn under 19 år valt att redovisas eftersom dessa verksamheter endast riktar sig mot denna målgrupp. Skola anses vara viktigt att ha i närområdet för ungefär hälften av alla i undersökningen för hushållen med barn anser i princip alla att skola är viktigt, med 94 %. Endast 25 % är nöjda med den tillgång till skola som finns i närområdet idag. Förskola anses även vara viktigt av ungefär hälften av samtliga men för ca 85 % av de hushåll som har barn, vilket innebär att även hushåll utan barn anser att verksamheten är viktig och att många som har barn i sitt hushåll främst har barn i skolålder än i förskoleålder. Detta förändras så klart under tiden och behovet av dem båda kommer naturligtvis förändras men ändå existera hela tiden. Fler barnhushåll anses vara nöjda med närheten till förskola än den andel som är nöjda med närhet till skola. Ett missnöje för ca 20 % av de hushållen med barn kan dock reflekteras. Ett stort missnöje kan även avläsas för lekpark i närområdet för barnfamiljer då nästan 80 % anser att det är viktigt och endast 35 % är nöjda med det avstånd de har till lekpark idag.

Använda på Kronan?

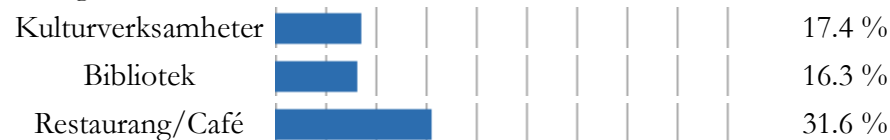
Trots att många ansett att skola och förskola är viktigt och är missnöjda till viss del är det många av dessa personer som ändå inte skulle använda skola eller förskola om det skulle finnas på Kronan. För lekpark gäller detsamma. Orsaken till detta är enligt resultatet mycket beroende på i vilket område man bor i, boende på Kronan skulle använda verksamheterna i högre grad än de övriga två stadsdelarna. Hälften av alla hushåll som har barn skulle välja att placera barnen på en skola om det fanns en på Kronan och endast en tredjedel om det fanns en förskola. För skola gäller att barnfamiljer som tycker närheten är viktig och inte angett sig vara nöjd med avståndet idag berör ca 70 % av samtliga och för förskola ca 20 %. En orsak till det är att det finns både ett flertal förskolor och en grundskola på Skurholmen idag, de boende i den stadsdelen är troligtvis mer tillfredsställda med avståndet rent generellt än övriga. Då 50 % angett att de skulle använda sig av skolverksamhet på Kronan återstår det därmed 20 procentandelar som är missnöjda men ändå inte skulle vilja använda en skola på Kronan. För denna andel spelar troligtvis avståndet en större roll. Motsvarande andel för förskolor visar utifrån antagandena goda resultat då hela 30 % kan tänka sig att använda skolverksamhet på Kronan och endast 20 % är missnöjda och för lekpark gäller ett liknande gott resultat för sammanlagda tillfredsställelsen. Resultatet visar alltså att samtliga barnfamiljer gärna har en skola och förskola med lekpark inom sin egen stadsdel men vissa kan tänka sig att placera barnen i angränsande stadsdel. Boende på Kronan är främst positiva till att använda verksamheterna medan boende på Lulsundet och Skurholmen inte är lika intresserade trots att de har behov av en liknande verksamhet, vilket verifierar slutsatsen. Lekparken går hand i hand med de barnrelaterade verksamheterna men skulle dock användas till större del än vad skol- och förskoleverksamheterna skulle göras om det fanns på Kronan. Resultatet visar att en lekpark skulle användas till ca 60 % av

samtliga barnfamiljer oberoende vilken stadsdel de bor i vilket tyder på att avståndet mellan stadsdelarna inte är lika beroende av användandet av lekpark som det är avgörande för skola och förskola.

Barnomsorgen är en aspekt som tas upp lite mer i de egna övriga öppna åsikterna och handlar om klagomål på förskolan som skulle varit klar vid utlovat tidigare skede men inte blev det. Denna orsak ligger troligtvis till grund för en del av det missnöje som finns för närheten till en förskola. En förskola var utlovad att byggas inom en viss tid men byggplanerna ändrades efter att barnfamiljer redan hunnit bosätta sig i området.

Kultur

Viktigt?

Nöjd?

Använda på Kronan?

Kulturverksamheter anses av samliga inte vara så viktigt då endast 17 % anger det som ett värde, men ett starkare värde visas däremot av de boende på Kronan som ser ett tredubbelt så högt värde i kulturverksamheter än vad boende på Lulsundet eller Skurholmen gör.

Bibliotek är av samma värde som kulturverksamheter vilket inte är underligt då bibliotek är en del av dessa kulturella verksamheter tillsammans med t.ex. bio, konstutställningar och musikaliska föreställningar. Ett större värde kan dock tydas hos de boende på Skurholmen för ett bibliotek i närområdet. Ett större värde har ett café eller restaurang i närområdet då en tredjedel anser att det är viktigt. Många anser sig vara nöjda med de avstånd de har till de redovisade kulturverksamheterna i allmänhet, mer nöjda än de anser att verksamheterna är viktiga vilket är ett gott tecken. Kronan som tycker kulturverksamheter är viktigt i större grad än övriga stadsdelar är nöjda till lika stor procentandel med närheten som de har till kulturverksamheter idag. Kronan har en stor del kultur på området vilket är anledningen till deras tillfredsställelse. Boende på Skurholmen som tycker närheten till bibliotek är viktigare är nöjda med avståndet som de har idag. Trots en stor tillfredsställelse av kulturella verksamheters närhet som kan uttydas hos de boende idag är andelen som skulle använda verksamheterna om de fanns på Kronan högre än den andel som egentligen anser att de är viktiga. Störst användande skulle vara av ett café eller restaurang om det fanns på Kronan.

Fritidsverksamheter

Viktigt?

Nöjd?

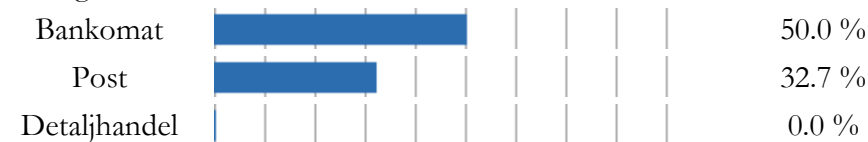
Använda på Kronan?

Fritidsverksamheter inkluderar sportaktiviteter för alla åldrar, som exempelvis fotboll, tennis, skridskor, dans och boule. Ungefär 40 % av samtliga anser att dessa verksamheter är viktiga att ha i sitt närområde, bland dessa är störst andel i åldrarna 20-39 år. Tillfredsställelsen är mycket låg för personerna i dessa åldrar liksom även visas för resultatet av samtliga undersökta och tyder på att man vill ha fler fritidsverksamheter i närområdet. Många av de samtliga kan ha valt att inte svara på frågan för om de är nöjda med verksamheterna eftersom de inte ansett att det är relevant för dem, vilket även kan vara orsak till den långa svarsfrekvensen. En högre svarsfrekvens visas för tillfredsställelsen av fritidsverksamheter än för idrottsplats utomhus eller gym/sporthall vilket åskådliggör att de som är nöjda med de två sista även är nöjda med fler fritidsverksamheter i sitt närområde än dessa två nämnda. Ungefär en tredjedel av samtliga skulle använda sig av de redovisade fritidsverksamheterna om de fanns på Kronan. Vid resultatet över personer som är mellan 20-39 år skulle en betydligt större andel, mer än dubbla, använda sig av verksamheterna. Dessa resultat tyder på att verksamheterna skulle användas till stor del på Kronan, och kan stärkas i och med det höga värdet som angavs för verksamheterna tillsammans med den missnöjdhet som finns bland de yngre personerna mellan 20-39 år.

Övrigt

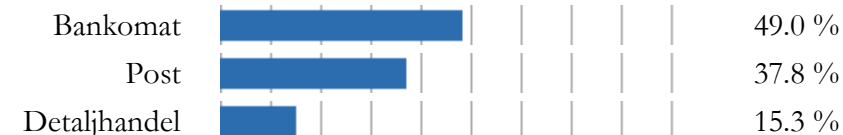
Viktigt?

Nöjd?

Använda på Kronan?

Bankomat anses vara fjärde viktigast att ha i sitt närområde enligt samtliga medverkande i undersökningen. Idag är det inte lika många som angett att de är nöjda med det avstånd de har till bankomaten idag, men samtliga som angett att bankomat är viktigt skulle använda en om det fanns på Kronan. Att ha postverksamhet i sitt närområde anser ungefär en tredjedel av samtliga vara av vikt. Det är lika många som angett att de är nöjda med avståndet till posten. Trots att hela två tredjedelar inte har angett sig vara nöjda med avståndet kan det tolkas att vara ett svarsbortfall eftersom de inte ansett posten vara av vikt har de därför inte heller svarat att de är speciellt nöjda med avståndet dit. Trots att en liten andel av samtliga ser ett högt värde i närheten till posten skulle många utöver dessa ändå använda sig av verksamheten om den fanns på Kronan. Detaljhandel anses inte av någon vara viktig att ha i sitt närområde. Det kan dock tyckas vara märkligt att inte många angett sig vara nöjda med det avstånd de har trots att de inte tycker att detaljhandel inte är viktigt i närområdet. Orsaken till denna andel svar kan vara att de bedömt avståndet till närmsta detaljhandel, som främst finns i stadskärnan, och ansett sig vara nöjda med avståndet till 34 %. Många kan ha valt att inte svara på denna fråga om tillfredsställelse eftersom de inte ansett verksamheter av detta slag av vikt i sin närhet. I frågan om man skulle använda sig av detaljhandel om det fanns på Kronan skulle trots ovanstående svarsresultat ca 15 % göra det. Behovet av närheten till detaljhandel finns inte men om det skulle finnas på Kronan skulle alltså ett visst antal vara intresserade.

Stadsdelspark

77 % av samtliga svarade ja på frågan om de skulle besöka en stadsdelspark om det fanns på Kronan vilket tyder på ett högt intresse och användande av en park. Intresset för besök var högst för de boende på Kronan som svarade ja till lite mer än 90 % och inte är särskilt överraskande eftersom de skulle ha mycket nära till parken. Utbud och innehåll i parken spelar så klart roll för om man skulle besöka parken och hur ofta det skulle ske. Ett ja-svar säger inte hur ofta besöken skulle inträffa men att det finns intresse av att vistas i en park som rekreativsområde och att många även i angränsande stadsdelar skulle vilja ta del av denna. Många förslag på innehåll har angetts till en stadsdelspark på Kronan av ca 40 personer vilket även det tyder på ett större intresse för parken och dess innehåll. Då ett flertal personer är villiga att svara på en öppen fråga och ger många egna förslag på vad de skulle önska sig i en park påvisas ett högre intresse för frågan och att många även skulle besöka parken ett flertal gånger ifall det föreslagna innehållet och idéerna tas till beaktande.

Många har angett allmänna förslag till stadsdelsparkens innehåll som ofta hör en park till liksom blomplanteringar, rik växtlighet, promenadstråk och sittplatser intill de aktiviteter som även föreslås. En damm med fontän nämns ofta där även möjlighet till skridskobana skulle glädja många. Andra aktivitetsinslag som nämns oftare är fotbollsplan, utomhusgym, boulebana, minigolfbana eller en scen för exempelvis musikunderhållning. Förslagen är många och spridda, med viss betoning i de ovan nämnda komponenterna. Vissa förslag är även mycket inriktade till vissa personers personliga behov vilket även tyder på ett intresse att vilja vistas mer kring sitt närområde.

Inställning till den framtida etableringen

En femtedel anser att fler bostäder på Kronan bidrar till en negativ effekt medan resten anser sig ha en positiv inställning. Frågan ställdes för att få en allmän uppfattning över vad de boende i stadsdelarna anser om att fler bostäder byggs och om de tycker att det bidrar till något positivt för dem och i sådana fall vad de personligen får ut av etableringen. Många angav att stadsdelen ökar i värde och hamnar mer

centralt i Luleå. Det skapar goda möjligheter för tillväxt och utveckling av stadsdelen och staden. En skriver ” Så länge bostäder finns lever staden; mer liv och rörelse skapas i bostadsområdet vilket bidrar till mer jobb och varierat utbud av service.” Detta citat sammanfattar de grundande åsikterna som de positivt inställda personerna har till etableringen. De negativa åsikterna som anges handlar främst om att naturområden minskar, de blir färre och mindre tillgängliga vid en ökad bebyggelse. Många är oroliga över otryggheten som skapas i områdena och kan ha med att många äldre varit med och deltagit i undersökningen som oftast är mer känsliga för mycket liv och rörelse. Trafikproblem tas även upp då naturområdena lätt förvanskas i takt med etableringar. De som är negativa till etableringen av fler bostäder på Kronan är till 75 % personer i äganderätt främst personer mellan 50-59 år och som anser att trygghet och säkerhet är mycket viktigt, annars avviker dessa personer inte sig anmärkningsvärt från resten. Då de flesta bor i villa är det förklarligt att naturmark är viktigt för dem att kunna ha nära till och vistas på. De äger egen tomt och har troligtvis värderat naturen mycket högt som samtliga i stadsdelarna gör och är därför mycket angelägna om naturen så att det inte byggs allt för mycket så att värdet försvinner.

Litteraturstudieanalys mot empirianalys

Stadskvaliteter	Rangordning litteraturstudie	Rangordning empiri	Samlad rangordning
Säkerhet & trygghet	1	1	1
Närhet till grönområden	4	3	2
Tillgång till gång- och vägnät	6	2	3
Arkitektur/estetik tilltalande miljö	3	6	4
Gemenskap	2	7	5
Kommersiell service	5	5	6
Tillgång till kollektivtrafik	8	4	7
Närhet till vatten	7	9	8
Läge i staden	9	8	9

Tabell 9. Sammanslagen värdering av både empirisk värdering och litteraturstudiens värdering av stadskvaliteter.

I tabell 9 visas båda utredningarna om värdering av stadskvaliteter. Definitionen av stadskvaliteterna är liknande mellan litteraturstudien och empirisk undersökning med vissa undantag. Läge i staden definieras och utgörs i detta diagram som både närhet till stadskärna och närhet till arbetsplats. Tillgång till dagligvarubutik, skola, vårdcentral, fritidsverksamheter och liknande kan samlas under kommersiell service.

Stadskvaliteterna är olika värderade i litteraturstudien jämförelse med den empiriska undersökningen men har dock vissa värderingslikheter vilket visas tydligt i tabell 9. Stadskvaliteterna har i den sammanslagna kolumnen rangordnats enligt den sammanlagda värderingen utifrån medelvärdet av de båda rangordnings följderna som analyserats. Den viktigaste stadskvaliteten för den sammanslagna rangordningen är listad högst upp och de mindre viktiga längre ner i tabell 9. Detta resultat anger därmed skillnaden mellan vilka stadskvaliteter som anses vara viktigast i ett samhälle i allmänhet och vad som anses vara viktigt på

Kronans närområde. Det sammanslagna resultatet visar alltså inte ett resultat för en allmän plats utan ett bostadsområde som liknar de undersökta bostadsområdena i fallstudien sammanvägt med en mer allmän aspekt.

Värderingsgraden för i princip alla analyserade stadskvaliteter skiljer sig markant mellan litteraturstudiens och empirins bedömning, vilket kan avläsas i det gemensamma tabell 9. Endast närhet till vatten har ett liknande värde. Rangordningen följer dock inte varandra i de båda värderingsmetoderna, där värderingen är mycket olika bortsett från vissa av de ytterst värderade kvaliteterna liksom trygghet och läget i staden.

Vid jämförelse av de två värderingsanalyserna som visar stadskvaliteters värdering utifrån litteraturstudierna och empirin kan det utläsas att de båda har värderat *säkerhet och trygghet* högst. Sammanslaget resultat visar som många andra analyser att säkerhet och trygghet är mycket viktigt och en grundläggande faktor där man bor. Alla vill känna en trygghet i det område man vistas och bor i, inte känna sig orolig eller rädd. Säkerhet är även en lika viktig aspekt då människor varken vill känna sig hotade eller känna en rädsla för brott eller kriminalitet i sitt bostadsområde. Då olika uppfattningar om vad som är tryggt finns kan olika förbättringar tillsammans bidra till både en ökad säkerhet och trygghet för alla. Exempel på riktlinjer som kan appliceras på Kronan är god belysning, lägre hastighet på de trafikerade vägarna intill och genom bostadsområdena och tydliga underhållna gång- och cykelvägar.

Närhet till natur hamnar på andra plats i rangordningen av samtliga värderade stadskvaliteterna då stadskvaliteten hamnar högt i rang för båda analyserna. Grönområden skapar fria och öppna ytor i staden vilket många uppskattar idag då städer byggs allt tätare. Parker eller andra grönområden skapar ett mer hållbart samhälle utifrån en både social och ekologisk dimension. Offentliga platser med rekreations- och aktivitetsmöjligheter är viktigt att ha i sin närmiljö främst för barn och äldre människor, vilket verifieras tydligt i värderingen av grönområden i diagrammet.

Lika hög värdering har *tillgång till gång- och vägnätet* där det empiriska resultatet spelar en stor roll för den högt värderade stadskvaliteten i den samlade rangordningen, vilket tyder på att värdet på kvaliteten är väl anpassat till just Kronan. Tillgång till gång- och vägnät har även en betydande roll i många analysmetoder främst inom de som bygger på stadens rum och kopplingar i staden eller mellan platser, vilket i allmänhet även ses vara av stor vikt. Goda länkar och kopplingar i staden är viktiga, det är lika viktigt att ha promenadavstånd till målpunkter inom eller i närheten av sin stadsdel som bilvägar utanför sitt bostadsområde. Dels för att bidra till ett ökat liv och rörelse och dels för att kunna känna en mer rörelsefrihet i närområdet. Anledningen till att de medverkande i den empiriska undersökningen anser att tillgång till gång- och vägnätet är så pass viktigt, viktigare än tillgången till kommersiell service, kan vara på grund av det läge i staden som stadsdelarna befinner sig i och att de hellre färdas till målpunkterna i staden än att de finns tillgängliga i den stadsdel man bor i. De kanske är redo att färdas ett avstånd eller gör det av ren vana, men om tillgången av olika verksamheter och resurser skulle finnas närmare bostaden kanske de hade värderat annorlunda.

Arkitektur och estetiskt tilltalande miljö rangordnas relativt högt vilket tyder på en generellt hög värderad stadskvalitet för ett samhälle. Stadskvaliteten är dock inte rangordnad lika högt upp i den empiriska undersökningen vilket tyder på att de boende i området inte värderar kvaliteten lika högt som andra medborgare kan göra. I och med litteraturstudiens rangordning visas det att många dock uppskattar de arkitektoniska uttrycken i staden vilket kan tolkas vara olika för olika individer. Värderingen anger att man hellre vill ha ett välplanerat och arrangerat bostadsområde än inget spektakulärt uttryck alls i t.ex. byggnaders fasader. Det är viktigt att stimulera människorna i staden och främja till fysisk aktivitet genom den fysiskt byggda miljön. Karaktären och intrycket av en plats fås främst genom denna aspekt och genererar även medborgarnas tillgivenhet och stolthet.

Gemenskap rangordnas mycket högt i litteraturstudien men inte i den empiriska undersökningen. Den socialt närbesläktade stadskvaliteten ses alltså inte som en högt prioriterad faktor i bostadsområdet vid

jämförelse med de övriga. Litteraturstudierna menar att det är viktigt att känna en sammanhållning och ha goda kontakter i sin närhet medan de medverkande i undersökningen inte ansåg att det är av lika stor vikt. Social interaktion i ett samhälle anses vara viktigt enligt många studier men värderas däremot inte lika högt av de medverkande i den empiriska undersökningen. Många i undersökningen uttalade sig om att det är en fördel med vänner och bekanta i sin närhet men att de är villiga att färdas ett avstånd för att träffas och därför inte ser ett lika högt värde i det. Eftersom stadsdelarna inte är av en social homogenitet kanske liknande behov och intressen inte formas naturligt och välviljan för en gemenskap är därmed inte lika väsentlig eller avgörande för boendemiljön.

Kommersiell service är rangordnad på samma plats i hierarkin men är inte en grundläggande stadskvalitet enligt varken tidigare utförda studier eller den empiriska undersökningen som gjorts i detta examensarbete. Det är en kvalitet att ha i ett bostadsområde och viktigt i samverkan med goda kommunikationer. Kommersiell service bidrar till ökat folklikt och rörelse i området vilket i sin tur ökar tryggheten som är den främsta och mest önskvärda stadskvaliteten. Studier menar att tillgången skapar högre attraktivitet med en mångfald av urbana verksamheter men att det inte är nödvändigt för ett samhälles överlevnad. En orsak till det relativt låga värdet av kommersiell service är att Luleå är en mindre stad med förhållandevis korta avstånd mellan boende och målpunkter. Ifall kommersiell service hade funnits på närmare avstånd till bostaden, exempelvis på Kronan, hade kanske medborgarna värderat tillgången högre och därmed hade kollektivtrafiken eventuellt inte varit av lika stort värde.

Tillgång till gång- och vägnätet ses som en viktigare tillgång i ett bostadsområde än vad *tillgången till kollektivtrafiken* gör i samtliga resultat men är betydligt högre värderat i det empiriska resultatet än i de teoretiska studierna. Litteraturstudiernas relativt låga rangordning av tillgången till kollektivtrafik orsakar sig i ett lågt värde i vissa undersökta teoretiska studier. Dock visar inte i alla analysstudier samma värdering då en studie rent ut markerar att närheten till kollektivtrafik är viktigare än ett bra vägnät. I de empiriska resultaten

visar värderingen av tillgång till kollektivtrafik dock i en fjärdeplacering i rangordningen och tyder därmed att det är en viktig aspekt för boende inom de undersökta områdena i Luleå. Trots att många i undersökningen angav att de har tillgång till bil ser de ett värde i kollektivtrafikens funktion och användande.

Närhet till vatten värderas i princip lika lågt av både litteraturstudierna som den empiriska undersökningens resultat anger, till skillnad från övriga stadskvaliteter. Att ha nära till vatten är inte grundläggande vid varken val av bostadsområde då andra kvaliteter var större värde. I de analyserade litteraturstudierna har dock bostad eller tomt med vattenläge ansetts som de dyraste lägena. I en tidigare utförd studie anges det att stadskvaliteten är den mest värdefulla vid val av boende då vackra utblickar, möjligheter till bad och känsla av frihet är avgörande vid valet. Människor betala mer för dessa vattennära lägen men frågan är då om de egentligen är högsta prioritering i allmänhet för ett tillfredsställt område att bo på. Att detta examensarbete resultat visar annat tyder på en tvekan kring gränsen mellan vad som är viktigast och vad man är redo att betala. Kanske är sjö nära kommuner en större attraktivitet än vad vattenområden i närheten av stadsdelar är.

Då stadskvaliteten som värderar *läget i staden* är placerad sist i de litterära studierna och näst sist i den empiriska undersökningen stärks även antagandet av att medborgarna gärna färdas ett visst avstånd för sina vardagliga ärenden. Hellre färdas utanför sitt trygga bostadsområde än att bosätta sig i mer centralt bostadsområde med större tillgång till kommersiell service. Läget i staden definieras och inkluderas som sagt även av *närhet till arbetsplats* och *närhet till stadskärna*, vilka värderas relativt lågt även i de empiriska studierna med närhet till arbetsplats längst ner i rangordningen. Då Luleå är en mindre stad är avstånden inte lika stora som de kan vara mellan en stadskärna i utkanten av staden till stadskärnan. Ifall arbete finns i stadskärnan finns handlar läget oftast om en god tillgång av kommunikationsmöjligheter och vägnätet i staden.

Sammanfattningsvis kan slutsatser dras att boende i ett säkert och tryggt område med god tillgång till gång- och vägnät nära natur och

grönområden är allra viktigast, arkitekturen spelar en viss roll liksom gemenskap i bostadsområdet gör. Endast i vissa fall är tillgång till kommersiell service i närområdet en tillgång men dock inte nödvändig beroende på situation. För närområdet till Kronan kan dock kommersiell service bidra till ett mer gynnsamt samhälle. Läget i staden där man bor spelar minst roll och är lägst värderat tillsammans med närheten till vatten. Tillgången till gång- och vägnätet är däremot viktigare än läget, viket kan orsaka sig av den höga tillgång av bil som finns i ett bostadsområde och att en promenadstad ofta är prioriterad för både medborgare och stadsplanerare. Tillgång till kommunikationer som kollektivtrafik inom staden är lågt värderat av troligtvis samma anledning.

Reflektion

Arbetsprocess

Eftersom arbetsprocessen började med datainsamlingen i tidig fas och arbetades fram parallellt med de teoretiska litteraturstudierna, förändrades fokuset och ämnet till viss del med tidens gång. Därmed kom en del välarbetade texter och informationsinsamlingar i litteraturstudierna att inte bli lika relevanta i slutändan och var därför tvungna att tas bort i arbetet för att behålla examensarbetets fokus. Tid gick åt för informationsinsamlingen och skrivandet av texten vilket kunde ha korrigerats ifall mer tid fanns till förfogande vid skapandet av examensarbetet. Tiden var den avgränsande faktorn till att den datainsamlingen var tvungen att börja i tidig fas. Många lärdomar har dock kunnat dras och en bredare uppfattning om ämnet har skapats för mig under denna period. I litteraturstudien har resultatet samlats i ett överskådlig rangordning för att jämföra värderingen av stadskvaliteterna emellan. Den rangordning som examensarbetet resulterat i är godtycklig, dels eftersom alla analysmetoder som tidigare använts inte kunnat tas med i värderingen och dels på grund av att jag själv har skapat min uppfattning om hur analysmetoderna tycks rangordna stadskvaliteternas värde. Den litterära rangordningen behöver därför inte överensstämma med hur respektive analysmetod egentligen värderar stadskvaliteterna. Rangordningen av stadskvaliteter som den empiriska undersökningen resulterar i är däremot väldigt exakt mot de medborgare som deltagit i undersökningen vilket skapar en översiktlig och generell värdering.

Empirisk undersökning

Av samma orsak som beskrivits ovan under arbetsprocessen, den tidiga starten med datainsamlingen, har även vissa frågor i enkäten skapats utan att litteraturstudien var helt färdigställd vilket kan tydliggöras genom att stadskvaliteternas definition inte är helt likadana. Definitionerna har dock samma innebörd och inriktning vilket är syftet

bakom dem och påverkar därför inte jämförelsen av stadskvaliteterna mellan litteraturstudien och det empiriska resultatet.

Den kvantitativa metoden som valdes för detta examensarbete passade utmärkt för det ändamål som fanns då man ville undersöka grupperingar och omfattningar av de olika och spridda åsikterna och upplevelserna. En struktur kunde hittas i resultatet vilket gav mig en god uppfattning av vad de medverkande i undersökningen anser. Jag kunde med det goda resultatet även intyga och verifiera att deras åsikter kan generaliseras mot samtliga boende i områdets åsikter. Vissa frågor har så klart dykt upp efter sammanställningen av empirins resultat och då har de öppna frågorna varit till stor hjälp. Uppföljningsintervjuer av kvalitativ metod skulle även kunna verifiera dessa åsikter inom de synliga målgrupperna till en ytterligare nivå. En kvalitativ metod skulle kunna gå djupare in på de specifikt definierade områdena där stadskvaliteter benämns och undersöka frågorna mer ingående. En vidare utveckling av examensarbetet skulle kunna utföras, där fokus på mer detaljerade frågor inom en både kvantitativ och kvalitativ arbetsmetod kan användas, för bästa möjliga resultat.

Vid utformning av enkäten kunde en tydligare skalgradering användas för en enklare tolkning av resultatet. Det användes en jämn sexgradig skala som gick mellan mycket nöjd till mycket missnöjd respektive mycket viktigt till inte alls viktigt. Definitionen av de fyra mellangraderingarna har en risk att kunna tolkas olika av medverkarna och av mig på grund av den höga graderingen. Användning av exempelvis en fyra- eller femgradig skala skulle varit bättre och mer anpassat för tolkning av liknande frågor. En fråga som handlade om de tillfrågade var nöjd eller missnöjd med avståndet de idag hade till de olika verksamheterna skulle också kunna förändras till viss del, eller så skulle en fråga läggas till för mer korrekt svar. Exempelvis är inte alla verksamheter relevanta för alla som äldreboende för yngre människor eller förskola för hushåll utan barn. Dessa personer har antagligen inte angett att de är nöjda men behöver heller inte betyda att de är missnöjda. Därför har frågan innan om avståndets värde för respektive verksamhet varit betydelsefull. Om en viss andel personer ansett att avståndet till en viss verksamhet är viktigt och inte lika stor andel inte

angett att de är nöjda med avståndet de har idag till denna verksamhet, kan antaganden göras att den andelsskillnad som visas är missnöjda med avståndet. Den andel som inte angett att det är viktigt med avståndet anser antagligen inte att frågan är relevant eller att man skulle kunna tänka sig färdas längre till verksamheten. Den andel som angett att det inte är viktigt skulle dock kunna ha angett att de är nöjda med det avstånd de har till en verksamhet idag vilket komplicerar frågeställningens syfte. En bättre vinkling eller tillägg till frågan som exempelvis skulle frågat om man var missnöjd eller om frågan var relevant för dem kunde förenkla situationen och skapa ett bättre tolkat resultat.

För att få ytterligare ett bättre och verklighetsanpassat resultat skulle ett stratifierat urval kunna utföras för både upplåtelseformer och åldersspridning. De flesta boende i äganderätter var intresserade av att fylla i enkäten och endast 1/3 av de som bodde i bostads- eller hyresrätt. Detta samverkade med att endast ca 50 % valde att medverka i undersökningen. Uppdelningen för upplåtelseformerna i den empiriska undersökningen var någorlunda god mot de statistiska värdena men skulle kunna förbättras i och med ett stratifierat urval. Åldersspridningen stämde inte lika bra överens med de statistiska värdena för de undersökta stadsdelarna som upplåtelseformernas uppdelning. En för stor andel deltagare i åldrarna 40-49 år och över 70 år deltog, och därmed skulle en anpassning genom ett stratifierat urval kunna användas med fördel för att förbättra förhållandet mellan åldersspridningen och få mer realistiska samlade resultat. I examensarbetet har dock de mest relevanta frågorna som exempelvis vikten och tillfredställelsen av närhet till ålderdomshem och vårdcentral värderats endast utifrån pensionärer och närhet till skola separat mot hushåll med barn.

Vid utdelning av enkäterna skulle ett svarskuvert kunna bifogas direkt som en förbättring för en större svarsfrekvens. Vid upphämtning av enkäterna upptäcktes många missförstånd hos de medverkande över detta då de inte förstod att jag personligen skulle komma och hämta upp enkäterna under en bestämd tidpunkt, vilket stod på enkäten. Svarskuvert delades ut då de inte hade fyllt i enkäten fullständigt vid

upphämtningen. Många var inte hemma vid upphämtningstidpunkten vilket även drog ner svarsfrekvensen. Ett redan utdelat svarskuvert tillsammans med enkäten hade alltså troligtvis höjt antalet medverkande. En annan aspekt kan vara att tiden för upphämtningen inföll under skolans höstlov och förklarar vissa hushålls bortfall. Även hockeymatch på Luleå arena bidrog troligtvis till att många inte var hemma. Jag fick dock ihop tillräckligt antal för ett tillförlitligt resultat vilket var mitt mål.

Val av analysmetod

Det finns naturligtvis många olika tillvägagångssätt att använda för att ta fram stadskvaliteter och endast ett visst urval har använts i denna studie. Det finns inte ofantligt många genomförda analysmetoder, de som finns har mer utformats på olika sätt. Jag har valt vissa analysmetoder att fokusera på och utesluter därmed eventuella metoder som inte funnits och kan ge viss felmarginal. Vissa analysmetoder som jag studerat fokuserar på de sociala behoven och mäter gemenskap och sammanhållning i staden eller samhället i högre grad. Då ligger fokus i befolkningens uppfattning om vad som känns bra och uppfattas som ett gott samhälle. Andre analysmetoder har använt mer rumsliga metoder för att undersöka en plats stadskvaliteter genom att använda sig av Space syntax. Då analyseras vägar och rum i ett område för att finna kvaliteter och egenskaper på platsen och därmed kunna placera målpunkter i staden på en godtillgänglig plats. Andra studier kring den fysiska strukturen och byggnaders uttryck har även gjorts för att undersöka stadens attraktivitet och egenskaper. Stadskvaliteter i värderat genom lönsamheten för olika bostadsadresser och bostäder har undersökts i tidigare studier för att definiera ytterligare ett mått. Samtliga tillvägagångssätt skiljer varande på det sättet att de mäts på olika sätt men det som mäts är detsamma. Attraktiviteten, tillfredställelsen och behovet undersöks alltså på olika platser och anpassas efter de olika situationerna och platserna men olika fokus.

En ståndpunkt som samtliga analysmetoder har som ”problem” är att människor har olika uppfattning och tycker olika om olika saker. En mer fysisk struktur i bostadsområden som ofta uppfattas som fin eller tilldragande är därför enklare att definiera. Space syntax är en mer

konkret analysmetod där konkreta resultat även utvinns och kan även anpassas till alla platser väldigt enkelt gör metoden till mycket användbar och enkel. Däremot kan platser trots goda planerade stråk och rum uppfattas som oattraktiv på grund av andra orsaker vilket gör att denna metod alltid måste användas tillsammans med hur människor uppfattar platsen. Att använda sig av befolkningens åsikter direkt kan anses vara de mest direkta svaren på vad som är positivt och negativt i sitt bostadsområde eller vilka behov som finns. Samtidigt kanske inte befolkningen alltid har rätt då det gäller frågor om mer ingående stadsplanering. En vidare utveckling för detta examensarbete skulle kunna vara att undersöka området med fler analysmetoder och därmed kunna verifiera eller korrigera resultatet med en större sannolikhet.

Diskussion & Slutsatser

Som infödd Luleåbo och uppvuxen på Lulsundet, en av de närliggande stadsdelarna till Kronan som även undersöks i denna studie, är jag väl insatt i den uppfattning boende i närområdena till Kronan kan ha. Jag har en god överblick om vilka resurser som finns på respektive område och har under många år som boende i Luleå blivit väl medveten om den bostadsbrist som finns i staden för tillfället. Kronan är ett naturnära och centralt område i Luleå vilket ger platsen en karaktär och attraktivitet, och därmed många goda grundförutsättningar för etablering av bostäder. Jag törs säga att platsen i sig är attraktiv som den är idag med all natur bortsett från LV7s återvinningsstation, men att platsen kan förgyllas och tillgodose ytterligare behov som finns på en helt ny nivå i takt med den planerade bostadsetableringen tillsammans med serviceverksamheter. Kronan kan med rätt medel komma att bli den mest attraktiva platsen att bo på i Luleå dels på grund av dess goda grundförutsättningar.

Litteraturstudie

Denna studie verifierar många teorier om stadskvaliteter och stadsbyggande inom stadsplaneringen som uppkommit under de senaste årtiondena. Många exempel från tidigare studier där man försökt bygga utifrån en regemall och skapa en stadsmässighet och misslyckats eftersom man inte förstått att det inte är ytan som gör staden utan innehållet. En gata skapar inget gatuliv utan bostäder och serviceverksamheter i anknytning till dem. Examensarbetets litteraturstudie påvisar att människor som bor i ett bostadsområde uppskattar att bo centralt, nära natur, vatten och kommersiell service, sammankopplat med resten av staden. Att bo i ett tryggt och säkert område med god gemenskap är även eftersträvt. Dessa antaganden om ett bostadsområde är mycket rimliga resultat om jag skulle utgå ifrån mina behov och önskemål men även vad jag tror andra även skulle värdera högt. Tillsammans motsvarar och tillfredställer de även en god social hållbarhet i samhället.

I och med denna studie kan det mer exakt sägas vad som faktiskt skapar en större tillfredsställelse och attraktivitet på Kronan som bostadsområde. Eftersom studien grundar sig i ett flertal tidigare studier som testats var för sig så kan det även bekräftas att de tillsammans stärker varandra på grund av liknande definiering och värdering av stadskvaliteter. Då dessa analysmetoder har sammanslagits i en definition av viktiga stadskvaliteter i staden i och med detta examensarbete och även testats fysiskt på en stadsdel kan det intygas att de stadskvaliteter som tagits med i uppsatsen är väsentliga för studien. Då det i den empiriska undersökningen fanns öppna frågor att ange ifall stadskvaliteter med fokus för en social tillfredsställelse saknades i undersökningen och det inte uppkom några, kan det antas att inga saknades, vilket innebär att stadskvaliteternas definiering är fulländad i sitt syfte. Vid användning av samma stadskvaliteter i undersökningar för andra stadsdelar kan dock förändringar av ytterligare stadskvaliteter tillkomma, på grund av de olika situationerna, men det är minst troligt. Skillnader mellan olika undersökningar på olika bostadsområden ligger troligtvis inte vilka stadskvaliteterna är och hur de definieras utan hur de tolkas och uppfattas i värde utifrån det undersökta området och människornas behov där.

Empirisk undersökning

Stadskvaliteterna som definierats och sammanställts utifrån litteraturstudierna har visat sig vara realistiska och applicerbara på Kronan. De grundläggande behoven som finns i alla städer och bostadsområden gäller således även för närområdet till Kronan och för Kronan som stadsdel. Då de flesta som medverkar i den empiriska undersökningen anser sig vara relativt tillfreds med de definierade stadskvaliteterna i sin närmiljö och även visar på hög trivsel kan antaganden göras att samtliga uppskattar sitt bostadsområde idag. Det är grunden till ett gott boendeklimat men samtidigt finns det alltid något som kan utvecklas eller förbättras. De aspekter som var mindre tillgodosedda och kom fram genom undersökningen i examensarbetet kan med enkla medel tillgodoses genom den påbörjade planeringen av en etablering av fler bostäder på Kronan. Etableringen av fler bostäder på Kronan är ett ypperligt tillfälle att möjliggöra för olika

serviceverksamheters förekomst eftersom det öppnar upp för fler möjligheter än om endast ombyggnad skulle gjorts. Då en förtätning av bostäder sker ökar lokalytorna och fler boende i området ökar även konsumentunderlaget. En samverkan av olika serviceverksamheter skapar en mötesplats för människorna som bor och vistas i området samtidigt som värdet av stadsdelen ökar. Tillgången av kommersiell service på Kronan skulle även bli en tillgång för boende i anliggande stadsdelar vilket även skapar ett större underlag och orsak till en investering och satsning av denna kvalitet. Då människor som sagt har olika uppfattning om vad som är attraktivt i sitt bostadsområde på grund av olika åldrar och intressen är det viktigt att ha ett brett och varierat utbud som täcker allas efterfrågan och behov. Samlade funktioner bidrar till ökad rörelse och då folk drar folk ökar även mängden naturligt än om funktioner skulle placeras mer spritt med avstånd till varandra.

Intressanta faktorer som kom fram i och med studiens resultat är att personer som bor i äganderätt anser att de bor centralt medan boende i bostads- eller hyresrätt inte anser att de bor lika centralt. De skilda uppfattningarna kan uppstå då Kronan faktiskt är ett av de mest centrala villaområdena som samtidigt kan erbjuda stora naturtillgångar vilket oftast finns tillgängligt i yttre områden av staden. Med tanke på bostadsområden med bostads- och hyresrätter inkluderas Kronan däremot inte som ett av de mest centrala lägena i Luleå, därav en trolig orsak till uppfattningen. Att närheten till arbetsplatser inte definieras av speciellt högt värde kan tyckas vara underligt då de flesta i området är förvärvsarbetande på fulltid. Frågan är om det skulle värdesättas mer om situationen hade sett annorlunda ut. Idag finns få arbetsplatser i närområdet till Kronan men om fler arbetsplatser tillkom i och med serviceverksamheter och inrättning av kontorsverksamheter kanske värderingen hade sett annorlunda ut. Värderingen av närheten till vatten kan antas beskriva en liknande situation, då boende på Lulsundet som har närmast till vatten värderade stadskvaliteten högt och övriga stadsdelar som inte har lika nära till vatten inte värderade stadskvaliteten lika högt.

Då man jämför åsikter hos de boende i de olika stadsdelarna emellan kan man avläsa en viss skillnad för Skurholmens tillfredsställelse av avståndet till verksamheter, då en orsak kan vara att stadsdelen redan idag har relativt många verksamheter till skillnad från Lulsundet och Kronan. Det empiriska resultatet visar att förskola inte anses vara lika viktigt för boende på Skurholmen som idag har ett flertal förskoleverksamheter och betydligt viktigare på Lulsundet som endast har en förskola idag. Detsamma gäller för skolverksamheter och lekpark. Dessa resultat bekräftar att då ett större behov finns och därmed inte är tillfredsställt anses det vara en viktigare resurs för de boende än i de områden där resursen finns, vilket kan tyckas vara omvänt. Trots dessa resultat är samtliga stadsdelarnas befolkning ungefär lika benägen att använda samtliga verksamheter om de fanns på Kronan. Det betyder alltså att oavsett de tillgångar som finns eller inte finns inom en stadsdel använder man hellre de flesta av verksamheterna inom sin egen stadsdel men även vissa verksamheter inom ett visst avstånd, dvs. i den intilliggande stadsdelen. Denna inställning kan användas för att jämföra ytterligare stadsdelar i Luleå då vissa verksamheter troligtvis är viktigare att ha inom sin egen stadsdel och därför inte kommer att användas om de etableras på Kronan.

Kultur- och fritidsverksamheter värderas inte speciellt högt i undersökningen vilket kan orsakas av att de jämförs med andra verksamheter som har större inverkan på de vardagliga behoven. Om intresse finns eller om det är nödvändigt att en verksamhet ska finnas i ett bostadsområde är en viss skillnad.

Vissa personer som flyttade till Kronan flyttade dit på grund av att de tilldelades en tomtplats och valde därför inte läget i staden själva. Trots det anger i princip alla att de trivs i området idag och är nöjda med de mesta rent generellt.

Eftersom det är de boende i närområdena som ska vistas på Kronan och använda sig av de verksamheter som finns där är det otroligt viktigt att veta i vilken mån verksamheterna uppskattas och vilka behov som finns i närområdet. Därför kommer denna undersökning att ge ett gott stöd till planeringen ett nytt bostadsområde på Kronan så att fokus

läggs på rätt delar i projekteringen. Det är också möjligt att applicera undersökningen på andra stadsdelar i Luleå eller andra städer i världen. Vid applicering på andra delar i Luleå där etablering står i fokus är studien extra tillförlitlig eftersom luleåbor i tre stadsdelar redan verifierat att studien fungerar och att tillräckliga åsikter fått fram utifrån de stadskvaliteter och verksamheter som analyserats. En liknande studie kan även göras för en hel stad för att kunna utveckla och förbättra serviceutbudet och andra relevanta stadskvaliteters utveckling. Aspekter som inte tagits med i examensarbetets analys skulle med liten sannolikhet kunna påträffas men mer troligt är att värderingen av de definierade stadskvaliteterna visar en skillnad i rangordning vid prövning på annan plats. Så genom att undersöka befolkningens åsikter kan viktiga aspekter fås fram och bidra till att förbättringar i samhället sker på bästa sätt i nivå med medborgarna och tillsammans med stadsplanerarna.

Svar på forskningsfrågorna

1. Vilka stadskvaliteter skapar en social tillfredställelse i ett bostadsområde, med fokus på service?

De grundläggande faktorerna som bidrar till ett attraktivt och socialt hållbart bostadsområde kan definieras av ett antal stadskvaliteter. Stadskvaliteterna består i första hand av säkerhet och trygghet, gemenskap, fysisk miljö och estetik, kommersiell service, grön- och vattenområden, gång- och vägnät, kollektivtrafik och läge i staden. Vad människor anser är viktigt i sitt bostadsområde är olika beroende på situation, utgångsmöjligheter, ålder och uppfattning. Dessa stadskvaliteter, dock med olika rangordning beroende på bostadsområdet, fungerar bäst vid samverkan och anpassning efter plats, situation och medborgarnas behov. Litteraturstudiernas rangordning av stadskvaliteternas värde lyder enligt följande; tillgång till gång- och vägnät, säkerhet och trygghet, fysisk miljö och estetik, gemenskap, kommersiell service, tillgång till kollektivtrafik, läge i staden, närhet till grön- och vattenområden. *Diagram 37* över det sociala innehållet i

respektive stadskvalitet bekräftar att de högt värderade stadskvaliteterna har ett högt socialt innehåll och därför är av större vikt för de boendes tillfredställelse.

2. Vilka stadskvaliteter skapar en social tillfredställelse på Kronan och i dess närmiljö, med fokus på service?

De viktigaste stadskvaliteterna enligt medborgarna är säkerheten och tryggheten i området, därefter rangordnas tillgången till gång- och vägnätet, närheten till grönområden, tillgång till kollektivtrafik, dagligvarubutik, en estetik tilltalande miljö, närheten till stadskärna, gemenskap, tillgång till fritidsaktiviteter, närhet till vatten och arbetsplats. Medborgarna anser sig vara mycket nöjda med säkerheten och tryggheten i området och någorlunda nöjda med tillgången till gång- och vägnätet samt närheten till grönområden. Dessa stadskvaliteters tillfredsställelse hos medborgarna är dels förväntade och dels bevis på tidigare god planering av närområdet. Den stora tillgången av natur som finns kring området idag är troligtvis orsaken till en hög tillfredställelse. Många har flyttat dit på grund av just den resursen och därför är det viktigt att ha i åtanke för att inte ta i anspråk allt för mycket av denna naturmark eller avgränsa de goda kopplingarna som finns till exempelvis orrberget idag från bostadsområdena. En stadsdelspark skulle vara av stort värde för invånarna enligt undersökningen. Många förslag gavs, med hög svarsfrekvens, på olika aktiviteter och rekreationsidéer i en park, vilket tyder på ett intresse. Naturen är en av de viktigaste kvaliteterna enligt de flesta och kan träda fram än mer i och med en stadsdelspark med tanke på att många anser sig vara oroliga för bostadsetableringens upptagande av kringliggande naturmark.

Enligt samtliga undersökta stadsdelars anseende kan de beskrivas som trygga och säkra bostadsområden i allmänhet, vilket är mycket nöjsamt att kunna bekräfta i och med studiens empiriska resultat. Trots att i princip alla angav att de var nöjda med säkerheten menade vissa att trafiksäkerheten inte var fullkomlig då det är för

höga hastigheter etc. på vägarna inom området där barn leker. Dessa åsikter fanns dock mest hos boende på Skurholmen vilket inte kan förändras på Skurholmen i och med etableringen på Kronan men är ändå en aspekt att tänka på vid planeringen av området.

Tillgången till gång- och cykelvägar verkar vara någorlunda tillfredställt för samtliga stadsdelar men inte lika tillfredställt för de boende på Kronan vilket är väntat då många på Kronan anser att höjdskillnaden skapar en barriär mot angränsande områden. Många är dock nöjda vilket tyder på ett gott gång- och cykelnät inom och mellan stadsdelarna i staden. Att tillgångarna verkar vara goda är bra men åsikter om att skapa ett genare alternativ för boende på Kronan har dock inte fått någon fokus i enkätundersökningen vilket trots det är en bra möjlighet för att skapa en mer lättillgänglig stadsdel med fler möjligheter att röra sig mot stadskärnan.

De stadsdelar som anses vara viktigare men inte av hög tillfredställelse är tillgången till kollektivtrafik och dagligvarubutik. Kollektivtrafiken är undersökt djupare efter särskild förfrågan av kommunen, vilket gav ytterligare svar på vilka förbättringar som kan göras utan otydliga aspekter. Den låga tillfredställelsen för tillgång till dagligvarubutik tillsammans med värdet medborgarna anger tyder på att denna tillgång är mycket väsentlig. Tur nog undersöktes tillgången vidare i mer specifika frågorna om verksamheter och gav oss svaret att de allra flesta skulle använda sig av en livsmedelsbutik om den fanns på Kronan vilket stärker orsakerna till etablering av en livsmedelsbutik på Kronan ytterligare.

Eftersom övriga stadskvaliteter inte är lika väsentliga för medborgarna och anses vara tillfredställda i närområdet med en högre grad än värderingen anger, behövs därför inte ytterligare förbättringar göras inom dessa aspekter. Värt att nämna är dock att närheten till vatten är placerad så pass långt ner i värderingsrangordningen trots den relativt goda tillgången på

vatten som finns i Luleå. Kanske är det så att tillgången till vatten är underförstådd för medborgarna i Luleå och därför ses som en stadskvalitet som inte är lika viktig. Att tillgången i sig inte förser stadsdelen i förhållande med andra stadsdelar i staden utan är en stadskvalitet för hela staden.

3. Vilka verksamheter inom handel och service bör etableras på Kronan i syfte att förbättra den sociala tillfredställelsen på Kronan och i dess närmiljö?

De funktioner som finns idag i närområdet kring Kronan, i form av kommersiell service, är få. Både kartan över placeringar av serviceverksamheter och i medborgarundersökningen visas ett stort behov av fler funktioner i närområdet, där en större tillgänglighet och närhet önskas i allmänhet. I en öppen fråga i den empiriska undersökningen angående inställningen till att fler bostäder etableras på Kronan angavs det att kommersiell service, i form av livsmedelsbutik, vårdcentral och kollektivtrafik, tillsammans med fler bostäder ökar stadsdelen värde och potential till stadens tillväxt. Om det finns underlag anser medborgarna liksom jag och de tidigare studierna att etablering av kommersiell service endast tillfår stadsdelen gott. Det vore ju konstigt om någon ansåg sig vara emot en ökad närhet och därmed tillgänglighet till serviceverksamheter men önskemål om att servicen ska finnas i sin egen stadsdel enligt Boende på Lulsundet och Skurholmen kan dock finnas.

Medborgarna i de tre undersökta stadsdelarna anser att livsmedelsbutik är den nödvändigaste tillgången att ha i sitt närområde och skulle som i tidigare forskningsfråga redan nämnts användas till stor del om det etablerades på Kronan. Enligt studien är livsmedelsbutiken alltså en viktig aspekt och då främst eftersom mycket få ansett att det är nöjda med tillgången till livsmedelsbutik idag. Om det skulle etableras en livsmedelsbutik på Kronan skulle det mycket troligt innebära en god användning för både boende på

Kronan och boende i de närliggande stadsdelarna eftersom de därmed bl.a. får ett betydligt kortare avstånd än vad de har idag.

Bankomat är högt värderat även om de äldre medverkarna, som man kan tänka är mer beroende av en bankomat, tas bort i svarsfrekvensen. En stor andel skulle även använda en bankomat om den fanns på Kronan vilket innebär att en högre tillfredsställelse hos medborgarna skulle råda om en bankomat fanns på Kronan och då mest troligt intill och i samverkan med livsmedelsbutiken. Även post skulle användas till viss del men eftersom det inte anses vara en lika viktig verksamhet som övriga två är det inte nödvändigt vid en etablering utan kan ses som ett plus för samverkan av samtliga. Detaljhandel som säljer kläder, böcker etc. är inte relevant att etablera på Kronan ur någon aspekt utan finns inom ett gott avstånd där den befinner sig idag.

Skola och förskola är placerat högt upp av viktiga verksamheter i närmiljön men skulle trots det inte användas av speciellt många barnfamiljer som förväntades svara ja på den frågan. Många barnfamiljer verkar vilja ha skola och förskola i sin egen stadsdel och därmed har boende på Lulesundet och Skurholmen dragit ner svarsfrekvensen i denna fråga. De boende på Kronan skulle dock använda dessa verksamheter i betydligt högre grad vilket innebär att båda verksamheterna har stor potential att användas och att de förskolor som idag finns på Kronan inte är tillräckliga för de boendes tillfredsställelse. En lekpark skulle vara av värde i samverkan med skola och förskola. Barnfamiljer på både Lulesundet och Skurholmen skulle också använda lekpark på Kronan enligt ett flertal som nämnde det vid de personliga mötena, då upphämtning av enkät skedde.

Verksamheter inom vård och omsorg som äldreboende, vårdcentral, apotek och tandläkare undersöktes och är viktiga i på nivå för medborgarna. Viktigast är som förväntat verksamheterna för den äldre befolkningen som är pensionärer. Vårdcentral och apotek ligger dock högt i värde för samtliga och skulle i hög grad användas om de fanns på Kronan, vilket ger verksamheterna en

god anledning till etablering trots att inte hälften inte angett att de skulle använda verksamheterna om de fanns på Kronan. Orsaker kan vara att det är för långt till verksamheterna eller att man är nöjd med den vårdcentral och apotek man idag går till. Pensionärerna är troligtvis mest beroende av en närhet till kommersiella serviceverksamheter och vad jag fick höra vid de personliga mötena under upphämtning av enkäterna var att de flesta pensionärer men även andra med som inte bodde på Kronan var negativa till att färdas dit på grund av höjdskillnaden och därmed omständigheterna i att färdas dit. De som har bil anser då hellre att färdas till ett mer avlägset ställe, men främst vid handel. Äldreboende skulle en del, mindre än hälften av pensionärerna, använda om det fanns på Kronan vilket inte är en dålig uppslutning men utefter att nästintill alla som ansett att äldreboende är viktigt att ha i närområdet även ansett att de är nöjda som det är idag ser jag ingen nytta i att etablera ett äldreboende på Kronan. Kanske kommer behovet att öka i framtiden men då får behovet undersökas ytterligare en gång för en högre andel användare. Tandläkare på Kronan är heller inte nödvändigt.

Kulturverksamheter som bl.a. bibliotek, café och restaurang anses inte vara viktigt men ändå anser en större andel än de som är nöjda idag att de skulle använda verksamheterna om de fanns på Kronan vilket visar på ett intresse trots allt. Café och restaurang är av störst värde jämfört med dem alla och skulle användas av ca 45 % generellt sett. Verksamheterna är absolut inte nödvändiga men eftersom Kronan har idag ett kulturvärde som karaktäristiskt kännetecken borde de kulturverksamheter som finns i området idag borde bevaras. Om möjligheter finns bör även de befintliga verksamheterna utvecklas i en större samverkan med fler kulturverksamheter för att inte Kronan ska förlora det värde som stadsdelen idag ingiver. Man vill att en stadsdel ska vara unik och kulturen är en av dessa karaktäristiska drag som borde bevaras.

Ett annat värde som ger Kronan en unik karaktär är sportsliga fritidsverksamheter i koppling till orMBERGETS naturresurser vilka

borde bevaras och utvecklas än mer av samma anledning. Angående de åsikter som erhållits vid den empiriska undersökningen anger i princip lika stor andel som ser ett värde i fritidsverksamheter. Idrottsplats utomhus och gym/sporthall att de är nöjda som det är med ett visst missnöje. Samtliga som värdesätter dessa verksamheter skulle även använda dem om det fanns på Kronan, så ur denna samling människor sett skulle en etablering av sportsliga och fritidsrelaterade verksamheter vara riktigt gynnsamt. Det svåra är att veta exakt vad som önskas men vissa förslag kom upp vid de öppna frågorna vilket gör situationen enklare.

Verksamhet	Etablera på Kronan?
Livsmedelsbutik	Ja!
Vårdcentral	Ja!
Äldreboende	-
Apotek	Ja!
Tandläkare	Nej!
Skola	Ja!
Förskola	Ja!
Lekpark	Ja!
Kulturverksamheter	-
Bibliotek	Nej!
Café/Restaurang	Ja!
Fritidsverksamheter	-
Idrottsplats utomhus	Nej!
Gym/sporthall	-
Bankomat	Ja!
Post	Nej!
Detaljhandel	Nej!

Tabell 10. Sammanställning om verksamheter ska etableras och är väsentliga för Kronan, utifrån de resultat och åsikter som fåtts fram.

Många verksamheter har en stabil grund av användningsandel ifall de skulle etableras. Dessa är de verksamheter som alltså saknas på

Kronan idag och skulle utgöra en större förändring i området ifall de etablerades. Andra verksamheter är inte lika aktuella för de behov som anges finnas på Kronan idag. De som är markerade med ”-” har inte fått tillräckligt av svarsunderlag från de boende som medverkade i undersökningen men invändningar finns att dessa verksamheter trots allt skulle kunna ge stadsdelen goda kvaliteter i form av de olika orsaker som redovisats ovan.

Eftersom Kronan idag redan består av många och varierande verksamheter finns ett gott underlag och bevis på att det fungerar på platsen. Därför tror jag starkt på att fler verksamheter skulle kunna inrymmas och utvecklas i stadsdelen för att öka både mångfalden ytterligare och därmed rörelsen i området i och med de nya bostäderna som kommer att etableras. Eftersom mångfalden idag karaktäriserar området finns det en god grund att bygga vidare på vid den planerade etableringen. Människor trivs i bostadsområdet idag så varför inte bygga vidare och utveckla platsen ännu mer för en än större tillfredställelse hos de boende i området.

Metodreflektion

Det är inte enkelt att sammanfatta alla möjliga kvaliteter som kan finnas i en stadsmiljö. Begränsningar i examensarbetet har gjorts och även i de använda analysmetoderna vilket påverkar slutresultatet. Det definierade stadskvaliteterna som fåtts fram i examensarbetets litteraturstudie kan vara till en stor hjälp för den som vill få överblick över stadsmiljöns sociala resursbehov, men måste naturligtvis anpassas utifrån respektive specifika bostadsområde och dess befolkning.

De begränsningar som gjorts i denna studie öppnar givetvis upp för fördjupningsstudier, där otydligheter kan rätas ut liksom fördjupningar kan göras kring något som påfunnits vara av intresse. Redan nu finns frågor i resultaten som skulle kunna leda till fördjupning och vidare studier. De stadskvaliteter som tagits fram skulle kunna skildras mot en mängd andra samhällsfenomen som t.ex. mobilitet, hälsa, ekologi och social segregation. Då examensarbetet har en social fokus har därför

ekonomiska och miljömässiga aspekter avgränsats. Dessa aspekter är lika viktigt för ett samhälle och behöver även undersökas, vilket innebär att de sociala behoven får ett något förändrat värde då samtliga dimensioner sätts i förhållande till varandra. Exempelvis är grönområden som är en mycket viktig resurs ur ett miljömässigt perspektiv och serviceverksamhetens lönsamhet som värderas högt ur den ekonomiska dimensionen. Liknande jämförelser kan vara ett förslag till vidare undersökning kring Kronans framtida etablering.

Den metod som använts i examensarbetet har fungerat bra och fått in realistiska svar. Att få in en mängd åsikter av medborgarna för att kunna generalisera åsikter och uppfattningar befolkningen har om bostadsområdet var ändamålet med examensarbetet. Då resultaten visar på vad de boende tycker rent generellt om sin stadsdel och sitt närområde har generaliseringar kunnat göras för att så många som möjligt ska tillfredställas. Eftersom olika uppfattningar förekommer om vad som är behövligt och önskvärt kan man med den kvantitativa metod som använts enklare få en tillförlitlig överblick. Det behöver dock inte bevisa att resultatet skulle bli detsamma om den totala befolkningens åsikter samlades i en undersökning, men likväl godtycklig för en generaliserad bedömning och tolkning av åsikterna. Det kan antas att folkgrupper i olika livssituationer allmänt har kunnat få sin röst hörd och kunnat delta med sina synpunkter. Resultaten hade dock kunna tolkas tydligare om de empiriska undersökningarna hade kompletterats med uppföljningsintervjuer för att verifiera tolkningarna som gjorts.

Då jag endast studerat vissa analysmetoder i examensarbetet finns det analysmetoder som inte tagits hänsyn till vilket kan förvränga den bild av stadskvaliteter som definierats och värderats i denna studie. Då vissa analysmetoder som använts har utförts i större städer kan somliga antaganden om avstånd och behov vara anpassade till en större stad än vad denna examensarbetet avser. Dock verkar människor uppfatta avstånd i en mindre stad, som egentligen är kortare, av lika stor ansträngning som behövs för att färdas samma sträck i en större stad. Behovet av kollektivtrafik eller bil är större i storstäder då promenad eller cykel kan ses som en omöjlighet beroende på bostadsläge och

ärendet. Gång- och cykelvägar är dock grundläggande för alla bostadsområden oavsett storlek på stad då man vill kunna röra sig fritt inom en viss radie för de dagliga behoven. Men i större städer finns ett större behov av mindre stadsdelscentrum då avstånden till stadskärnan blir längre. Olika områden har olika utbud, behov och ser olika ut men de mest grundläggande kvaliteterna verkar för de flesta bostadssituationerna vara de som listats i studien, dock i olika rangordning för respektive fall. För att människor ska trivas i sitt bostadsområde krävs även en mer eller mindre samverkan av dessa stadskvaliteter. Självklart är det individuellt om vad man helst vill ha tillgängligt och i närheten av sitt bostadsområde. Likasinnade människor dras dock oftast mot områden där liknande personliga behov värderas och rangordnas på samma sätt, vilket skapar en jämnare och mindre spridd behovsanalys i respektive bostadsområde.

Antaganden har gjorts i examensarbetet utifrån de svar som erhållits i enkätundersökningen och kompletterats med de uttalanden som gjorts vid de personliga mötena då upphämtning av enkäter gjordes. Vissa aspekter kan behöva undersökas grundligare för att ta reda på mer precisa och egentliga orsakerna bakom vissa svar i den empiriska undersökningen. De personliga mötena har dock varit mycket givande för de tolkningsanalyser som gjorts över det empiriska resultatet och har kunna bidra till en mer felfri tolkning av medborgarnas åsikter. Alla har naturligtvis inte uttalat sig om sina åsikter vid de personliga mötena, men de starkaste åsikterna har troligtvis kommit fram både under de personliga mötena och i de öppna svarsalternativen i enkäten. Därmed har de mest väsentliga och övergripande åsikterna kommit fram i denna studie vilket var målet med examensarbetet. Eftersom många valde att inte svara på enkäten på grund av brist på intresserade för ämnet eller tidsbrist kan många bortfall i undersökningen betyda bortfall av åsikter. Dessa personer med mer negativ inställning till enkäten kanske även har ett mer negativt inställningstagande till samtliga samhällsrelaterade frågorna i undersökningen. De kanske inte anser sig ha lika stor användning av exempelvis en stadspark eller serviceverksamheter på Kronan om det skulle finnas och valde att inte delta i undersökningen av den anledningen att de ändå inte skulle bidra med en positiv åsikt.

Med andra ord kan mitt svarsresultat i undersökningen reflektera en mer positiv bild över hur verkligheten egentligen ser ut.

Fortsatt arbete/Forskning

Förbättringar som skulle kunna förtydliga eller utveckla resultatet av de empiriska lösningarna är bl.a.;

- Användning av tydligare skala, hellre färre graderingar för en mer korrekt tolkning tillskillnad från den sexgradiga skala som används i examensarbetet
- Lägga till fler frågor för tydligare svar, exempelvis hade en fråga kunnat ställas om vilka tillgångar eller verksamheter man är missnöjd med och även att "ej relevant" skulle vara ett svarsalternativ i liknande frågor
- Få fram fler teoretiska tidigare undersökta stadskvaliteter för att stärka examensarbetet ytterligare
- Dela in befolkningen i ytterligare fokusgrupper för vidare undersökning av specifika delar
- Anpassa åldersuppdelningen hos deltagarna i enkätundersökningen efter den statistiska åldersuppdelningen i ett stratifierat urval, för en mer korrekt och generaliserbar svarsfrekvens

Vidare studier som följd av examensarbetet kan bl.a. vara:

- Djupare empirisk undersökning med fler deltagare och bredare enkätfrågor för ett desto mer tillförlitligt och brett slutresultat
- Undersökning av Kronan ur ekonomisk och ekologisk dimension kopplad till den sociala dimensionen i denna avhandling
- Uppföljningsintervjuer, som stärker det empiriska resultatet och exempelvis undersöker orsaker till varför vissa stadskvaliteter är viktigare än andra.
- Analys av den byggda miljön, gestaltning, arkitektur, placering av verksamheter och hur specifika platser i staden faktiskt används.

- Space syntax -analys över närområdet till Kronan, där även faktiska avstånd tas hänsyn till. Analysera vad närhet innebär med olika färdvägar och mätverktyg, t.ex. tid och kilometeravstånd. Analysera över vart smärtgränsen går för gång- och köravstånd för luleåbor generellt.
- Användning av samma studie på andra områden i Luleå där etablering ska inträffa eller förslagsvis på hela Luleå
- Använda sig av tidigare empirisk undersökning gjord 2009 på Kronan för att utforma en mer detaljerad eller bredare studie i stadsdelen
- Visa upp resultatet som framställts och samtala med stadsdelsinvånarna under workshops för att få allmänna synpunkter
- Spontana intervjuer i området, observationer, gångturer med befolkningen eller åsiktsinsamling

Avslutande ord

Efter genomfört examensarbete är jag helt övertygad om att önskvärda och behövliga behov enligt de boende i närområdet av Kronan har tagits upp och framförts väl. De framtagna stadskvaliteterna på Kronan av högst värde och de mest betydelsefulla verksamheterna som har framkommit och analyserats i examensarbetet kommer kunna verka för att skapa ett socialt tillfredsställt boende- och vistelseområde!

Tillsammans kan medborgare och stadsplanerare forma ett bättre framtida bostadsområde med god tillfredsställelse hos de boende!

”Tillsammans kan vi göra underverk”

- ordspråk med okänt ursprung

Referenser

Tryckta källor

Altenius, V. (2011). *Svårbevärskade offentliga rum- att planera utifrån människan*. Kandidatuppsatts inom Fysisk Planering. BTH Karlskrona.

Boverket. (1999). *Handeln i planeringen*. Boverket.

Boverket. (2010a). *Plats för trygghet – Inspiration för stadsutveckling*. Karlskrona. Boverket. Myndigheten för samhällsplanering, byggande och boende.

Boverket. (2010b). *Socialt hållbar stadsutveckling - En kunskapsöversikt*. Regeringsuppdrag IJ2009/1746/IU. Myndigheten för samhällsplanering, byggande och boende. Boverket.

Boverket. (2012b). *Sambällsplanering som stimulerar till fysisk aktivitet i vardagen - slutrapportering av ett regeringsuppdrag*. Rapport 2012:22. Myndigheten för samhällsplanering, byggande och boende. Boverket.

Bolander, H. (2013). *Det avgör bostadspriset*. Artikel publicerad 2013-01-20. Spacescape, Evidens, White.

Berg, P.G. & Nycander, G. (1997). *Sustainable neighbourhoods – A qualitative model for resource management in communities*. Ur Landscape and Urban Planning 39 (1997) 117-135

De Laval, S. (1994). *Metoder för utvärdering av nybyggda bostadsområden efter inflyttning*. R40:1994. Forskningsanslag 920368-6. Byggeforskningsrådet, Uppsala.

Eggeby, E. & Söderberg, J. (1999). *Kvantitativa metoder – för samhällsvetare och humanister*. Studentlitteratur AB, Lund.

Eliasson, A. (2010). *Kvantitativ metod från början*. Upplaga 2:1. Studentlitteratur AB, Lund.

Eriksson, F. (2010). *Analys för Kalix centrum - Analys och förslag till förbättringar för ökat folkliv*. Luleå. Luleå Tekniska Universitet, Institutionen för Samhällsbyggnad.

Evidens & Spacescape. (2011) *Värdering av stads kvaliteter - Delegationen för hållbara städer*. Stockholms läns landsting - Tillväxt, miljö och regionplanering.

Evidens & Spacescape (2012a). *Värdering av stads kvaliteter - bostadsrätter*. Stockholms läns landsting - Tillväxt, miljö och regionplanering.

Evidens & Spacescape (2012b). *Värdering av stads kvaliteter – betalningsvilja för småhus*. Stockholms läns landsting - Tillväxt, miljö och regionplanering.

Evidens & Spacescape. (2012c). *Värdering av stads kvaliteter i Stockholmsregionen*. Stockholms läns landsting - Tillväxt, miljö och regionplanering.

Evidens, Spacescape & White. (2012). *Sammanfattning: Om attraktivitet & hållbarhet*. Stockholms läns landsting - Tillväxt, miljö och regionplanering.

Hastings, A., Dudding, A. & Newman, N. (2013). *Quality of Life Survey 2012 Six Councils Report*. Ref No: NZ200330. <http://www.nielsen.com>. Nielsen.

Kahana, E., Lovegreen, L., Kahana, B. & Kahana, M. (2003). *Person, environment, and person-environment fit as influences on residential satisfaction of elders*. Environment and behavior, Vol. 35 No. 3, May 2003 434-453. DOI: 10.1177/0013916503251447

Karlsson, S. (2009). *Boendetillfredsställelse på Kronan i Luleå Kommun*. Juni 2009. Stadsbyggnadskontoret, Luleå Kommun.

Luleå Kommun. (2009). *Boendetillfredsställelse på Kronan i Luleå Kommun – Åtgärder och åtgärdsförslag utifrån enkätundersökningen 2009*. Stadsbyggnadskontoret, Luleå Kommun.

Luleå Kommun. (2012). *Program Kurturbyn - detaljprogram för del av Kronan 1:1 m fl*. Stadsbyggnadskontoret, Luleå Kommun. Godkänd 2012-03-27. Dnr: SBK 2005/220.

Luleå Kommun. (2013). *Områdesbeskrivning 2013*. Stadsbyggnadskontoret, Luleå Kommun. Publicerad 2013-06-26.

Lundborg, G. & Fjellström, C. (1990). *Resvaneundersökning i norrbotten. Metodbeskrivning av arbetet i Boden och Haparanda Kommuner, maj/juni 1988 och jan/feb 1989*. Luleå Tekniska Universitet, Institutionen för Samhällsbyggnadsteknik.

Morandi, C. (2011). *Retail and public policies supporting the attractiveness of Italian town centres: The case of the Milan central districts*. URBAN DESIGN International 16, 227–237.

Naturskyddsföreningen. (2011.) *Hållbar stadsutveckling*. Policy. Stockholms län.

Olsson, H. & Sörenson, S. (2007). *Forskningsprocessen, kvalitativa och kvantitativa perspektiv*. Liber AB.

Persson, I. (2010). *Stadsplaneringens inverkan på trafiken – En jämförande studie av trafiksäkerhet och trygghet mellan olika bostadsområden*. Luleå Tekniska Universitet, Institutionen för samhällsbyggnad och naturresurser.

SCB (2008). *Urval - från teori till praktik*. Statistiska centralbyrån. Handbok 2008:1. Statistics Sweden.

Stähle, A. (2005). *Mer park i tätare stad - Teoretiska och empiriska undersökningar av stadsplaneringens mått på friytetillgång*. Stockholm. Licentiatavhandling. Arkitekturskolan, KTH.

Stähle, A. (2011a). *Närmare till allt, samtidigt*. Arkitekten, maj 2011. Uppdaterad 2011-05-23. Hämtad från <http://www.arkitekt.se/s65228> 2013-09-26.

Stähle, A. (2011b). *Stadsrum och stadsutveckling*. Spacescape.

Svenskt Näringsliv. (2012). *Kiruna stadsomvandling – Näringsliv och besöksnäring*. Kiruna Kommun.

Sällström, P. M. (2012). *Planering för ett hållbart samhälle*. Mer om Arkitektur. Uppdaterad 2012-09-13. Hämtad från <http://www.arkitekt.se/s63263> 2013-10-07.

Thomas, C. J., Bromley, R. D. F. (2002). *The changing competitive relationship between small town centres and out-of-town retailing: Town revival in South Wales*. Urban Studies, Vol. 39, No. 4, 791–817.

Turcu, C. (2012). *Local experiences of urban sustainability: Researching housing market renewal interventions in three English neighbourhoods*. Progress in Planning 78, 101–150.

Täby kommun. (2013) *Galoppen Strukturplan*. KS 120/2010-02. Publicerad 2013-01-28.

Ullstad, E. (2008). *Hållbar stadsutveckling - En politisk handbok från Sveriges Arkitekter*. Sveriges Arkitekter . ISBN 978-91-975469-8-0.

Elektroniska källor

Boverket. (2012a). *Grönstruktur är allt från parker till vild natur*.

<http://www.boverket.se/Planera/planeringsfragor/Gronstruktur/>
Sidansvarig: Ulrika Åkerlund. Granskad: 2012-09-14. Hämtad 2013-12-13.

Boverket. (2012 c). *Vision för Sverige 2025*.

<http://sverige2025.boverket.se/>. Redovisad 2012-11-30. Hämtad 2013-12-13.

Boverket. (2013). *Vårt arbete med stadsutveckling och arkitektur*.

<http://www.boverket.se/Planera/Stadsutveckling-och-arkitektur/>.
Granskad 2013-03-25. Hämtad 2013-12-13.

Dagens Industri. (2013). *Det avgör bostadspriset*.

<http://www.di.se/artiklar/2013/1/17/det-avgor-bostadspriset/>
Artikel skriven av Boalnder, H. Publicerad 2013-01-17. Hämtad 2013-10-14.

Eliasson, K. & Hörnquist, R. (2013). *Återuppliva torgen*.

<http://www.dagenssamhalle.se/debatt/laer-av-lyckade-exempel-och-ateruppliva-torgen-6754>. Artikel från Dagens samhälle 2013-11-06.
SABO & Göteborgs Lokaler. Hämtad 2013-11-11.

EvaSys. (2013). *Electric paper evaluationsystem*. <http://evasys.ltu.se/>. LTU.
Hämtad 2013-10-22.

Inobi. (2013). *Retroduktiv stadsanalys – kvalitetssäkring av den sociala*

hållbarheten. <http://inobi.se.preview.citynetwork.se/tjanster/sociala-analyser/sociala-konsekvensanalyser/>. Inobi AB. Hämtad 2013-11-07.

Lindgren, J. (2012). *Kvalitet före kvantitet i gröna promenadstaden*.

<http://www.arkitekt.se/s74328>. Uppdaterad: 2012-09-23. Arkitekten, september 2012. Hämtad 2013-11-07.

LLT. (2013). *Luleå Lokaltrafik*. <http://www.llt.lulea.se/>. Hämtad 2013-11-07.

Bildkällor

Bilder, kartor och illustrationer är författarnas egna om inte annat anges.

Figur 1. <https://maps.google.se/>. Hämtad 2013-12-11.

Figur 2. (Evidens & Spacescape, 2011)

Figur 3. (Evidens & Spacescape, 2012a)

Figur 4. (Stadsbyggnadskontoret, 2009)

Figur 5. <http://www.kronanexploatering.se>. Hämtad 2013-12-11.

Figur 6. <http://www.lulea.se/>

Figur 7. (Stadsbyggnadskontoret, 2012)

Figur 8. (Luleå Kommun, 2012).

Figur 9. (Luleå Kommun, 2013).

Figur 10. (Luleå Kommun, 2012)

Bilagor

Bilaga 1. Distribuerat enkätformulär

Bilaga 2. Samlat empiriskt svarsresultat & kommentarer

Bilaga 1 - Distribuerat enkätformulär

Enkätundersökning av din stadsdel och närliggande stadsdelar

Jag studerar sista året på Civilingenjör Arkitektur vid Luleå Tekniska Universitet. I ett samarbete med Luleå Kommun och Kronan Exploatering skriver jag mitt examensarbete som handlar om etableringen av bostäder på Kronan området. Vi skulle verkligen uppskatta om du ville hjälpa oss genom att delta i denna enkätundersökning!

Det är en **konfidentiell undersökning** (anonyma svar) och tar cirka **10 minuter** att slutföra.

Luleå Kommun har planer på att etablera en ny stadsdel på gamla LV7-området på Kronan. Det är väldigt viktigt att redan i tidig fas utreda och få veta vad de boende i närområdena har för åsikter angående etableringens innehåll och service. Enkäter skickas därför ut på Kronan, Lulsundet och Skurholmen för att få reda på dina åsikter. Med din hjälp kan Luleå Kommun enklare planera och bygga ett bostadsområde som tillfredställer både de boende på området och närliggande områdens krav och önskemål.

Denna undersökning tar upp olika aspekter om vad du anser om ditt och angränsande bostadsområden idag och vad som skulle kunna förbättras, hur du utnyttjar de resurser och service som finns och vad du tycker skulle behöva utvecklas vid en framtida etablering av bostäder och verksamheter på Kronan.

För att kunna få en tillförlitlig bild av åsikter vill vi att så många människor som möjligt fyller i denna enkät.

Tack så mycket för din hjälp!
Sara Nyström

Luleå Tekniska Universitet

Sara Nyström

Luleå Kommun

Enkätundersökning

Mark as shown: Kryssa i rutan för svarCorrection: Fyll i rutan vid fel

1. Om dig

- 1.1 Hur gammal är du? (fyllda år)
☐ 0-19	☐ 40-49	☐ 60-69
☐ 20-29	☐ 50-59	☐ 70-
☐ 30-39		

- 1.2 Har du barn under 19 år som bor i ditt hushåll idag?
- Ja Nej

1.3 Vad har din huvudsakliga sysselsättning varit under det senaste 12 månaderna?

☐ Anställd på heltid	☐ Anställd på deltid	☐ Studerar på heltid
☐ Studerar på deltid	☐ Föräldraledig	☐ Sjukskriven
☐ Förtidspensionär	☐ Pensionär	☐ Deltidspensionär
☐ Arbetslös och arbetssökande	☐ Annat	

- 1.4 Om annat, ange vad

- 1.5 Äger du eller har du tillgång till bil? Ja Nej
- 1.6 Vilket färdssätt använder du mest idag för dina dagliga aktiviteter och ärenden?
- Bil Kollektivtrafik (t.ex. buss) Cykel

Promenad

1.7 Vad tycker du om att åka med kollektivtrafiken? (flera alternativ kan väljas)

☐ Billigt	☐ Effektivt (god linjedragning)	☐ Säkert
☐ Dyrt	☐ Oeffektivt (dålig linjedragning)	☐ Osäkert
☐ Kontinuerligt (går ofta)	☐ Pålitligt (kommer på utsatt tid)	☐ Nära till hållplats
☐ Okontinuerligt (går för sällan)	☐ Opålitligt (kommer sällan på utsatt tid)	☐ Långt till hållplats
☐ Trångt (för mycket folk)	☐ Socialt	☐ Åker aldrig med kollektivtrafiken

1.8 Vilka förbättringar behövs för att du ska åka med kollektivtrafiken oftare?

☐ Billigare	☐ Effektivare (bättre linjedragning)	☐ Säkrare
☐ Mer kontinuerliga turer (går oftare)	☐ Mer pålitligt (kommer på utsatt tid)	☐ Närmare hållplatser
☐ Nöjd som det är idag		

2. Din Stadsdel

- 2.1 Vilken typ av bostad bor du i? Hyresrätt Bostadsrätt Äganderätt (t.ex. villa)

- 2.2 I vilken stadsdel bor du? Lulsundet Kronan Skurholmen

- 2.3 Hur länge har du bott i den stadsdel du bor idag? Mindre än ett år 1 år eller just under 5 år 5 år eller just under 10 år

10 år eller mer

- 2.4 Hur trivs du i din stadsdel? Mycket dåligt Mycket bra

2.5 Vad var orsaken till att du flyttade hit till denna stadsdel? (flera alternativ kan väljas)

☐ Lugnt och tryggt område	☐ Vänner/bekanta i närheten	☐ Nära till stadskärnan
☐ Nära till natur	☐ Nära till service	☐ Nära till arbetsplats
☐ Områdets rykte	☐ Annat	

- 2.6 Om annat, ange vad

2. Din Stadsdel [Continue]

- 2.7 Planerar du eller tror du att du kommer att flytta inom de närmsta...? 2 åren 5 åren 10 åren
 Nej, kommer bo kvar minst 10 år till

Vilka av dessa alternativ tycker du är viktiga och önskvärda att ha i den stadsdel du bor i?

	Inte alls viktigt					Mycket viktigt				
2.8 Säkerhet & trygghet(i utemiljön)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2.9 Gemenskap (känslan av tillhörighet i grannskapet)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2.10 Arkitektur/Estetiskt tilltalande bostadsmiljö (utseendet)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2.11 Nära till natur och grönområden	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2.12 Nära till vatten	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2.13 Nära till arbetsplats	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2.14 Nära till stadskärnan	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2.15 Tillgång till dagligvarubutik (t.ex. ICA eller Konsum)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2.16 Tillgång till fritidsverksamheter	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2.17 Tillgång till gång- och cykelvägar	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2.18 Tillgång till kollektivtrafik	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2.19 Annat	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2.20 Om annat, ange vad										

Är du nöjd med hur ditt nuvarande närområde ser ut idag med tanke på...? (med närområde menas din egen stadsdel och angränsande stadsdelar)

	Mycket missnöjd					Mycket nöjd				
2.21 Säkerhet & trygghet	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2.22 Gemenskap (en känsla av tillhörighet)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2.23 Arkitekturen/den estetiska bostadsmiljön (utseendet)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2.24 Närheten till natur och grönområden	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2.25 Närheten till vatten	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2.26 Närheten till arbetsplats	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2.27 Närheten till stadskärnan	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2.28 Tillgång till dagligvarubutik	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2.29 Tillgången till fritidsverksamheter	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2.30 Tillgång till gång- och cykelvägar	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2.31 Tillgång till kollektivtrafik	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

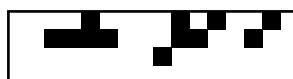
3. Handel och service

- 3.1 Vad tycker du är viktigt att ha i ditt närområde? (Med närområde menas din egen stadsdel och angränsande stadsdelar. Kryssa för om det är viktigt för dig)

☐ Livsmedelsbutik	☐ Förskola	☐ Vårdcentral
☐ Detaljhandel (t.ex. kläder, böcker)	☐ Skola	☐ Apotek
☐ Restaurang/Café	☐ Äldreboende	☐ Tandläkare
☐ Bankomat	☐ Kulturverksamheter	☐ Idrottsplats utomhus
☐ Post	☐ Fritidsverksamheter	☐ Gym/Sporthall
☐ Lekpark	☐ Bibliotek	

- 3.2 Är du nöjd med det avstånd du har idag från din bostad till? (kryssa för om du är nöjd)

☐ Livsmedelsbutik	☐ Förskola	☐ Vårdcentral
☐ Detaljhandel (t.ex. kläder, böcker)	☐ Skola	☐ Apotek
☐ Restaurang/Café	☐ Äldreboende	☐ Tandläkare
☐ Bankomat	☐ Kulturverksamheter	☐ Idrottsplats utomhus
☐ Post	☐ Fritidsverksamheter	☐ Gym/Sporthall
☐ Lekpark	☐ Bibliotek	

3. Handel och service [Continue]

3.3 **Vilka verksamheter skulle du troligtvis använda om de fanns på Kronan?** (kryssa för om du skulle använda verksamheten)

☐ Livsmedelsbutik	☐ Förskola	☐ Vårdcentral
☐ Detaljhandel (t.ex. kläder, böcker)	☐ Skola	☐ Apotek
☐ Restaurang/Café	☐ Äldreboende	☐ Tandläkare
☐ Bankomat	☐ Kulturverksamheter	☐ Idrottsplats utomhus
☐ Post	☐ Fritidsverksamheter	☐ Gym/Sporthall
☐ Lekpark	☐ Bibliotek	

3.4 **Skulle du besöka en stadsdelspark om det fanns på Kronan?** Ja Nej

3.5 **Vad skulle du vilja att det fanns i denna stadsdelspark?** (ange förslag på innehåll som du vill ska finnas tillgängligt; rekreation eller aktiviteter både sommar som vinter)

3.6 **Vad är din inställning till att fler bostäder kommer att byggas på Kronan?** Positivt Negativt

3.7 **Vad är det som får dig att uppleva det på det sättet?**

3.8 **Har du egna åsikter eller reflektioner om ditt eller närliggande stadsdelar? Finns det någon aspekt du anser inte har tagits upp? Är det något som saknas eller kan förbättras i området som inte tagits upp i enkäten?**

3.9 **Är du villig att ställa upp på en uppföljningsintervju?** Ja Nej

Tack så mycket för din medverkan! Om du har några frågor vänligen kontakta mig, Sara Nyström, 070 - 26 44 752.

Vänligen var redo med det ifyllda frågeformuläret i **början av nästa vecka** då jag personligen kommer och hämtar upp det hos dig under kvällstid. Kontrollera att du har slutfört alla sidor i enkäten. Det slutliga enkätresultatet kan du se på www.kronanexploatering.se från och med 1/3-14.

Vänligen lämna dina kontaktuppgifter så att vi kan kontakta dig om vi har några frågor om ditt frågeformulär (t.ex. om vi inte kan läsa ditt svar). Dina uppgifter är konfidentiella vilket betyder att de är anonyma och kommer INTE att lämnas ut.

Namn: _____

Telefonnummer: _____

E-post: _____

Passande tider att ringa dig:
(svara endast om du valt att ställa upp på uppföljningsintervju) _____

Bilaga 2. Samlat empiriskt svarsresultat & kommentarer

Om dig

1. Hur gammal är du? (fyllda år)

N=95

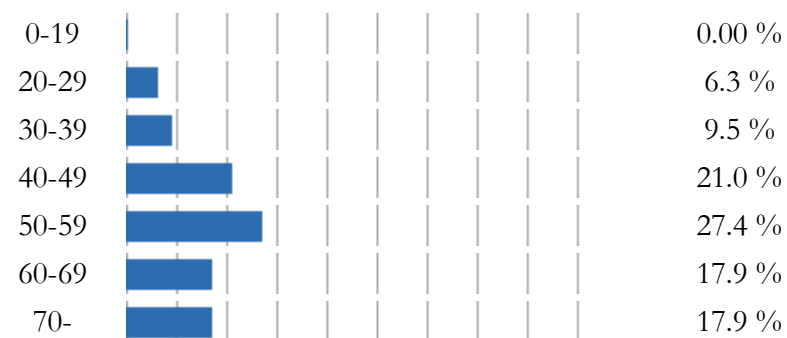

Diagram 1. Visar fördelningen av åldern bland samtliga medverkande.

2. Har du barn under 19 år som bor i ditt hushåll idag?

N=88

Diagram 2. Visar fördelningen av vilka som har barn under 19 år och som fortfarande bor i hushållet.

3. Vad har din huvudsakliga sysselsättning varit under det senaste 12 månaderna?

N=97

Diagram 3. Visar fördelningen av den huvudsakliga sysselsättningen bland samtliga medverkande under det senaste året.

Öppna svar som anger "Annat" som huvudsaklig sysselsättning under det senaste 12 månaderna, N=4: Nedsättning 20 % - ledig fredagar, egen företagare, egen företagare, egen företagare.

4. Äger du eller har du tillgång till bil?

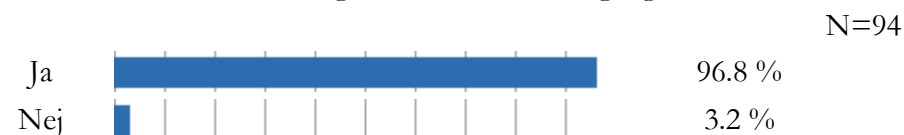

Diagram 4. Visar fördelningen över samtliga medverkandes ägande eller tillgång till bil.

5. Vilket färdssätt använder du mest idag för dina dagliga aktiviteter och ärenden?

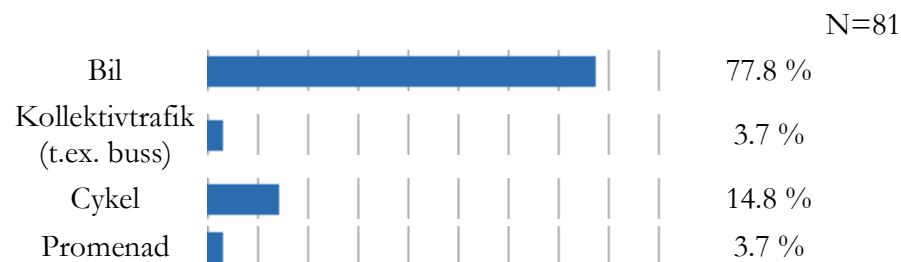

Diagram 5. Visar fördelningen över samtliga medverkandes användande av olika färdssätt i de dagliga aktiviteterna, diagrammet visar det färdssätt som används mest.

Kommentarer: kollektivtrafik under vinterhalvåret

6. Vad tycker du om att åka med kollektivtrafiken? (flera alternativ kan väljas)

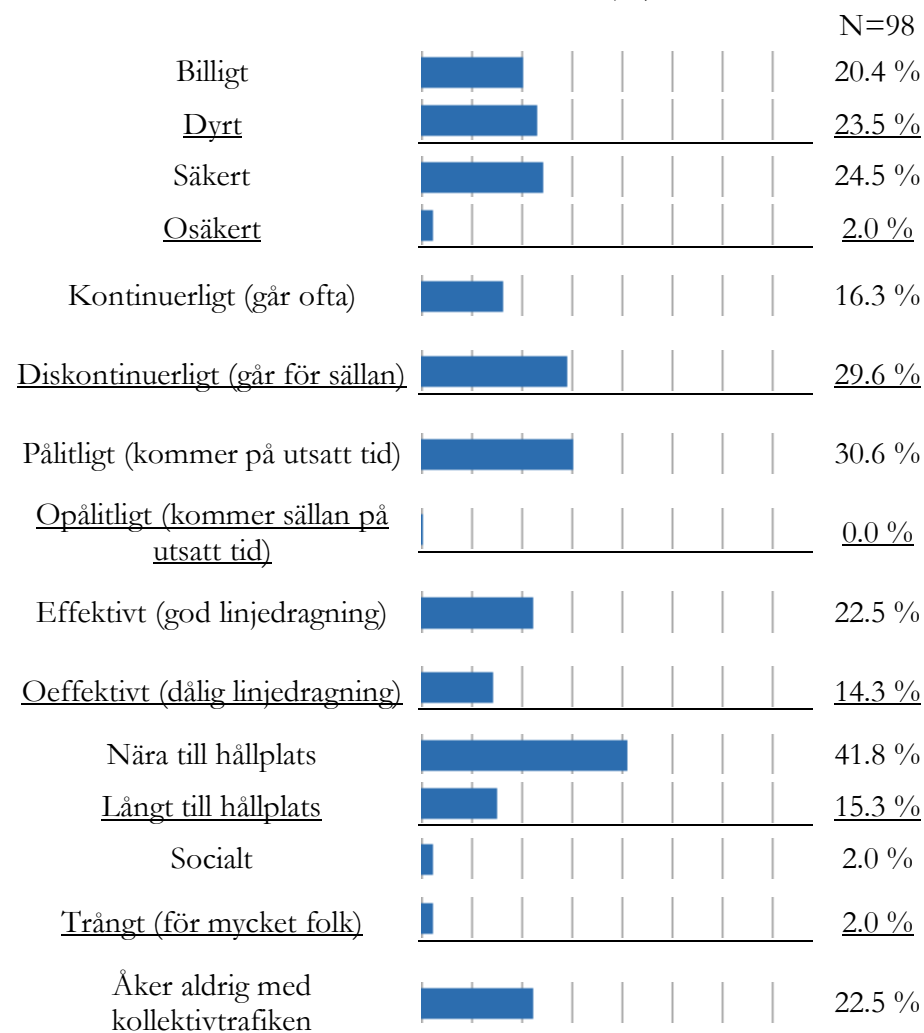

Diagram 6. Visar fördelningen över vad samtliga medverkande tycker om kollektivtrafiken där de bor inom olika aspekter.

7. Vilka förbättringar behövs för att du ska åka med kollektivtrafiken oftare?

N=98

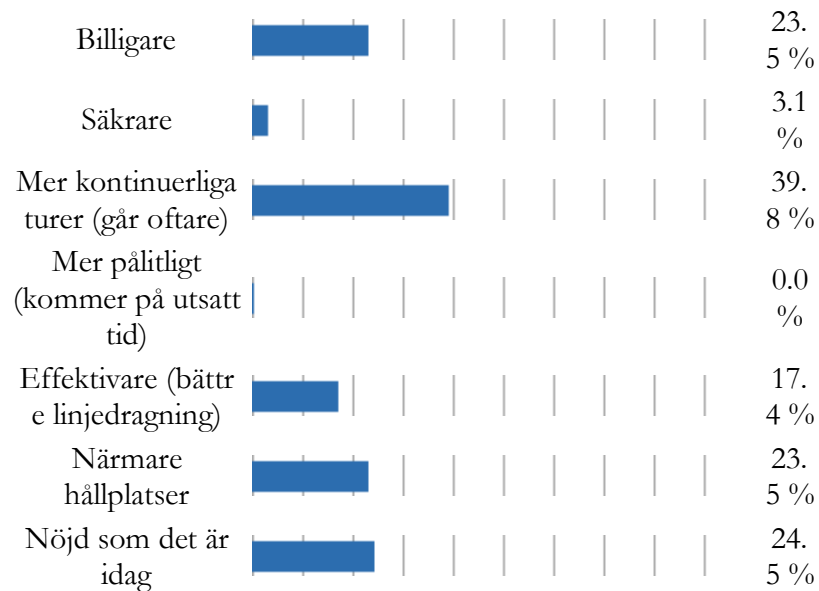

Diagram 7. Visar fördelningen över hur samtliga medverkande tycker att kollektivtrafiken ska förbättras för att använda den oftare.

Kommentarer: Fler kvälls och helgturer (kronan) det går inga tidiga helgbussar innan kl.7 dåligt! Jag jobbar helger också, kollektivtrafik fungerar inte med dagisbarn, man står mitt i gatan vintertid både närmare och säkrare hållplatser krävs (skurholmen), mer kontinuerliga turer under kvällstid och helg (lulsundet).

Din stadsdel

8. Vilken typ av bostad bor du i?

N=95

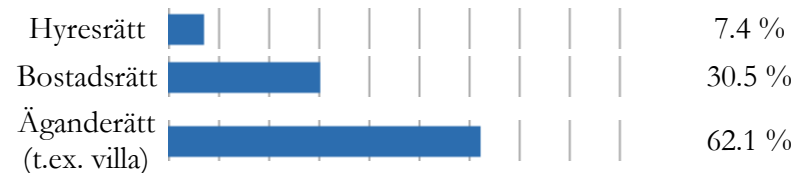

Diagram 8. Visar fördelningen av upplåtelseformerna i samtliga stadsdelar.

9. I vilken stadsdel bor du?

N=98

Diagram 9. Visar fördelningen av hur stor andel av de medverkande i undersökningen som bor i respektive stadsdel.

10. Hur länge har du bott i den stadsdel du bor idag?

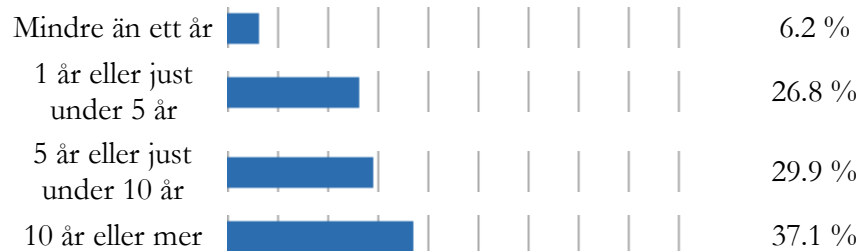

Diagram 10. Beskriver hur länge samtliga medverkande i undersökningen bott i sin stadsdel.

11. Hur trivs du i din stadsdel?

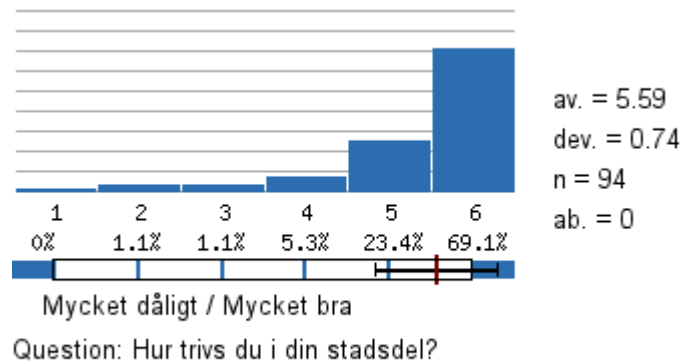
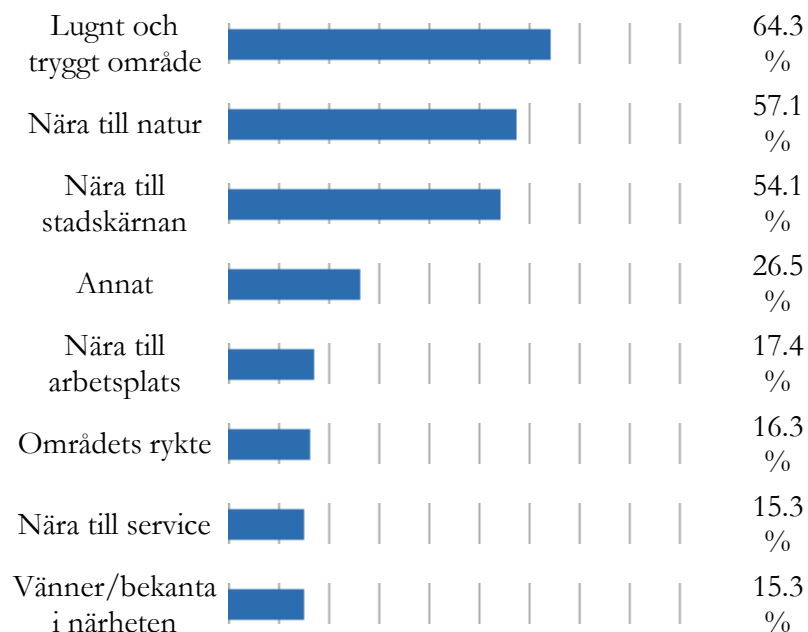

Diagram 11. Visar tydligare med vilken fördelning, spridning och avvikelse man anser sig trivas i sin stadsdel.

12. Vad var orsaken till att du flyttade hit till denna stadsdel? (flera alternativ kan väljas)

N=97

N=98

Diagram 12. Beskriver grunden till varför samtliga medverkande i undersökningen valde att flytta till det område de bor i idag, oberoende av stadsdel.

Öppna svar som anger "Annat" som orsak till att ha flyttat till den stadsdel de idag bor i. N=36:

Tomtplats

vi hittade ett hus som vi tyckte om, tilldelning av tomt för nybyggnation, fick en tomthär via kommunens tomtkö, möjligheten att äga och bo i ett hus, bostadsrätt, sålt hus och fick denna lägenhet pga. direktbokning via Lulebo, tillfälle att få köpa tomt och bygga hus, sålt

huset, fick erbjudande om att få bygga på platsen, flyttade hit pga. av att villan och tomten passade oss, villa,

Kostnad

rimlig bostadskostnad för mig som pensionär, fina lägenheter och billig hyra, priser på bostaden,

Fin byggd miljö

olika typer av boende – gammalt/nytt – stort/smått – hyreshus/egnahem– fint/fult, fint område med äldre hus olika hus, trevlig villa,

Utsikt

utsikten från lulsundsberget, utsikten från höghuset, utsikt,

Natur

skidspår från garaget,

Uppvuxen i området

Född 500 m från mitt boende, bott här som liten, är uppvuxen på skurholmen det är hemma för mig, området var bekant då jag sen jag kom till Luleå 1969 bott i områdena runt omkring,

Barnomsorg

att barnen skulle få växa upp i ”rätt” miljö, barnen hade vänner på lulsundet och gick på lulsundsskolan, bra skola i närheten (ormbergsskolan), bra skola för barn, vi trodde att vår son skulle få gå skola på lulsundet när det var dags så stängdes skolan och blev äldreboende (lulsundet),

Service

bra service bland boende och ”personal och vaktmästare”, närheten till arbetet, socialt privilegierat område (resursstarka familjer, få sociala

problem), angående kollektivtrafiken – blir inget spontanåkande pga. krångligt att köpa biljetter,

Övrigt

kärleken, inflyttad till Luleå, var 33 år yrkesmilitär på LV7, nytt samboende,

13. Planerar du eller tror du att du kommer att flytta inom de närmsta...?

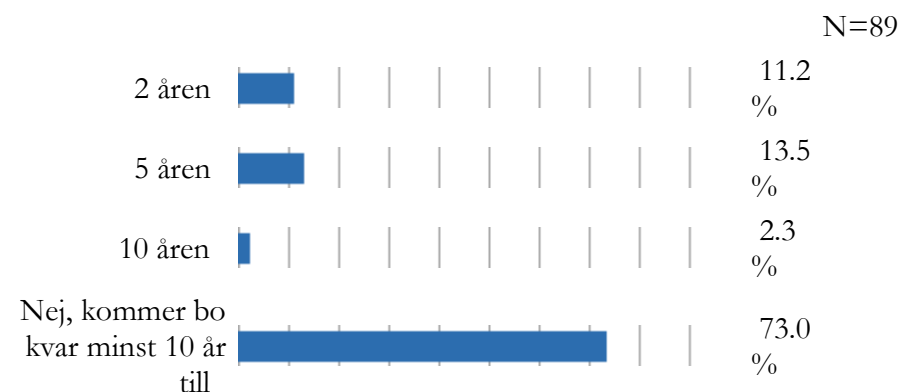

Diagram 13. Visar när samtliga medverkande i undersökningen planerar eller tror de kommer att flytta ifrån stadsdelen.

14. Vilka av dessa alternativ tycker du är viktiga och önskvärda att ha i den stadsdel du bor i?

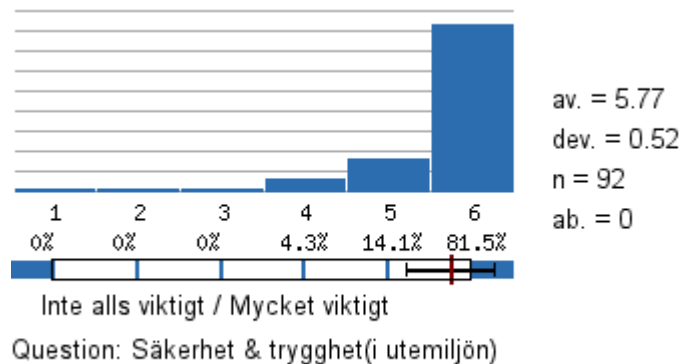

Diagram 14.1. Visar fördelningen över hur viktigt de boende i samtliga stadsdelar anser att säkerheten och tryggheten är i den stadsdel de bor i, skalan anger hur betydelsefullt och önskvärt det är.

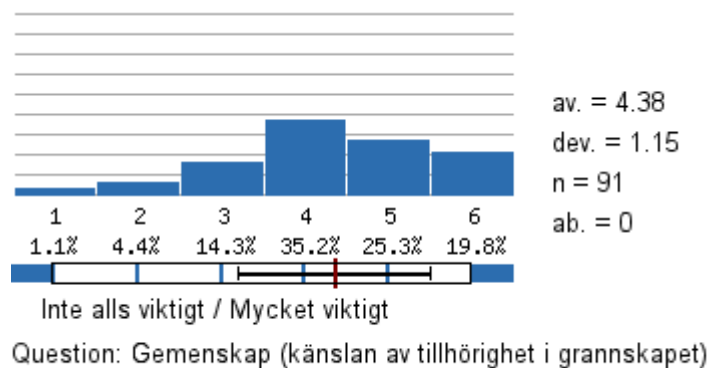

Diagram 14.2. Visar fördelningen över hur viktigt de boende i samtliga stadsdelar anser att gemenskap är i den stadsdel de bor i, skalan anger hur betydelsefullt och önskvärt det är.

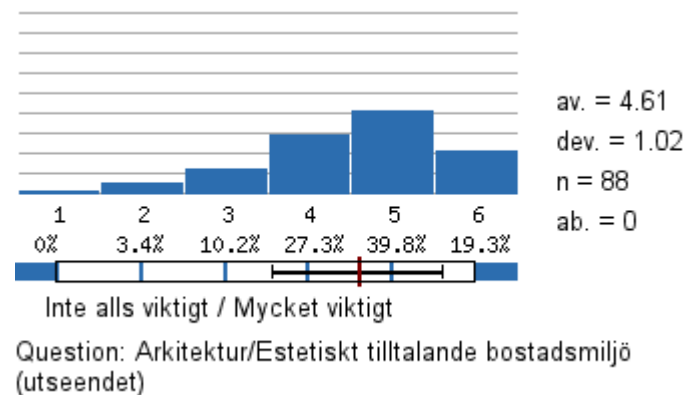

Diagram 14.3. Visar fördelningen över hur viktigt de boende i samtliga stadsdelar anser att arkitektur och en estetiskt tilltalande miljö är i den stadsdel de bor i, skalan anger hur betydelsefullt och önskvärt det är.

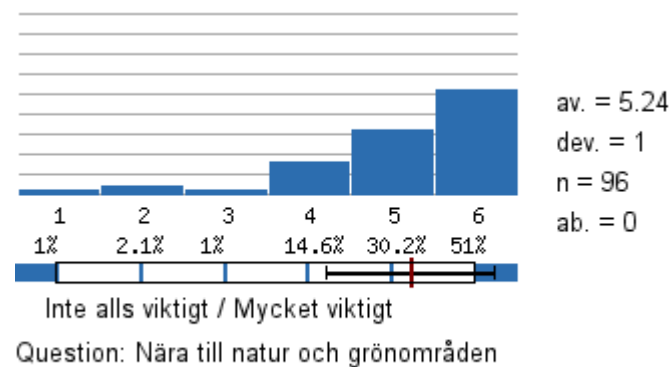

Diagram 14.4. Visar fördelningen över hur viktigt de boende i samtliga stadsdelar anser att närhet till natur och grönområden är i den stadsdel de bor i, skalan anger hur betydelsefullt och önskvärt det är.

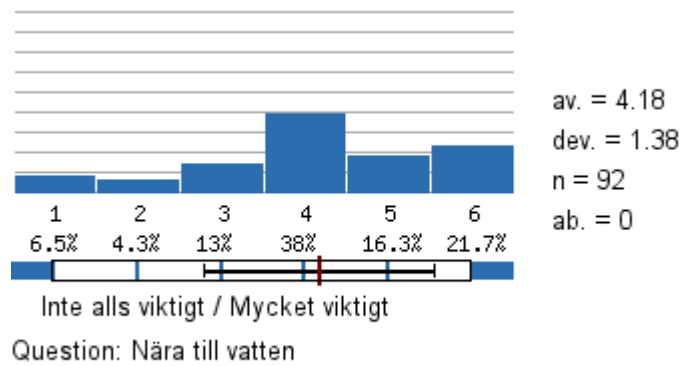

Diagram 14.5. Visar fördelningen över hur viktigt de boende i samtliga stadsdelar anser att närhet till vatten är i den stadsdel de bor i, skalan anger hur betydelsefullt och önskvärt det är.

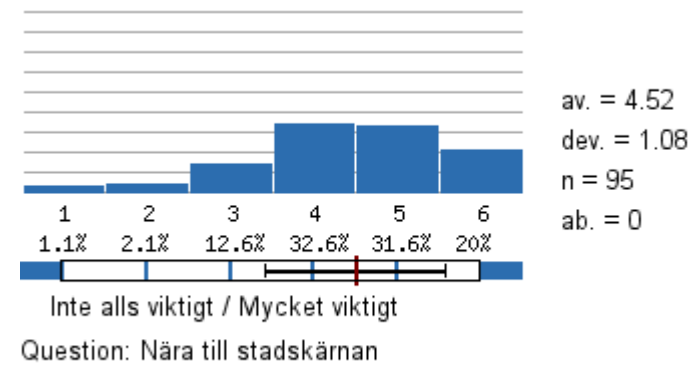

Diagram 14.7. Visar fördelningen över hur viktigt de boende i samtliga stadsdelar anser att närhet till stadskärnan är från den stadsdel de bor i, skalan anger hur betydelsefullt och önskvärt det är.

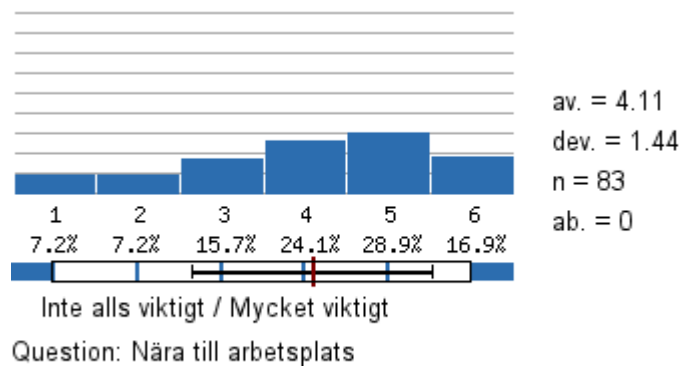

Diagram 14.6. Visar fördelningen över hur viktigt de boende i samtliga stadsdelar anser att närhet till arbetsplats är i den stadsdel de bor i, skalan anger hur betydelsefullt och önskvärt det är.

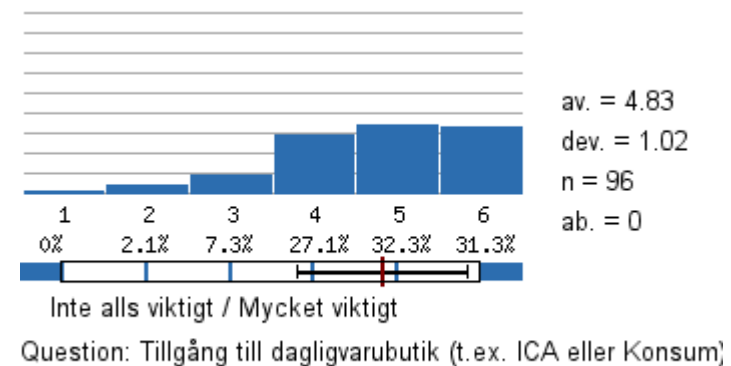

Diagram 14.8. Visar fördelningen över hur viktigt de boende i samtliga stadsdelar anser att tillgång till dagligvarubutik är i den stadsdel de bor i, skalan anger hur betydelsefullt och önskvärt det är.

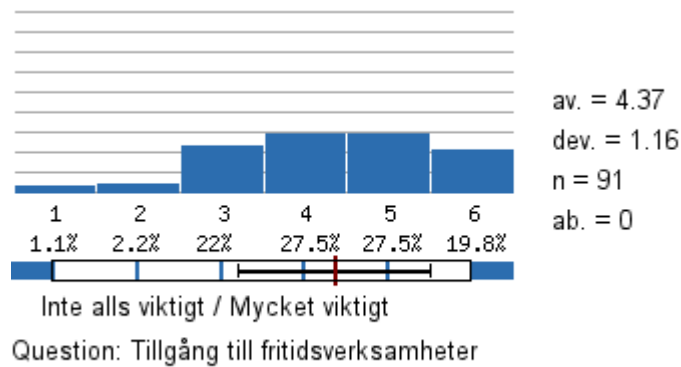

Diagram 14.9. Visar fördelningen över hur viktigt de boende i samtliga stadsdelar anser att tillgång till fritidsverksamheter är i den stadsdel de bor i, skalan anger hur betydelsefullt och önskvärt det är.

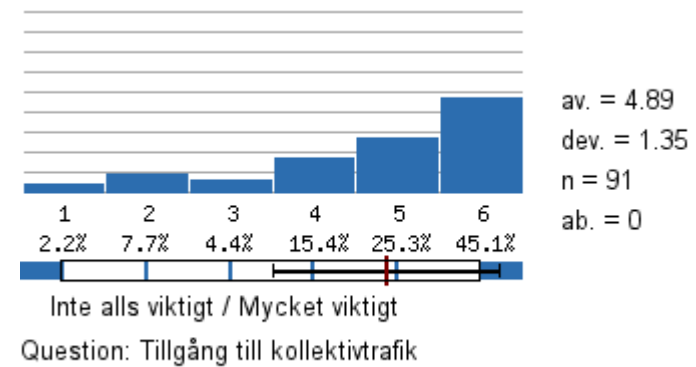

Diagram 14.11. Visar fördelningen över hur viktigt de boende i samtliga stadsdelar anser att tillgång till kollektivtrafik är i den stadsdel de bor i, skalan anger hur betydelsefullt och önskvärt det är.

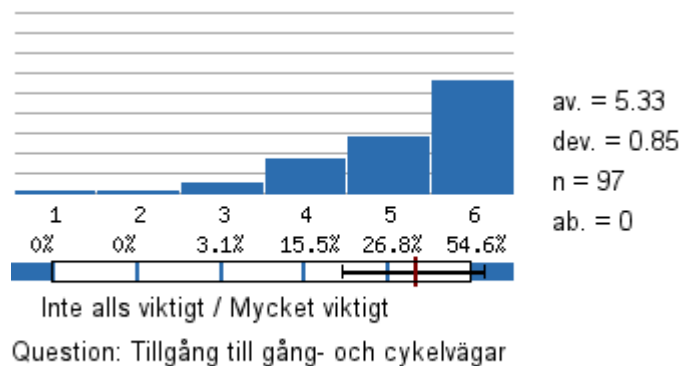

Diagram 14.10. Visar fördelningen över hur viktigt de boende i samtliga stadsdelar anser att tillgång till gång- och cykelvägar är i den stadsdel de bor i, skalan anger hur betydelsefullt och önskvärt det är.

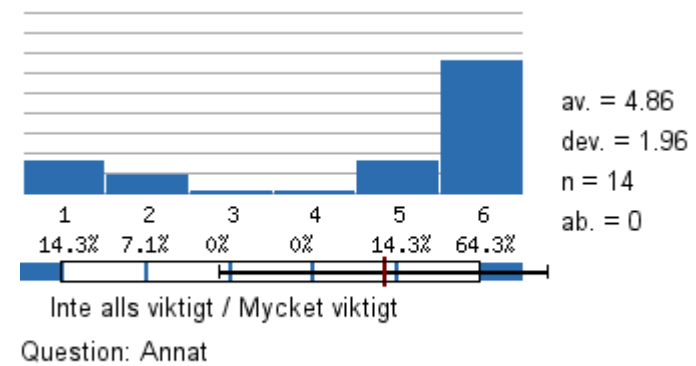

Diagram 14.12. Visar fördelningen över hur viktigt de boende i samtliga stadsdelar anser att tillgång till annat är i den stadsdel de bor i, skalan anger hur betydelsefullt och önskvärt det är.

Öppna svar som anger ”Annat” som deltagarna tycker är betydelsefullt och önskvärt i sin stadsdel. N=14:

Skola

närhet till skola, skola och förskola,

Livsmedelsbutik

för långt till livsmedelsbutik när man inte längre kör bil, viktigt med någon form av servicebutik, livsmedelsbutik och affär,

Annan service

närhet till vårdcentral, apotek, pizzeria, kiosk, gym,

Natur

kunna promenera på orrberget även när det är vintertid (idag är tillgängligheten endast för skidåkare), nära skidspår är mycket viktigt, behåll den naturliga skogsmiljön,

Övrigt

gatorna är dåliga och bör rustas upp, viktigt med lekplats för barn, mera demokrati i bostadsrättsföreningar, täta återvinningsstationer, bort med tekniska förvaltningen - mycket störande trafik från tekniska och stora fordon,

15. Är du nöjd med hur ditt nuvarande närområde ser ut idag med tanke på ...? (med närområde menas din egen stadsdel och angränsande stadsdelar)

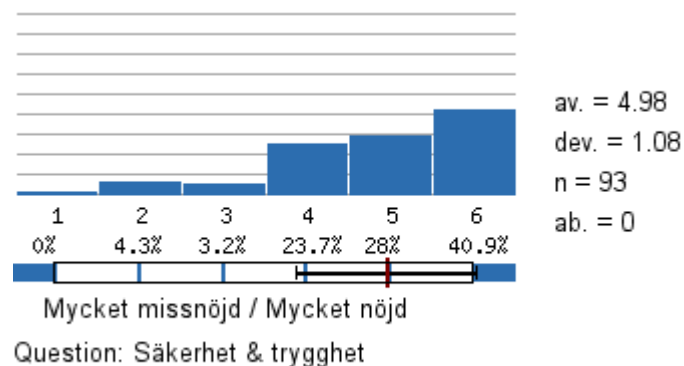

Diagram 15.1. Visar fördelningen över hur nöjda de boende i samtliga stadsdelar anser sig vara med hur sitt nuvarande närområde ser ut idag, angående säkerhet och trygghet. Skalan är mätt i hur nöjd man anser sig vara.

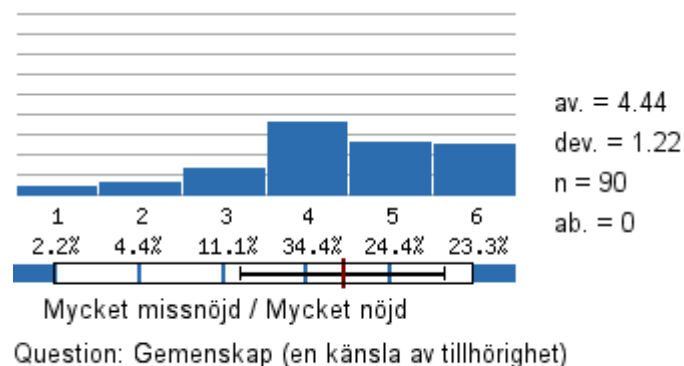

Diagram 15.2. Visar fördelningen över hur nöjda de boende i samtliga stadsdelar anser sig vara med hur sitt nuvarande närområde ser ut idag, angående gemenskapen. Skalan är mätt i hur nöjd man anser sig vara.

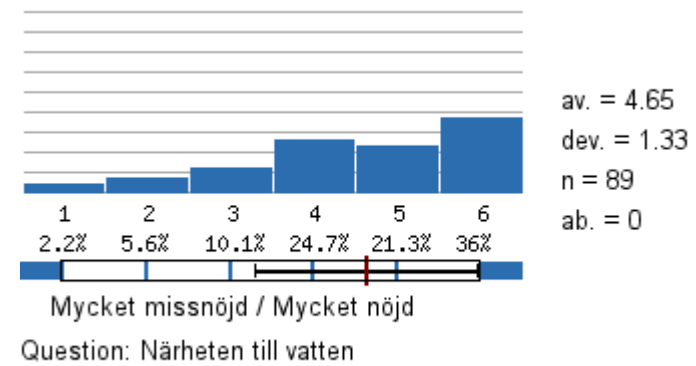
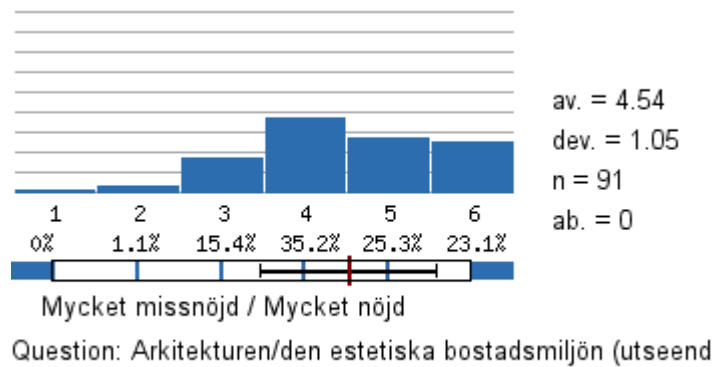

Diagram 15.3. Visar fördelningen över hur nöjda de boende i samtliga stadsdelar anser sig vara med hur sitt nuvarande närområde ser ut idag, angående arkitekturen och den estetiska bostadsmiljön. Skalan är mätt i hur nöjd man anser sig vara.

Diagram 15.5. Visar fördelningen över hur nöjda de boende i samtliga stadsdelar anser sig vara med hur sitt nuvarande närområde ser ut idag, angående närheten till vatten. Skalan är mätt i hur nöjd man anser sig vara.

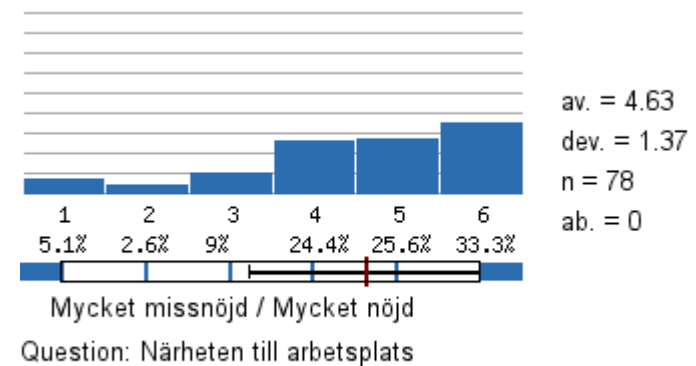
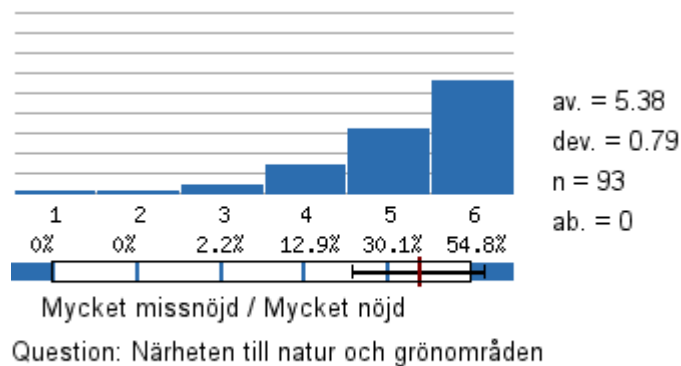

Diagram 15.4. Visar fördelningen över hur nöjda de boende i samtliga stadsdelar anser sig vara med hur sitt nuvarande närområde ser ut idag, angående närheten till natur och grönområden. Skalan är mätt i hur nöjd man anser sig vara.

Diagram 15.6. Visar fördelningen över hur nöjda de boende i samtliga stadsdelar anser sig vara med hur sitt nuvarande närområde ser ut idag, angående närheten till arbetsplats. Skalan är mätt i hur nöjd man anser sig vara.

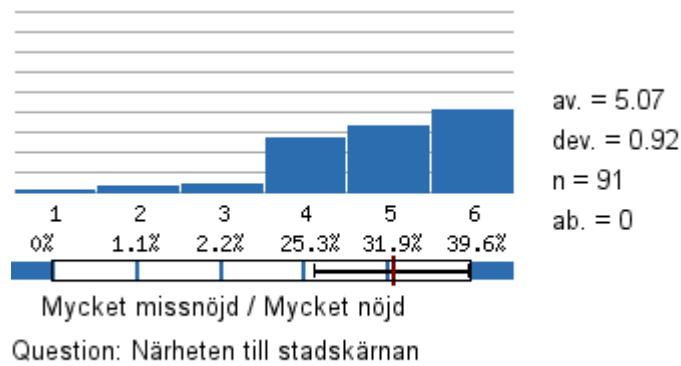

Diagram 15.7. Visar fördelningen över hur nöjda de boende i samtliga stadsdelar anser sig vara med hur sitt nuvarande närområde ser ut idag, angående närheten till stadskärnan. Skalan är mätt i hur nöjd man anser sig vara.

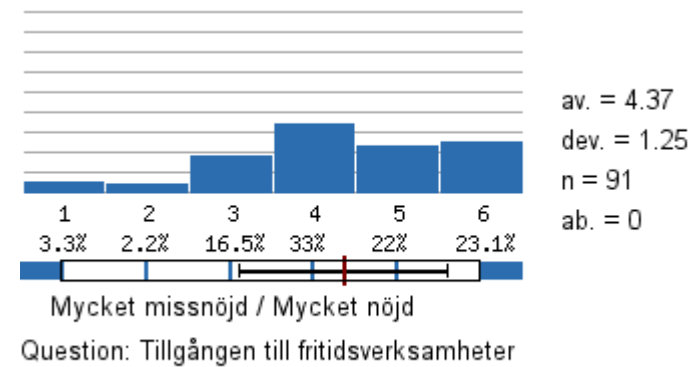

Diagram 15.9. Visar fördelningen över hur nöjda de boende i samtliga stadsdelar anser sig vara med hur sitt nuvarande närområde ser ut idag, angående tillgången till fritidsverksamheter. Skalan är mätt i hur nöjd man anser sig vara.

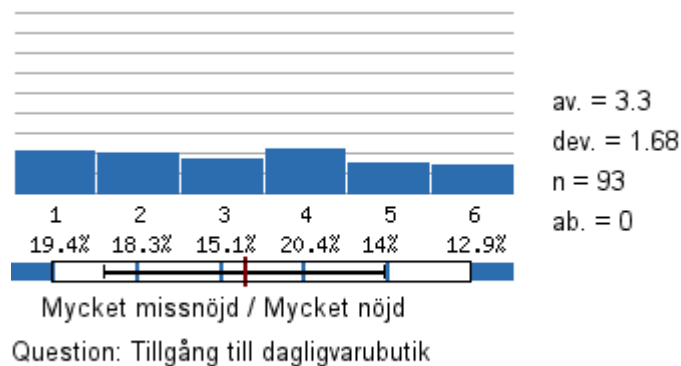

Diagram 15.8. Visar fördelningen över hur nöjda de boende i samtliga stadsdelar anser sig vara med hur sitt nuvarande närområde ser ut idag, angående tillgången till dagligvarubutik. Skalan är mätt i hur nöjd man anser sig vara.

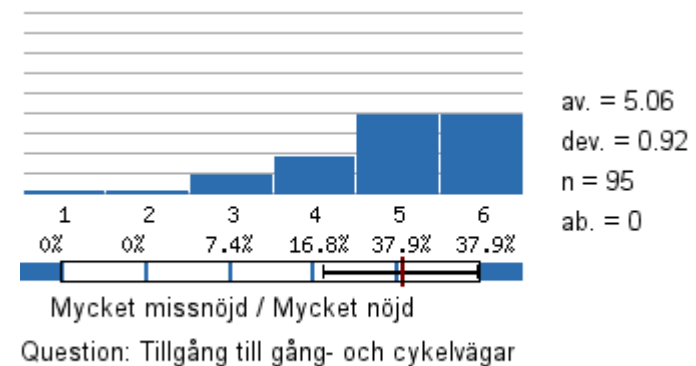

Diagram 15.10. Visar fördelningen över hur nöjda de boende i samtliga stadsdelar anser sig vara med hur sitt nuvarande närområde ser ut idag, angående tillgången till gång- och cykelvägar. Skalan är mätt i hur nöjd man anser sig vara.

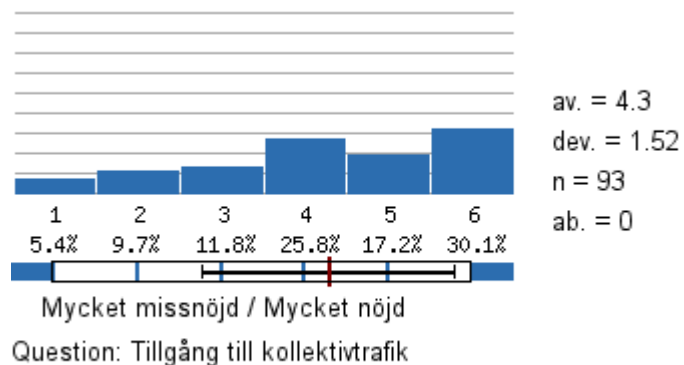

Diagram 15.11. Visar fördelningen över hur nöjda de boende i samtliga stadsdelar anser sig vara med hur sitt nuvarande närområde ser ut idag, angående tillgången till kollektivtrafik. Skalan är mätt i hur nöjd man anser sig vara.

Handel och service

16. Vad tycker du är viktigt att ha i ditt närområde? (Med närområde menas din egen stadsdel och angränsande stadsdelar. Kryssa för om det är viktigt för dig.)

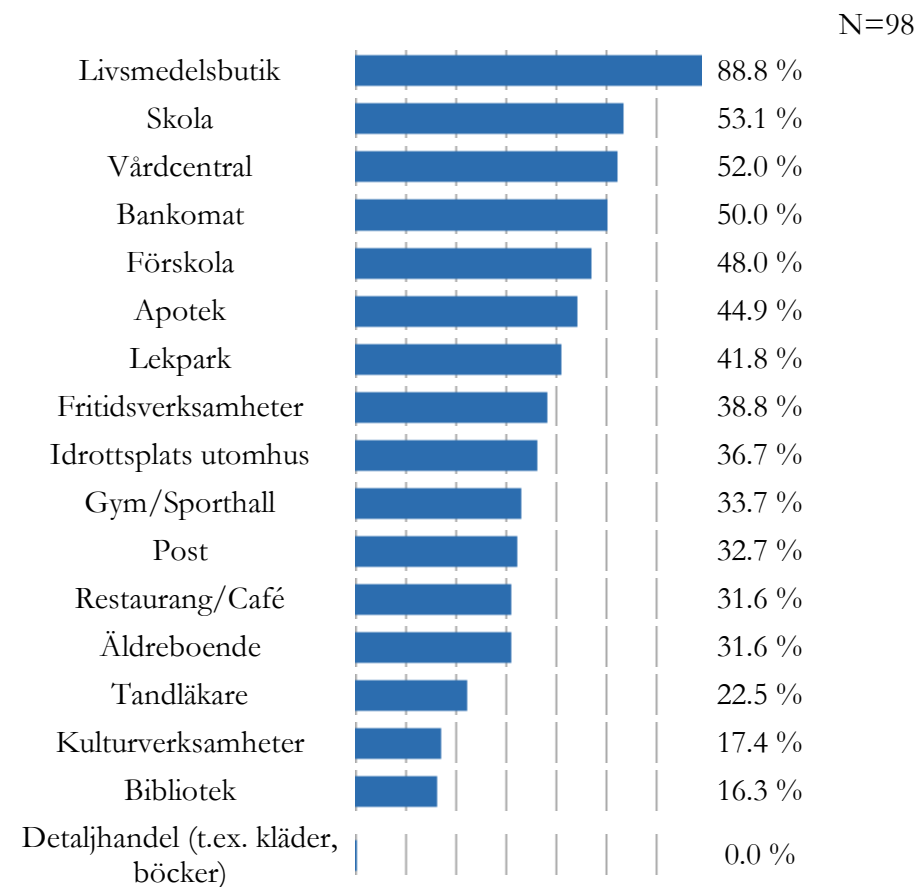

Diagram 16. Visar fördelningen över vad de boende i samtliga stadsdelar anser vara viktiga att ha i sitt närområde.

17. Är du nöjd med det avstånd du har idag från din bostad till ...? (kryssa för om du är nöjd)

N=98

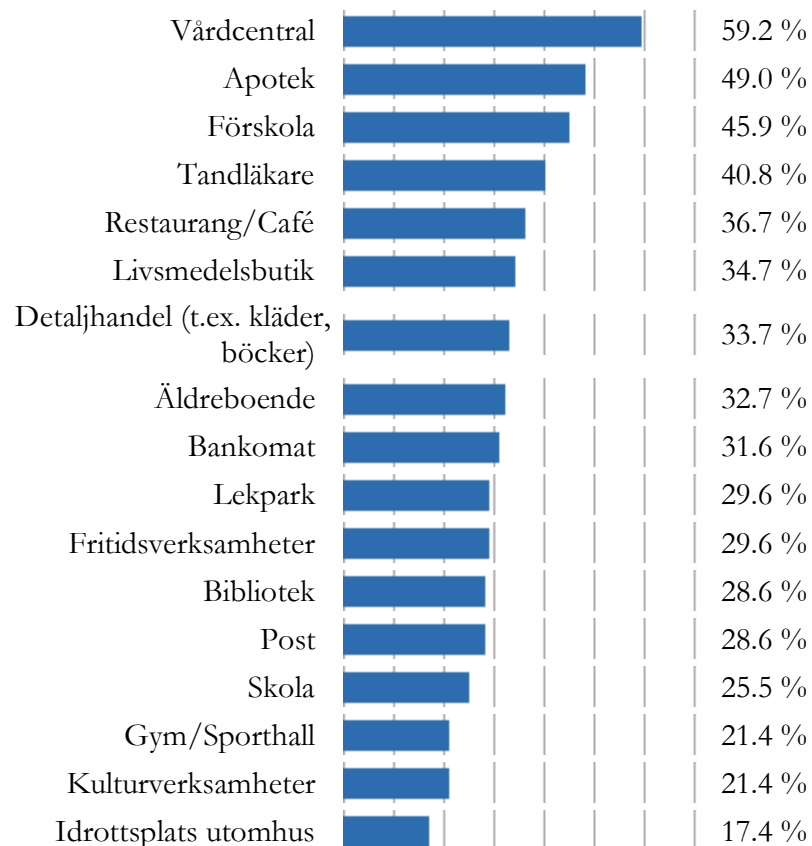

Diagram 17. Visar fördelningen över hur nöjda de boende i samtliga stadsdelar anser sig vara med det avstånd de har från sitt boende till olika verksamheter.

Kommentarer: Inte nöjd med avstånd till någon verksamhet förutom förskola (kronan)

18. Vilka verksamheter skulle du troligtvis använda om de fanns på Kronan? (kryssa för om du skulle använda verksamheten)

N=98

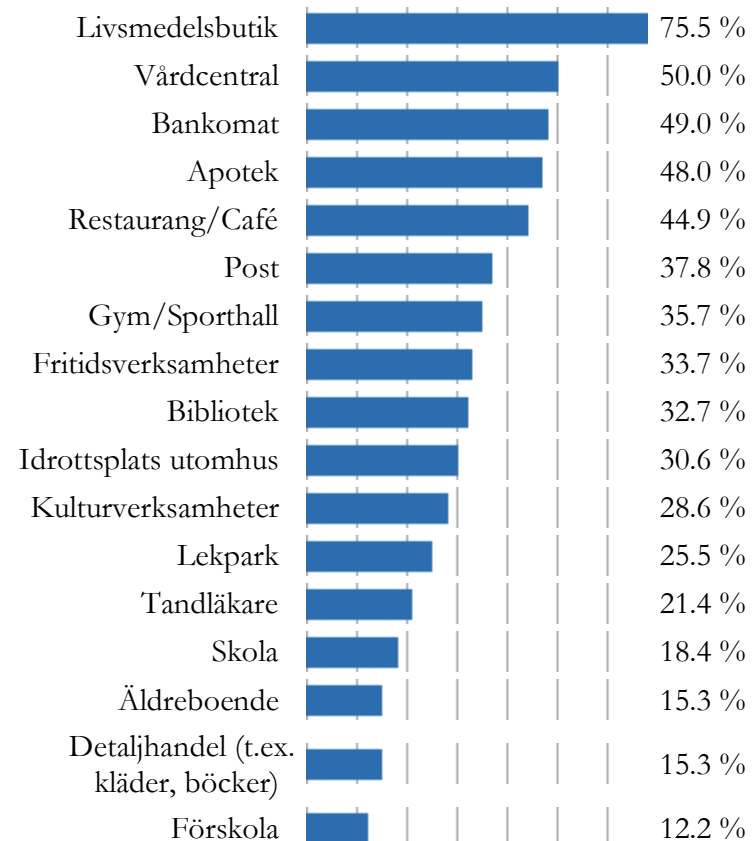

Diagram 18. Visar fördelningen över vilka verksamheter de boende i samtliga stadsdelar skulle använda om de fanns på Kronan.

19. Skulle du besöka en stadsdelspark om det fanns på Kronan?

Diagram 19. Visar fördelningen om samtliga boende i de undersökta stadsdelarna skulle besöka en stadsdelspark om det fanns på Kronan.

20. Vad skulle du vilja att det fanns i denna stadsdelspark? (ange förslag på innehåll som du vill ska finnas tillgängligt; rekreation eller aktiviteter både sommar som vinter), N=40

Svar:

Sittplatser

bord och bänkar, bänkar, bänkar, inbjudande sittplatser, sittplatser, parkbänkar, bänkar med bord, mysiga platser att sitta och filosofera på, promenadstråk, promenadstråk, ser den främst som en plats att för att träffas på, flera grillplatser vid nya fina bord och bänkar även nere vid vattnet,

Växtlighet

blommor, blommor och växter, vackra växter, blommor - buskar – träd, lummigt mycket blommor och träd, blomsterarrangemang, bra grönområde med blommor och träd gärna parkbänkar, vackra planteringar (perenna), äng eller yta att ha picknick på, picknickområde, picknick, stor lekpark med picknickmöjligheter, avsätt ett stycke av angränsande skog och berg – piffa upp och komplettera med planteringar,

Vattenområde

damm/vatten som kan bli isbana på vintern, damm, damm (vatten), en damm för fåglar, ankdamm med fåglar att mata, damm med fontän, park med fontän, fontän, fontän på vintern en skridskoplan, skridskobana, skridskobana, skridskobana, ”sjö”, is för skridskoåkning, isbana för barn, skridskois, stigar och vatten m.m.,

Barnaktiviteter

grönyta för utegymna och lek, bra lekplats för barn, bra lekområde för barn, lekplats, lekpark, lekpark, vi har lekplats på orrberget – en mindre fin lekplats: be kommunen underhålla lekplatserna - de växer igen!!, pulkbacke, snöskulptur eller t.ex. labyrint för barn (jämför udden),

Sportaktiviteter

en klättrvägg eller liknande för gym och ungdomar, utomhusgym – en slinga med olika redskap, träningsredskap, idrottsplats (beachvolley, streetbasket, klättrvägg, utepingisbord etc.), streetbasketplaner!, fotbollsplan, fotbollsplan, tennisbana, gungor, boulebana, boulebana, minigolf, aktiviteter, chigong,

Servering

restaurang, bibliotek med café vore trevligt, café, café, café, café, café, plats att sitta på och dricka kaffe, en pub liknande Bishop's Arms,

Kreativa arrangemang

marknader, konserter, evenemang för barn t.ex. teater, dans m.m., scen för musik, miniscen med tak, badhus, utställningar t.ex. bilar och konst, uthyrningslokal,

Övrigt

bra att lämna en park om det byggs mycket bostäder, rekreation, avkopplande plats med mycket natur, mysig miljö (ombonad), Diverse

– för mig räcker ett elljusspår med område liknande det vid lunäset, hundrastplats för hundägare att träffas och för hundar att leka, hundbajstunna/sopkorg, det är för tynga backar att ta sig till kronan utan bil då är det bättre på örnäset, återvinningscentral finns kvar, återvinningsens park är fin synd att den fina trädgård och byggnad brann – bygg en ny – ingen trist stadspark SPIRAN, ljusbelysning vintertid, vet ej, jag ser ej hur du ska göra regressioner över huvudtaget över de frågor du ställer – därmed blir denna studie helt deskriptiv och kan ej förklara samband → metodproblem: parken kanske besöks 1 gång eller mer,

21. Vad är din inställning till att fler bostäder kommer att byggas på Kronan?

N=91

Diagram 20. Visar fördelningen över inställningen de boende i samtliga stadsdelar har till att fler bostäder kommer att byggas på Kronan.

22. Vad är det som får dig att uppleva det på det sättet?

Positiv inställning kontra negativ inställning redovisas nedan. N=63

Positivt, n=46

Tillväxt

det behövs mer bostäder i Luleå och det är ju bara positivt om en stad växer och utvecklas (om det görs med eftertanke), mera jobb, positivt – bostäder behövs och negativt – vårt strövområde försvinner, stadsdelens betydelse ökar, stadsdelen lever upp, det behövs fler bostäder, levande stadsdel, byggande av bostäder i centrumnära lägen betyder tillväxt för Luleå vilket gynnar arbetsmarknaden och värdet på min bostad, så länge bostäder finns kvar kan inte bostäder bli negativt, Luleå behöver fler bostadsområden, ändå tillräckligt med angränsande natur, både ja och nej positivt = bostäder behövs och området är fint, det behövs fler bostäder i Luleå – ju närmare centralorten desto bättre, en levande miljö, Luleå växer – kronan är en bra stadsdel att bo på,

Mer liv

Fler promenadstråk som är upplysta, vill få liv och rörelse genom bostadsområdet,

Ökad service

bättre kollektivtrafik, för att ökat underlag bör öka busstrafiken, bra för gamla och unga med familjer att få närhet till skola och natur i närmiljön, bättre kommunikationer, bostäder behövs om Luleå stad ska växa samt önskvärt bra service, bättre kollektivtrafik och service – Luleå behöver fler bostäder så unga kan flytta, ökar möjligheten till ökad service, det skapar förutsättningar för att annan verksamhet flyttar/etableras på området, det kan göra att det blir en stadsdelskärna; ett centrum med service samt butiker dessutom behöver Luleå utvecklas bostadsbristen är negativ på alla sätt, bättre service, servicen

ökar, fler människor mer rörelse + underlag för service, att vi då kan få bättre service vad gäller livsmedel, vårdcentral samt bättre kollektivtrafik, det blir eventuellt närmare till butiker/ fler butiker i området, bör ge oss en närbutik, bättre underlag för butiker och annan service, mer levande område och troligen bättre service, fler bostäder och människor = bättre service, bättre service, det behövs fler bostäder nära Luleå centrum mer boende i närliggande områden kan leda till utvecklad service, bra med varierat utbud, mer service,

Närhet till centrum/Egenvärde

mitt hus blir mer värt, mitt hus hamnar mer i centrum ☺, mark centralt, bra stadsnära del dock tycker jag inte att det ska användas mycket skog utan byggas där det ej finns skog, trevligt att det händer något som inte är allt för långt från stan, då ökar värdet på huset, ett område med lagom avstånd till centrumområdena,

Natur

naturen, utsikten för fler, det får inte byggas för mycket bostäder så glesområde försvinner men i dagsläget är jag nöjd, om närheten till orrbergets naturområde bevaras så kan det byggas,

Allmänt

positivt i kronandalen och negativt om det byggs mer på kronanbacken eller östra kronan, nya deltagare i min fritidshobby (modellflyg H1), för mycket inte så bra bäst lagomt,

Negativt, N=17

Natur

minskade naturområden, både ja och nej Negativt = vi har tappat våra strövområden, grönområden försvinner, miljön är viktigt, flyttade hit för närhet till natur och kronan kulturbyn. Ju mer som byggs desto

längre får vi till naturområden och kulturbyn blir ett minne blott, vill ha kvar naturen runt orrberget, vill bevara stadsmiljön tycker mig redan se att djuren är stressade, mitt hallonställe har byggts bort, mycket folk i skogen, mycket fina områden med skog, bär, och vägar som försvinner, skidspår och strövområden som är borta,

Återvinningen

negativt om återvinningsstationen försvinner, alla öppna ytor försvinner dessutom återvinningen som ligger så bra till för många – får ej flytta fungerande återvinning, återvinning skall ligga i närheten – sophantering kan försämrars om den flyttas längre bort från centrala Luleå,

Byggd miljö

höghusen är fula och felplacerade (ligger så högt och fult i en fin skog), det har byggts många bostäder redan det räcker!, bra med fler lägenheter och hus men tycker att helhetssynen försämrars med för höga dvs. förfular siluetten av Luleå från sjösidan – de ser malplacerade ut, för små tomter för villorna, mysigheten försvinner, förtätningen av både folk och byggnader,

Otrygghet

mycket folk skapar anonymitet och otrygghet!, ansamlingar skapar kriminalitet och köbildningar och klotter och slitage (vandaliseringar),

Övrigt

förstår inte vem som ska ha råd, redan överbosatt, mindre fritidsytor blir trångt eftersom fler människor flyttar in medans området blir mindre, borde vara en skola verkligheten är inte svart/vit men om du förväntar dig sådana svar så missar du nyanserna som skulle ge så mycket mer än detta – negativt pga. ökad trafik ej pga. mer människor, mer trafik, mer trafik,

23. Har du egna åsikter eller reflektioner om ditt eller närliggande stadsdelar? Finns det någon aspekt du anser inte har tagits upp? Är det något som saknas eller kan förbättras i området som inte tagits upp i enkäten?, N=39

Svar:

Vägar

dåliga vägar på skurholmen lite för många långa raka gator = trist, Kronan är inte ett bra alternativ när det gäller service till de som bor på skurholmen många äldre bor där och det är tyngt med backen upp dit, säkrare gångbanor, snöröjningsproblematiken, gatubelysningsproblematiken, gatornas dåliga skick, trottoarer saknas vid genomfartvägar,

Trafik

folk kör för fort – få lågfartsområden med vägmiddjor, lägre hastighet på ringgatan (skurholmen), jobbar på hertsön men vill inte ha genomfartstrafik endast buss i så fall – bygg inte sönder områden, vi vill inte att kronanvägen byggs, om vägen mellan kronanbacken och lerbäcken byggs är det en försämring för de boende här med mycket mer trafik i området, bilar håller långt högre hastigheter än 30 km/h vilket skapartrafikfaror för våra och andras barn, vägbulor eller dylikt behövs vid infarter från bensbyvägen till truppvägen (lulsundet), gatorna borde fixas på lulsundet dom är i ett bedrövt skick!, trafiken svartöleden och bensbyvägen, biltrafiken saknar jag i undersökningen! Hur ska man lösa det (rejält) ökande antalet bilar som behöver ta sig in/ut till kronan bl.a. bensbyvägen och vägen förbi skidstadion är hårt belastade idag, bensinmack,

Natur

VIKTIGT!! Spara alla vackra tallar som finns i området. Inga kala kalhygge!, vi vill inte ha stela stenparker, det bästa är närheten till

ormberget - bygg inte mer där för då blir det förstört! Skogen är värdefull både rekreation och syreproducent!!, den lilla parkanläggningen vid återvinningen är på sitt sätt en existerande stadsdelspark synd om den försvinner, en fin belyst skogspromenadsstig, ett skogsnaturgym och/eller ett gym i parken, fridluftsområdet borde bli som förut och inte bygga på området,

Blandad stad

ett tryggt och bra område med blandad bebyggelse – hus och lägenheter - bibehåll det gamla typ husen på kronan – bygg vackert och satsa på ljussättning och fina grönområden/planteringar, kombinationen höghus och storstadskänsla kombinerat med närheten till skog och skidspår passar mig utmärkt, viktigt med olikheter i den estetiska miljön,

Socialt

socialt privilegierat område vilket är den starka orsaken till att vi bor här, nuvarande organisationen inom bostadsrättsföreningar fungerar ej dåligt komponerad sammanslutning av styrelsen!, samlingslokal – årsmöten för boende och information och trivselträffar,

Barnomsorg

jag skulle vilja ha en cykelväg direkt från kronan etapp 1 via vida dagiset och in till kronanområdet (förbi det nuvarande vandrarhemmet), nu byggs det lekpark för de yngre barnen men en streetbasketplan vore fint för de äldre barnen och ungdomarna, missen att inte ha förskola och skola + sporthall klar i samband med östra kronans (och kronanbackens) inflyttning är oförlåtlig gör aldrig om det igen på nya områden! Barnen sprids över hela stan när det gäller både skola/förskola och idrotts/föreningsliv! Gemenskap och tillgänglighet bromsar trivsel och praktisk ”vardag”, det behövs en lekpark vid stranden på lulsundet (motsvarande som finns på udden) en sådan blir

en naturlig samlingsplats under sommarhalvåret, lekpark och skola saknas,

Service

på lulsundet finns ingen mötesplats eller service – generationsväxlingen gör att många unga familjer flyttar in, vi saknar en närbutik i området som man kan gå till, eftersom fler människor flyttar hit blir det större möjlighet att det kommer finnas t.ex. livsmedelsbutik i närområdet men det får inte byggas för mycket bostäder så att grönområde försvinner, skulle besöka restaurang/café på kronan beroende på utbudet,

Övrigt

skulle ha byggt energihus, bättre tvättstugor, trist att idén med linbana inte förverkligades, linbana till centrala Luleå, ge oss sprian tillbaka, negativt om återvinningen försvinner, för små tomter för de hus som byggs det finns mark varför tomter på 600-700kvm? Kronan 1 har urusla carportar går ej att parkera utan plåtskador ta en titt på stolparna, mera garage på burströmska gårdan, att göra en stadsdel på kronan är bra för de som bor där men på skurholmen bor många äldre och problem är att handla pga. för tunga backar mellan kronan och skurholmen, vet ej det finns säkert!, bött för kort tid här för att säga om något saknas,

24. Är du villig att ställa upp på en uppföljningsintervju?

N=88

Diagram 21. Visar om de medverkande i undersökningen är villiga att ställa upp på en uppföljningsintervju.

Kommentarer vid insamling av enkät

Eftersom jag valde att först dela ut enkäterna och sedan samla in den personligen uppstod personliga möten vid varje hushåll. Vissa gav den ifyllda enkäten till mig och stängde sedan dörren medan andra var mer pratglada. Trots att inga uppföljningsintervjuer gjordes fick jag ändå många svar på vad de medverkande i undersökningen menade och allra mest anser.

På kronan var de flesta väldigt intresserade av undersökningen och ville gärna veta mer och diskutera situationen med mig vid de personliga mötena. I de andra stadsdelarna märkte jag inte alls ett liknande intresse av studien utan mer att de fyllde i enkäten av välvilja för en students skull. De personer som sa att de inte var intresserade var endast folk boende på Lulesundet och Skurholmen, men dessa var dock inte allt för många.

Många uttryckte sig att trivas väldigt bra i den stadsdel de idag bor i men att boende på Lulsundet och Skurholmen tycker att det är för långt att ta sig till kronan utan bil, det är branta och långa backar vilket många äldre klagade på. Många ansåg och sa att livsmedelsbutik och skola är väsentligt för stadsdelarna och borde införas där det finns behov. Lekpark nämndes ofta av barnfamiljer att de borde finnas fler och gärna intill bostadsområdena eller skola och förskola. Speciellt nämndes behovet av lekpark på Lulsundet eventuellt på Lulsundsbadet. Många på Lulsundet ansåg att vattnet är väldigt viktigt.

Någon frågade vad gemenskap innebär och hur fritidsaktiviteter definieras vilket kan tyda på missförstånd vid tolkning av resultaten.